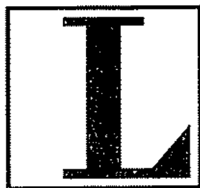
Langenscheidt

1000 idiomów

Język niemiecki

Heinz Griesbach • Dora Schulz

Langenscheidt

Warszawa

Wstęp

W języku niemieckim występuje duża liczba często używanych frazeologizmów, które stanowią istotną część języka potocznego. Pojawiają się one w wielu rozmowach, niezależnie od poziomu czy tematu rozmowy. Zwroty idiomatyczne spotyka się w relacjach prasowych i komentarzach, jak również w korespondencji prywatnej. Jedynie w tekstach przekazujących informacje rzeczowe brak takich zwrotów.

Każdy obcokrajowiec uczący się języka niemieckiego winien zapoznać się z tymi zwrotami.

Zbiór ten pokazuje, uporządkowane alfabetycznie według haseł niemieckich, najczęściej używane i najbardziej obrazowe zwroty języka niemieckiego.

Po oznaczonych tłustym drukiem zwrotach podano ich objaśnienie wraz z tłumaczeniem na język polski, a następnie zdania egzemplifikujące ich użycie.

Do wydania wprowadzono humorystyczne ilustracje, które mają unaocznić czytelnikowi rozbieżność między dosłownym rozumieniem zwrotu a jego faktycznym sensem. Tym samym wyjaśniają one istotę idiomatyki: znaczenia zwrotu idiomatycznego nie można wyprowadzić ze znaczeń poszczególnych wyrazów, dopiero całość oddaje sens idiomu.

Życzymy czytelnikom prawdziwej satysfakcji poznawczej przy korzystaniu z tej książki.

Wydawca

Nota od tłumacza

Przed przystąpieniem do tłumaczenia konieczne było dokonanie pewnych zmian, tak aby zbiór ten odpowiadał wymogom współczesnej leksykografii i jednocześnie mógł być bardziej użyteczny dla polskiego odbiorcy. Zmiany te polegały na:

- usunięciu większości bardzo rzadkich zwrotów (np. takich, które nie są odnotowane w *Duden*, t.11), albo takich, które według tłumacza nie są zwrotami frazeologicznymi (np. pojedyncze słowa);
- rozbudowaniu systemu kwalifikatorów i na mniej oszczędnym ich stosowaniu. Kwalifikatory te informują użytkownika m.in. o stylistycznym (przynależność do określonej odmiany funkcjonalnej języka) i emocjonalnym (informacja o postawie mówiącego) nacechowaniu przytaczanych frazeologizmów. W odniesieniu do języka niemieckiego informacje zawarte w *Duden* (t.11) stanowiły główną bazę odniesienia;
- bardziej rygorystycznym przyporządkowaniu frazeologizmów do słów kluczowych (haseł); jako słowa kluczowe występują głównie rzeczowniki, rzadziej przymiotniki, przysłówki, czasowniki. Jeśli w zwrocie występuje rzeczownik, to z reguły on jest słowem kluczowym;
- jednolitym zapisie, a więc np. zamiast *ich bin ganz Ohr*; *der Zug fuhr mir vor der Nase weg* podajemy *ganz Ohr sein*; *j-m vor der Nase wegfahren*.

Praca tłumacza polegała na poszukiwaniu optymalnych ekwiwalentów w postaci frazeologizmów lub w postaci odpowiedników leksykalnych czy też opisowych. Frazeologizmy języka polskiego zostały również dodatkowo scharakteryzowane za pomocą kwalifikatorów. Przy niektórych hasłach podano zarówno odpowiedniki w postaci frazeologizmów, jak i leksykalne – takie podejście pozwala użytkownikowi lepiej zrozumieć niemiecki frazeologizm, a ponadto stanowić może pomoc w tłumaczeniu.

Przekład zdań niemieckich egzemplifikujących użycie frazeologizmów wykazał, iż użycie w docelowym tekście podanych odpowiedników frazeologicznych nie zawsze jest możliwe.

Andrzej Kątny

A

A – **das A und O**
alfa i omega, rzecz zasadnicza/podstawowa, sedno (pierwsza i ostatnia litera greckiego alfabetu)

Gegenseitiges Vertrauen ist das A und O der Freundschaft.
Wzajemne zaufanie to podstawa przyjaźni.

– von A bis Z
od A do Z

Er hat mir die Geschichte von A bis Z erzählt.
Opowiedział mi tę historię od A do Z.

– wer A sagt, muss auch B sagen
Kto powiedział a, musi powiedzieć i b. *(Sprichw.)*

Du hast ihm mit einem Prozess gedroht. Jetzt musst du es aber auch tun, denn wer A sagt, muss auch B sagen.
Zagroziłeś mu procesem. Musisz to teraz zrobić, gdyż kto mówi a, musi powiedzieć i b.

ABEND – **es ist noch nicht aller Tage Abend**
jeszcze nie wszystko stracone

Im Augenblick sieht es um deinen Prozess schlecht aus, aber es ist ja noch nicht aller Tage Abend.
W tej chwili sprawa twoja źle się przedstawia, ale jeszcze nie wszystko stracone.

ABWESENHEIT – **durch Abwesenheit glänzen** *(ugs.)*
świecić nieobecnością

Sind alle da? – Nein, Erika glänzt wieder einmal durch Abwesenheit.
Wszyscy obecni? Nie, Erika znowu jest nieobecna.

ACH – **mit Ach und Krach** *(ugs.)*
z trudem, ledwo, ledwo

Er hat mit Ach und Krach die Prüfung bestanden.
Z trudem zdał egzamin.

ADER – **j-n zur Ader lassen** *(scherzh.)*
uderzać/bić/trzepać (*kogoś*) po kieszeni *(ugs., scherzh.)*

Wir haben uns über die Kosten unserer Urlaubsreise sehr getäuscht. Man hat uns unterwegs kräftig zur Ader gelassen.
Pomyliliśmy się bardzo co do kosztów podróży; w drodze uderzono nas po (dobrano się nam do) kieszeni.

– eine leichte Ader haben
być lekkoduchem

Es wundert mich gar nicht, dass der junge Mann auf Abwege geraten ist; er hatte schon immer eine leichte Ader.
Wcale się nie dziwię, że ten młody człowiek zszedł na manowce; on zawsze był lekkoduchem.

ANGEL – **die Welt aus den Angeln heben**
ruszyć świat z posad (Angel = zawias)

Junge Leute glauben immer, mit ihren Ideen die Welt aus den Angeln heben zu können.
Młodzi ludzie wierzą, że swoimi ideami mogą ruszyć świat z posad.

ANKOMMEN – **es kommt mir darauf an**
chodzi mi o to... zależy mi na tym...

Es kommt mir nicht darauf an, wie lange du an dieser Sache arbeitest; es kommt nur darauf an, dass die Arbeit erfolgreich abgeschlossen wird.
Nie zależy mi na tym, jak długo będziesz nad tym pracował; chodzi mi tylko o to, by ta praca uwieńczona została sukcesem.

– es darauf ankommen lassen
(po)czekać na rozwój wypadków, zostawić coś własnemu biegowi, zaryzykować mimo trudności

Ich fürchte, dass nicht alle Herren des Vorstands mit meinen Ausführungen einverstanden sein werden, aber ich lasse es darauf ankommen.
Obawiam się, iż nie wszyscy panowie z zarządu zgodzą się z moimi wywodami, ale ja zostawię sprawę własnemu biegowi.

APFEL – **in den sauren Apfel beißen**
poddać się przykrej konieczności, przełknąć gorzką pigułkę

Meine Tochter wünscht sich einen eigenen Wagen. Ich glaube, ich muss wohl in den sauren Apfel beißen und ihr einen kaufen.
Moja córka chce mieć własny samochód. Sądzę, że chyba nie mam wyjścia i muszę jej go kupić.

APRIL – **j-n in den April schicken**
zrobić kawał (na prima aprilis), nabrać kogoś

Ihr braucht euch keine Mühe zu geben. Mich könnt ihr nicht in den April schicken.
Nie musicie się wysilać, mnie i tak nie nabierzecie.

ARM – **mit offenen Armen aufnehmen/empfangen**
przyjąć z otwartymi ramionami, serdecznie powitać

Bei meinen Besuchen im Ausland hat man mich überall mit offenen Armen aufgenommen.
Podczas moich zagranicznych wizyt przyjmowano mnie wszędzie z otwartymi ramionami.

– j-m unter die Arme greifen
wspomóc/wesprzeć kogoś

Er hat seinem Freund finanziell unter die Arme gegriffen.
Wspomógł swego przyjaciela finansowo.

– j-n auf den Arm nehmen *(ugs.)*
stroić (sobie) żarty

Er ist ein Spaßvogel, der alle Leute auf den Arm nehmen will.
Jest kpiarzem, który ze wszystkich stroi sobie żarty.

Er ist ein Spaßvogel, der alle Leute auf den Arm nehmen will.

ÄRMEL – etwas aus dem Ärmel schütteln *(ugs.)*
wytrząsnąć/wytrzepać coś z rękawa *(ugs.)*

Wo soll ich denn das viele Geld hernehmen? Ich kann es mir doch nicht aus dem Ärmel schütteln.
A skąd mam wziąć tyle forsy? Przecież nie wytrząsnę jej sobie z rękawa.

ARMUTSZEUGNIS – j-m/sich ein Armutszeugnis ausstellen
wystawiać sobie/komuś świadectwo nieudolności, (s)kompromitować się

Sie werden sich doch kein solches Armutszeugnis ausstellen wollen und behaupten, dass Sie das alles nicht wissen.
Nie będzie pan chyba chciał się kompromitować, twierdząc, że o tym wszystkim pan nic nie wie.

ATEM – j-n in Atem halten
utrzymywać kogoś w napięciu, nie dać komuś odpocząć

Diese lebhaften Kinder halten ihre Mutter den ganzen Tag in Atem.
Te ruchliwe dzieci nie dają swojej mamie przez cały dzień chwili odpoczynku.

AUGE – mit einem blauen Auge davonkommen *(ugs.)*
wyjść bez szwanku, wymigać się tanim kosztem

Der Kaufmann ist bei dem Konkurs seiner Firma noch mit einem blauen Auge davongekommen.
Firma splajtowała, kupiec wyszedł z tego bez większego szwanku.

– da bleibt kein Auge trocken *(ugs.)*
łzy cisną się do oczu; płakać

Die junge Schauspielerin gestaltete die Rolle des „Gretchen" so echt, dass kein Auge trocken blieb.
Młoda aktorka odgrywała rolę Gretchen tak naturalnie, że łzy cisnęły się do oczu.

– j-n/mit j-m unter vier Augen sprechen
rozmawiać w cztery oczy (rozmawiać z kimś bez świadków)

Ich möchte Sie gern einmal unter vier Augen sprechen.
Chciałbym porozmawiać z panem w cztery oczy.

– etwas ins Auge fassen
rozważyć coś, brać/wziąć pod uwagę

Wir werden Ihren Vorschlag noch einmal ins Auge fassen.
Jeszcze raz rozważymy pańską propozycję.

– ein Auge zudrücken *(ugs.)*
przymknąć oko

Die Arbeit war nicht besonders gut ausgefallen; hätte der Professor nicht ein Auge zugedrückt, so wäre der Student bei der Prüfung durchgefallen.
Praca nie wypadła zbyt dobrze; gdyby profesor nie przymknął na to oka, to student oblałby egzamin.

– ein Auge auf j-n/auf etwas werfen *(ugs.)*
wpaść komuś w oko *(ugs.)*, upodobać sobie coś

Wir waren nicht erstaunt, dass sich Ernst mit Elisabeth verlobt hat. Wir haben schon lange gemerkt, dass er ein Auge auf sie geworfen hat.
Nie zdziwiliśmy się, że Ernest zaręczył się z Elżbietą. Już dawno zauważyliśmy, że wpadła mu w oko.

– große Augen machen *(ugs.)*
(z)robić wielkie (*selta* okrągłe) oczy (*grob.* gały); oczy wyszły komuś na wierzch, wytrzeszczać gały *(grob)*

Als ich ihm von meinem Erfolg erzählte, machte er große Augen. Er hatte mir das nicht zugetraut.
Gdy opowiedziałam mu o moim sukcesie, zrobił wielkie oczy. Nie spodziewał się tego po mnie.

– mit offenen Augen ins Unglück rennen
świadomie spieszyć się na własną zgubę

Anstatt sie vor dem Schwindler zu warnen, ließen sie sie mit offenen Augen ins Unglück rennen.
Zamiast ostrzec ją przed oszustem, pozwolili jej działać na własną zgubę.

– j-m die Augen öffnen
otworzyć komuś oczy (na coś nieprzyjemnego)

Über deinen so genannten Freund muss ich dir wirklich einmal die Augen öffnen.
Co do twego tak zwanego przyjaciela, to muszę ci naprawdę otworzyć oczy.

– j-m schöne Augen machen
puszczać oko, kokietować kogoś, zalecać się

Du machst aber auch allen Männern schöne Augen.
Ależ ty kokietujesz wszystkich mężczyzn.

– springen ins Auge
wpadać w oko

Jedem Touristen springen in New York sofort die Wolkenkratzer ins Auge.
W Nowym Jorku każdemu turyście wpadają w oko natychmiast drapacze chmur.

– j-m (nicht mehr) unter die Augen kommen/treten
(nie) pokazywać się komuś na oczy

Seitdem er mich in so übler Weise verleumdet hat, wagt er es nicht mehr, mir unter die Augen zu treten.
Od czasu, gdy mnie tak nieprzyzwoicie oczernił, nie ma odwagi pokazać mi się na oczy.

B

BAHN – auf die schiefe Bahn kommen/geraten
zejść na manowce; stoczyć się (stracić równowagę moralną)

Durch schlechten Umgang kann der beste Mensch auf die schiefe Bahn kommen.
W złym otoczeniu i najlepszy człowiek może zejść na złą drogę.

BANK – etwas auf die lange Bank schieben *(ugs.)*
zwlekać z czymś, odkładać coś na później

Bitte schieben Sie die Arbeit nicht auf die lange Bank! Sie ist sehr wichtig für uns alle.
Proszę, niech pan nie odkłada tej pracy na później! Jest ona bardzo ważna dla nas wszystkich.

– durch die Bank
wszyscy bez wyjątku/bez różnicy

Ich habe die Bücher, die dieses Thema behandeln, durchgesehen; sie sind durch die Bank unbrauchbar.
Przejrzałem książki dotyczące tej kwestii; wszystkie, bez wyjątku, są bezużyteczne.

BAR – etwas für bare Münze nehmen
brać za dobrą monetę (lekkomyślnie wierzyć we wszystko, co się usłyszy)

Wenn jemand zu uns sagt: „Bitte betrachten Sie mein Haus als das Ihre", so ist das zwar sehr freundlich gemeint, doch dürfen wir es nicht für bare Münze nehmen.
Jeśli ktoś mówi do nas: „Proszę czuć się jak u siebie w domu", to jest to wprawdzie bardzo uprzejme, ale nie możemy tego traktować dosłownie.

BÄR – j-m einen Bären aufbinden *(ugs.)*
(z)robić w konia; nabić w butelkę *(ugs.)*, nabrać kogoś, wmówić komuś coś

Er erzählte uns, er habe im Lotto gewonnen; aber er wollte uns damit nur einen Bären aufbinden.
Opowiadał, że wygrał w toto-lotka, ale chciał nas tylko nabrać.

BART – **j-m um den Bart gehen**
podlizywać się komuś, nadskakiwać komuś

Meine Tochter ging mir so lange um den Bart, bis ich ihr die Stereoanlage kaufte.
Córka tak długo mi się podlizywała, aż jej kupiłem zestaw stereo.

– einen Bart haben
mieć brodę; trącić myszką, być przestarzałym

Das ist doch kein neuer Witz, er hat ja schon einen Bart.
To przecież nie jest nowy kawał, to kawał z brodą.

der Bart ist ab *(ugs.)*
I po ptakach! *(scherzh.)*, koniec, dość, już po wszystkim

Wenn dieser Versuch nicht gelingt, dann ist der Bart ab und alle Arbeit ist vergebens.
Jeśli to doświadczenie się nie uda, to koniec, cała praca na próżno.

BAUKLOTZ – **Bauklötzer staunen** *(ugs.)*
postawić oczy w słup; szczęka komuś opadła *(ugs.)*

Über die Karriere unseres ehemaligen Schulkameraden staunten wir alle Bauklötzer.
Szczęka nam opadła, gdy usłyszeliśmy o karierze naszego byłego kolegi szkolnego.

BAUM – **den Wald vor lauter Bäumen nicht sehen**
gubić się w szczegółach (widzieć szczegóły, nie ogarniając całości)

Was suchst du denn da herum? Die heutige Zeitung liegt doch oben auf den übrigen Zeitungen. Du siehst wohl den Wald vor lauter Bäumen nicht!
A czego ty tam szukasz? Dzisiejsza gazeta leży przecież na wierzchu, na innych gazetach. Gubisz się w szczegółach.

BAUSCH – **in Bausch und Bogen**
w całości, hurtem

Er verkaufte das Warenlager in Bausch und Bogen.
Sprzedał magazyn w całości.

BEGRIFF – **schwer von Begriff sein** *(ugs.)*
ciężka artyleria *(ugs.)* (ciężko pojmować)

Der neue Lehrling gibt sich alle Mühe, aber er ist sehr schwer von Begriff.
Ten nowy uczeń stara się wprawdzie, ale to ciężka artyleria.

BEIN – **mit beiden Beinen/Füssen (fest) im Leben/auf der Erde stehen**
stać (mocno) obiema nogami na ziemi; nie bujać w obłokach, być realistą

Um meinen Freund ist mir nicht bange. Er steht mit beiden Beinen im Leben und wird sich immer zu helfen wissen.
Nie obawiam się o mojego przyjaciela. On stoi obiema nogami na ziemi i zawsze potrafi sobie poradzić.

– mit dem linken Bein/Fuß zuerst aufgestanden sein
wstać lewą nogą (być w złym humorze)

Der Chef ist wohl heute mit dem linken Bein (oder Fuß) zuerst aufgestanden.
Szef wstał chyba dzisiaj lewą nogą.

– mit einem Bein/Fuß im Grabe stehen *(ugs.)*
być jedną nogą w grobie/na tamtym świecie

Ich war so krank, dass ich schon mit einem Bein im Grabe stand.
Byłem tak chory, że jedną nogą stałem już w grobie.

– mit einem Bein/Fuß im Gefängnis stehen
(z)łamać prawo, narażać się

Wer heute Auto fährt, der steht fast immer mit einem Bein im Gefängnis.
Kto dziś prowadzi samochód, naraża się prawie zawsze na złamanie prawa.

– sich kein Bein ausreißen *(ugs.)*
nie urobić sobie rąk, nie wysilać się

Bei der Arbeit hat er sich noch nie ein Bein ausgerissen.
On jeszcze nigdy nie przemęczył się pracą.

– j-m Beine machen *(ugs.)*
popędzić/pogonić komuś kota *(ugs.)* (1. przegnać kogoś, 2. postraszyć kogoś, dopiec komuś)

Mit dieser Bummelei geht es nicht weiter, ich werde euch Beine machen.
Jeśli to bumelanctwo będzie trwać dalej, to pogonię wam kota.

– sich auf die Beine machen
ruszyć w drogę, pójść

Es ist schon spät genug, wir müssen uns jetzt auf die Beine machen.
Jest już wystarczająco późno, musimy ruszać.

– sich die Beine in den Leib stehen *(ugs.)*
wystać/nastać się

Wenn wir auf dich warten, müssen wir uns immer erst die Beine in den Leib stehen.
Zawsze gdy na ciebie czekamy, musimy się długo nastać.

BERG – über alle Berge sein *(ugs.)*
być za siódmą górą (być już daleko)

Als man den Verlust merkte, war der Betrüger schon längst über alle Berge
Gdy zauważono stratę, oszust był już hen daleko (za siódmą górą).

– über den Berg sein *(ugs.)*
mieć z górki, przetrwać najgorsze

Der Aufbau meines Geschäfts war sehr schwierig, aber jetzt bin ich über den Berg.
Budowa sklepu była bardzo trudna, ale teraz najgorsze mam za sobą.

– nicht hinterm Berg halten
mówić bez ogródek, nazywać rzeczy po imieniu (wypowiadać otwarcie swoje zdanie)

Der Professor war sehr ärgerlich und hielt auch mit seiner Meinung nicht hinterm Berg.
Profesor był bardzo rozgniewany i nazywał rzeczy po imieniu.

– goldene Berge versprechen
obiecywać komuś złote góry

Er hatte ihr vor der Ehe goldene Berge versprochen, aber jetzt vernachlässigt er sie.
Przed ślubem obiecywał jej złote góry, a teraz ją zaniedbuje.

BESCHREIBUNG – jeder Beschreibung spotten
coś jest bardzo słabe, to kpina

Diese Arbeit soll ein Meisterwerk sein? Sie spottet jeder Beschreibung.
To ma być wybitne dzieło? To po prostu kpina (drwina).

BESCHERUNG – das ist ja eine schöne/nette/reizende Bescherung! *(ugs., iron.)*
A to ci ładna niespodzianka! *(ugs., iron.)*

Jetzt liegen wir mit einer Panne hier fest und niemand kommt vorbei, der uns helfen könnte. Das ist ja eine schöne Bescherung!
Jesteśmy unieruchomieni wskutek awarii i nie przejeżdża nikt, kto mógłby nam pomóc. A to ci ładna historia (niespodzianka)!

BEST – j-n zum Besten halten/haben
kpić, żartować, nabijać się z kogoś

Glauben Sie doch nicht, was er Ihnen erzählt hat! Er wollte Sie nur zum Besten halten.
Niechże pan nie wierzy w to, co on panu opowiadał! On chciał tylko z pana zażartować.

– der erste Beste
pierwszy lepszy (dowolna osoba, ktokolwiek)

Diese Aufgabe ist sehr verantwortungsvoll. Man kann sie nicht dem ersten Besten übertragen.
Zadanie to wymaga dużej odpowiedzialności. Nie można go powierzyć pierwszemu lepszemu.

BETT – das Bett hüten müssen
musieć pozostać w łóżku

Da mein Sohn an Grippe erkrankt ist, muss er auf ärztliche Anweisung eine Woche lang das Bett hüten.
Ponieważ mój syn zachorował na grypę, lekarz zalecił mu leżeć w łóżku cały tydzień.

BIEGEN – auf Biegen oder Brechen *(ugs.)*
za wszelką cenę, koniecznie, bezwarunkowo

Die neue Regierung versucht, das Gesetz noch vor den Wahlen auf Biegen oder Brechen durchzubringen.
Nowy rząd próbuje za wszelką cenę, jeszcze przed wyborami, przeforsować tę ustawę.

BIER – **etwas wie sauer/saures Bier ausbieten/anpreisen** *(ugs.)*
reklamować coś nachalnie, sprzedawać/oferować coś za byle co

Vor einem Jahr hat man die Aktien dieses Betriebes wie sauer Bier angeboten und heute kann man keine einzige mehr bekommen.
Przed rokiem sprzedawano akcje tego przedsiębiorstwa za byle co, a dziś nie można kupić już ani jednej.

BILD – **im Bilde sein**
być zorientowanym, mieć obraz czegoś

Du brauchst mir nichts mehr zu erzählen; ich bin völlig im Bilde.
Nie musisz mi nic więcej opowiadać; mam już obraz sytuacji.

– **ein Bild für (die) Götter sein** *(ugs., scherzh.)*
być (prze)komicznym

Du musst einmal Herrn M. sehen, wenn er, seinen Jüngsten auf dem Rücken, durchs Zimmer krabbelt; das ist ein Bild für (die) Götter!
Musisz zobaczyć pana M., jak z najmłodszym synkiem na plecach chodzi na czworakach po pokoju; jest przekomiczny.

BILDFLÄCHE – **auf der Bildfläche erscheinen** *(ugs.)*
pojawić się niespodziewanie

Es war schon sehr spät, als er auf der Bildfläche erschien.
Było już bardzo późno, gdy pojawił się niespodziewanie.

BISSEN – **j-m bleibt der Bissen im Hals(e)/in der Kehle stecken** *(ugs.)*
serce podchodzi do gardła *(ugs.)*, przerazić się

Als ich die Todesanzeige heute in der Zeitung sah, blieb mir vor Schreck der Bissen im Hals stecken.
Serce podeszło mi do gardła, gdy zobaczyłem dziś w gazecie nekrolog.

BLASEN – **Trübsal blasen** *(ugs.)*
spuścić nos na kwintę *(ugs.)*, być w ponurym nastroju

Es hat keinen Sinn, nach einem Misserfolg zu Hause zu sitzen und Trübsal zu blasen.
Nie ma sensu po każdej porażce siedzieć w domu z nosem spuszczonym na kwintę.

– **von Tuten und Blasen keine Ahnung haben** *(ugs.)*
znać się jak kura na pieprzu *(ugs.)*; nie mieć zielonego/bladego pojęcia *(ugs.)*

Wie kann man diesen Posten einem Mann übertragen, der von Tuten und Blasen keine Ahnung hat.
Jak można powierzyć takie stanowisko człowiekowi, który nie ma o nim zielonego pojęcia.

– **j-m den Marsch blasen** *(ugs.)*
natrzeć komuś uszu *(ugs.)*; powiedzieć komuś coś do słuchu *(ugs.)*

Nun hat er wieder die Briefe liegen lassen! Wenn er zurückkommt, werde ich ihm aber tüchtig den Marsch blasen.
A ten znowu zostawił listy! Jak wróci, powiem mu do słuchu.

BLATT – **kein Blatt vor den Mund nehmen** *(ugs.)*
walić prosto z mostu *(ugs.)*; mówić bez ogródek; nie owijać w bawełnę *(ugs.)*

Ich werde dir sagen, was ich von dieser Sache denke; du nimmst es mir doch nicht übel, wenn ich dabei kein Blatt vor den Mund nehme.
Powiem ci, co o tym myślę; nie miej mi jednak za złe, jeśli powiem to bez ogródek.

BLAU – **blauer Montag** *(ugs.)*
szewski poniedziałek *(ugs.)* (dzień, w którym bumelujemy, zamiast pracować)

Das Wetter war so schön, deswegen habe ich einen blauen Montag gemacht.
Pogoda była tak cudowna, że zrobiłem sobie bumelkę.

– **blau machen** *(ugs.)*
bumelować

Nach dem langen Wochenende machten viele Arbeiter am nächsten Tag blau.
Po długim weekendzie wielu pracowników idzie na bumelkę.

– **j-m blauen Dunst vormachen** *(ugs.)*
roztaczać przed kimś miraże (łudzić kogoś czymś)

Was er sagt, darfst du nicht alles glauben. Er macht einem immer blauen Dunst vor.
Nie możesz wierzyć we wszystko, co opowiada. On zawsze mami ludzi.

– **blau sein** *(ugs.)*
być na bani/bańce; wstawiony; na gazie *(ugs.)*

Vom Faschingsball kam er völlig blau nach Hause.
Wrócił z balu karnawałowego pijany jak bela/bąk/w sztok.

BLITZ – wie ein Blitz aus heiterem Himmel *(ugs.)*
jak grom z jasnego nieba *(ugs.)*, nieoczekiwanie

Die Nachricht von der schweren Krankheit seines Freundes traf ihn wie ein Blitz aus heiterem Himmel.
Wiadomość o ciężkiej chorobie przyjaciela spadła na niego jak grom z jasnego nieba.

– **wie der Blitz/wie ein geölter Blitz** *(ugs.)*
jak błyskawica

Was, jetzt sind Sie schon wieder hier? Das ging ja wie der Blitz!
Co, pan już z powrotem? To poszło piorunem.

BLUME – etwas durch die Blume sagen
mówić z ogródkami, nie wprost (przeciwieństwo: unverblümt = otwarcie)

Er sagte (es) mir durch die Blume, dass er in Geldnot geraten sei und ich ihm helfen sollte.
Dał mi delikatnie do zrozumienia, że ma kłopoty finansowe i powinienem mu pomóc.

BLUT – böses Blut machen/schaffen
narobić złej krwi (drażnić, irytować)

Die Ernennung von Herrn A. zum Minister machte viel böses Blut unter der Bevölkerung.
Mianowanie pana A. ministrem bardzo zbulwersowało społeczeństwo.

– **Blut (und Wasser) schwitzen** *(ugs.)*
(s)pocić się jak mysz; mieć pietra *(ugs.)*

Während des Examens hat der Student Blut (und Wasser) geschwitzt, weil er sich nicht genügend vorbereitet hatte.
Podczas egzaminu student pocił się jak mysz, ponieważ nie był wystarczająco przygotowany.

BOCK – den Bock zum Gärtner machen *(ugs.)*
wpuścić wilka do owczarni; powierzyć trzodę wilkowi (zaufać komuś, kto na to nie zasługuje; powierzyć zadanie niewłaściwej osobie)

Als er diesem Betrüger die Kasse übergab, hatte er den Bock zum Gärtner gemacht.
Przekazując temu oszustowi kasę, popełnił gruby błąd.

einen Bock schießen *(ugs.)*
strzelić byka *(ugs.)*, popełnić duży błąd (niegdyś podczas festynów strzeleckich najgorszy strzelec otrzymywał jako nagrodę pocieszenia głowę byka)

Er gab zu, einen Bock geschossen zu haben, aber er versprach, seinen Fehler wieder gutzumachen.
Przyznał, że strzelił byka, ale przyrzekł naprawić błąd.

BOCKSHORN – sich nicht ins Bockshorn jagen lassen *(ugs.)*
nie dać się zapędzić w kozi róg *(ugs.)* (nie dać się zastraszyć)

Wenn man im Leben Erfolg haben will, darf man sich nicht durch jede Kleinigkeit ins Bockshorn jagen lassen.
Jeśli w życiu chce się odnieść sukces, to nie wolno dopuścić do tego, by każda drobnostka powodowała sytuację bez wyjścia.

BODEN – j-m brennt der Boden unter den Füßen *(ugs.)*
ziemia/grunt pali się komuś pod nogami *(ugs.)* (sytuacja staje się coraz bardziej niebezpieczna)

Dem Verbrecher brannte der Boden unter den Füßen; ruhelos fuhr er von einer Stadt in die andere.
Przestępcy ziemia paliła się pod nogami; zaniepokojony przemieszczał się z jednego miasta do drugiego.

BOGEN – er hat den Bogen (he)raus *(ugs.)*
połapać się w czymś, rozgryźć coś

Ich habe lange vergeblich den Kopfstand versucht; aber jetzt habe ich den Bogen raus.
Długo i bez rezultatu próbowałem zrobić stójkę na głowie, ale w końcu połapałem się w technice.

– **große Bogen spucken** *(ugs.)*
chełpić się, przechwalać się

Dein Freund spuckt aber große Bogen.
Ależ twój przyjaciel się przechwala.

BOMBE – **wie eine Bombe einschlagen** *(ugs.)*
jak grom z jasnego nieba *(ugs.)*

Die Nachricht von dem plötzlichen Regierungswechsel schlug wie eine Bombe ein.
Wiadomość o nagłej zmianie rządu spadła jak grom z jasnego nieba.

BORD – **etwas über Bord werfen**
pozbyć się czegoś, uwolnić się od czegoś

Werfen Sie alle Ihre Sorgen über Bord und verleben Sie eine schöne Zeit in unserem schönen Ferienort.
Zostawcie swoje troski w domu i spędźcie miło czas w naszym pięknym kurorcie.

BRATEN – **den Braten riechen/schmecken** *(ugs.)*
(po)czuć pismo nosem *(ugs.)* (zorientować się w porę o niebezpieczeństwie)

Die Polizei fahndete nach dem Betrüger. Er aber roch den Braten und entkam.
Policja czatowała na oszusta; on jednak poczuł pismo nosem i zwiał.

BRECHEN – **einen Streit vom Zaun brechen**
wszcząć kłótnię, wywołać sprzeczkę bez powodu

Kaum war er wieder zu Hause, brach er einen Streit vom Zaun.
Ledwo wrócił do domu, wszczął kłótnię.

Werfen Sie alle Ihre Sorgen über Bord und verleben Sie eine schöne Zeit in unserem schönen Ferienort.

– brechend/zum Brechen voll sein
pękać w szwach (coś jest przepełnione, pełne ludzi)

Während des Schlussverkaufs waren die Geschäfte brechend voll.
W czasie wyprzedaży sklepy pękały w szwach.

BREITSCHLAGEN – **sich breitschlagen lassen**
dać się przekonać

Eigentlich wollte ich diesen Sonntag zu Hause bleiben, aber ich habe mich doch breitschlagen lassen, mit meinen Kollegen einen Ausflug zu machen.
Właściwie to chciałem w tę niedzielę pozostać w domu, jednak dałem się przekonać do wycieczki z kolegami.

BRENNEN – **auf etwas brennen**
czegoś gorąco pragnąć; pałać chęcią

Zehn Jahre ist unser Sohn schon in Brasilien, nun brennen wir darauf, ihn endlich wiederzusehen.
Nasz syn przebywa już dziesięć lat w Brazylii i gorąco pragniemy go w końcu zobaczyć.

– etwas brennt j-m auf den Nägeln *(ugs.)*
pilna sprawa, nie cierpiąca zwłoki

Morgen muss ich verreisen und dabei brennt mir die Arbeit auf den Nägeln.
Jutro muszę wyjechać, a mam tyle pilnych spraw do załatwienia.

BRETT – **ein Brett vor dem Kopf haben** *(ugs.)*
nie kapować, nie kumać *(ugs.)* (być ograniczonym)

Ich konnte die einfachsten Fragen nicht beantworten; es war, als ob ich ein Brett vor dem Kopf gehabt hätte.
Nie byłem w stanie odpowiedzieć na najprostsze pytania, tak jakbym doznał zaćmienia umysłu.

– bei j-m einen Stein im Brett haben
być czyimś pupilem, być u kogoś w łaskach

Er arbeitet fleißig und hat deswegen bei allen Lehrern einen Stein im Brett.
Pracuje pilnie i dlatego jest pupilem wszystkich nauczycieli.

BROTKORB – **j-m den Brotkorb höher hängen** *(ugs.)*
zmniejszać wikt, przykręcać kurek

Wenn mein Sohn zu viel Geld ausgibt, hänge ich ihm den Brotkorb höher.
Gdy mój syn wydaje za dużo pieniędzy, to przykręcam mu kurek.

BROTLOS – **brotlose Kunst**
zajęcie nieprzynoszące dochodów

Er wollte Philosophie studieren, aber sein Vater hielt das für eine brotlose Kunst.
Chciał studiować filozofię, lecz ojciec uważał to za kierunek niezapewniający utrzymania.

BRÜCKE – **j-m eine goldene Brücke/goldene Brücken bauen**
wychodzić komuś naprzeciw (ułatwić przeciwnikowi drogę do porozumienia)

Man hat ihm goldene Brücken gebaut und ihm alle Wege geebnet; trotzdem verstand er es nicht, sich durchzusetzen.
Wychodzono mu naprzeciw, usuwano przeszkody, ale mimo to nie potrafił się przebić.

– alle Brücken hinter sich abbrechen
palić za sobą mosty (zerwać z przeszłością)

Er brach in der Heimat alle Brücken hinter sich ab und wanderte nach Amerika aus.
W ojczyźnie spalił za sobą wszystkie mosty i wywędrował do Ameryki.

BUCH – **j-m/für j-n ein Buch mit sieben Siegeln sein**
być dla kogoś tajemnicą, zagadką, rzeczą niezgłębioną

Höhere Mathematik ist für viele ein Buch mit sieben Siegeln.
Wyższa matematyka jest dla wielu rzeczą niezgłębioną.

– sein, wie es (er, sie) im Buche steht
jak się patrzy

Sie ist eine Hausfrau, wie sie im Buche steht. Ihr Haushalt ist in bester Ordnung, kochen und backen kann sie vorzüglich.
Jest gospodynią jak się patrzy. Gospodarstwo domowe jest w najlepszym porządku, a gotować i piec potrafi wyśmienicie.

BUCHSTABE – **sich auf seine vier Buchstaben setzen** *(ugs.)*
usiąść na czterech literach *(ugs.)*

Lauf nicht dauernd hin und her, sondern setz dich auf deine vier Buchstaben!
Nie lataj w kółko, lecz usiądź wreszcie na swoich czterech literach!

BUCKEL – **rutsch mir den Buckel (he)runter** *(ugs.)*
pocałuj mnie gdzieś *(ugs.)*, odwal się *(ugs.)* (zostaw mnie w spokoju)

Wenn er mir nicht helfen will, soll er mir den Buckel herunterrutschen.
Jeśli mi nie chce pomóc, to niech się odwali.

BUDE – **eine sturmfreie Bude** *(ugs.)*
niekrępujący pokój *(ugs.)*

Als Student hatte ich mir immer eine sturmfreie Bude gewünscht, aber es ist mir nie gelungen.
Jako student zawsze pragnąłem mieć niekrępujący pokój, ale nigdy mi się to nie udało.

BUNT – **das ist/wird mir zu bunt** *(ugs.)*
tego już za wiele

Lange hat er sich die Unarten der Kinder gefallen lassen; schließlich wurde es ihm aber doch zu bunt und er schritt energisch dagegen ein.
Długo znosił psoty dzieci; w końcu jednak było mu tego za wiele i energicznie zaprotestował.

– es zu bunt treiben *(ugs.)*
przebierać miarę

Wenn er betrunken nach Hause kam, trieb er es immer sehr bunt.
Gdy wracał na gazie do domu, to zawsze przebierał miarę.

BUSCH – **(bei j-m) auf den Busch klopfen/schlagen** *(ugs.)*
(po)ciągnąć kogoś za język; podpytać kogoś

Ob Herr Meier in der Lotterie gewonnen hat? Das weiß ich nicht. Du musst bei ihm einmal auf den Busch klopfen.
Czy pan Meier wygrał na loterii? Nie wiem. Musisz go pociągnąć za język.

BUTTERBROT – **für/um ein Butterbrot** *(ugs.)*
za psi pieniądz *(ugs.)*, prawie za darmo

Diesen Tisch habe ich für ein Butterbrot auf einer Versteigerung erstanden.
Stół ten nabyłem na licytacji prawie za darmo (za psi pieniądz).

– j-m etwas aufs Butterbrot schmieren/streichen *(ugs.)*
wypominać coś komuś

Dass er sie einmal belogen hatte, schmierte sie ihm fast täglich aufs Butterbrot.
Wypominała mu prawie codziennie fakt, że ją raz okłamał.

D

DACH – **das pfeifen die Spatzen von den Dächern** *(ugs.)*
o tym wróble ćwierkają (na dachu) *(ugs.)* (cały świat już o tym wie)

Wie, Sie wissen nicht, dass Herr Müller eine Erbschaft gemacht hat? Die Spatzen pfeifen es ja schon von allen Dächern.
Co, pan nie wie o tym, że Müller dostał spadek? O tym ćwierkają już wróble na dachu.

– j-m aufs Dach steigen *(ugs.)*
zmyć głowę *(ugs.)* (zgromić, zbesztać kogoś)

Wenn ihr nicht besser arbeitet, werde ich euch aufs Dach steigen.
Jeśli nie będziecie lepiej pracować, to zmyję wam głowę.

DAME – **eine Dame von Welt**
wielka dama/światowa dama

Seine Tochter, die ich schon als Kind kannte, ist heute eine Dame von Welt.
Jego córka, którą znałem jako dziecko, jest dziś wielką damą.

DAMM – **wieder auf dem Damm sein** *(ugs.)*
być zdrowym, w formie

Im letzten Jahr war er lange krank, aber jetzt ist er wieder auf dem Damm.
W ubiegłym roku długo chorował, ale teraz jest znowu w formie.

DAMPF – **hinter etwas Dampf machen/setzen** *(ugs.)*
natężyć się (napędzać do pośpiechu)

Die Arbeit muss heute noch fertig werden; wir müssen etwas Dampf dahinter machen.
Praca musi być jeszcze dziś wykonana; musimy się przyłożyć do roboty.

DAUMEN – **j-m/für j-n den/die Daumen halten/drücken** *(ugs.)*
trzymać kciuki za kogoś (życzyć komuś szczęścia/powodzenia)

Morgen ist also dein Examen. Ich werde dir bestimmt den Daumen halten.
A więc jutro masz egzamin; będę trzymać za ciebie kciuki.

– **über den Daumen schätzen/peilen** *(ugs.)*
pi razy oko/pi razy drzwi *(ugs.)*, z grubsza (oszacować coś z grubsza)

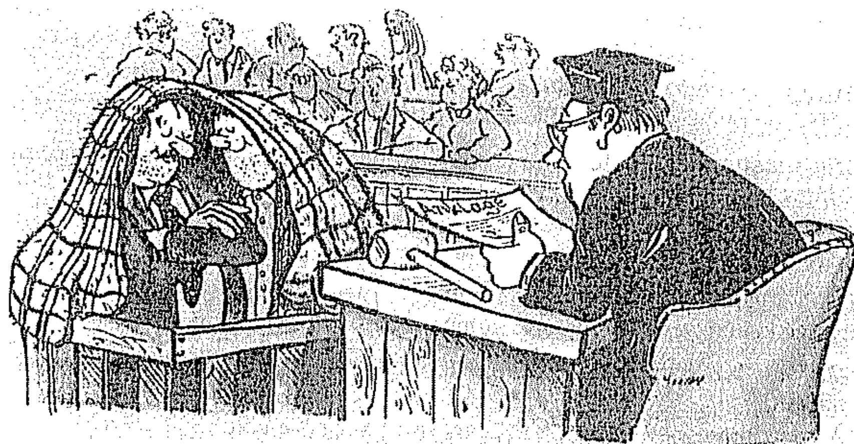
Wie groß ist denn der Umsatz in diesem Jahr gewesen? Über den Daumen geschätzt etwa 5 Millionen Euro.
A jakie były obroty w tym roku? Szacując pi razy oko – około 5 milionów euro.

– **Daumen/Däumchen drehen** *(ugs.)*
zbijać bąki *(ugs.)*, nudzić się

Der Arzt hat mir zwar geraten, noch eine Zeit lang zu Hause zu bleiben; aber ich bin trotzdem wieder ins Büro gegangen. Ich kann doch nicht den ganzen Tag zu Hause sitzen und Daumen drehen.
Lekarz zalecił mi wprawdzie pobyt w domu jeszcze przez jakiś czas; ja jednak mimo to poszedłem do biura. Nie mogę przecież siedzieć cały dzień w chałupie i zbijać bąki.

DECKE – **(mit j-m) unter einer Decke stecken** *(ugs.)*
jechać na jednym wózku *(ugs.)* (być z kimś w zmowie, działać w porozumieniu z kimś)

Es ist klar, dass der Zeuge nichts Negatives aussagen wird, denn er steckt mit dem Angeklagten unter einer Decke.
Jest oczywiste, że świadek nie obciąży oskarżonego, gdyż jadą na jednym wózku.

Der Zeuge steckt mit dem Angeklagten unter einer Decke.

– **sich nach der Decke strecken** *(ugs.)*
ograniczać się (przystosować się do okoliczności)

Auswandern sollten nur Leute, die verstehen, sich nach der Decke zu strecken.
Na emigrację powinni udawać się tylko ci, którzy potrafią się dostosować do skromnych możliwości.

DEUTSCH – **auf gut Deutsch** *(ugs.)*
bez ogródek, wprost

Nun erzählen Sie mir nicht so viel von Ihren guten Berufsaussichten, auf gut Deutsch, Sie möchten meine Tochter heiraten.
Niech mi pan tu nie opowiada tyle o swoich świetnych perspektywach zawodowych, a powie wprost, że chce poślubić moją córkę.

– **mit j-im deutsch reden** *(ugs.)*
bez owijania w bawełnę *(ugs.)*, (po)rozmawiać z kimś otwarcie

Der Junge weiß wirklich nicht, was sich gehört. Ich werde mit ihm mal deutsch reden.
Chłopak naprawdę nie wie, co wypada. Porozmawiam z nim otwarcie.

DING – **nicht mit rechten Dingen zugehen**
1. dziwne, nienaturalne zdarzenie 2. podejrzane sprawy

1. **Genau 12 Uhr Mitternacht stand plötzlich die Uhr still und ein Bild fiel von der Wand. Das konnte doch nicht mit rechten Dingen zugehen.**
Dokładnie o północy stanął nagle zegar i obraz spadł ze ściany; tego nie da się wyjaśnić w sposób naturalny.

2. **Vom Fenster aus beobachtete ich, wie in dem unbeleuchteten Schaufenster sich eine Gestalt hin und her bewegte. Ich dachte mir gleich, da geht doch etwas nicht mit rechten Dingen zu, und alarmierte die Polizei.**
Z okna obserwowałem, jak w nieoświetlonej witrynie poruszała się jakaś postać. Pomyślałem sobie zaraz, że dzieje się tam coś podejrzanego, i zaalarmowałem policję.

DONNER – **wie vom Donner/Schlag gerührt** *(ugs.)*
jak rażony piorunem *(ugs.)* (wstrząśnięty)

Als er von dem tödlichen Unfall seines Bruders hörte, stand er wie vom Donner gerührt da.
Gdy usłyszał o śmiertelnym wypadku swego brata, stanął jak rażony piorunem.

DORN – **j-m ein Dorn im Auge sein**
być komuś solą w oku (być przez kogoś znienawidzonym)

Der Reichtum seines Nachbarn war ihm schon lange ein Dorn im Auge.
Bogactwo sąsiada było mu już od dawna solą w oku.

DRAHT – **auf Draht sein** *(ugs.)*
trzymać rękę na pulsie *(ugs.)*, być uważnym, w formie

Der Mann ist auf Draht; man kann ihm diese wichtigen Aufgaben ruhig anvertrauen.
Ten facet jest w formie; można mu spokojnie powierzyć te ważne zadania.

DRECK – **Dreck am Stecken haben** *(ugs.)*
mieć coś na sumieniu

Wer selber Dreck am Stecken hat, sollte nicht über andere urteilen.
Kto sam ma coś na sumieniu, nie powinien osądzać innych.

DRECKIG – **dreckig und speckig**
brudny i odrażający

Der Anzug muss dringend gereinigt werden. Am Kragen ist er schon ganz dreckig und speckig.
Ubranie trzeba natychmiast dać do czyszczenia. Kołnierz jest już strasznie zabrudzony.

DREI – **nicht bis drei zählen können** *(ugs.)*
nie umieć zliczyć do trzech *(ugs.)* (być ograniczonym; bardzo nieśmiałym)

Der Junge sieht aus, als ob er nicht bis drei zählen könnte.
Chłopak sprawia wrażenie, jakby nie umiał zliczyć do trzech.

DREIZEHN – **nun schlägt's dreizehn** *(ugs.)*
to szczyt wszystkiego, tego już za wiele

Nun schlägt's dreizehn! Wo ist denn meine Brille wieder?
Tego już za wiele! Gdzie podziały się znowu moje okulary?

DRÜCKEN – **(wissen), wo j-m/j-n der Schuh drückt** *(ugs.)*
wiedzieć, co kogo boli/gryzie/co komu dolega *(ugs.)*

Du bist seit einigen Tagen immer so niedergeschlagen; willst du mir nicht sagen, wo dich der Schuh drückt?
Jesteś od kilku dni taka przybita; nie powiesz mi, co cię gryzie?

– **j-n an die Wand drücken*** *(ugs.)*
odstawić kogoś na boczny tor *(ugs.)*; usunąć, zepchnąć (kogoś) w cień

Schon seit langem war ihm diese Stelle versprochen; nun soll sie von einem anderen besetzt werden. Er hat völlig Recht, wenn er sich darüber beschwert und sich nicht an die Wand drücken lassen will.
Już od dawna miał obiecane to stanowisko, a teraz ma być ono obsadzone przez kogoś innego. Ma zupełną rację, skarżąc się i nie dając się odstawić na boczny tor.

DUMM – **dumm wie Bohnenstroh** *(ugs.)*
głupi jak but/stołowa noga *(ugs.)*

Mit diesem Jungen kann man nichts erreichen; er ist ja dumm wie Bohnenstroh.
Z tym chłopcem nie da się nic zrobić, jest głupi jak but.

– **j-n/sich für dumm verkaufen lassen** *(ugs.)*
(dać) zrobić z kogoś durnia *(ugs.)*

Er hat mir erzählt, dass er an der Sache nichts verdient hat; ich lasse mich von ihm doch nicht für dumm verkaufen.
Powiedział mi, że nic na tym nie zarobił, ale ja nie dam z siebie zrobić durnia.

– **der Dumme sein** *(ugs.)*
wyjść na czymś jak Zabłocki na mydle *(ugs.)* (być stratnym)

Wenn ich die Durchführung Ihrer Produktionspläne finanziere und die Ware findet nachher keinen Absatz, bin ich der Dumme.
Jeśli sfinansuję pańskie plany produkcji, a towar nie znajdzie odbiorcy, to wyjdę na tym jak Zabłocki na mydle.

DUNKEL – **im Dunkeln tappen**
szukać/błądzić po omacku

Herr Müller will seine Stelle verlassen. Über die Gründe tappe ich allerdings völlig im Dunkeln.
Pan Müller zamierza zrezygnować ze swego stanowiska; przyczyna tego nie jest dla mnie jasna.

* Formalnie podobny zwrot w jęz. polskim **przypierać/przyprzeć, przyciskać/przycisnąć kogoś do muru** ma inne znaczenie, a mianowicie: „j-n in die Enge treiben".

– j-n im Dunkeln lassen
nie wtajemniczać kogoś

Ich weiß wirklich nicht, was er vorhat. Er lässt uns über seine Pläne völlig im Dunkeln.
Naprawdę nie wiem, co on zamierza. Nie wtajemnicza nas w swoje plany.

– dunkle Geschäfte
ciemne interesy (nieuczciwe interesy)

Der Mann soll seinen Reichtum durch dunkle Geschäfte erworben haben.
Podobno ten człowiek doszedł do bogactwa dzięki ciemnym interesom.

– der dunkle Punkt
niejasność, niewyraźna sprawa

Kein Mensch wird zugeben, dass es in seiner Vergangenheit einen dunklen Punkt gibt.
Nikt nie przyzna się, że ma w życiorysie jakąś moralnie podejrzaną sprawę.

E

EHRE – mit j-m/etwas Ehre einlegen
zasłużyć na uznanie, wyjść z czegoś z honorem

Mit dieser Arbeit kannst du keine Ehre einlegen, du hast zu viele Fehler gemacht.
Za taką pracę nie zdobędziesz uznania, popełniłeś zbyt dużo błędów.

– j-m die letzte Ehre erweisen
oddać komuś ostatnią przysługę (wziąć udział w czyimś pogrzebie)

Ein langer Zug folgte dem Sarg, denn alle Verwandten, Freunde und Bekannten wollten ihm die letzte Ehre erweisen.
Długi orszak postępował za trumną, bowiem wszyscy krewni, przyjaciele i znajomi chcieli oddać mu ostatnią przysługę.

EI – j-n/etwas behandeln/anfassen wie ein rohes Ei
obchodzić się jak z jajkiem (postępować z kimś bardzo ostrożnie)

Er ist ein sehr empfindlicher Mensch. Man muss ihn wie ein rohes Ei behandeln, sonst ist er beleidigt und fühlt sich zurückgesetzt.
Jest bardzo wrażliwym człowiekiem. Trzeba się z nim obchodzić jak z jajkiem, w przeciwnym razie jest obrażony i czuje się zdyskredytowany.

– wie aus dem Ei gepellt/geschält *(ugs.)*
ubrany jak spod igły (bardzo starannie ubrany)

Die Kinder sehen immer aus wie aus dem Ei gepellt.
Dzieci są zawsze ubrane jak spod igły.

EINPACKEN – mit etwas einpacken können *(ugs.)*
móc się schować (nie móc z kimś/czymś konkurować)

Er kann viel mehr als wir; mit unseren Kenntnissen können wir da einpacken.
On umie dużo więcej niż my; z naszymi wiadomościami możemy się schować.

EIS – das Eis brechen
przełamać pierwsze lody (usunąć przeszkody, pokonać zahamowania)

In der ersten Tanzstunde geht es meist recht steif zu; aber bald ist das Eis gebrochen und die jungen Leute unterhalten sich ganz ungezwungen.
Na pierwszej godzinie lekcji tańca jest przeważnie dość sztywno; wkrótce jednak pierwsze lody zostają przełamane i młodzież bawi się w nieskrępowany sposób.

– **etwas auf Eis legen** *(ugs.)*
zawiesić coś (odłożyć na później)

Wenn die Wirtschaftskrise weiter anhält, müssen wir unsere Pläne einstweilen auf Eis legen.
Jeśli kryzys gospodarczy będzie trwał, będziemy musieli odłożyć nasze plany na później.

EISEN – **ein heißes Eisen** *(ugs.)*
drażliwa kwestia/sprawa

Ich möchte nichts mit Politik zu tun haben; denn Politik ist immer ein heißes Eisen.
Nie chciałbym mieć do czynienia z polityką; polityka to zawsze drażliwa sprawa.

– **j-n/etwas zum alten Eisen werfen** *(ugs.)*
wyrzucić kogoś/coś na złom (traktować kogoś jako niezdolnego do pracy, nie w pełni sił)

Der alte Herr wollte nach seiner Pensionierung noch nicht zum alten Eisen geworfen werden und arbeitete in dem Geschäft seines Sohnes weiter.
Starszy pan nie chciał po przeniesieniu go w stan spoczynku być wyrzucony na złom i kontynuował pracę w sklepie swego syna.

– **zwei/mehrere Eisen im Feuer haben**
trzymać dwie sroki za ogon (mieć coś w zanadrzu)

Wenn ich bei dieser Firma keine Stellung finde, ist das nicht so schlimm; ich habe mehrere Eisen im Feuer.
Jeśli nie dostanę pracy w tej firmie, to nie ma problemu; mam coś jeszcze w zanadrzu.

ELEFANT – **sich wie ein Elefant im Porzellanladen benehmen** *(ugs.)*
zachowywać się jak słoń w składzie porcelany (być niezgrabnym, niezręcznym)

Für geschäftliche Verhandlungen ist er gänzlich unbrauchbar. Er benimmt sich wie ein Elefant im Porzellanladen.
On się w ogóle nie nadaje do pertraktacji handlowych. Zachowuje się jak słoń w składzie porcelany.

ELEMENT – **in seinem Element sein** *(ugs.)*
być/poczuć się w swoim żywiole (czuć się pewnie)

Als man auf die Technik zu sprechen kam, fühlte sich der Ingenieur in seinem Element.
Gdy rozmowa zeszła na temat techniki, inżynier poczuł się w swoim żywiole.

ELTERN – **nicht von schlechten Eltern sein** *(ugs.)*
niezły (nie można mu nic zarzucić)

Das heutige Mittagessen war wirklich nicht von schlechten Eltern.
Dzisiejszy obiad był naprawdę świetny.

ENDE – **mit seinem Latein/seiner Weisheit am Ende sein**
być bezradnym, nie móc pomóc

Sein Hausarzt hatte ihm geraten, einen Facharzt aufzusuchen; er selber sei mit seinem Latein am Ende.
Lekarz domowy poradził mu, by poszedł do specjalisty; on sam jest tu bezradny.

– **das Ende vom Lied**
przykre następstwo (nieprzyjemny koniec historii)

Während der ersten Tage meiner Reise habe ich zu viel Geld ausgegeben; das Ende vom Lied war, dass ich früher nach Hause fahren musste.
W pierwszych dniach podróży wydałam za dużo pieniędzy; przykrym następstwem tego było, że musiałam wcześniej wrócić do domu.

– **das dicke Ende kommt noch** *(ugs.)*
najgorsze jest jeszcze przed kimś

Der Aufenthalt in diesem Hotel war sehr angenehm gewesen. Aber das dicke Ende kam noch: Die Rechnung war bedeutend höher, als ich erwartet hatte.
Pobyt w hotelu był bardzo przyjemny. Przykra niespodzianka nastąpiła później: rachunek był o wiele wyższy, niż się spodziewałem.

ENG – **einen engen Horizont haben**
być ograniczonym, mieć ciasne horyzonty

Man kann sich mit dem Mann nur über Alltäglichkeiten unterhalten; er hat einen engen Horizont.
Z tym człowiekiem można tylko porozmawiać o sprawach codziennych; ma ciasne horyzonty.

ENGE – j-n in die Enge treiben
przyprzeć/przycisnąć kogoś do muru (pozbawić kogoś możliwości ucieczki)

Durch seine geschickten Fragen trieb der Richter den Angeklagten so in die Enge, dass dieser schließlich seine Schuld zugeben musste.
Zręcznymi pytaniami sędzia tak przyparł oskarżonego do muru, że ten przyznał się do winy.

ENGEL – der rettende Engel
wybawca

Ich war mit meinem Geld völlig am Ende, als der Briefträger als rettender Engel kam und mir eine Geldüberweisung von meiner Mutter brachte.
Byłem już całkiem spłukany, gdy jako wybawca pojawił się listonosz i przyniósł mi przekaz pieniężny od matki.

– die Engel (im Himmel) singen/pfeifen hören *(ugs.)*
zobaczyć wszystkie gwiazdy *(ugs.)* (odczuwać silny ból)

Ich hatte derartige Zahnschmerzen, dass ich die Engel (im Himmel) singen hörte.
Miałem taki ból zęba, że wyłem z bólu.

ENTGEGENKOMMEN – j-m auf halbem Wege entgegenkommen
wyjść komuś naprzeciw (być skłonnym do porozumienia)

Wenn einer dem anderen auf halbem Wege entgegenkäme, könnte der Streit bald beigelegt sein.
Jeśliby jeden wyszedł drugiemu naprzeciw, to można by ten spór wkrótce zażegnać.

ERBEN – bei j-m (hier) ist nichts zu erben/holen *(ugs.)*
zarobić na kimś

Mein Freund hat kein Geld; bei ihm ist nichts zu erben.
Mój przyjaciel nie ma pieniędzy; na nim nie można nic zarobić.

ERDBODEN – dem Erdboden gleichmachen
zrównać coś z ziemią (całkowicie zburzyć/zniszczyć)

Durch das Erdbeben wurden ganze Dörfer dem Erdboden gleichgemacht.
Wskutek trzęsienia ziemi całe wsie zostały zrównane z ziemią.

ERDE – j-n unter die Erde bringen
wpędzić kogoś do grobu (być winnym czyjejś śmierci)

Die Sorge um seine Familie hat ihn frühzeitig unter die Erde gebracht.
Troska o rodzinę wpędziła go wcześnie do grobu.

ERLEBEN – du kannst was erleben *(ugs.)*
jeszcze się doigrasz *(ugs.)*

Wenn du heute Abend wieder nicht pünktlich nach Hause kommst, kannst du was erleben!
Jeśli dziś wieczorem znowu nie wrócisz punktualnie do domu, to się doigrasz!

Die Engel (im Himmel) singen/pfeifen hören.

ERNST – **j-n ernst nehmen**
(po)traktować kogoś poważnie

Dieser Mensch behauptet heute dies und morgen genau das Gegenteil, ihn kann man doch nicht ernst nehmen.
Człowiek ten dziś mówi to, a jutro tamto, jego nie można traktować poważnie.

– (mit etwas) Ernst machen
(po)traktować coś poważnie

Sie glauben, dass Ihr Gegner nur droht. Aber was werden Sie unternehmen, wenn er nun wirklich Ernst macht?
Pan sądzi, że pański przeciwnik tylko żartuje. Ale co pan zrobi, jeśli on traktuje to poważnie?

– der Ernst des Lebens
proza życia, trudy życia

Nach der Schulzeit beginnt für alle der Ernst des Lebens.
Po szkole zaczyna się dla wszystkich proza życia.

ERSCHOSSEN – **erschossen sein** *(ugs.)*
być kompletnie wyczerpanym

Am Ende dieser langen Wanderung war ich völlig erschossen.
Pod koniec długiej wędrówki byłem kompletnie wyczerpany.

EULE – **Eulen nach Athen tragen**
wozić drwa do lasu (robić coś niepotrzebnego)

Meine Freundin ist Buchhändlerin. Ihr ein Buch zu schenken, hieße ja Eulen nach Athen tragen.
Moja przyjaciółka jest księgarzem. Podarować jej książkę to tak, jakby wozić drwa do lasu.

F

F – **nach Schema F** *(ugs.)*
szablonowo, utartym zwyczajem, na jedno kopyto

Diese Arbeit können Sie nicht nach Schema F machen; Sie müssen dabei schon etwas überlegen.
Tej pracy nie może pan wykonywać na jedno kopyto; musi pan przy tym nieco pomyśleć.

FACH – **etwas unter Dach und Fach bringen/haben**
zakończyć, zapiąć na ostatni guzik

Ich war sehr froh, als ich den Kaufvertrag endlich unter Dach und Fach hatte.
Byłem bardzo zadowolony, gdy w końcu miałem umowę sprzedaży zapiętą na ostatni guzik.

FACKELN – **nicht lange fackeln** *(ugs.)*
nie robić długich ceregieli *(ugs.)*, nie ociągać się

Geht jetzt endlich an die Arbeit und fackelt nicht so lange!
Weźcie się wreszcie do roboty i nie róbcie długich ceregieli!

FADEN – **den Faden verlieren**
stracić/zgubić wątek (odbiegać od tematu, nie wiedzieć co dalej)

Er ist ein schlechter Redner. Immer wieder verlor er den Faden und musste in seinem Manuskript nachlesen.
Jest kiepskim mówcą. Ciągle gubił wątek i musiał sprawdzać w tekście.

– alle/die Fäden in der Hand halten/haben
trzymać wszystkie nici w ręku (kierować wszystkim)

Der Ministerpräsident hielt die Fäden in seiner Hand.
Premier trzymał wszystkie nici w ręku.

– an einem (seidenen/dünnen) Faden hängen
wisieć na włosku (być w dużym niebezpieczeństwie)

Der Patient ist inzwischen genesen, obwohl sein Leben wirklich nur an einem seidenen Faden gehangen hatte.
Pacjent w tym czasie wyzdrowiał, chociaż jego życie wisiało tylko na włosku.

– **keinen guten Faden an j-m/etwas lassen**
nie zostawić na kimś/czymś suchej nitki (krytykować kogoś)

Deine Schwester kann Peter nicht leiden und lässt keinen guten Faden an ihm.
Twoja siostra nie cierpi Piotra i nie zostawia na nim suchej nitki.

FAHREN – **mit etwas gut (schlecht) fahren**
mieć z czegoś pociechę

Wenn Sie diesen Fotoapparat kaufen, werden Sie damit nicht schlecht fahren.
Jeśli kupi pan ten aparat fotograficzny, będzie pan miał z niego pociechę.

– **aus der Haut fahren** *(ugs.)*
wyjść z siebie, wyskoczyć ze skóry *(ugs.)* (być bardzo niecierpliwym/nerwowym)

Der Mann ist so nervös, dass er bei jeder Kleinigkeit aus der Haut fährt.
Człowiek ten jest tak nerwowy, że przy byle drobnostce wychodzi ze skóry.

– **j-m über den Mund fahren** *(ugs.)*
wpadać komuś w słowo, przerywać komuś

Ich wollte ihm meine Meinung erklären, aber er fuhr mir dauernd über den Mund.
Chciałem mu wyjaśnić moje zdanie, ale on ciągle wpadał mi w słowo.

FAHRT – **in Fahrt kommen/geraten** *(ugs.)*
wpaść w trans, rozkręcić się

Nach dem zweiten Glas Wein kam er richtig in Fahrt und unterhielt die ganze Gesellschaft.
Po drugim kieliszku wina rozkręcił się i zabawiał całe towarzystwo.

FÄHRTE – **j-n auf die richtige (falsche) Fährte bringen/locken**
(s)kierować kogoś na właściwy/fałszywy trop

Die Untersuchungen zogen sich lange hin, weil einer der Zeugen durch seine Aussagen die Polizei auf eine falsche Fährte gebracht hatte.
Śledztwo przeciągało się, ponieważ jeden ze świadków skierował policję poprzez swoje zeznania na fałszywy trop.

FAHRWASSER – **in seinem/im richtigen Fahrwasser sein** *(ugs.)*
być w swoim żywiole (mówić na swój ulubiony temat)

Als er über seine neue Erfindung berichtete, war er so recht in seinem Fahrwasser.
Gdy opowiadał o swoim nowym wynalazku, był naprawdę w swoim żywiole.

FALL – **j-n/etwas zu Fall bringen**
1. doprowadzić kogoś/coś do upadku 2. zniweczyć

1. **Die Opposition brachte den Minister zu Fall.**
   Opozycja doprowadziła do upadku ministra.
2. **Er ruhte nicht eher, bis er den Plan seines Konkurrenten zu Fall gebracht hatte.**
   Nie spoczął, dopóki nie zniweczył planu swego konkurenta.

FALLE – **in die Falle gehen**
1. wpaść w sidła/pułapkę 2. pójść/uderzyć w kimono *(ugs.)*

1. **Der Angeklagte ging in die Falle, die ihm der Staatsanwalt mit seiner Frage gestellt hatte.**
   Oskarżony wpadł w pułapkę zastawioną mu poprzez pytanie prokuratora.
2. **Ich bin heute todmüde und werde zeitig in die Falle gehen.**
   Jestem dziś strasznie zmęczony i pójdę wcześniej w kimono.

FALLEN – **aus dem Rahmen fallen** *(ugs.)*
wyróżniać się pozytywnie (odbiegać od utartych norm)

Fast alle Plastiken in dieser Ausstellung waren Durchschnitt. Nur zwei Werke des Bildhauers B. fielen aus dem Rahmen.
Wszystkie rzeźby na wystawie były przeciętne. Tylko dwa dzieła rzeźbiarza B. wyróżniały się pozytywnie.

– **j-m fällt es wie Schuppen von den Augen**
łuski spadną komuś z oczu

Nachdem ich vergeblich nach der richtigen Übersetzung des Textes gesucht hatte, fiel es mir plötzlich wie Schuppen von den Augen, und ich verstand den Text.
Po tym gdy na próżno poszukiwałem trafnego tłumaczenia, spadły mi nagle łuski z oczu i zrozumiałem tekst.

– **aus allen Wolken fallen** *(ugs.)*
oniemieć ze zdumienia; spaść z obłoków

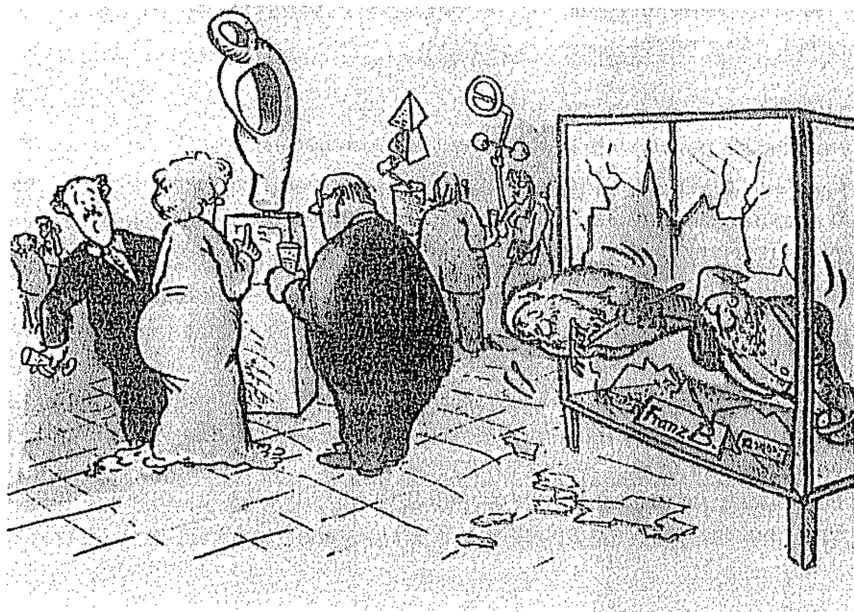
Als ich von der Verlobung deiner Freundin hörte, fiel ich aus allen Wolken.
Gdy dowiedziałem się o zaręczynach twojej dziewczyny, oniemiałem ze zdumienia.

FALLEN LASSEN – die Maske fallen lassen
zrzucić maskę (pokazać prawdziwe oblicze)

Nachdem der Diktator die Macht errungen hatte, ließ er die Maske fallen.
Po zdobyciu władzy dyktator zrzucił maskę.

FANG – mit j-m/etwas einen guten Fang machen
dokonać dobrego wyboru, zrobić dobry interes

Mit dem echten orientalischen Teppich, den ich neulich gekauft habe, habe ich einen guten Fang gemacht. Er ist ein sehr wertvolles Stück.
Kupując ten prawdziwy orientalny dywan, zrobiłem dobry interes; jest to drogocenna rzecz.

Nur zwei Werke des Bildhauers B. fielen aus dem Rahmen.

FARBE – Farbe bekennen *(ugs.)*
jasno/wyraźnie powiedzieć, zdeklarować się

Es dauerte lange, bis er in der Diskussion Farbe bekannte.
Trwało to długo, zanim się zdeklarował.

FASS – das schlägt dem Fass den Boden aus
to szczyt wszystkiego

Wie du mit den Leuten umgehst, das schlägt dem Fass den Boden aus.
To szczyt, jak ty obchodzisz się z ludźmi.

FASSUNG – j-n aus der Fassung bringen
wyprowadzić kogoś z równowagi

Der Redner ließ sich durch Zwischenrufe nicht aus der Fassung bringen.
Mówca nie dał się wyprowadzić z równowagi okrzykami.

FAUL – die Sache ist faul *(ugs.)*
śmierdząca sprawa *(ugs.)*

An diesem Geschäft beteilige ich mich nicht, es scheint mir eine faule Sache zu sein.
W tym interesie nie będę brał udziału; to dla mnie podejrzana (śmierdząca) sprawa.

– **fauler Zauber (ugs., abwerofend)**
pic na wodę *(ugs.)* (coś tu nie w porządku, coś się nie zgadza)

Zum Glück erkannten wir rechtzeitig, dass alles, was er uns über die Ertragsfähigkeit seines Unternehmens sagte, fauler Zauber war, um uns nur zur Bewilligung eines Kredits zu veranlassen.
Na szczęście zauważyliśmy zawczasu, iż wszystko, co mówił o dochodowości swego przedsiębiorstwa, było naciągnięte w tym celu, aby nas skłonić do przyznania kredytu.

FAUST – auf eigene Faust *(ugs.)*
na własną rękę

Er wartete die Anordnung des Chefs nicht ab, sondern handelte auf eigene Faust.
Nie czekał na rozporządzenie szefa, lecz działał na własną rękę.

– mit der Faust auf den Tisch schlagen/hauen *(ugs.)*
rąbnąć/walnąć pięścią w stół *(ugs.)* (wystąpić energicznie)

Wenn wir jetzt nicht einmal mit der Faust auf den Tisch schlagen, werden sich die Verhältnisse hier nie bessern.
Jeśli nie uderzymy pięścią w stół, to stosunki się tu nigdy nie poprawią.

– wie die Faust aufs Auge passen *(ugs.)*
pasować jak pięść do nosa *(ugs.)* (w ogóle nie pasować)

Sein heller Hut passt zum Smoking wie die Faust aufs Auge.
Jego jasny kapelusz pasuje do smokingu jak pięść do nosa.

FÄUSTCHEN – sich ins Fäustchen lachen *(ugs.)*
śmiać się w kułak *(ugs.)*

Wenn der Lehrer einen Fehler macht, lachen sich die Schüler ins Fäustchen.
Gdy nauczyciel popełni błąd, uczniowie śmieją się w kułak.

FEDER – sich mit fremden Federn schmücken
stroić się w cudze piórka (przypisywać sobie czyjeś zasługi)

Diese Weisheit stammt nicht von ihm; er schmückt sich gern mit fremden Federn.
Ta mądrość nie pochodzi od niego; on lubi się stroić w cudze piórka.

– eine spitze Feder führen
mieć ostre pióro, mieć cięty język (ostro krytykować)

Die Artikel des Kritikers waren gefürchtet, denn es war bekannt, dass er eine spitze Feder führte.
Artykułów tego krytyka obawiano się, gdyż był on znany z ostrego pióra.

FEDERLESEN – nicht viel Federlesen(s) mit j-m/etwas machen
bez ceregieli

Der Polizist machte mit den beiden Betrunkenen nicht viel Federlesens; er brachte sie gleich auf die Polizeiwache.
Policjant nie cackał się z obu pijanymi, lecz przywiózł ich od razu na posterunek.

FELD – das Feld räumen
ustąpić pola (zrezygnować)

Als der junge Mann sah, dass sein Rivale mehr Chancen bei dem Mädchen hatte, räumte er das Feld.
Gdy młodzieniec zobaczył, że jego rywal miał więcej szans u dziewczyny, ustąpił pola.

FELL – j-m sind alle Felle weg-/davongeschwommen *(ugs.)*
czyjeś nadzieje rozwiały się; być boleśnie rozczarowanym

Du machst ja ein Gesicht, als wären dir alle Felle weggeschwommen.
Robisz taką minę, jakbyś był rozczarowany.

– j-m das Fell/die Haut über die Ohren ziehen *(ugs.)*
zdzierać skórę z kogoś; oskubać/orżnąć/oszwabić kogoś *(ugs.)*

Der Händler, der mir den Teppich verkaufte, hat mir aber gehörig das Fell über die Ohren gezogen.
Handlarz, który sprzedał mi dywan, nieźle mnie orżnął.

sich mit fremden Federn schmücken

– **j-m das Fell/die Haut gerben** *(ugs.)*
przetrzepać/wygarbować komuś skórę *(ugs.)* (zbić kogoś)

Der Bauer erwischte den Jungen beim Äpfelstehlen und gerbte ihm tüchtig das Fell.
Chłop przyłapał chłopca na kradzieży jabłek i wygarbował mu solidnie skórę.

– **ein dickes Fell haben** *(ugs.)*
mieć grubą skórę (być niewrażliwym, gruboskórnym)

Es macht mir nichts aus, wenn mich der Chef anbrüllt. Ich habe ein dickes Fell.
Nie przeszkadza mi, gdy szef na mnie nawrzeszczy; jestem odporny (mam grubą skórę).

FERSE – **j-m auf den Fersen sein/bleiben**
deptać komuś po piętach (ścigać kogoś)

Die Polizei war dem Dieb auf den Fersen.
Policja deptała złodziejowi po piętach.

FERTIG – **mit j-m/etwas fertig werden**
poradzić sobie z kimś/czymś

Die Kinder sind oft so wild, dass man kaum mit ihnen fertig wird.
Dzieci są często tak niesforne, że trudno sobie z nimi poradzić.

Hier haben Sie die Prüfungsaufgabe. Sehen Sie zu, wie Sie damit fertig werden!
Ma tu pan test egzaminacyjny. Niech pan się postara go rozwiązać.

– **fertig sein** *(ugs.)*
być wykończonym *(ugs.)* (być zmęczonym, u kresu sił)

Stundenlang dauerten die Verhandlungen und als sie zu Ende waren, waren alle Beteiligten vollständig fertig.
Pertraktacje trwały godzinami i gdy je zamknięto, wszyscy byli kompletnie wykończeni.

FERTIG MACHEN -**l-n fertig machen** *(ugs.)*
wykończyć kogoś *(ugs.)*

Die Vorbereitungen zur Prüfung haben mich ganz fertig gemacht.
Przygotowania do egzaminu całkiem mnie wykończyły.

Bevor er seine Drohung, alle zu verraten, wahr machen konnte, haben ihn die Bandenmitglieder fertig gemacht.
Bandyci go wykończyli, zanim dane mu było zrealizować swą groźbę, że wszystkich wyda.

FEST – **steif und fest**
z uporem, kategorycznie

Der Angeklagte behauptete steif und fest, an dem Abend bei seinem Freund gewesen zu sein.
Oskarżony twierdził uparcie, że przebywał tego wieczoru u swego przyjaciela.

FETT – **das macht den Kohl/das Kraut nicht fett** *(ugs.)*
nic to nie pomoże

Lass nur dein Geld stecken, deine paar Pfennige machen den Kohl auch nicht fett.
Schowaj swoje pieniądze, te kilka groszy tu nie pomoże.

FETTNÄPFCHEN – **ins Fettnäpfchen treten**
narazić się komuś, zadrzeć z kimś

Ich fragte ihn, wie es seiner Frau geht. Da bin ich schön ins Fettnäpfchen getreten; wie ich später hörte, war er von ihr seit kurzem geschieden.
Zapytałem go, jak powodzi się jego żonie. Nieźle mu się naraziłem; jak się później dowiedziałem, rozwiódł się z nią niedawno.

FEUER – **für j-n durchs Feuer gehen**
pójść/skoczyć za kimś w ogień

Die Angestellten dieser Firma gehen für ihren Chef durchs Feuer.
Urzędnicy tej firmy pójdą za swoim szefem w ogień.

– **für etwas Feuer und Flamme sein**
zapalić się do czegoś, być entuzjastą czegoś

Für den Fußballsport war er schon immer Feuer und Flamme.
Był zawsze entuzjastą piłki nożnej.

– **Feuer fangen**
zakochać się, zapałać miłością

Kaum hatte er das Mädchen gesehen, hatte er auch schon Feuer gefangen.
Ledwo zobaczył tę dziewczynę, a już się w niej zakochał.

FF – etwas aus dem FF können/verstehen
umieć coś bardzo dobrze

Klavier spielen kann er aus dem FF (Effeff).
Potrafi znakomicie grać na fortepianie.

FINDEN – das/es wird sich finden
wszystko się ułoży

Wenn meine Kinder nur wieder gesund zurückkommen, wird sich schon alles finden.
Gdy tylko moje dzieci wrócą zdrowe, to wszystko się ułoży.

FINGER – wenn man einem den kleinen Finger gibt, nimmt er die ganze Hand *(Sprichw.)*
Daj mu palec, on całą rękę chwyta. *(Sprichw.)*

Weil er neulich krank war, habe ich ihn vom Büro nach Hause gefahren; jetzt wartet er immer nach Dienstschluss auf mich; wenn man ihm den kleinen Finger gibt, will er die ganze Hand.
Jak był ostatnio chory, odwoziłem go z biura do pracy; teraz czeka zawsze na mnie po pracy. Daj komuś palec, to całą rękę chwyci.

– lange/krumme Finger machen *(ugs.)*
mieć długie/lepkie ręce/palce *(ugs.)*, kraść

Lassen Sie Ihr Geld nicht so herumliegen. Es könnte leicht einer lange Finger machen.
Niech pan nie zostawia pieniędzy byle gdzie, mogą się komuś przykleić do rąk.

– j-m auf die Finger sehen/schauen/gucken *(ugs.)*
patrzeć komuś na ręce (obserwować kogoś, pilnować)

Wenn man ihm nicht genau auf die Finger sieht, arbeitet er schlecht.
Jeśli mu się nie patrzy dokładnie na ręce, to pracuje źle.

– sich etwas an den fünf Fingern abzählen können *(ugs.)*
przewidzieć z łatwością

Dass er bei seiner Unvorsichtigkeit einmal mit dem Auto einen Unfall bauen (haben) wird, kann man sich an den fünf Fingern abzählen.
Łatwo można przewidzieć, że przy swojej nieostrożności spowoduje kiedyś wypadek.

– sich in den Finger schneiden *(ugs.)*
mylić się grubo *(ugs.)*

Wenn du glaubst, dass sie das Geld bald zurückzahlen werden, hast du dich aber gehörig in den Finger geschnitten.
Jeśli sądzisz, że zwrócą ci wkrótce pieniądze, to się grubo mylisz.

– j-n um den (kleinen) Finger wickeln *(ugs.)*
owinąć sobie kogoś wokół (małego) palca *(ugs.)*

Das Kind wickelt seine Großeltern um den (kleinen) Finger, sie tun alles, was es will.
Dziecko potrafi owinąć dziadków wokół (małego) palca, zrobią wszystko, czego ono chce.

– sich die/alle zehn Finger nach etwas lecken *(ugs.)*
mieć chrapkę/chętkę *(ugs.)*

Warum bist du mit deiner Stellung nicht zufrieden? Andere würden sich die Finger danach lecken.
Dlaczego nie jesteś zadowolony ze stanowiska? Inni mieliby chrapkę na nie.

– die Finger von etwas/von j-m lassen *(ugs.)*
nie tykać czegoś

Lass deine Finger vom Spiel und vom Alkohol.
Łapy precz od hazardu i alkoholu.

– sich etwas aus den Fingern saugen *(ugs.)*
wyssać coś z palca *(ugs.)* (zmyślać)

Diese Meldung hat er sich nur aus den Fingern gesogen.
Informację tę wyssał sobie z palca.

– keinen Finger regen/rühren/krumm machen *(ugs.)*
nie ruszyć/kiwnąć palcem *(ugs.)*

Er hat sein Geld verdient, ohne auch nur einen Finger krumm zu machen.
Zarobił pieniądze, nie ruszywszy nawet palcem.

– die/seine Finger in etwas/im Spiel haben *(ugs.)*
być zamieszanym w coś, brać udział

X. ist sehr ehrgeizig; er kümmert sich nicht nur um seine Angelegenheiten, sondern will überall seine Finger drin haben.
X. jest bardzo ambitny; troszczy się nie tylko o swoje sprawy, lecz chce się we wszystko wtrącać.

Seien Sie vorsichtig, wenn Sie dem Präsidenten Ihre Meinung über die Geschäftsführung der Firma X. sagen; man weiß nicht, wo er überall seine Finger drin hat.
Niech pan uważa, rozmawiając z prezesem o kierowaniu firmą X, nie wiadomo, gdzie sięgają jego wpływy.

– sich die Finger/Pfoten verbrennen *(ugs.)*
sparzyć się na czymś *(ugs.)* (ponieść szkodę)

Viele haben sich an der Politik schon die Finger verbrannt.
Wielu już sparzyło się na polityce.

FISCH – gesund sein wie ein Fisch im Wasser
zdrów jak ryba

Der Arzt hat mir geraten, eine Kur zu machen; dabei fühle ich mich so gesund wie ein Fisch im Wasser.
Lekarz zalecił mi kurację, ale ja czuję się zdrów jak ryba.

– das sind kleine Fische *(ugs.)*
małe piwo *(ugs.)*, drobnostka

Die Summe kann ich dir gern leihen. Das sind kleine Fische für mich.
Tę kwotę mogę ci pożyczyć; to dla mnie małe piwo.

FITTICH – j-n unter seine Fittiche nehmen
wziąć kogoś pod swoje skrzydła (zaopiekować się kimś)

Der berühmte Dirigent nahm den jungen Musiker unter seine Fittiche.
Sławny dyrygent wziął młodego muzyka pod swoje skrzydła.

FIX – fix und fertig *(ugs.)*
1. gotów, 2. kompletnie wykończony

Wie lange soll ich noch auf dich warten? Ich bin schon seit zehn Minuten fix und fertig.
Jak długo mam na ciebie jeszcze czekać? Już od dziesięciu minut jestem gotów.

Den ganzen Tag habe ich im Garten gearbeitet. Jetzt bin ich aber fix und fertig.
Cały dzień pracowałam w ogrodzie. Jestem kompletnie wykończona.

FLAUSEN – Flausen im Kopf haben *(ugs.)*
mieć pstro w głowie *(ugs.)*

Tu etwas Nützliches! Du hast ja nur Flausen im Kopf.
Zrób coś pożytecznego! Masz tylko pstro w głowie.

FLECK – vom Fleck weg
natychmiast, od razu, z miejsca

Die Polizei hat den Dieb vom Fleck weg verhaftet.
Policja z miejsca aresztowała złodzieja.

– nicht vom Fleck kommen
nie posunąć się, nie ruszyć z miejsca

In der letzten Woche bin ich mit meiner Arbeit gar nicht recht vom Fleck gekommen.
W ubiegłym tygodniu nie posunąłem się z pracą ani o krok.

FLEISCH – j-m in Fleisch und Blut übergehen
wejść komuś w krew (stać się przyzwyczajeniem)

Der berühmte Dirigent nahm den jungen Musiker unter seine Fittiche.

Man muss die Kinder schon sehr bald an Ordnung gewöhnen; sie muss ihnen in Fleisch und Blut übergehen.
Dzieci należy już wcześnie przyzwyczajać do porządku; to musi wejść im w krew.

– sich ins eigene Fleisch schneiden
wyrządzić sobie samemu krzywdę

Mit der Beschwerde beim Chef hast du dir ins eigene Fleisch geschnitten.
Składając to zażalenie u szefa, sam sobie zaszkodziłeś.

FLIEGE – In der Not frisst der Teufel Fliegen *(Sprichw.)*
Na bezrybiu i rak ryba. *(Sprichw.)*

Ich habe für Goethes „Faust" nur noch einen Platz im zweiten Rang bekommen können. In der Not frisst der Teufel Fliegen.
Na przedstawienie „Faust" Goethego mogłem dostać tylko miejsce na drugim balkonie i musiałem się nim zadowolić.

– zwei Fliegen mit einer Klappe schlagen
upiec dwie pieczenie przy jednym ogniu (załatwić dwie sprawy przy jednej okazji)

Mit meiner Reise nach Nürnberg will ich zwei Fliegen mit einer Klappe schlagen. Zuerst schließe ich bei einer Firma ein Geschäft ab und dann besuche ich meinen Freund, den ich schon lange nicht mehr gesehen habe.
Przy okazji podróży do Norymbergi chcę załatwić dwie sprawy; najpierw zawrzeć umowę z pewną firmą, potem odwiedzić dawno nie widzianego przyjaciela.

– j-n ärgert/stört die Fliege/Mücke an der Wand
kogoś drażni każda drobnostka

Wenn er einen Schnupfen hat, ist er unerträglich; da ärgert ihn die Fliege an der Wand.
Gdy ma katar, jest nie do zniesienia; irytuje go każda drobnostka.

FLINTE – die Flinte ins Korn werfen
dać za wygraną

Er hat keine Ausdauer. Bei der ersten Schwierigkeit wirft er schon die Flinte ins Korn.
Nie ma wytrwałości; przy pierwszych trudnościach daje za wygraną.

FLOH – j-m einen Floh ins Ohr setzen *(ugs.)*
napuścić kogoś na coś *(ugs.)* (zaintrygować kogoś czymś)

Hör auf, von einer Reise nach Italien zu sprechen! Deine Freundin hat dir damit einen Floh ins Ohr gesetzt!
Przestań opowiadać o tej wycieczce do Włoch! Twoja przyjaciółka nieźle cię napuściła.

FLÖTENTÖNE – j-m die Flötentöne beibringen *(ugs.)*
nauczyć kogoś moresu (robić komuś ostre wymówki)

Sie hat heute wieder nicht die Arbeiten erledigt, die ich ihr wiederholt aufgetragen habe. Ich werde ihr jetzt aber die Flötentöne beibringen!
Znowu dziś nie wykonała prac, które jej zleciłem. Już ja ją nauczę moresu!

FLUG – wie im Fluge
jak z bicza trzasnął (bardzo szybko)

Wir haben uns heute Abend so gut unterhalten, dass mir die Zeit wie im Fluge vergangen ist.
Tak dobrze się dziś wieczorem bawiliśmy, że czas przeleciał mi jak z bicza trzasnął.

FLÜGEL – die Flügel hängen lassen
spuścić nos na kwintę (być rozczarowanym)

Du brauchst wegen deiner enttäuschten Liebe nicht dein Leben lang die Flügel hängen zu lassen.
Nie musisz zaraz spuszczać nosa na kwintę z powodu zawodu miłosnego.

FOLTER – j-n auf die Folter spannen
trzymać kogoś w napięciu

Nun erzähle mir doch schon, was geschehen ist, und spann mich nicht so auf die Folter!
No, powiedz w końcu, co się stało, i nie trzymaj mnie tak w napięciu!

FORM – die Form wahren
zachować dobre maniery/formy

Trotz heftiger Auseinandersetzungen wahrten alle Beteiligten die Form und es kam zu keiner beleidigenden Äußerung.
Mimo ostrych sporów uczestnicy zachowali dobre maniery i nie doszło do obraźliwych wypowiedzi.

– in Form sein
być w formie

Der Sportler war beim gestrigen Wettkampf nicht in Form.
Podczas wczorajszych zawodów sportowiec nie był w formie.

FRAGE – in Frage stellen
stanąć pod znakiem zapytania, zakwestionować

Durch seinen Unfall war die ganze Reise in Frage gestellt.
Z powodu jego wypadku cała podróż stanęła pod znakiem zapytania.

– das kommt nicht in Frage
wykluczone, to nie wchodzi w rachubę

Dass du jetzt Schauspielunterricht nimmst, kommt gar nicht in Frage.
Jest wykluczone, abyś teraz brał lekcje gry aktorskiej.

FREI – j-n auf freien Fuß setzen
zwolnić kogoś

Der Verhaftete wurde schon nach drei Tagen wieder auf freien Fuß gesetzt.
Więzień został już po trzech dniach zwolniony.

– j-m freie Hand lassen
dać komuś wolną rękę

Mein Chef lässt mir bei meiner Arbeit völlig freie Hand.
Mój szef daje mi w pracy całkowicie wolną rękę.

– etwas aus freien Stücken tun
z własnej woli, na ochotnika

Die Arbeiter verzichteten aus freien Stücken auf ihre Mittagspause, weil sie die elektrische Anlage noch am selben Tag fertig stellen wollten.
Robotnicy zrezygnowali z własnej woli z przerwy obiadowej, gdyż chcieli jeszcze tego samego dnia uruchomić urządzenie.

– frank und frei
szczerze i otwarcie

Was halten Sie von dieser Angelegenheit? Bitte sagen Sie mir frank und frei Ihre Meinung.
Jakie ma pan zdanie na ten temat? Proszę powiedzieć szczerze i otwarcie.

FRESSEN – ein gefundenes Fressen *(ugs.)*
nie lada gratka *(ugs.)*

Die reiche Heirat seines Sohnes war für ihn ein gefundenes Fressen.
Bogaty ożenek syna był dla niego nie lada gratką.

– einen Narren an j-m gefressen haben *(ugs.)*
mieć bzika/fioła/hopla na punkcie czegoś/kogoś *(ugs.)*; być zwariowanym na czyimś punkcie *(ugs.)* (szczególnie kogoś lubić)

Sie hat an meinem Jüngsten einen Narren gefressen.
Ona ma fioła na punkcie mojego najmłodszego dziecka.

– j-n/etwas gefressen haben *(ugs.)*
mieć z kimś na pieńku, nie znosić kogoś/czegoś

Diesen frechen Kerl habe ich gefressen.
Nie znoszę tego bezczelnego typa.

FRIEDEN – dem Frieden nicht trauen
mieć się na baczności, nie ufać

Er hat schon so oft Versprechungen gemacht und sie nicht gehalten, jetzt traue ich dem Frieden nicht mehr.
On już tak często składał przyrzeczenia i ich nie dotrzymywał, że teraz mu nie wierzę.

FROMM – ein frommer Wunsch
pobożne życzenie (życzenie, które się nie spełni)

Der ewige Friede wird wohl immer ein frommer Wunsch bleiben.
Trwały pokój zapewne zawsze pozostanie pobożnym życzeniem.

FUCHS – wo sich Fuchs und Hase Gute Nacht sagen *(ugs.)*
gdzie diabeł mówi dobranoc (na odludziu) *(ugs.)*

In diesem Jahr möchte ich meinen Urlaub dort verbringen, wo sich Fuchs und Hase Gute Nacht sagen und ich nichts von der Welt sehe und höre.
W tym roku chciałbym spędzić urlop tam, gdzie diabeł mówi dobranoc i gdzie nie będą docierać żadne wiadomości ze świata.

FUCHTEL – j-n unter der Fuchtel haben *(ugs.)*
trzymać kogoś krótko *(ugs.)* (ograniczać czyjąś wolność woli)

Der Mann ist ein richtiger Haustyrann, er hat seine ganze Familie unter der Fuchtel.
Mąż jest prawdziwym tyranem i trzyma całą rodzinę krótko.

FUFFZIGER – ein falscher Fuffziger *(ugs.)*
fałszywy, nieszczery człowiek

So ein falscher Fuffziger! Eine Stunde saßen wir beieinander und er erzählte mir nicht, dass meine frühere Verlobte geheiratet hat!
Co za fałszywy człowiek! Godzinę siedzieliśmy obok siebie i nie powiedział mi, że moja była narzeczona wyszła za mąż.

FÜHLER – die/seine Fühler ausstrecken *(ugs.)*
wysondować, wybadać sytuację

Schließen Sie das Geschäft noch nicht ab! Ich will erst einmal meine Fühler ausstrecken und zu erfahren suchen, welche Angebote der Konkurrenz gemacht worden sind.
Niech pan nie zawiera jeszcze umowy! Spróbuję najpierw wybadać, jakie oferty złożono konkurencji.

FÜHREN – das große Wort führen
nadawać ton (być ważnym, dużo i głośno mówić)

In jeder Gesellschaft will er das große Wort führen.
W każdym towarzystwie chce nadawać ton.

– sich gut (schlecht) führen
dobrze (źle) się prowadzić, sprawować

Weil sich der Gefangene gut geführt hatte, wurde ihm der Rest seiner Strafe erlassen.
Ponieważ więzień się dobrze sprawował, darowano mu resztę kary.

– sich etwas zu Gemüte führen
spożyć, skosztować, wypić z apetytem

Und nun, meine verehrten Gäste, darf ich Sie bitten, sich den Gänsebraten, den man hier besonders gut zubereitet, zu Gemüte zuführen.
A teraz, szanowni goście, zapraszam do skosztowania pieczeni z gęsi, którą przyrządzają tu szczególnie dobrze.

FÜNF – (alle) fünf(e) gerade sein lassen
być wyrozumiałym, patrzeć przez palce

Eine Hausfrau muss im Haushalt auch einmal fünf gerade sein lassen und sich Zeit für andere Dinge nehmen.
Gospodyni domowa nie może być zbyt pedantyczna i powinna dać sobie czas na inne rzeczy.

– das fünfte Rad am Wagen sein
być piątym kołem u wozu (być zbędnym)

Wenn du mit Peter ausgehst, komme ich nicht mit. Ich möchte nicht das fünfte Rad am Wagen sein.
Jeśli pójdziesz na spacer z Piotrem, ja nie idę. Nie chcę być piątym kołem u wozu.

FUNKE – einen Funken...
odrobinę (czegoś)

Wenn er nur einen Funken Ehrgeiz hätte, könnte er Ausgezeichnetes leisten.
Gdyby chociaż miał odrobinę ambicji, mógłby dokonać wspaniałych rzeczy.

– der Funke ins Pulverfass
iskra na beczkę prochu

Der Aufruf zur Opposition war der Funke ins Pulverfass. Die Menge rottete sich zusammen und wollte das Rathaus stürmen.
Wezwanie do oporu było iskrą na beczkę prochu. Tłum zebrał się i chciał zaatakować ratusz.

FUß – den Boden unter den Füßen verlieren
(s)tracić grunt pod nogami (stracić podstawę bytu)

Seitdem der junge Mann sein Elternhaus verlassen hat, hat er gänzlich den Boden unter den Füßen verloren.
Po opuszczeniu domu rodzinnego młody człowiek stracił grunt pod nogami.

den Boden unter den Füßen verlieren

– j-n/etwas mit Füßen treten
podeptać/pogwałcić coś

Diese Verordnung der Regierung tritt die Rechte der Bürger mit Füßen.
To rozporządzenie rządu gwałci prawa obywateli.

Erst viel später erkannte er, dass er sein Glück (alle guten Ratschläge) mit Füßen getreten hatte.
Dopiero dużo później zauważył, że zniszczył swoje szczęście.

– auf eigenen Füßen/Beinen stehen
stać na własnych nogach (być samodzielnym)

Seit dem Tode seines Vaters steht P. auf eigenen Füßen.
P. jest od czasu śmierci ojca samodzielny.

– immer auf die Füße/Beine fallen *(ugs.)*
zawsze spaść na cztery łapy *(ugs.)* (także w krytycznych sytuacjach mieć szczęście)

Ihm kann passieren, was will, er fällt immer auf die Füße.
Cokolwiek mu się przytrafi, zawsze spadnie na cztery łapy.

– j-m auf den Fuß/die Füße treten *(ugs.)*
nadepnąć komuś na odcisk *(ugs.)* (urazić kogoś)

Fräulein B. ist sehr empfindlich; bei der geringsten Kleinigkeit fühlt sie sich auf den Fuß getreten.
Pani B. jest bardzo obraźliwa; czuje się dotknięta byle głupstwem.

– sich die Füße vertreten
rozprostować nogi, pochodzić trochę

Ich muss mir ein bisschen die Füße vertreten, denn ich habe den ganzen Vormittag gesessen.
Muszę rozprostować nogi, gdyż całe przedpołudnie siedziałem.

– auf großem Fuß leben
żyć na wysokiej stopie (żyć wystawnie, rozrzutnie)

Seine Geschäfte gehen lange nicht mehr so gut wie früher. Trotzdem lebt er weiter auf großem Fuß.
Jego interesy nie rozwijają się już tak dobrze jak dawniej, mimo to prowadzi wystawny tryb życia.

– mit j-m auf gutem Fuß stehen/leben
być z kimś na przyjaznej stopie

Ich werde gern Ihre Bewerbung bei der Firma Y. unterstützen; mit dem Direktor der Firma stehe ich auf sehr gutem Fuß.
Chętnie poprę pani podanie o pracę w firmie Y; z dyrektorem tej firmy jestem w przyjaznych stosunkach.

– kalte Füße bekommen/kriegen *(ugs.)*
dostać pietra, strach kogoś obleciał

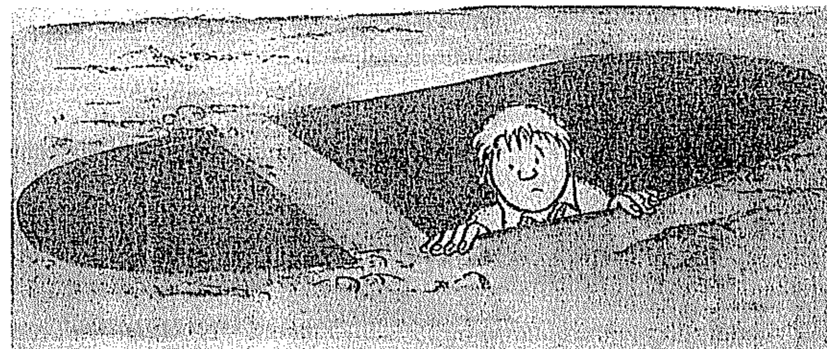
Gestern noch wollte er sich beim Direktor über seinen Abteilungsleiter beschweren. Jetzt hat er kalte Füße bekommen und es unterlassen.
Jeszcze wczoraj chciał złożyć skargę na swego kierownika, ale strach go obleciał i zaniechał tego.

– j-m den Kram/Krempel/Laden vor die Füße werfen *(ugs.)*
mieć wszystkiego dosyć, rzucić pracę

Jetzt hat er seine eigene Firma gegründet. Nach dem Streit hat er seinem früheren Partner den ganzen Kram vor die Füße geworfen.
Teraz ma własną firmę. Po sprzeczce z poprzednim partnerem zrezygnował ze współpracy z nim.

FUßSTAPFEN – in j-s Fußstapfen treten
iść w ślady

Es ist ziemlich selten, dass Söhne großer Männer in die Fußstapfen ihrer Väter treten.
Rzadko kiedy synowie wielkich ludzi idą w ślady swoich ojców.

Es ist ziemlich selten, dass Söhne großer Männer in die Fußstapfen ihrer Väter treten.

G

GALLE – mir läuft die Galle über *(ugs.)*
żółć/krew mnie zalewa *(ugs.)*

Wenn ich höre, wie hässlich er über seinen Bekannten spricht und wie freundlich er tut, wenn er ihm begegnet, läuft mir die Galle über.
Gdy słyszę, jak nieprzyzwoicie mówi o swym znajomym i jaki jest uprzejmy, gdy go spotyka, to mnie krew zalewa.

– Gift und Galle spucken/speien *(ugs.)*
pienić się ze złości *(ugs.)*, kogoś ogarnia szewska pasja *(ugs.)*

Mit diesem Mann kann man nicht verhandeln. Wenn dem etwas nicht passt, spuckt er gleich Gift und Galle.
Z tym człowiekiem nie można pertraktować. Gdy mu coś nie pasuje, pieni się zaraz ze złości.

GANG – gang und gäbe sein
być w zwyczaju

In Bayern ist es gang und gäbe, sich gegenseitig mit „Grüß Gott" zu begrüßen.
W Bawarii jest w zwyczaju pozdrawianie „Szczęść Boże".

GÄNGELBAND – j-n am Gängelband haben/führen/halten
chodzić na pasku; wodzić kogoś na pasku (nie pozwalać komuś działać samodzielnie)

Als erwachsener Mensch verträgt man es nicht, immer am Gängelband geführt zu werden.
Będąc dorosłym, nie znosi się tego, aby być stale prowadzonym na pasku.

GÄNSEHAUT – eine Gänsehaut bekommen/kriegen
dostać gęsiej skórki (z zimna, zdenerwowania lub strachu)

Wenn man länger in dem kalten Zimmer sitzt, bekommt man eine Gänsehaut.
Jak się długo siedzi w chłodnym pokoju, to można dostać gęsiej skórki.

GARDINE – hinter schwedischen Gardinen *(ugs., scherzh.)*
za kratkami *(ugs.)*

Wer wiederholt mehrere Jahre hinter schwedischen Gardinen verbracht hat, wird kaum mehr den Weg ins bürgerliche Leben zurückfinden.
Kto odsiedział wiele lat za kratkami, ten z wielkim trudem powróci do życia w społeczeństwie.

GARN – j-m ins Garn gehen
wpaść komuś w sieć/sidła

Er ist ein sehr schlauer Geschäftsmann und geht niemandem so leicht ins Garn.
On jest przebiegłym handlowcem i nie wpada nikomu tak łatwo w sieć.

GEBEN – etwas auf eine Person (Sache) geben
mieć dobre zdanie o kimś/czymś

Er gibt viel auf das, was du sagst.
Zważa na to, co mówisz.

– etwas zum Besten geben
1. fundować 2. zabawiać opowiadaniem

1. **Gestern Abend besuchten mich meine Freunde und ich habe eine gute Flasche Wein zum Besten gegeben.**
   Wczoraj wieczorem odwiedzili mnie przyjaciele i zafundowałem im butelkę wina.

2. **Die Unterhaltung wurde sehr lustig; jeder von uns gab einen Witz zum Besten.**
   Zabawa (biesiada) była bardzo wesoła; każdy z nas opowiadał kawał.

– seinen Segen zu etwas geben *(scherzh.)*
dać swoje błogosławieństwo, wyrazić zgodę

Zuerst wollte er dem Plan nicht zustimmen, aber dann gab er doch seinen Segen dazu.
Początkowo nie chciał zaakceptować planu, potem jednak dał swoje błogosławieństwo.

– seinen Senf dazugeben *(ugs.)*
wtrącić swoje trzy grosze *(ugs.)* (wyrazić swoje zdanie)

Er kann keinen Augenblick still sein und zuhören. Immer muss er seinen Senf dazugeben.
Nie może ani chwili usiedzieć spokojnie i słuchać. Zawsze musi wtrącić swoje trzy grosze.

GEBET – j-n ins Gebet nehmen
natrzeć komuś uszu *(ugs.)*, powiedzieć komuś do słuchu *(ugs.)* (robić komuś wymówki)

Nachdem der Sohn wieder ein schlechtes Zeugnis aus der Schule mitgebracht hatte, nahm ihn sein Vater gehörig ins Gebet.
Po tym jak syn znowu przyniósł słabe świadectwo ze szkoły, ojciec natarł mu uszu.

GEDANKE – **sich (über j-n/über etwas/wegen...) Gedanken machen**
martwić się

Mach dir doch keine Gedanken darüber, wenn ich einmal später nach Hause komme, was soll mir denn schon passieren?
Nie martw się tym, jeśli kiedyś przyjdę później do domu; a cóż miałoby mi się przytrafić?

– seine Gedanken beisammen haben *(ugs.)*
(s)koncentrować się

Bei der Prüfung musst du deine Gedanken beisammen haben, sonst fällst du durch.
Podczas egzaminu musisz się skoncentrować, gdyż inaczej go oblejesz.

GEDÄCHTNIS – **j-d hat ein Gedächtnis wie ein Sieb**
mieć pamięć jak sito; mieć krótką/kurzą pamięć; szybko zapominać

Ich habe ihr schon dreimal meine Telefonnummer gesagt, aber sie kann sie nicht behalten. Sie hat ein Gedächtnis wie ein Sieb.
Już jej trzykrotnie podawałam mój numer telefonu, ale nie może go zapamiętać. Ma kurzą pamięć.

GEDEIH – **auf Gedeih und Verderb** *(vevalt.)*
w doli i niedoli, na dobre i na złe

Bevor man sich entschließt zu heiraten, muss man sich darüber klar sein, dass man mit seinem Partner auf Gedeih und Verderb verbunden ist.
Zanim się człowiek zdecyduje na małżeństwo, musi sobie zdawać sprawę z tego, że będzie złączony ze swym partnerem na dobre i na złe.

GEDULD – **j-m reißt die Geduld** *(ugs.)*
czyjaś cierpliwość się kończy

Lange hatte ich mir die Vorwürfe angehört, dann riss mir aber die Geduld und ich sagte gehörig meine Meinung.
Długo wysłuchiwałem zarzutów, potem jednak skończyła się moja cierpliwość i powiedziałem parę słów prawdy.

GEFALLEN – **sich etwas gefallen lassen**
coś komuś odpowiada

Erika hat von ihrem Mann einen herrlichen Pelzmantel bekommen, das lasse ich mir auch gefallen.
Erika dostała od męża wspaniałe futro, takie by mi się też podobało.

GEFASST – **sich auf etwas gefasst machen**
nastawić się na coś nieprzyjemnego

Wenn Sie morgen wieder zu spät ins Geschäft kommen, können Sie sich auf einen Krach mit dem Chef gefasst machen.
Jeśli pan znowu jutro spóźni się do pracy, to niech się pan nastawi na burę od szefa.

GEHEN – **drunter und drüber gehen** *(ugs.)*
być w nieładzie, wielki bałagan

Bitte besuchen Sie mich nicht! Wir sind gerade erst umgezogen und in unserer Wohnung geht noch alles drunter und drüber.
Proszę mnie nie odwiedzać! Dopiero co się przeprowadziliśmy i w mieszkaniu panuje duży nieład.

– in sich gehen
zastanowić się nad sobą

Beschuldige nicht immer andere Leute! Du solltest selbst mal in dich gehen.
Nie obwiniaj ciągle innych! Powinieneś raczej sam się nad sobą zastanowić.

– sich gehen lassen
zaniedbywać się

Sie sollte sich besser anziehen und mehr auf ihr Äußeres achten. Wenn man im Beruf steht, darf man sich nicht so gehen lassen.
Powinna się lepiej ubierać i przywiązywać większą wagę do wyglądu zewnętrznego. Jeśli się pracuje zawodowo, to nie można się zaniedbywać.

– es geht j-m an den Kragen *(ugs.)*
dobrać się komuś do skóry

Wenn die Polizei jetzt den Dieb erwischt, geht es ihm aber an den Kragen.
Jeśli policja ujmie teraz złodzieja, dobierze mu się do skóry.

– wie geht's, wie steht's? *(ugs.)*
jak leci, co słychać *(ugs.)*

Wie geht's, wie steht's, Herr Kollege? Wir haben uns lange nicht mehr gesehen.
Co słychać, panie kolego? Dawno się nie widzieliśmy.

– j-m gegen/wider den Strich gehen *(ugs.)*
nie być/leżeć w czyjejś naturze, nie znosić czegoś

Es geht mir gegen den Strich, meinen Vorgesetzten zu schmeicheln.
Nie leży to w mojej naturze, by pochlebiać przełożonemu.

GESCHMACK – **an etwas Geschmack finden**
znaleźć w czymś upodobanie

Zuerst hat mir die Arbeit hier gar nicht gefallen. Allmählich habe ich aber doch Geschmack daran gefunden.
Na początku ta praca wcale mi się nie podobała. Stopniowo jednak przypadła mi do gustu.

– auf den Geschmack kommen
zasmakować w czymś, polubić coś

Er hat nie tanzen wollen; aber jetzt ist er auf den Geschmack gekommen. Jetzt will er sogar Tanzstunden nehmen.
Nigdy nie chciał tańczyć; teraz jednak zasmakował w tym i chce nawet brać lekcje tańca.

GESCHMIERT – **wie geschmiert** *(ugs.)*
jak po maśle *(ugs.)* (bardzo dobrze)

Heute habe ich das Gedicht auswendig gelernt. Es geht wie geschmiert.
Uczyłem się dziś wiersza na pamięć. Idzie mi to jak po maśle.

GESCHÜTZ – **ein schweres Geschütz auffahren** *(ugs.)*
wytoczyć ciężkie działa/armaty (stosować zbyt poważne argumenty)

Wegen eines harmlosen Zwischenrufes wurde er von der Versammlung ausgeschlossen. So ein schweres Geschütz hätte man nicht aufzufahren brauchen.
Z powodu niegroźnego okrzyku wykluczono go z zebrania. Nie trzeba było wytaczać tak ciężkich armat.

GESELLSCHAFT – **eine geschlossene Gesellschaft**
zamknięta impreza (impreza dla zamkniętego kółka obecnych)

Im Sitzungssaal des Rathauses findet heute Abend eine geschlossene Gesellschaft statt.
W ratuszu w sali posiedzeń odbędzie się dziś wieczorem zamknięta impreza.

GESICHT – **j-m etwas ins Gesicht sagen**
powiedzieć coś komuś (prosto) w oczy

Sie war so wütend, dass sie ihm alle möglichen Beleidigungen ins Gesicht sagte.
Była tak wściekła, że wszelkie możliwe obraźliwe uwagi powiedziała mu prosto w oczy.

– das Gesicht wahren
zachować twarz (zachowywać pozory)

Er ist in große finanzielle Schwierigkeiten geraten; trotzdem fährt er immer noch seinen großen Wagen und behält seine teure Wohnung. Er will nach außen hin unter allen Umständen sein Gesicht wahren.
Popadł w duże kłopoty finansowe; mimo to nadal jeździ dużym samochodem i mieszka w drogim mieszkaniu. Chce dla otoczenia mimo wszystko zachować twarz.

– sein wahres Gesicht zeigen
pokazać prawdziwe oblicze

Aus Mitleid haben wir ihm geholfen, aber als er sein Ziel erreicht hatte, zeigte er sein wahres Gesicht.
Pomogliśmy mu ze współczucia, ale gdy osiągnął cel, pokazał swoje prawdziwe oblicze.

– ein langes Gesicht machen
zrobić kwaśną minę

Als die Lottoergebnisse bekannt gegeben wurden, machte er ein langes Gesicht, denn er hatte fest mit einem Gewinn gerechnet.
Gdy podano wyniki lotka, zrobił kwaśną minę, gdyż był przekonany o wygranej.

– j-m wie aus dem Gesicht geschnitten sein
jak dwie krople wody, być bardzo podobnym do kogoś

Kürzlich wurde mir der Sohn meiner Nachbarin vorgestellt. Er ist seiner Mutter wie aus dem Gesicht geschnitten.
Niedawno przedstawiono mi syna sąsiadki. Są do siebie podobni jak dwie krople wody.

GESPENST – **Gespenster sehen** *(ugs.)*
mieć przywidzenia

Warum musst du überall Gespenster sehen? Hier gibt es bestimmt keine Einbrecher.
Dlaczego wszędzie widzisz niebezpieczeństwo? Tu na pewno nie ma włamywaczy.

GESTERN – **nicht von gestern sein** *(ugs.)*
ktoś nie jest w ciemię bity *(ugs.)*, nie być głupim

Ich weiß schon, wie man mit den Problemen fertig wird. Ich bin doch nicht von gestern.
Wiem przecież, jak rozwiązywać problemy. Nie jestem w ciemię bity.

GESTIEFELT – **gestiefelt und gespornt sein** *(ugs., scherzh.)*
w pełnym rynsztunku (przygotowany do wyjścia)

Ich hatte nicht gewusst, dass er weggehen wollte. Als ich zu ihm kam, war er gestiefelt und gespornt.
Nie wiedziałem, że chce wyjść. Gdy przyszedłem do niego, był w pełnym rynsztunku (przygotowany do wyjścia).

GEWALT – **in j-s Gewalt stehen**
być w czyjejś mocy, zależeć od kogoś

Herr P. bat seinen Chef um Lohnerhöhung. Der erklärte, das stehe nicht in seiner Gewalt, und verwies ihn an den Direktor.
Pan P. prosił swego szefa o podwyżkę. Ten jednak oświadczył, iż nie jest to w jego mocy (kompetencji), i odesłał go do dyrektora.

– sich in der Gewalt haben
panować nad sobą

Die Nachricht hat mich sehr erschreckt, aber ich hatte mich in der Gewalt und ließ mir nichts anmerken.
Informacja ta przeraziła mnie, jednak panowałem nad sobą i nie dałem nic po sobie poznać.

Er ist seiner Mutter wie aus dem Gesicht geschnitten.

GEWICHT – **ins Gewicht fallen**
mieć znaczenie, liczyć się

Ich könnte noch manches zu dieser Sache sagen: Doch sind die Beschlüsse darüber schon gefasst, sodass meine Meinung nicht mehr ins Gewicht fällt.
Mógłbym jeszcze nieco o tej sprawie powiedzieć, jednak uchwały zostały podjęte i moja opinia nie ma już znaczenia.

– Gewicht auf etwas legen
przywiązywać do czegoś wagę

Unser Chef legt viel Gewicht auf Pünktlichkeit. Bitte richten Sie sich danach!
Nasz szef przywiązuje dużą wagę do punktualności. Proszę na to zważać!

GEWISSEN – **j-n/etwas auf dem Gewissen haben**
mieć kogoś/coś na sumieniu (być winnym czyjegoś nieszczęścia, śmierci)

Frau B. ist an Blutvergiftung gestorben; ihr Arzt hat die Verletzung nicht ernst genug genommen und hat sie nun auf dem Gewissen.
Pani B. zmarła wskutek zakażenia krwi; jej lekarz nie potraktował poważnie zranienia i ma ją teraz na sumieniu.

– j-m ins Gewissen reden
przemówić komuś do słuchu (porozmawiać z kimś poważnie, próbując skłonić go do zmiany niewłaściwego postępowania)

Marie hat in der Schule wieder so schlechte Noten bekommen. Ich muss ihr jetzt einmal ins Gewissen reden.
Maria znowu dostała w szkole złe oceny; muszę przemówić jej do słuchu.

GEWISSENSBISSE – **Gewissensbisse kriegen, sich Gewissensbisse machen**
mieć wyrzuty sumienia

Er hat seinen Freund im Streit beleidigt. Jetzt hat er deswegen Gewissensbisse gekriegt.
Podczas sprzeczki obraził swego przyjaciela; ma z tego powodu wyrzuty sumienia.

GIEßEN – **es gießt in Strömen**
leje jak z cebra

Bei unserem Ausflug goss es in Strömen.
Podczas naszej wycieczki lało jak z cebra.

– sich einen hinter die Binde/auf die Lampe gießen *(ugs.)*
golnąć sobie jednego *(ugs.)*, strzelić sobie po kielichu *(ugs.)*

Kommt doch mit ins Wirtshaus! Wir gießen uns noch einen hinter die Binde.
Chodźmy do knajpy! Golniemy sobie jednego.

GIFT – für j-n/für etwas Gift sein *(ugs.)*
być bardzo szkodliwym

Rauchen ist Gift für die Gesundheit.
Palenie jest bardzo szkodliwe dla zdrowia.

– darauf kannst du Gift nehmen *(ugs.)*
mieć coś jak w banku *(ugs.)* (możesz być tego absolutnie pewien)

Wenn ich keine bessere Bezahlung bekomme, kündige ich meine Stellung. Darauf kannst du Gift nehmen!
Jeśli nie otrzymam podwyżki, zwolnię się. To jest więcej niż pewne!

GLACÉHANDSCHUH – j-n mit Glacéhandschuhen anfassen *(ugs.)*
podchodzić do kogoś w rękawiczkach; traktować kogoś przez rękawiczki *(veralt.)* (bardzo ostrożnie)

Sie ist wegen jeder Kleinigkeit beleidigt. Man darf sie nur mit Glacéhandschuhen anfassen.
Obraża się z byle powodu. Należy podchodzić do niej w rękawiczkach.

Sich einen hinter die Binde gießen.

GLAS – die Gläser klingen lassen *(selt.)*
trącić się kieliszkami

„Brüder, lasst die Gläser klingen, denn der Muskateller Wein wird vom langen Stehen sauer, ausgetrunken muss er sein." (H. Löns).
„Bracia, wznieśmy toast, bowiem wino to skwaśnieje od długiego stania, a musi być wypite".

– zu tief ins Glas gucken/schauen *(ugs., scherzh.)*
za dużo wypić

Wenn du einmal zu tief ins Glas geguckt hast, kann man nichts mehr mit dir anfangen.
Jak za dużo wypijesz, to jesteś nie do życia.

GLATTEIS – j-n aufs Glatteis führen
wywieść w pole, przechytrzyć kogoś

Der Professor führte den Studenten mit seinen Fragen nur aufs Glatteis.
Profesor wyprowadził studenta w pole swymi pytaniami.

GLAUBEN – auf Treu und Glauben
w dobrej wierze, w zaufaniu

Ich brauche keinen Schuldschein, ich leihe dir das Geld auf Treu und Glauben.
Nie potrzebuję weksla, pożyczę ci pieniądze w dobrej wierze (na słowo).

– in gutem Glauben
w dobrej wierze

Er hat mich gebeten, ihm das Dokument zu geben. Ich gab es ihm in gutem Glauben und konnte nicht wissen, dass er es missbrauchen würde.
Prosił mnie o przekazanie dokumentu. Dałem mu go w dobrej wierze i nie mogłem wiedzieć, że on tego nadużyje.

– dran glauben müssen *(ugs.)*
1. musieć umrzeć 2. być poszkodowanym

1. **Der alte Mann war so rüstig und hatte noch viele Pläne; nun hat er doch viel zu früh dran glauben müssen.**
   Staruszek był taki krzepki i miał jeszcze wiele planów; za wcześnie przyszło mu umrzeć.

2. **Die Firma will einige Angestellte entlassen. Hoffentlich muss ich nicht dran glauben.**
   Firma chce zwolnić kilku urzędników. Mam nadzieję, że nie mnie to dotknie.

GLEICH – **Gleiches mit Gleichem vergelten/j-m mit gleicher Münze heimzahlen**
odpłacić komuś pięknym za nadobne, odpłacić komuś tą samą monetą (zrobić komuś tak samo jak on nam)

Selbst seinem Feind sollte man nicht mit gleicher Münze heimzahlen.
Nawet swemu wrogowi nie powinno się odpłacać tą samą monetą.

GLEIS – **etwas auf ein totes Gleis/aufs tote Gleis schieben**
skierować na ślepy tor (nie zajmować się dłużej sprawą)

In dieser Angelegenheit ist ein Ende noch nicht abzusehen. Sie ist zunächst einmal aufs tote Gleis geschoben worden.
Koniec tej sprawy jest trudny do przewidzenia. Na razie została skierowana na ślepy tor.

– **aufs tote Gleis/auf ein totes Gleis geraten**
utknąć w martwym punkcie (nie postępować dalej)

Die Verhandlungen sind jetzt endgültig aufs tote Gleis geraten.
Pertraktacje utknęły teraz ostatecznie w martwym punkcie.

– **im alten Gleis sein**
po staremu, jak dawniej

Jeder hat gehofft, dass die neue Regierung vieles besser machen würde, aber jetzt ist doch alles wieder im alten Gleis.
Każdy miał nadzieję, że nowy rząd będzie lepiej działał, jednak teraz wszystko jest znowu tak jak dawniej.

GLIED – **j-m in die Glieder fahren** *(ugs.)*
przeszyć do szpiku kości

Nach dem Zusammenstoß war dem Autofahrer der Schreck in alle Glieder gefahren.
Po karambolu przerażenie przeszyło kierowcę do szpiku kości.

GLOCKE – **etwas an die große Glocke hängen** *(ugs.)*
rozpowiadać/trąbić o czymś

Jedem erzählt sie, dass ihr Bruder im Gefängnis sitzt. So etwas sollte sie doch nicht an die große Glocke hängen.
Opowiada każdemu, że jej brat siedzi w więzieniu. O czymś takim nie powinna przecież rozpowiadać.

– **wissen, was die Glocke/Stunde/Uhr geschlagen hat** *(ugs.)*
wiedzieć, co się święci (wiedzieć, co grozi)

Er hat sich rechtzeitig von dem fragwürdigen Unternehmen zurückgezogen, denn er ahnte, was die Uhr geschlagen hätte, wenn es misslingen würde.
Wycofał się zawczasu z podejrzanego interesu, gdyż przeczuwał, co grozi, gdyby się nie powiodło.

GLÜCK – **sein Glück machen**
znaleźć szczęście

Zu Hause konnte er keine richtige Arbeit finden. Er wanderte nach Amerika aus und machte dort sein Glück.
W kraju nie mógł znaleźć odpowiedniego zajęcia. Wywędrował do Ameryki i tam znalazł szczęście.

– **etwas auf gut Glück tun**
licząc na łut szczęścia; na chybił trafił (robić coś bez żadnego planu)

Wir sind auf gut Glück diese Straße gegangen und tatsächlich sind wir dorthin gekommen, wohin wir wollten.
Szliśmy tą ulicą na chybił trafił i rzeczywiście doszliśmy do celu.

– **mehr Glück als Verstand haben** *(ugs.)*
mieć więcej szczęścia niż rozumu *(ugs.)*

Wenn Eva bei der Prüfung nicht durchfällt, hat sie mehr Glück als Verstand.
Jeśli Ewa nie obleje egzaminu, to będzie miała więcej szczęścia niż rozumu.

GNADE – **auf Gnade und/oder Ungnade**
na łaskę i niełaskę

Seitdem sie ihr Vermögen verloren hat, ist sie auf Gnade und Ungnade von ihrem Bruder abhängig.
Od czasu gdy straciła majątek, jest na łasce i niełasce swego brata.

– **Gnade vor/für Recht walten/ergehen lassen**
stosować łaskę zamiast kary, być wyrozumiałym

Wir werden Gnade vor Recht walten lassen und den Mann nicht bei der Polizei anzeigen.
Będziemy wyrozumiali dla niego i nie doniesiemy na niego na policję.

GOLD – nicht mit Gold zu bezahlen/aufzuwiegen sein
być na wagę złota (bardzo wiele warte)

Heutzutage ist ein Grundstück am See nicht mit Gold zu bezahlen.
Działka nad jeziorem w dzisiejszych czasach jest na wagę złota.

GOLDWAAGE – jedes Wort auf die Goldwaage legen
brać każde słowo dosłownie; być ostrożnym w wyrażaniu myśli

Du darfst nicht jedes Wort auf die Goldwaage legen. Mein Freund meint es nicht so, wie er es sagt.
Nie możesz każdego słowa brać dosłownie. Mój przyjaciel nie myśli tak, jak mówi.

GOTT – in Gottes Namen *(ugs.)*
dla świętego spokoju

Wenn du morgen durchaus meinen Wagen brauchst, nimm ihn dir in Gottes Namen.
Jeśli jutro będziesz koniecznie potrzebował mój samochód, to weź go i daj mi święty spokój.

– um Gottes willen *(ugs.)*
na Boga, na miłość boską, o Boże! *(ugs.)*

Kauf dir doch um Gottes willen nicht diesen Mantel. Der Stoff taugt nichts.
Na Boga! Nie kupuj tego płaszcza; materiał jest do niczego.

Sie wachte in der Nacht auf und sah einen Fremden in ihrem Zimmer. „Um Gottes willen", dachte sie, „was mache ich jetzt?"
Obudziła się w nocy i zobaczyła obcą osobę w pokoju. „O Boże, co ja teraz zrobię" – pomyślała.

– leider Gottes *(ugs.)*
niestety

Leider Gottes gibt es noch sehr viel Elend auf der Welt.
Niestety, jest jeszcze dużo biedy na tym świecie.

– von Gott/von allen Göttern verlassen sein *(ugs.)*
postradać zmysły *(ugs.)*, zwariować (okrzyk zdumienia, jak ktoś mógł coś takiego zrobić)

Wie konntest du denn nur eine so beleidigende Bemerkung machen? Du bist wohl ganz von Gott verlassen?
Jakże mogłeś zrobić tak obraźliwą uwagę? Postradałeś chyba zmysły!

– wie Gott in Frankreich leben *(ugs.)*
żyć jak u Pana Boga za piecem *(ugs.)* (beztrosko)

Auf dieser Insel ist es herrlich zu leben. Man hat eine gute Unterkunft, ausgezeichnetes Essen, nicht zu hohe Preise, man lebt wirklich wie Gott in Frankreich.
Na tej wyspie żyje się wspaniale. Jest dobre zakwaterowanie, wyśmienite jedzenie, przystępne ceny; żyje się tam jak u Pana Boga za piecem.

– das wissen die Götter *(ugs.)*
Bóg raczy wiedzieć *(ugs.)* (tego nikt nie wie)

Wann er seine Schulden bezahlen wird, das wissen die Götter.
Bóg raczy wiedzieć, kiedy on spłaci długi.

GRAB – sich selbst sein Grab schaufeln/graben *(ugs.)*
kopać sobie grób, działać na własną zgubę

Mit seinen geschäftlichen Manipulationen hat er sich selbst sein Grab geschaufelt.
Poprzez swoje manipulacje handlowe sam się pogrążył (sobie grób wykopał).

– sich im Grabe (her)umdrehen *(ugs.)*
przewracać się w grobie *(ugs.)* (bardzo wzburzony – o zmarłym)

Mein Großvater würde sich im Grabe (her)umdrehen, wenn er wüsste, dass wir sein Haus verkauft haben.
Dziadek mój przewróciłby się w grobie, gdyby wiedział, że sprzedaliśmy jego dom.

GRANIT – (bei j-m) auf Granit beißen
napotkać zdecydowany opór

Wenn du meinst, du könntest mir deinen Willen aufzwingen, dann beißt du bei mir auf Granit.
Jeśli sądzisz, że możesz mi narzucić swoją wolę, to spotkasz się ze zdecydowanym oporem z mojej strony.

GRAS – ins Gras beißen *(ugs.)*
gryźć ziemię; pójść do piachu *(ugs.)* (umrzeć)

Um den Alten steht es schlecht; er wird wohl bald ins Gras beißen.
Stan starca jest zły; wktótce chyba będzie gryzł ziemię.

– **über etwas wächst Gras** *(ugs.)*
coś popada w zapomnienie

Vor vielen Jahren wurde er einmal wegen eines kleineren Vergehens bestraft, aber über diese Sache ist längst Gras gewachsen.
Przed wielu laty został ukarany z powodu drobnego wykroczenia, ale sprawa ta popadła dawno w zapomnienie.

– **das Gras wachsen hören** *(ugs., scherzh.)*
wiedzieć, co w trawie piszczy/co się święci (znać najświeższe nowiny)

Der Inhaber der Firma X. hat unsere Fabrik besichtigt und Peter sagt, er habe gehört, dass die Firma X. unsere Fabrik übernehmen will. Der hat sicher wieder einmal das Gras wachsen hören.
Właściciel firmy X zwiedzał naszą fabrykę i Piotr mówi, iż słyszał, że firma X chce przejąć naszą fabrykę. On z pewnością wie, co w trawie piszczy.

GRENZE – **keine Grenzen kennen**
nie znać granic (być nieopanowanym)

Wenn er sich über etwas ärgert, kennt sein Zorn keine Grenzen.
Jeśli się złości, to jego gniew nie zna granic.

GRIFF – **einen guten Griff tun**
dokonać dobrego wyboru

Mit der Einstellung von Herrn W. haben wir einen guten Griff getan.
Zatrudniając pana W., dokonaliśmy dobrego wyboru.

– **etwas im Griff haben** *(ugs.)*
panować nad czymś

Wenn man eine Arbeit erst einmal im Griff hat, fällt sie einem leichter.
Jeśli panuje się nad pracą, to nie sprawia ona trudu.

GROB – **aus dem Gröbsten heraus sein** *(ugs.)*
pokonać największe trudności, wyjść z dołka

Nach dem Tod ihres Mannes war es für die Frau sehr schwer, den Lebensunterhalt für sich und ihre Kinder zu verdienen. Jetzt stehen die beiden Ältesten aber schon im Beruf und die Familie ist aus dem Gröbsten heraus.
Po śmierci męża było jej bardzo trudno zapewnić utrzymanie dla siebie i dzieci. Obecnie dwaj najstarsi synowie pracują zawodowo i rodzina wyszła z dołka.

GROSCHEN – **der Groschen fällt (bei j-m)** *(ugs.)*
ktoś ma wolny zapłon *(ugs.)*

Bis Viktor einen Witz versteht, dauert es lange. Bei ihm fällt der Groschen spät.
Długo to trwa, aż Wiktor zrozumie jakiś kawał. On ma wolny zapłon.

GROß – **groß sein in etwas** *(ugs.)*
być mistrzem w czymś

Im Lügen ist sie groß.
W kłamaniu to ona jest mistrzem.

– **im Großen und Ganzen**
na ogół, ogólnie rzecz biorąc

Man wird natürlich manches gegen das Buch sagen können, im Großen und Ganzen jedoch gibt es den augenblicklichen Stand der Forschung auf diesem Gebiet wieder.
Można oczywiście powiedzieć coś krytycznego na temat tej książki, jednak ogólnie rzecz biorąc, oddaje ona aktualny stan badań w tej dziedzinie.

GRÜN – **dasselbe in Grün** *(ugs.)*
wsio ryba *(scherzh.)*, wszystko jedno (prawie to samo)

Ob die Leute ihr Geld für Vergnügungen oder für anderen Luxus ausgehen, ist doch dasselbe in Grün. Sparen will heute niemand mehr.
Czy ludzie wydają pieniądze na rozrywki, czy też inne luksusy, to wszystko jedno. Oszczędzać nie chce dziś już nikt.

Bei Fritz fällt der Groschen spat.

– **sich grün und blau/grün und gelb ärgern** *(ugs.)*
pienić się ze złości, strasznie się zdenerwować

Über dein unmögliches Benehmen bei der gestrigen Party habe ich mich grün und blau geärgert.
Strasznie się zdenerwowałem z powodu twego skandalicznego zachowania podczas wczorajszego przyjęcia.

GRUND – **in Grund und Boden**
do gruntu; bardzo, strasznie

Als ich hörte, dass die Leute so schlecht von meinem Bruder sprachen, habe ich mich in Grund und Boden geschämt.
Gdy usłyszałam, jak ludzie źle mówili o moim bracie, to strasznie się wstydziłam.

GRÜTZE – **Grütze im Kopf haben** *(ugs.)*
mieć olej w głowie (być mądrym)

Das ist so leicht, dass es jeder verstehen kann, der auch nur etwas Grütze im Kopf hat.
To jest tak proste, iż każdy to zrozumie, kto ma trochę oleju w głowie.

GÜRTEL – **den Gürtel enger schnallen** *(ugs.)*
zacisnąć pasa (obniżyć standard życia)

Wenn die Teuerung weiter anhält, werden wir alle den Gürtel enger schnallen müssen.
Jeśli zwyżka cen potrwa dłużej, to wszyscy będziemy musieli zacisnąć pasa.

GUT – **gut dran sein** *(ugs.)*
mieć szczęście; mieć fart *(ugs.)*

Ich muss mir das Geld für mein Studium selbst verdienen; ich bin nicht so gut dran wie mein Freund, der von seinen Eltern unterstützt wird.
Sam muszę zarobić pieniądze na studia; nie mam takiego szczęścia jak mój kolega, którego wspierają rodzice.

– **das kann ja gut/heiter werden!** *(ugs.)*
to może się źle skończyć!

Jetzt sind wir erst drei Tage im Urlaub und haben schon so viel Geld verbraucht. Das kann ja gut werden!
Dopiero jesteśmy trzy dni na urlopie a już wydaliśmy tyle pieniędzy. To może się źle skończyć!

– **gut und gern** *(ugs.)*
z pewnością, co najmniej

Wie alt ist wohl Professor T.? – Der ist gut und gern (seine) 70 Jahre alt.
Ile też może mieć lat profesor T.? – Ma co najmniej 70 na karku.

– **es gut/genug sein lassen** *(ugs.)*
poprzestać na czymś, puścić coś w niepamięć

Ich bitte Sie vielmals um Entschuldigung. Die Sache ist mir sehr unangenehm. – Lassen Sie es gut sein! Ich weiß schon, dass Sie es nicht böse gemeint haben.
Bardzo pana przepraszam. Jest mi tak niezręcznie. – Proszę puścić to w niepamięć; wiem, że pan nie miał złych zamiarów.

– **j-m etwas im Guten sagen**
powiedzieć komuś coś po dobroci (przyjaznym tonem)

Ich habe den Kindern schon ein paar Mal im Guten gesagt, sie sollen nicht solchen Lärm machen.
Już kilka razy mówiłem dzieciom po dobroci, by tak nie hałasowały.

– **zu viel des Guten sein** *(ugs.)*
tego już za dużo, za dużo już tego dobrego

Dreimal habe ich dir nun schon Geld geliehen. Jetzt willst du schon wieder hundert Euro. Das ist wirklich zu viel des Guten.
Już trzy razy pożyczyłem ci forsę. Teraz znowu chcesz sto euro. Tego już za dużo.

GÜTE – **ach du meine/liebe Güte!** *(ugs.)*
Jasny gwint! *(ugs.)*, O Boże! (okrzyk zdumienia, lekkiego przestrachu)

Ach du meine Güte! Jetzt habe ich doch wieder meinen Wagenschlüssel liegen lassen.
Jasny gwint! Zowu zostawiłem kluczyki.

H

HAAR – **sich die Haare (aus)raufen**
rwać sobie włosy z głowy

Man könnte sich ja die Haare (aus)raufen, wenn man sieht, wie viele Fehler ihr wieder in dieser Übung gemacht habt.
Można by rwać sobie włosy z głowy, gdy się widzi, ile błędów popełniliście w tym ćwiczeniu.

– **sich keine grauen Haare wachsen lassen** *(ugs.)*
nie martwić się czymś niepotrzebnie

Wenn Kinder gelegentlich gegenüber ihren Eltern aufbegehren, sollten sich die Eltern darüber keine grauen Haare wachsen lassen.
Jeśli dzieci czasem się buntują przeciw swoim rodzicom, to rodzice nie powinni się tym zbytnio przejmować.

– **an einem Haar hängen**
wisieć na włosku (być zagrożonym)

Als man ihn ins Krankenhaus brachte, hing sein Leben wirklich nur noch an einem Haar. Jetzt geht es ihm aber schon wieder besser.
Gdy przywieziono go do szpitala, jego życie wisiało na włosku. Teraz czuje się już lepiej.

– **j-m kein Haar krümmen**
nie zrobić nikomu krzywdy

Haben Sie keine Angst! Es wird Ihnen kein Haar gekrümmt.
Niech pan się nie boi. Nikt nie zrobi panu krzywdy.

– **j-m stehen die Haare zu Berge** *(ugs.)*
włosy stają komuś dęba, włos się jeży na głowie

Erzählen Sie doch nicht so schauerliche Geschichten! Da stehen einem ja die Haare zu Berge.
Niech pan nie opowiada takich strasznych historii! Od nich jeży się człowiekowi włos na głowie.

– **um ein Haar** *(ugs.)*
o (mały) włos, o mało co

Um ein Haar hätte ich die Prüfung nicht bestanden.
O mało co oblałabym egzamin.

– **aufs/auf ein Haar**
co do joty, kropka w kropkę (całkowicie)

Die Lehrer hatten immer Schwierigkeiten, die Zwillinge zu unterscheiden, denn sie glichen einander aufs Haar.
Nauczyciele mieli zawsze trudności w odróżnieniu bliźniaków, gdyż byli podobni kropka w kropkę.

– **mit Haut und Haaren** *(ugs.)*
całkowicie, bez reszty

Sie hat sich mit Haut und Haaren ihrem Beruf verschrieben.
Poświęciła się całkowicie swemu zajęciu.

– **ein Haar in der Suppe finden** *(ugs.)*
krytykować

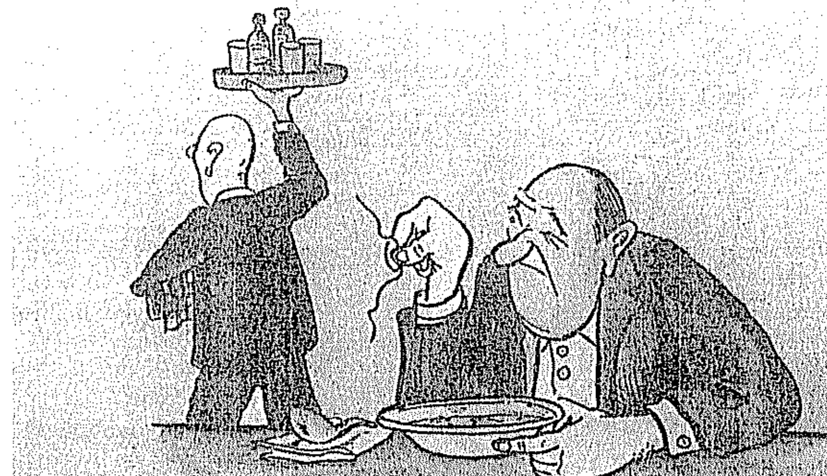
Du musst auch wirklich alles kritisieren. Überall findest du ein Haar in der Suppe.
Ty naprawdę musisz wszystko krytykować. Zawsze znajdziesz włos w zupie.

– **sich in den Haaren liegen** *(ugs.)*
brać się za łby *(ugs.)*, skakać sobie do oczu *(ugs.)*, wszczynać sprzeczkę

Wegen jeder Kleinigkeit liegen sich die Eheleute in den Haaren.
Z powodu byle głupstwa małżonkowie skaczą sobie do oczu.

– **etwas an den Haaren herbeiziehen** *(ugs.)*
coś jest naciągane *(ugs.)*

Dieser Vergleich ist an den Haaren herbeigezogen.
Porównanie to jest naciągane.

ein Haar in der Suppe finden

– kein gutes Haar an j-m/etwas lassen *(ugs.)*
nie zostawić na kimś suchej nitki (obgadywać kogoś/coś)

Seitdem Frau P. von ihrem Mann geschieden ist, lässt sie auch kein gutes Haar mehr an ihm.
Od czasu gdy się rozwiodła z mężem, pani P. nie pozostawia na nim suchej nitki.

– Haare auf den Zähnen haben *(ugs.)*
być wyszczekanym *(ugs.)*

Vor meiner Wirtin musst du dich in Acht nehmen. Die hat Haare auf den Zähnen.
Musisz się mieć na baczności przed moją gospodynią; jest bardzo wyszczekana.

HABEN – etwas gegen j-n haben
mieć coś przeciw komuś

Ich weiß nicht, was sie gegen mich hat. Ich habe ihr doch nie etwas zuleide getan.
Nie wiem, co ma przeciwko mnie. Nic złego jej przecież nigdy nie uczyniłem.

– etwas für sich haben
być sensownym

Es hat etwas für sich, bei dem ungewissen Wetter einen Schirm mitzunehmen.
Jest sensowne, by przy niepewnej pogodzie zabierać z sobą parasol.

– es in sich haben *(ugs.)*
czegoś nie należy lekceważyć

Dieser Wein hat es in sich. Mehr als drei Glas kann man nicht vertragen.
Tego wina nie można lekceważyć; więcej niż trzy kieliszki nie można wypić.

– für etwas nicht zu haben sein
nie pisać się na coś, nie dać się namówić do czegoś

Viele Autofahrer rasen auf der Straße. Für diese Raserei bin ich nicht zu haben.
Wielu kierowców jeździ jak szaleni po ulicach; ja nie dam się do tego namówić.

– da hast du's!/da haben wir's!/da haben wir die Bescherung! *(ugs.)*
Masz babo placek! To ci niespodzianka!

Da haben wir die Bescherung! Jetzt ist die schöne Vase kaputt.
Masz babo placek! Ta piękna waza jest pęknięta.

– noch zu haben sein *(ugs., scherzh.)*
być do wzięcia (kawalerem, panną)

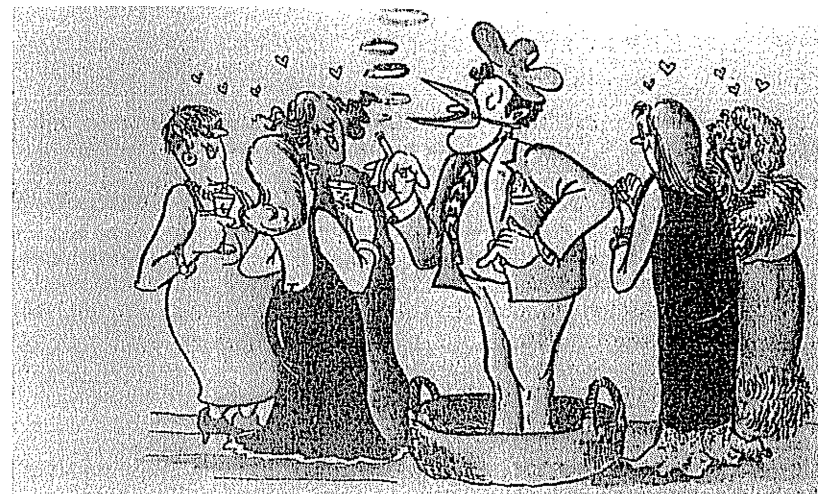
Meine Freundin würde gern heiraten, aber bisher hat sie noch nicht den richtigen Partner gefunden. – Wie wär's mit Herrn Müller? Der ist doch noch zu haben.
Moja przyjaciółka chętnie wyszłaby za mąż, lecz nie znalazła dotychczas odpowiedniego partnera. – A co sądzisz o panu Müllerze? Ten jest jeszcze przecież kawalerem (do wzięcia).

HACKEN – sich die Hacken ablaufen *(ugs.)*
uchodzić sobie nogi *(ugs.)*, nachodzić się

Obwohl sich die Frau die Hacken nach einer Wohnung ablief, dauerte es doch sehr lange, bis sie eine gefunden hatte.
Mimo że uchodziła sobie nogi, szukając mieszkania, trwało to długo, aż je znalazła.

HAHN – Hahn im Korb sein *(ugs.)*
być wybrańcem, ulubieńcem kobiet

In jeder Gesellschaft interessieren sich die Damen besonders für ihn; überall ist er Hahn im Korb.
W każdym towarzystwie kobiety szczególnie się nim interesują; wszędzie jest ich ulubieńcem.

Überall ist er Hahn im Korb.

– nach j-m/nach etwas kräht kein Hahn *(ugs.)*
nikt się o to nie troszczy

Wenn jemand erst mal reich ist, kräht kein Hahn mehr danach, woher das Geld gekommen ist.
Gdy już ktoś jest bogaty, to nikt nie pyta, skąd wziął pieniądze.

HAKEN – **einen Haken haben**
w tym sęk (w tym problem)

Ich hoffe, übermorgen nach Indien zu fliegen. Die Sache hat nur noch einen Haken. Mein Pass ist nicht in Ordnung.
Mam nadzieję, iż pojutrze polecę do Indii. W tym jednak sęk, że mój paszport nie jest w porządku.

HALB – **ein halber Mensch sein**
nie być w pełni sił, podupaść na zdrowiu

Seit dem Tod seiner Frau ist er nur noch ein halber Mensch.
Od śmierci żony podupadł na zdrowiu.

– **nichts Halbes und nichts Ganzes**
ani jedno, ani drugie; ni pies, ni wydra *(ugs.)* (nic pełnowartościowego)

Er will wieder seinen Urlaub zu Hause verbringen. Das ist doch nichts Halbes und nichts Ganzes.
Zamierza znowu spędzić urlop w domu. To przecież ni pies, ni wydra (ani urlop, ani praca).

HALS – **sich den Hals brechen** *(ugs.)*
złamać/skręcić sobie kark *(ugs.)*

Fahr doch etwas vorsichtiger! Bei dem Tempo werden wir uns noch den Hals brechen.
Jedźże ostrożniej! Przy tym tempie możemy sobie skręcić kark.

– **j-m um den Hals fallen** *(ugs.)*
rzucić się komuś w objęcia

Als er ihr das Geschenk überreichte, fiel sie ihm vor Freude um den Hals.
Gdy wręczył jej prezent, rzuciła mu się z radości w objęcia.

– **einen langen Hals machen** *(ugs.)*
wyciągać szyję (być ciekawym)

Als ich mit Peter das erste Mal über die Straße ging, machten die Nachbarinnen einen langen Hals.
Gdy pierwszy raz wyszłam z Piotrem na ulicę, to sąsiadki patrzyły zaciekawione.

– **einen langen Hals machen** *(ugs.)*
wyciągać szyję

Der Filmstar war von Reportern so umlagert, dass die Besucher einen langen Hals machen mussten, um ihn überhaupt sehen zu können
Aktor był tak otoczony przez reporterów, że fani musieli wyciągać szyje, by go w ogóle zobaczyć.

– **sich den Hals nach j-m verrenken**
oglądać się za kimś ciekawie

Ich habe mir nach dir den Hals verrenkt, aber ich konnte dich nirgends finden.
Szukałem cię, ale nie mogłem nigdzie znaleźć.

– **sich j-m an den Hals werfen**
narzucać się komuś

Sie hat sich ihm so an den Hals geworfen, dass er sie schließlich geheiratet hat.
Tak długo mu się narzucała, aż ją w końcu poślubił.

– **j-m mit etwas vom Hals bleiben** *(ugs.)*
nie zawracać komuś głowy

Bleiben Sie mir nur mit dieser unangenehmen Sache vom Hals! Ich will damit nichts zu tun haben.
Niech mi pan nie zawraca głowy tą nieprzyjemną sprawą! Nie chcę z tym mieć nic do czynienia.

Die Besucher mussten einen langen Hals machen...

– sich etwas/j-n vom Hals schaffen *(ugs.)*
uwolnić się od czegoś/kogoś; spławić *(ugs.)*

Bevor wir uns einen neuen Wagen kaufen, sollten wir uns erst einmal die Schulden vom Hals schaffen, die uns von der neuen Wohnungseinrichtung geblieben sind.
Zanim kupimy nowy wóz, powinniśmy pozbyć się długów pozostałych po urządzaniu mieszkania.

Er versuchte mit allen Mitteln, sich den lästigen Handelsvertreter vom Hals zu schaffen.
Wszelkimi sposobami próbował pozbyć się uciążliwych akwizytorów.

– j-m die Polizei auf den Hals hetzen/schicken
nasłać na kogoś policję

Wenn der Mann uns nicht endlich in Ruhe lässt, werde ich ihm die Polizei auf den Hals hetzen.
Jeżeli nie zostawi nas wreszcie w spokoju, naślę na niego policję.

– sich viel auf den Hals laden
brać zbyt wiele na siebie (zbyt wiele pracować)

Die Managerkrankheit hat ihre Ursache darin, dass sich die Menschen heutzutage zu viel auf den Hals laden.
Powodem „dyrektorskiej choroby" jest fakt, że ludzie zbyt wiele biorą dziś na siebie.

– Hals über Kopf
na łeb, na szyję *(ugs.)* (w pośpiechu)

Als er von den Schwierigkeiten in seiner Firma erfuhr, ist er Hals über Kopf von seinem Urlaubsort abgereist.
Dowiedziawszy się o problemach w swojej firmie, na łeb na szyję wyjechał z miejsca urlopu.

– j-m zum Hals heraushängen/herauswachsen/herauskommen *(ugs.)*
wychodzić/wyłazić komuś bokiem *(ugs.)* (mieć kogoś dosyć)

Seine übertriebene Freundlichkeit wächst/hängt mir schon lange zum Hals heraus.
Jego przesadna uprzejmość wychodzi mi już bokiem.

– etwas/j-n auf dem Hals haben *(ugs.)*
mieć coś/kogoś na głowie *(ugs.)*

Mein Mann reist dauernd in der Welt herum und ich habe die ganze Zeit die Kinder allein auf dem Hals.
Mój mąż jest ciągle w podróżach, a ja sama cały czas mam dzieci na głowie.

– j-m bleibt der Bissen/das Wort im Hals stecken *(ugs.)*
odebrało/odjęło komuś mowę; słowa utkwiły komuś w gardle; serce podeszło komuś do gardła *(ugs.)*; zatkało kogoś

Als er mir von dem Konkurs unserer Firma erzählte, war ich so erschrocken, dass mir das Wort im Hals stecken blieb und ich darauf nichts sagen konnte.
Gdy opowiadał mi o plajcie naszej firmy, byłem tak przerażony, że słowa utkwiły mi w gardle i nic nie mogłem powiedzieć.

– Hals- und Beinbruch!
Powodzenia! Połamania piór!

„Hals- und Beinbruch!" wünscht man jemandem, der zum Examen geht.
„Połamania piór!" życzy się komuś, kto idzie na egzamin.

– den Hals/Kopf wird's nicht kosten *(ugs., scherzh.)*
coś nie będzie kosztować głowy *(scherzh.)* (nie będzie tak źle)

Wenn man etwas Unrechtes getan hat, soll man es auch zugeben. Man erleichtert dadurch sein Gewissen, und den Hals wird's nicht kosten.
Jeśli uczyni się coś złego, to należy się do tego przyznać. Odciąży się przez to sumienie, a i głowy kosztować to nie będzie.

HALTEN – etwas auf sich halten
dbać o siebie

Die Frau hält etwas auf sich und sieht trotz ihrer vielen Arbeit immer ordentlich und gepflegt aus.
Kobieta ta dba o swój wygląd i mimo wielu zajęć wygląda zawsze schludnie.

– zu j-m halten
trzymać się z kimś, pomagać komuś

Auf meinen Freund kann ich mich verlassen. Er hält immer zu mir.
Na moim przyjacielu mogę polegać. Zawsza trzyma ze mną.

– viel von etwas/j-m halten
mieć o kimś wysokie mniemanie, cenić kogoś/coś

Paul ist ganz begeistert von dem Plan, ich dagegen halte nicht viel davon.
Paweł jest zachwycony planem, ja natomiast nie mam o nim dobrego zdania.
Wir haben von Ihrem ältesten Sohn immer sehr viel gehalten.
Zawsze mieliśmy wysokie mniemanie o pańskim najstarszym synu.

– j-m etwas zugute halten
zaliczyć komuś coś na plus (na czyjeś usprawiedliwienie)

Wenn der Mann jetzt auch mit dem Gesetz in Konflikt geraten ist, muss man ihm doch zugute halten, dass er bisher ein makelloses Leben geführt hat.
Nawet jeśli teraz człowiek ten wszedł w konflikt z prawem, to trzeba jednak zaliczyć mu na plus, że dotychczas prowadził życie bez zarzutu.

HAMMER – unter den Hammer kommen
pójść pod młotek; (z)licytować

Nach dem Tod des Besitzers stellte es sich heraus, dass das Landgut sehr verschuldet war. Jetzt ist der ganze Besitz unter den Hammer gekommen.
Po śmierci właściciela okazało się, że własność ziemska była bardzo zadłużona. Cały dobytek poszedł pod młotek (został zlicytowany).

HAND – freie Hand haben
mieć wolną rękę (móc robić, co się chce)

Die Abteilungsleiter haben weitgehend freie Hand, denn der Direktor weiß, dass er sich auf sie verlassen kann.
Kierownicy działów mają wolną rękę, gdyż dyrektor wie, że może na nich polegać.

– eine glückliche Hand haben
mieć szczęśliwą rękę (komuś się wszystko udaje)

In der Theorie versteht er zwar alles ausgezeichnet, aber in der Praxis hat er keine glückliche Hand.
W teorii ma znakomite rozeznanie, ale w praktyce nie ma szczęśliwej ręki.

– j-m sind die Hände gebunden
mieć związane/spętane/skrępowane ręce (nie może postępować tak, jak by pragnął)

Ich möchte Ihnen gern helfen. Aber mir sind durch die Vorschriften die Hände gebunden.
Chętnie bym panu pomógł. Ale mam ręce związane przepisami.

– eine milde/offene Hand haben *(gehob.)*
mieć hojną/szczodrobliwą rękę; mieć szeroki gest, być szczodrym

Für Notleidende hat er stets eine offene Hand.
Dla biednych ma zawsze hojną rękę.

– sich die Hände reiben *(ugs.)*
zacierać ręce (cieszyć się)

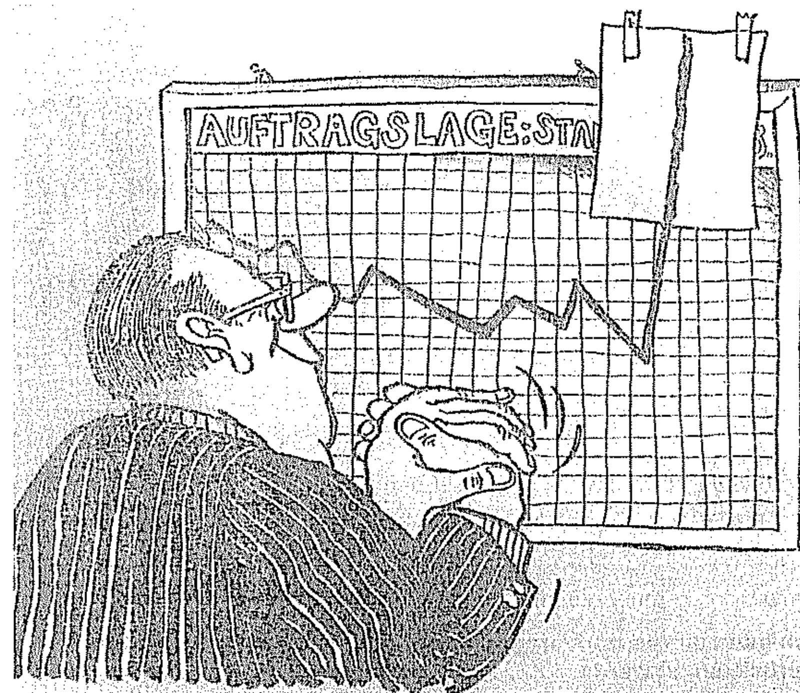
Über den Abschluss eines so unerwartet großen Auftrages rieb sich der Direktor vergnügt die Hände.
Z okazji zdobycia tak nieoczekiwanie dużego zlecenia dyrektor zacierał ręce z zadowolenia.

– alle Hände voll zu tun haben
mieć pełne ręce roboty

Wir hatten alle Hände voll zu tun, bis endlich die Ernte eingebracht war.
Zanim w końcu zwieźliśmy zboże, mieliśmy pełne ręce roboty.

– die Hände über dem Kopf zusammenschlagen
załamywać ręce (rozpaczać)

Als er die Nachricht hörte, schlug er die Hände über dem Kopf zusammen.
Gdy usłyszał tę wiadomość, załamał ręce.

Über den Abschluss eines so unerwartet großen Auftrages rieb sich der Direktor vergnügt die Hände.

– seine Hand im Spiel haben
maczać w czymś palce (brać potajemnie udział)

Es blieb dem Minister nichts anderes übrig als zurückzutreten. Ich möchte nur wissen, wer alles bei dieser Affäre seine Hand im Spiel hatte.
Ministrowi nie pozostało nic innego, jak ustąpić. Chciałbym tylko wiedzieć, kto maczał palce w tej aferze.

– seine Hände in Unschuld waschen
umywać ręce (odcinać się od czegoś)

Ich habe mit der Sache nichts zu tun. Ich wasche meine Hände in Unschuld.
Nie mam z tym nic wspólnego. Umywam ręce.

– für j-n/etwas die/seine Hand ins Feuer legen
dać sobie rękę uciąć, że; ręczyć za kogoś

Der Mann ist ehrlich; für ihn lege ich meine Hand ins Feuer.
Człowiek ten jest uczciwy; ręczę za niego.

– Hand an sich legen *(gehob.)*
targnąć się na życie

Als der Geschäftsmann von der Pleite seiner Firma erfuhr, wollte er Hand an sich legen.
Gdy kupiec dowiedział się o upadku swojej firmy, chciał popełnić samobójstwo.

– (klar) auf der Hand liegen
być jasnym, oczywistym, jak na dłoni

Es liegt doch klar auf der Hand, dass zum Erfolg auch eine ganze Menge Glück gehört.
Jest przecież jasne, że dla osiągnięcia sukcesu potrzebne też jest szczęście.

– j-s rechte Hand sein
być czyjąś prawą ręką (być czyimś zaufanym współpracownikiem)

Mein Kollege ist die rechte Hand des Chefs.
Mój kolega jest prawą ręką szefa.

– j-m die Hand auf etwas geben/j-m etwas in die Hand versprechen
przyrzec coś komuś solennie/z ręką na sercu/na wszystkie świętości

Ich gebe dir die Hand darauf, dass ich dir das Geld bis Ende des Monats zurückzahlen werde.
Obiecuję ci na wszystkie świętości, że oddam ci pieniądze do końca miesiąca.

– weder Hand noch Fuß haben
nie trzymać się kupy *(ugs.)*; ni ładu, ni składu

Wenn Sie in dieser Sache etwas unternehmen wollen, muss es Hand und Fuß haben.
Jeśli chce pan w tej sprawie coś zrobić, to to musi mieć ręce i nogi.

– um j-s Hand anhalten/bitten
starać się/prosić o czyjąś rękę

Der Assessor machte bei den Eltern seiner Freundin einen Besuch und bat um die Hand ihrer Tochter.
Asesor złożył wizytę rodzicom swojej sympatii i poprosił ich o rękę córki.

– in guten Händen sein
być w dobrych rękach (być pod dobrą opieką)

Bei Ihnen weiß ich meine Kinder in guten Händen.
Wiem, że u pani moje dzieci są w dobrych rękach.

– etwas in die Hand nehmen
wziąć coś w swoje ręce (załatwić coś)

Wissen Sie, welcher Anwalt unsere Angelegenheit in die Hand nehmen kann?
Czy pan wie, który adwokat może podjąć się naszej sprawy?

Er ist die rechte Hand des Chefs.

– **j-n auf Händen tragen**
nosić kogoś na rękach (uwielbiać kogoś)

Frank versprach seiner Braut, sie immer auf Händen zu tragen.
Frank przyrzekł swojej narzeczonej, że będzie nosił ją na rękach.

– **j-m in die Hände fallen/kommen**
1. wpaść komuś w ręce 2. (coś) wpada komuś w ręce

1. Ich bin bei dem Kauf dieser Aktien Betrügern in die Hände gefallen.
Przy zakupie akcji wpadłem w ręce oszustów.

2. Bei dem gestrigen Villeneinbruch fielen den Dieben wertvolle Schmuckgegenstände in die Hände
Podczas wczorajszego włamania do willi złodziejom wpadły w ręce drogocenne klejnoty.

– **j-m etwas in die Hände spielen**
podsunąć komuś coś; naraić komuś coś *(ugs.)*

Als Angestellter des städtischen Bauamtes konnte er seinem Freund manches Geschäft in die Hände spielen.
Jako urzędnik miejskiego wydziału budownictwa mógł ułatwić/naraić swemu przyjacielowi niejeden interes.

– **mit beiden Händen zugreifen**
podjąć się czegoś chętnie

Als man mir diese Stelle anbot, griff ich natürlich mit beiden Händen zu.
Gdy zaoferowano mi tę pracę, to oczywiście chętnie się jej podjąłem.

– **etwas geht j-m gut von der Hand**
coś idzie jak po maśle

Seitdem ich mehr Ruhe habe, geht mir meine Arbeit besser von der Hand.
Od czasu gdy mam więcej spokoju, robota idzie mi jak po maśle.

– **von langer Hand vorbereiten**
ukartować coś, dokładnie zaplanować

Der Bankeinbruch ist von langer Hand vorbereitet worden.
Włamanie do banku zostało dokładnie zaplanowane.

– **sich nicht von der Hand weisen lassen**
nie da się zaprzeczyć

Es lässt sich nicht von der Hand weisen, dass die Fortschritte der Technik viele Nachteile für die Gesundheit der Menschen mit sich bringen.
Nie da się zaprzeczyć, że postęp techniki niesie z sobą szkodliwe dla zdrowia skutki.

– **in festen Händen sein** *(ugs.)*
być z kimś związanym

Du brauchst dich nicht zu bemühen, er ist schon in festen Händen.
Nie musisz się starać, on jest już zajęty.

– **man kann nicht die Hand vor den Augen sehen**
ciemno choć oko wykol; ciemno jak w grobie

Als ich gestern nach Köln fahren musste, war ein so dichter Nebel, dass man nicht die Hand vor den Augen sehen konnte.
Gdy jechałem wczoraj do Kolonii, była tak gęsta mgła, że nic nie było widać.

– **etwas zur Hand haben**
mieć coś pod ręką (w zasięgu ręki)

Der Werkzeugschrank ist gut eingerichtet. Alles, was man braucht, hat man gleich zur Hand.
Szafka narzędziowa jest dobrze skonstruowana. Wszystko, co jest potrzebne, ma się pod ręką.

– **j-n an der Hand haben**
znać kogoś

Wenn Sie Ihren Wagen verkaufen wollen, gehen Sie am besten zu Christian Müller. Er hat immer jemanden an der Hand, der für gebrauchte Wagen gute Preise zahlt.
Jeśli chce pan sprzedać swój samochód, to najlepiej niech pan idzie do Christiana Müllera, on zawsze ma kogoś, kto dobrze płaci za używane samochody.

– **von der Hand in den Mund leben**
ledwie wiązać koniec z końcem; żyć z dnia na dzień (wydawać dochody na bieżące potrzeby)

Wie viel sorgenfreier wäre man, wenn man etwas Geld auf dem Konto hätte. Es ist nicht angenehm, immer nur von der Hand in den Mund leben zu müssen.
Człowiek byłby bardziej beztroski, gdyby miał nieco pieniędzy na koncie. Nie jest przyjemnie, gdy się ledwo wiąże koniec z końcem.

– **die Oberhand gewinnen**
zyskać przewagę

Bei den letzten Wahlen hat die Opposition die Oberhand über die Regierungspartei gewonnen.
W ostatnich wyborach opozycja uzyskała przewagę nad partią rządzącą.

HANDGELENK – etwas aus dem Handgelenk machen/ schütteln *(ugs.)*
bez przygotowania, improwizując

Für diese Arbeit braucht man Zeit; man kann sie nicht aus dem Handgelenk machen.
Na wykonanie tej pracy trzeba czasu; nie da się jej wykonać bez przygotowania.

HANDUMDREHEN – im Handumdrehen *(ugs.)*
w mgnieniu oka (bardzo szybko)

Er war im Handumdrehen mit der Arbeit fertig.
Skończył robotę w mgnieniu oka.

HANDWERK – j-m ins Handwerk pfuschen
fuszerować *(ugs.)*, wtrącać się

Lass mich das machen und pfusch mir nicht ins Handwerk! Ich habe das schließlich gelernt.
Pozwól mi to zrobić i nie wtrącaj mi się! Uczyłem się przecież tego.

– **j-m das Handwerk legen**
ukrócić proceder (uniemożliwić komuś wykonywanie szkodliwej działalności)

Endlich konnte dem Dieb das Handwerk gelegt werden. Jetzt sitzt er für mehrere Monate im Gefängnis.
W końcu udało się ukrócić ten proceder i przymknąć złodziejaszka na kilka miesięcy.

HÄNGEN – mit Hängen und Würgen *(ugs.)*
ledwo, ledwo *(ugs.)*; z wielkim trudem

Wir hatten so viel Arbeit, dass wir nur mit Hängen und Würgen rechtzeitig fertig werden konnten.
Mieliśmy tyle pracy, że tylko z wielkim trudem mogliśmy ją terminowo ukończyć.

HANS – Hans Dampf in allen Gassen *(ugs.)*
wszędobylski, ktoś dobrze poinformowany

Wenn Sie wissen wollen, was in unserer Stadt passiert, dann brauchen Sie nur unsern Peter zu fragen, der ist Hans Dampf in allen Gassen.
Jeśli chce się pan dowiedzieć, co dzieje się w naszym mieście, to wystarczy tylko zapytać wszędobylskiego Piotra.

HARKE – j-m zeigen, was eine Harke ist *(ugs.)*
nauczyć kogoś rozumu/moresu *(ugs.)*; dać nauczkę komuś *(ugs.)*; pokazać komuś, gdzie raki zimują *(ugs.)* (energicznie kogoś pouczać)

Wenn du morgen wieder so schlampig arbeitest, dann werde ich dir zeigen, was eine Harke ist.
Jeśli jutro znowu taką fuszerkę odstawisz, to ci pokażę, gdzie raki zimują.

HART – es geht hart auf hart
twarda, bezpardonowa, zażarta walka

In der Beratung über die neuen Steuergesetze ging es hart auf hart.
Podczas debaty nad ustawą podatkową toczyła się ostra (bezpardonowa) walka.

HASE – wissen (sehen), wie der Hase läuft *(ugs.)*
być obeznanym z czymś; odczekać rozwój wypadków

Morgen ist die Sitzung des Verwaltungsrats über die neuen Maßnahmen in der Verwaltung. Dort werden wir erfahren, wie der Hase läuft.
Jutro odbędzie się posiedzenie rady zarządu na temat nowych metod zarządzania. Dowiemy się tam, jak sprawy stoją.

– **mein Name ist Hase** *(ugs.)*
nic nie wiedzieć; nie chcieć mieć z czymś do czynienia

Von den Umstellungen in unserem Betrieb weiß ich nichts. Mein Name ist Hase.
O zmianach w naszym zakładzie nic nie wiem; nie chcę mieć z tym do czynienia.

– **da liegt der Hase im Pfeffer** *(ugs.)*
tu leży pies pogrzebany *(ugs.)* (w tym tkwi problem)

Du wunderst dich, warum du in der Schule so schlecht bist. Du hast immer andere Dinge im Kopf. Da liegt der Hase im Pfeffer.
Dziwisz się, dlaczego masz takie słabe wyniki w szkole. Masz po prostu inne rzeczy w głowie. Tu leży pies pogrzebany.

HAUBE – **j-n unter die Haube bringen** *(ugs., scherzh.)*
wydać za mąż

Ihr seid doch reich. Da dürfte es doch nicht allzu schwer sein, eure Tochter unter die Haube zu bringen.
Jesteście przecież bogaci. Nie powinno więc być dla was zbyt trudne wydać córkę za mąż.

HAUEN – **mit j-m in dieselbe Kerbe hauen** *(ugs.)*
być tego samego zdania

Er unterstützt die Meinung seines Kollegen und haut mit ihm in dieselbe Kerbe.
Popiera swego kolegę i przytakuje mu.

HAUFEN – **etwas über den Haufen werfen/stoßen** *(ugs.)*
zniweczyć coś, pokrzyżować (plany)

Das schlechte Wetter hat alle unsere Pläne über den Haufen geworfen.
Pogoda pokrzyżowała wszystkie nasze plany.

– **j-n/etwas über den Haufen fahren/rennen** *(ugs.)*
przejechać/przewrócić kogoś; najechać na coś

Das Auto geriet ins Schleudern, fuhr einen Lichtmast über den Haufen und kam erst an einer Hauswand zum Stehen.
Samochód wpadł w poślizg, ściął latarnię i zatrzymał się dopiero na budynku.

HAUS – **Häuser auf j-n bauen**
polegać jak na Zawiszy; ufać komuś mocno

Werner wird uns nicht im Stich lassen, auf ihn kann man Häuser bauen.
Werner nas nie zawiedzie, można na nim polegać jak na Zawiszy.

– **j-m das Haus einlaufen** *(ugs.)*
nachodzić kogoś

Er hat im Lotto viel Geld gewonnen. Jetzt laufen ihm die Bittsteller das Haus ein.
Wygrał na loterii sporo pieniędzy i teraz nachodzą go petenci.

– **(j-m) ins Haus schneien/platzen** *(ugs.)*
wpaść z wizytą, zjawić się nagle

Als wir endlich eine eigene Wohnung hatten, schneite gleich in der ersten Woche meine Schwiegermutter ins Haus.
Gdy w końcu mieliśmy własne mieszkanie, zaraz w pierwszym tygodniu wparowała do nas (wpadła z wizytą) teściowa.

– **Einfälle wie ein altes Haus haben** *(ugs., scherzh.)*
mieć zwariowane pomysły

Jetzt will Edith ihren ganzen Schmuck weggeben. Die hat Einfälle wie ein altes Haus.
Edyta chce oddać całą swą biżuterię. Ona to ma zwariowane pomysły.

– **das Haus hüten**
pozostać w domu

Meine Eltern gehen heute Abend zu einer Gesellschaft und ich muss das Haus hüten.
Rodzice idą dziś wieczorem z wizytą, a ja muszę pilnować domu.

– **altes Haus!** *(ugs., vertraul.)*
stary koniu *(ugs., vertraul.)*, stary *(ugs., vertraul.)* (poufały zwrot wśród przyjaciół)

Na, altes Haus, wie geht's dir?
Jak idzie, stary (koniu)?

HÄUSCHEN – **aus dem Häuschen sein/geraten** *(ugs.)*
wyskoczyć ze skóry, omal nie wyskoczyć ze skóry, szaleć z radości *(ugs.)*

Seitdem sie weiß, dass ihr früherer Verlobter zu Besuch kommt, ist sie ganz aus dem Häuschen.
Od czasu gdy wie, że jej były narzeczony przyjdzie z wizytą, szaleje z radości.

HAUT – **mit heiler Haut davonkommen**
1. wyjść cało 2. uratować skórę

1. Er hatte Glück, denn bei dem Unfall kam er als Einziger mit heiler Haut davon.
Miał szczęście, bowiem jako jedyny wyszedł cało z wypadku.

2. Die Polizei machte eine Razzia. Keiner der Schmuggler kam mit heiler Haut davon.
Policja zrobiła obławę; żaden z przemytników nie uratował skóry.

– **sich auf die faule Haut legen/auf der faulen Haut liegen** *(ugs.)*
leżeć (martwym) bykiem *(ugs.)*, leniuchować, byczyć się

Dieser Mensch legt sich einfach auf die faule Haut und lässt seine alte Mutter für sich arbeiten.
Facet ten leży bykiem i każe swej starej matce na siebie pracować.

– **aus der Haut fahren** *(ugs.)*; **(es ist, um aus der Haut zu fahren; es ist zum Aus-der-Haut-Fahren)**
pękać ze złości *(ugs.)*

Jede Arbeit, die ich anpacke, misslingt mir. Es ist, um aus der Haut zu fahren.
Każda robota, za jaką się zabieram, nie wychodzi mi. Można pęknąć ze złości.

– **nicht in j-s Haut stecken mögen** *(ugs.)*
nie chcieć być w czyjejś skórze *(ugs.)* (nie chcieć być na czyimś miejscu)

Jetzt ist die Polizei hinter ihm her. Ich möchte nicht in seiner Haut stecken.
Teraz ściga go policja. Nie chciałbym być w jego skórze.

– **aus seiner Haut nicht herauskönnen** *(ugs.)*
nie móc zmienić swej natury

Unsere Mutter kann es nicht lassen, sich für uns abzurackern. Sie kann eben nicht aus ihrer Haut heraus.
Nasza matka haruje na nas i nie jest w stanie tego zaprzestać. Nie może po prostu zmienić swej natury.

– **[für j-n, für etwas] seine Haut zu Markte tragen** *(ugs.)*
nadstawiać karku *(ugs.)* (narażać się na niebezpieczeństwo)

Beschwere du dich doch selbst beim Chef. Ich sehe nicht ein, meine Haut für dich zu Markte zu tragen.
Możesz się sam u szefa poskarżyć; nie widzę powodu, by nadstawiać karku za ciebie.

– **nur noch/nichts als Haut und Knochen sein** *(ugs.)*
(nic) tylko skóra i kości *(ugs.)* (być bardzo wychudzonym)

Herrn P. geht es sehr schlecht; er ist nur noch Haut und Knochen.
Panu P. bardzo źle się powodzi; została na nim tylko skóra i kości.

HEBEL – **alle Hebel in Bewegung setzen**
poruszyć niebo i ziemię; poruszyć wszystkie sprężyny (wykorzystać wszystkie możliwości, aby coś osiągnąć)

Er hat alle Hebel in Bewegung gesetzt, um diesen Posten zu bekommen.
Poruszył niebo i ziemię, aby otrzymać to stanowisko.

HEBEN – **einen heben** *(ugs.)*
golnąć sobie; wypić jednego *(ugs.)* (napić się alkoholu)

Sobald Herbert seinen Lohn bekommen hat, hebt er einen.
Zaraz po wypłacie Herbert idzie golnąć sobie jednego.

HECHT – **der Hecht im Karpfenteich sein** *(ugs.)*
być duszą towarzystwa

Auf jeder Gesellschaft ist Peter der Hecht im Karpfenteich.
Na każdej zabawie Piotr jest duszą towarzystwa.

HEHL – **aus etwas kein(en) Hehl machen**
nie robić tajemnicy, nie ukrywać czegoś

Er hat nie ein Hehl aus seiner Herkunft gemacht.
Nigdy nie robił tajemnicy ze swego pochodzenia.

HEIMLEUCHTEN – **j-m tüchtig/ordentlich/gehörig heimleuchten** *(ugs.)*
zmyć głowę; powiedzieć coś do słuchu *(ugs.)* (powiedzieć komuś nieprzyjemną prawdę)

Wenn er sich nicht bald besser benimmt, werde ich ihm gehörig heimleuchten.
Jeśli nie będzie się lepiej zachowywał, to zmyję mu głowę.

HEIß – **j-m wird der Boden zu heiß (unter den Füßen)** *(ugs.)*
ziemia pali się komuś pod stopami/pod nogami *(ugs.)* (czyjaś sytuacja staje się zbyt niebezpieczna)

Dem Betrüger wurde der Boden unter den Füßen zu heiß und er verschwand.
Oszustowi ziemia zaczęła się palić pod nogami, więc się ulotnił.

HELFEN – **j-m auf die Beine/auf die Sprünge helfen oder j-n (wieder) auf die Beine bringen** *(ugs.)*
postawić kogoś na nogi *(ugs.)*, poratować kogoś

Nach den schweren finanziellen Verlusten standen ihm seine Geschäftsfreunde zur Seite, um ihm und seiner Firma wieder auf die Beine zu helfen.
Po ciężkich stratach finansowych wspierali go jego partnerzy w interesach, aby jego samego i firmę postawić na nogi.

– **ich werde dir helfen!** *(ugs.)*
Ja ci pokażę! (groźba ukarania kogoś)

Wenn du das noch einmal tust, werde ich dir helfen!
Jeśli jeszcze raz to zrobisz, to ja ci pokażę.

HELLER – **keinen/nicht mehr einen (roten, lumpigen, blutigen) Heller haben** *(ugs.)*
nie mieć grosza przy duszy; być bez grosza *(ugs.)*

Als ich vom Einkaufsbummel zurückkam, hatte ich keinen roten Heller mehr.
Gdy wróciłem z zakupów, nie miałem ani grosza przy duszy.

HEMD – **j-n bis aufs Hemd ausziehen/ausplündern** *(ugs.)*
obedrzeć kogoś do koszuli *(ugs.)*; obrobić kogoś do cna (zabrać komuś wszystko)

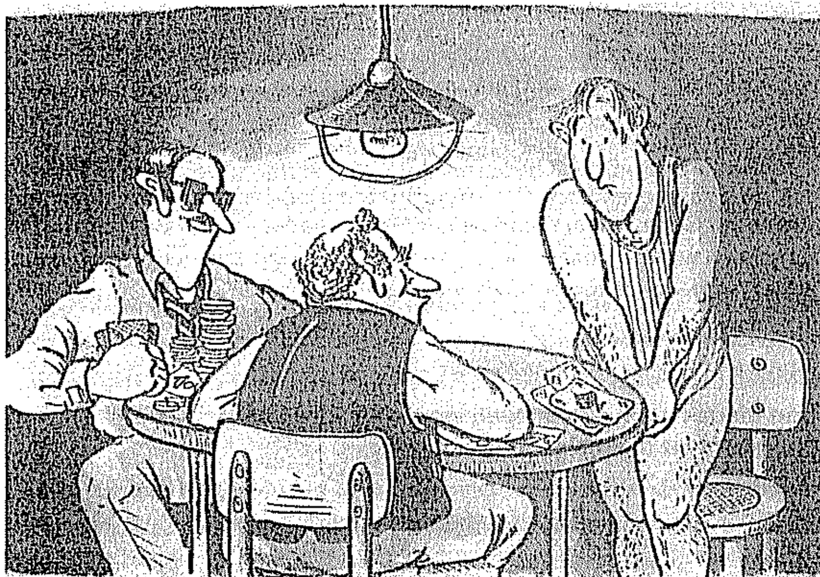
Sie haben ihn bis aufs Hemd ausgeplündert.
Obrobili go do cna.

HERAUSGEHEN – **aus sich herausgehen**
otworzyć się (zdradzić się ze swoimi uczuciami)

Es ist schwer, seinen Charakter zu verstehen, er geht nicht aus sich heraus.
Trudno zrozumieć jego charakter, nigdy się nie zdradza ze swymi uczuciami.

HERHALTEN – **für etwas herhalten müssen** *(ugs.)*
bulić *(ugs.)*, potrząsnąć kiesą *(ugs.)* (musieć za coś zapłacić)

Heute sind die Kinder sehr früh selbstständig, aber wenn sie Geld brauchen, muss doch meist der Vater wieder herhalten.
W dzisiejszych czasach dzieci wcześnie się usamodzielniają, ale gdy potrzebują pieniędzy, to ojciec zwykle musi potrząsnąć kiesą.

Sie haben ihn bis aufs Hemd ausgeplündert.

HERING – **wie die Heringe in/auf...** *(ugs.)*
jak śledzie w beczce *(ugs.)* (w ścisku)

In der Bahn standen wir dicht gedrängt wie die Heringe.
W tramwaju staliśmy stłoczeni jak śledzie w beczce.

HERMACHEN – **sich über etwas hermachen** *(ugs.)*
1. zacząć coś 2. rzucić się na coś (jedzenie)

1. **Damit wir die Arbeit möglichst schnell hinter uns haben, wollen wir uns zuerst über den unangenehmsten Teil der Arbeit hermachen.**

Aby wykonać szybko robotę, zaczniemy od tej najnieprzyjemniejszej części.

2. **Er setzte sich an den Tisch und machte sich über das Essen her, dass es eine Freude war.**

Usiadł do stołu i rzucił się na jedzenie, aż miło było patrzeć.

– **viel von sich hermachen** *(ugs.)*
robić szum/czynić rozgłos *(ugs.)*

Wer ist diese Frau eigentlich? Sie macht immer so viel von sich her.
Kim jest właściwie ta kobieta? Robi zawsze tyle szumu wokół siebie.

HERR – **den großen Herrn spielen** *(ugs.)*
grać/udawać/odstawiać wielkiego pana

Max spielt immer den großen Herrn, obwohl er in Wirklichkeit ein unbedeutender Mensch ist.
Maks odstawia zawsze wielkiego pana, a w rzeczywistości jest szarym człowiekiem.

– **die Herren der Schöpfung** *(ugs., scherzh.)*
panowie stworzenia *(scherzh.)*, mężczyźni, panowie

Für die Herren der Schöpfung gab es eine Schachtel Zigaretten und für die Damen eine Packung Pralinen.
Dla panów stworzenia była paczka papierosów, a dla pań czekoladki.

– **j-s/einer Sache/über j-n/über etwas Herr werden**
zapanować nad czymś/kimś, opanować sytuację

Wir hatten im Kindergarten so viele Kinder, wir konnten ihrer kaum Herr werden.
Mieliśmy w przedszkolu tyle dzieciaków, że ledwo mogliśmy opanować sytuację.

HERUMDRÜCKEN – sich um etwas herumdrücken *(ugs.)*
wykręcić się od czegoś *(ugs.)* (uniknąć czegoś nieprzyjemnego)

Als sie nach ihrem Beruf gefragt wurde, drückte sie sich um eine klare Antwort herum.
Gdy spytano ją o zawód, to wykręciła się od jasnej odpowiedzi.

HERUMREITEN – auf etwas herumreiten *(ugs.)*
powtarzać coś w kółko, ciągle ględzić

Ich bin auch der Meinung, dass man mehr für die Gesundheit tun sollte. Man braucht doch nicht täglich auf dem gleichen Thema herumzureiten.
Również uważam, że trzeba więcej robić dla zdrowia. Ale nie musisz tego przecież w kółko powtarzać.

HERZ – das Herz auf dem rechten Fleck haben *(ugs.)*
mieć serce, być ludzkim (być wyrozumiałym współczującym człowiekiem)

Er ist zwar nicht außergewöhnlich begabt, aber er hat das Herz auf dem rechten Fleck und wird sicher Erfolg haben.
Nie jest szczególnie uzdolniony, ale ma dobre serce i zapewne powiedzie mu się w życiu.

– j-n ins Herz schließen
przypaść komuś do serca, pokochać kogoś

Die Großmutter hat ihren ältesten Enkel besonders ins Herz geschlossen.
Babcia przywiązała się szczególnie do najstarszego wnuka.

– etwas auf dem Herzen haben
mieć coś na sercu

Warum bist du so bedrückt? Nun komm einmal her und sage mir, was du auf dem Herzen hast.
Dlaczego jesteś taki przybity? Przyjdź no tu do mnie i powiedz, co ci leży na sercu.

– j-n auf Herz und Nieren prüfen
sprawdzić kogoś dokładnie

Bei der Vorstellung in der Firma hatte ich das Gefühl, dass mich der Direktor auf Herz und Nieren prüfte.
Na rozmowie kwalifikacyjnej w firmie miałem wrażenie, że dyrektor mnie dokładnie sprawdza.

– j-m das Herz schwer machen *(gehob.)*
napawać smutkiem

Unser bevorstehender Abschied macht mir das Herz schwer.
Nadchodzące pożegnanie napawa mnie smutkiem.

– j-m sein Herz ausschütten
otworzyć/odkryć komuś/przed kimś serce, zwierzyć się komuś

Wir haben uns große Sorgen um sie gemacht. Gestern hat sie mir nun ihr Herz ausgeschüttet und all ihren Kummer erzählt.
Bardzo się o nią martwiliśmy. Wczoraj jednak otworzyła przede mną serce i opowiedziała o wszystkich swoich smutkach.

j-m lacht das Herz im Leibe
serce/dusza się komuś śmieje (ktoś się bardzo cieszy)

Wenn ich sie sehe, lacht mir das Herz im Leibe.
Gdy ją widzę, serce mi się śmieje.

– j-m etwas ans Herz legen
kłaść komuś coś na sercu, usilnie kogoś o coś prosić

Der Arzt hat mir dringend ans Herz gelegt, eine längere Kur zu machen.
Lekarz nakazał mi dłuższą kurację.

– j-m am Herzen liegen
coś leży komuś na sercu (coś jest dla kogoś ważne)

Ihre unbedachte Äußerung hat meine Tochter sehr traurig gestimmt und es liegt mir sehr am Herzen, dass Sie deswegen nochmals mit ihr sprechen.
Pani nieprzemyślana uwaga nastroiła melancholijnie moją córkę i bardzo leży mi na sercu, by pani pomówiła z nią jeszcze raz.

– sich ein Herz fassen
zebrać się na odwagę

Lange zögerte er, aber schließlich fasste er sich ein Herz und gestand ihr seine Liebe.
Długo zwlekał, w końcu zebrał się na odwagę i wyznał jej miłość.

– sich etwas zu Herzen nehmen
wziąć sobie coś do serca (przejąć się czymś)

Er hat sich meine Ermahnungen sehr zu Herzen genommen.
Wziął sobie bardzo do serca moje napomnienia.

– **j-m ans Herz gewachsen sein**
polubić, przywiązać się

Die alten Möbel sind mir so ans Herz gewachsen, dass ich sie nicht weggeben möchte.
Tak przywiązałem się do tych starych mebli, że nie chciałbym ich oddać.

– **j-m fällt das Herz in die Hosen** *(ugs., scherzh.)*
serce/dusza ucieka w pięty; serce podchodzi komuś do gardła; strach kogoś obleciał *(ugs.)*

Wenn ich an meine morgige Prüfung denke, fällt mir schon jetzt das Herz in die Hosen.
Gdy myślę o jutrzejszym egzaminie, to już teraz dusza ucieka mi w pięty.

– **ein Herz und eine Seele sein**
być jednego serca i duszy (być tego samego zdania z kimś)

Die beiden Freundinnen streiten sich nie, sie sind ein Herz und eine Seele.
Te dwie przyjaciółki nigdy się nie sprzeczają i zgadzają się we wszystkim.

– **mit halbem Herzen (bei einer Sache sein)**
bez przekonania, bez zaangażowania

Wenn ich nur wenig Geld für eine Arbeit bekomme, bin ich nur mit halbem Herzen dabei.
Gdy otrzymuję małe pieniądze za pracę, to wykonuję ją bez większego zaangażowania.

– **seinem Herzen einen Stoß geben**
przemóc się (pokonać wewnętrzny opór)

Gib deinem Herzen einen Stoß und versöhne dich mit deinem alten Freund!
Powinieneś się przemóc i pogodzić ze swym przyjacielem!

– **das Herz auf der Zunge haben/tragen**
co w sercu, to na języku (szczerze wypowiadać swoje myśli)

Es ist nicht immer gut, das Herz auf der Zunge zu haben. Ein altes Sprichwort sagt: Reden ist Silber, Schweigen ist Gold.
Nie zawsze jest dobrze być szczerym. Stare przysłowie mówi: mowa jest srebrem, milczenie złotem.

– **seinem Herzen Luft machen** *(ugs.)*
ulżyć swemu sercu; powiedzieć, co komuś leży na wątrobie

Bei der gestrigen Unterredung mit dem Chef habe ich meinem Herzen Luft gemacht und mit ihm über die Missstände in unserem Betrieb gesprochen.
Podczas wczorajszej rozmowy z szefem powiedziałem, co mi leży na wątrobie, i omówiłem z nim nadużycia w naszym zakładzie.

– **aus seinem Herzen keine Mördergrube machen** *(ugs.)*
powiedzieć otwarcie, nie czynić tajemnicy

Er machte aus seinem Herzen keine Mördergrube und gestand mir auch, dass er schon einmal im Gefängnis gesessen hatte.
Nie uczynił z tego wielkiej tajemnicy i wyznał mi, że siedział już w więzieniu.

HEUTE – **von heute auf morgen**
z dnia na dzień (bez zastanowienia)

Eine solche Arbeit kann man nicht von heute auf morgen machen; man muss schon Zeit dazu haben.
Takiej pracy nie da się wykonać z dnia na dzień; trzeba jej poświęcić nieco czasu.

HIEBFEST – **hieb- und stichfest sein**
nie do podważenia/odparcia

Es stellte sich bei der Voruntersuchung heraus, dass der Angeklagte als Täter nicht infrage kam, da er ein hieb- und stichfestes Alibi für die Tatzeit beibringen konnte.
Podczas przesłuchania wstępnego okazało się, że oskarżony nie mógł być sprawcą, gdyż ma alibi nie do podważenia.

HIMMEL – **den Himmel auf Erden haben** *(ugs.)*
jak w raju

Ich verstehe nicht, dass deine Frau unzufrieden ist. Sie hat doch wirklich den Himmel auf Erden.
Nie rozumiem, dlaczego twoja żona jest niezadowolona. Ma przecież jak w raju.

– **(wie) im siebenten Himmel sein** *(ugs.)*
być w siódmym niebie (być bardzo szczęśliwym)

Seitdem sie verheiratet sind, leben sie wie im siebenten Himmel.
Od ślubu żyją jak w siódmym niebie.

– **j-m hängt der Himmel voller Geigen**
ktoś jest wniebowzięty (ktoś jest bardzo szczęśliwy)

Einem Brautpaar hängt der Himmel voller Geigen.
Młoda para jest przeszczęśliwa.

– j-n in den Himmel heben *(ugs.)*
wychwalać kogoś pod niebiosa

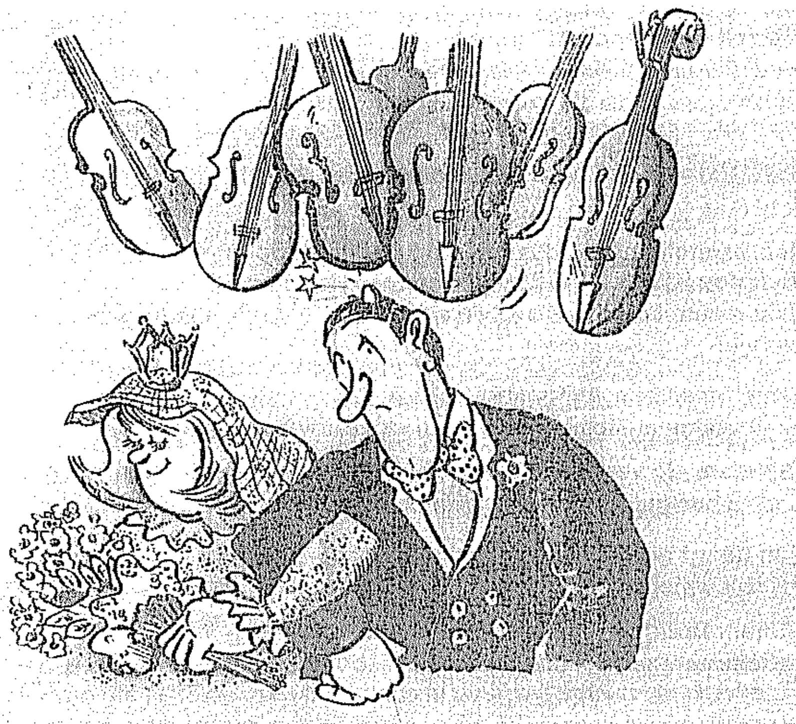
Ich habe kein Vertrauen zu ihm, und wenn Sie ihn auch noch so sehr in den Himmel heben.
Nie mam do niego zaufania, nawet jeśli go pan tak wychwala pod niebiosa.

– Himmel und Hölle in Bewegung setzen *(ugs.)*
poruszyć niebo i ziemię (próbować wszystkiego, by coś osiągnąć)

Wenn Sie in Ihrer Gerichtssache noch etwas erreichen wollen, müssen Sie jetzt Himmel und Hölle in Bewegung setzen.
Jeśli chce pan jeszcze coś osiągnąć w swojej sprawie przed sądem, to musi pan poruszyć niebo i ziemię.

HINTERBEIN – sich auf die Hinterbeine setzen/stellen *(ugs.)*
wysilić się, przysiąść fałdów

Wenn sie in die nächste Klasse versetzt werden will, dann muss sie sich noch sehr auf die Hinterbeine setzen.
Jeśli chce uzyskać promocję, to musi przysiąść fałdów.

Einem Brautpaar hängt der Himmel voller Geigen.

HINTERN – sich auf den Hintern setzen *(ugs.)*
przysiąść z wrażenia, spaść z krzesła *(ugs.)*

Als wir die Nachricht erhielten, dass wir eine Weltreise gewonnen hatten, setzten wir uns vor Überraschung auf den Hintern.
Gdy dowiedzieliśmy się, że wygraliśmy podróż dookoła świata, to aż z wrażenia przysiedliśmy.

HINTERTREFFEN – ins Hintertreffen geraten
zejść na drugi plan, wypaść z gry

Ein Wissenschaftler muss sich laufend mit den neuesten Ergebnissen der Forschung vertraut machen, um seinen Kollegen gegenüber nicht ins Hintertreffen zu geraten.
Naukowiec musi na bieżąco zapoznawać się z najnowszymi badaniami, by nie wypaść z gry.

HINZ – Hinz und Kunz *(ugs.)*
pierwszy lepszy, byle kto

Früher war „Die alte Klause" ein vornehmes Restaurant. Heute verkehrt dort Hinz und Kunz.
Dawniej była to porządna restauracja, dziś bywa tam byle kto.

HOCH – j-m etwas hoch und heilig versprechen
przyrzekać komuś solennie

Ich bin sehr enttäuscht von dir, du hattest mir doch hoch und heilig versprochen, nicht mehr so viel zu trinken.
Bardzo mnie rozczarowałeś, przyrzekłeś mi przecież solennie, że nie będziesz pił tak dużo.

– j-m zu hoch sein *(ugs.)*
coś jest dla kogoś za trudne

Ich konnte den Ausführungen des Vortragenden nicht folgen, mir war das Thema zu hoch.
Nic nie rozumiałem z wywodów wykładowcy, temat był za trudny.

– es ist höchste Eisenbahn *(ugs.)*
najwyższy czas

Nun musst du aber schnell zur Schule gehen, es ist schon höchste Eisenbahn.
A teraz szybko do szkoły, już najwyższy czas.

– den Kopf/die Nase hoch tragen
zadzierać nosa *(ugs.)*; nosić głowę wysoko (być dumnym)

Seine großen Erfolge ließen ihn mit Recht den Kopf hoch tragen.
Dzięki swym wielkim sukcesom mógł słusznie zadzierać nosa.

– hoch hinauswollen *(ugs.)*
wysoko mierzyć (być bardzo ambitnym)

Mein Bruder will in die Politik gehen. Ich habe den Eindruck, dass er noch hoch hinauswill.
Mój brat chce zająć się polityką. Mam wrażenie, że on wysoko mierzy.

– zu hoch greifen
przeszacować, przesadzić

Es ist nicht zu hoch gegriffen, wenn die Zahl der ausländischen Studenten in München mit mehreren Tausend angegeben wird.
Nie przesadzimy, jeśli poda się liczbę zagranicznych studentów w Monachium w tysiącach.

HÖHE – nicht ganz auf der Höhe sein *(ugs.)*
nie być w formie

Ich glaube, ich habe mich erkältet. Jedenfalls bin ich heute gar nicht ganz auf der Höhe.
Myślę, że się przeziębiłem. W każdym razie nie jestem dziś w formie.

– das ist doch die Höhe! *(ugs.)*
To szczyt wszystkiego! *(ugs.)* (to bezczelność!)

Was erlaubt er sich nur für Frechheiten. Das ist doch die Höhe!
Na co on sobie pozwala? To szczyt wszystkiego!

HÖHLE – sich in die Höhle des Löwen begeben/wagen *(ugs., scherzh.)*
iść lwu w paszczę/jak lwu w paszczę (odważnie stanąć przed kimś potężnym, znaleźć się w niebezpiecznej sytuacji)

Ich muss heute wegen meines Sonderurlaubs, den ich beantragt habe, in die Höhle des Löwen.
Z powodu nagłego urlopu, o który dziś wystąpiłem, muszę pójść do jaskini lwa (na rozmowę do szefa).

HÖLLE – j-m das Leben zur Hölle machen
zamienić coś w piekło (uczynić czyjeś życie ciężkim)

Der Mann machte seiner armen Frau das Leben zur Hölle.
Mąż zamienił swej biednej żonie życie w piekło.

– die Hölle ist los *(ugs.)*
rozpętało się piekło (doszło do awantury)

In dem Bierlokal gerieten zwei Betrunkene in eine Schlägerei. Als die Polizei eintraf, war dort die Hölle los.
W piwiarni dwóch pijanych wzięło się za czuby. Gdy nadjechała policja, rozpętało się piekło.

– j-m die Hölle heiß machen *(ugs.)*
zalać komuś sadła za skórę; przycisnąć kogoś; dopiec komuś do żywego; dobrać się komuś do skóry (dręczyć kogoś)

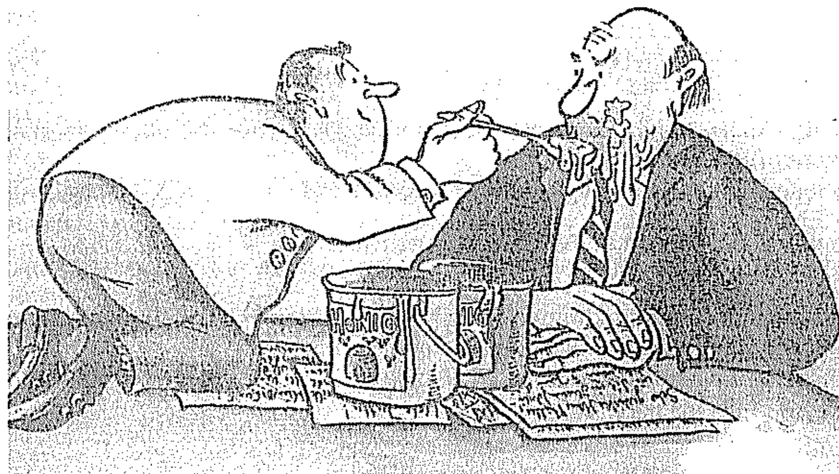
Wir haben ihm die Hölle heiß gemacht, damit er seine Schulden bezahlt.
Dobraliśmy mu się do skóry, by zapłacił swoje długi

HOLZ – aus anderem/dem gleichen/hartem Holz geschnitzt sein
być ulepionym z innej/tej samej gliny; być twardym

Ihn kann so schnell nichts aufregen, er ist aus hartem Holz geschnitzt.
Jego tak szybko nic nie ruszy (nie wzburzy), jest ciosany z twardego drewna.

HONIG – j-m Honig um den Mund/ums Maul schmieren *(ugs.)*
schlebiać komuś

Du wirst bei unserem Chef nichts erreichen, wenn du ihm auch noch so viel Honig um den Mund schmierst.
Nic u naszego szefa nie wskórasz, nawet gdybyś mu nie wiem jak się podlizywała.

jemandem Honig ums Maul schmieren

HOPFEN – bei/an j-m ist Hopfen und Malz verloren *(ugs.)*
szkoda czasu i atłasu; daremny trud

Seine Mutter versuchte, ihn durch Zureden zu einem ordentlichen Leben zurückzuführen, aber da (oder bei ihm) war Hopfen und Malz verloren.
Matka próbowała perswazją nawrócić go na dobrą drogę, ale był to daremny trud.

HÖREN – sich hören lassen
miło słyszeć

Für alle älteren Angestellten ist eine Gehaltserhöhung vorgesehen? Das lässt sich hören.
Dla wszystkich starszych pracowników przewidziana jest podwyżka? Miło słyszeć.

– (etwas) von sich hören lassen
dać znać o sobie, odezwać się

Ich würde mich sehr freuen, wenn Sie bei Gelegenheit mal wieder etwas von sich hören ließen.
Bardzo bym się cieszył, gdyby pan przy okazji dał o sobie znać.

HORIZONT – über j-s Horizont gehen *(ugs.)*
przekraczać czyjś horyzont myślowy (wiedzę) (być dla kogoś za trudne)

Von Atomphysik verstehe ich nichts, das geht über meinen Horizont.
Z fizyki atomu nic nie kapuję, to przekracza moje możliwości.

HORN – sich die Hörner abstoßen *(ugs.)*
zmądrzeć po szkodzie, nabrać doświadczenia

Junge Menschen müssen sich erst einmal die Hörner abstoßen, bevor sie vernünftig werden.
Młodzi ludzie muszą najpierw niejednego doświadczyć, nim zmądrzeją.

– in das gleiche Horn stoßen/blasen/tuten *(ugs.)*
dąć w tę samą trąbę *(ugs.)* (mieć takie samo zdanie)

Ursula und Inge sind immer einer Meinung. Wenn Ursula einen Wunsch hat, stößt Inge bestimmt in das gleiche Horn.
Urszula i Inga są zawsze tego samego zdania. Gdy Urszula ma jakieś życzenie, to i Inga ma takie samo.

HOSE – die Hosen anhaben *(ugs.)*
wodzić rej; rządzić

Unter seinen Kollegen ist er als rechthaberisch verschrien, aber zu Hause hat seine Frau die Hosen an.
Wśród kolegów uchodzi za przekornego, ale w domu rządzi jego żona.

– sich auf die Hosen/den Hosenboden setzen *(ugs.)*
przysiąść fałdów *(ugs.)* (pilnie się uczyć)

Wenn du in die nächste Klasse versetzt werden willst, musst du dich aber noch ganz gehörig auf den Hosenboden setzen.
Jeśli chcesz przejść do następnej klasy, to musisz porządnie przysiąść fałdów.

– j-m die Hose/den Hosenboden stramm ziehen *(ugs.)*
przetrzepać komuś skórę *(ugs.)*

Bei manchen Kindern ist es wirklich angebracht, ihnen von Zeit zu Zeit die Hosen stramm zu ziehen.
Niektórym dzieciom przydaje się od czasu do czasu przetrzepać skórę.

– (sich) fast in die Hosen machen *(ugs.)*
narobić w spodnie *(ugs.)* (bardzo się przestraszyć)

Als der Junge plötzlich den großen Hund vor sich sah, machte er sich fast in die Hosen.
Gdy chłopiec ujrzał nagle przed sobą dużego psa, to o mało co nie narobił w spodnie.

HUHN – mit j-m ein Hühnchen zu rupfen haben *(ugs.)*
mieć z kimś porachunki

Wegen der Behauptungen werde ich mit ihr noch ein Hühnchen zu rupfen haben.
Policzę się z nią jeszcze za jej insynuacje.

HÜHNERAUGE – j-m auf die Hühneraugen treten *(ugs.)*
nadepnąć komuś na odcisk *(ugs.)* (urazić kogoś)

Anscheinend habe ich ihm auf die Hühneraugen getreten, denn er ist sehr böse auf mich.
Widocznie go dotknąłem, gdyż jest na mnie bardzo zły.

HÜLLE – in Hülle und Fülle
pod dostatkiem, w bród

Nach einem regenreichen Frühjahr gibt es Obst in Hülle und Fülle.
Po deszczowej wiośnie owoców jest pod dostatkiem.

HUND – bekannt wie ein bunter/scheckiger Hund sein *(ugs.)*
być popularnym, znanym

Auf dem Spaziergang habe ich viele Bekannte getroffen, denn in meiner Stadt bin ich bekannt wie ein bunter Hund.
Na spacerze spotkałem wielu znajomych, gdyż w moim mieście wszyscy mnie znają.

– wie Hund und Katze leben/sich vertragen *(ugs.)*
żyć jak pies z kotem *(ugs.)*

Die große Liebe der beiden Eheleute war sehr schnell vorbei. Heute leben sie wie Hund und Katze.
Wielka miłość małżonków szybko minęła. Dziś żyją jak pies z kotem.

– damit lockt man keinen Hund hinterm Ofen hervor
pies z kulawą nogą *(ugs.)*, nikt się nie zainteresuje

Die Firma benötigt einen größeren Kredit, aber mit den niedrigen Zinsen, die sie bietet, lockt sie keinen Hund hinterm Ofen hervor.
Firma potrzebuje większego kredytu, ale na te niskie odsetki, które oferuje, nawet pies z kulawą nogą się nie połakomi.

Die beiden Eheleute leben wie Hund und Katze.

– das ist ein dicker Hund *(ugs.)*
nieprzyjemna sprawa, śmierdząca sprawa

In unserer letzten Monatsabrechnung fehlten größere Beträge. Das ist ein dicker Hund.
W ostatnim rozliczeniu brakowało większych sum pieniędzy. To śmierdząca sprawa.

– da liegt der Hund begraben *(ugs.)*
tu leży pies pogrzebany (to jest prawdziwa przyczyna)

Nicht weil es zu schwer war, bist du durch die Prüfung gefallen, sondern weil du das ganze Jahr zu faul warst. Da liegt der Hund begraben.
Oblałeś nie dlatego, że egzamin był zbyt trudny, lecz dlatego, że cały rok leniuchowałeś. Tu leży pies pogrzebany.

– auf den Hund kommen *(ugs.)*
zejść na psy *(ugs.)* (popaść w złe położenie)

Er ist mit seiner Gesundheit ganz auf den Hund gekommen.
Podupadł całkiem na zdrowiu.

– mit allen Hunden gehetzt sein *(ugs.)*
być kutym na cztery nogi *(ugs.)* (być szczwanym, chytrym)

Dieser Betrüger ist mit allen Hunden gehetzt; so schnell wird ihm der Anklagevertreter nichts nachweisen können.
Ten oszust jest kuty na cztery nogi; prokurator nie będzie w stanie mu nic udowodnić.

– vor die Hunde gehen *(ugs.)*
zejść na psy *(ugs.)* (popaść w nędzę)

Wir müssen dem jungen Mann helfen, bevor er ganz vor die Hunde geht.
Musimy pomóc temu młodzieńcowi, zanim całkiem zejdzie na psy.

HUNDERT – vom Hundertsten ins Tausendste kommen
odbiegać od tematu, gubić się w szczegółach

Die Versammlung zog sich länger hin als vorgesehen war, denn die Redner kamen immer vom Hundertsten ins Tausendste.
Zebranie przekroczyło przewidziany czas, gdyż mówcy odbiegali od tematu.

HUT – **Hut ab! (vor j-m)** *(ugs.)*
Moje uznanie! „Kapelusze z głów Panowie!". (R. Schumann)

Herr Müller hat sich vom einfachen Angestellten zum Abteilungsleiter hochgearbeitet. Da kann man nur sagen: Hut ab vor diesem Mann!
Pan Müller awansował ze zwykłego pracownika na kierownika działu. W tym wypadku można tylko powiedzieć: czapki z głów przed tym człowiekiem.

– **j-n/etwas unter einen Hut bringen** *(ugs.)*
pogodzić, zgrać

Man hat es nicht leicht, die verschiedenen Wünsche der Familienangehörigen unter einen Hut zu bringen.
Nie jest łatwo pogodzić różnorakie życzenia członków rodziny.

– **sich etwas an den Hut stecken können** *(ugs.)*
móc się wypchać; móc sobie coś gdzieś wsadzić *(ugs.)*

Von diesem Menschen nehme ich kein Geschenk. Das kann er sich an den Hut stecken.
Od tego człowieka nie przyjmę żadnego podarunku. Może go wsadzić sobie gdzieś!

HUTSCHNUR – **das geht mir über die Hutschnur** *(ugs.)*
tego już za dużo, coś przekracza wszelkie granice

Ich habe für vieles Verständnis, aber dein gestriges Benehmen geht mir denn doch über die Hutschnur.
Jestem wyrozumiały, ale twoje wczorajsze zachowanie przekracza wszelkie granice.

I

IDEE – **eine Idee**
troszkę, nieco

Bitte machen Sie die Hose noch etwas kürzer, sie ist eine Idee zu lang.
Proszę skrócić spodnie, są jeszcze troszeczkę za długie.

J

JA – **zu etwas Ja und Amen sagen**
dać swoje błogosławieństwo, zgodzić się

Sein Vater war mit der Berufswahl seiner Tochter zuerst gar nicht einverstanden, aber dann hat er doch Ja und Amen dazu gesagt.
Początkowo ojciec nie zgadzał się na wybrany przez córkę zawód, ale później dał na to przyzwolenie.

JACKE – **es ist Jacke wie Hose** *(ugs.)*
na jedno wychodzi (jest wszystko jedno)

Ob er uns hilft oder nicht, ist Jacke wie Hose. Wir werden mit der Arbeit auch allein fertig.
Czy nam pomoże, czy też nie – to na jedno wychodzi. Sami też jesteśmy w stanie wykonać tę pracę.

JAGEN – **j-n mit etwas jagen können** *(ugs.)*
nie znosić czegoś

Ich mag keine Muscheln. Damit kannst du mich jagen.
Nie lubię małży; nie trawię ich.

JAHR – **seit Jahr und Tag**
od dawien dawna, końca nie widać

Seit Jahr und Tag gehen die Verhandlungen, und immer noch ist kein Ende abzusehen.
Już od lat trwają pertraktacje i końca nie widać.

– **in den besten Jahren sein**
być w sile wieku (być u szczytu swoich możliwości)

Er war in den besten Jahren, als er seinen folgenschweren Unfall hatte.
Był w sile wieku, gdy przydarzył mu się ten fatalny w skutkach wypadek.

JUBELJAHR – **alle Jubeljahre** *(ugs.)*
od wielkiego dzwonu *(ugs.)*, bardzo rzadko

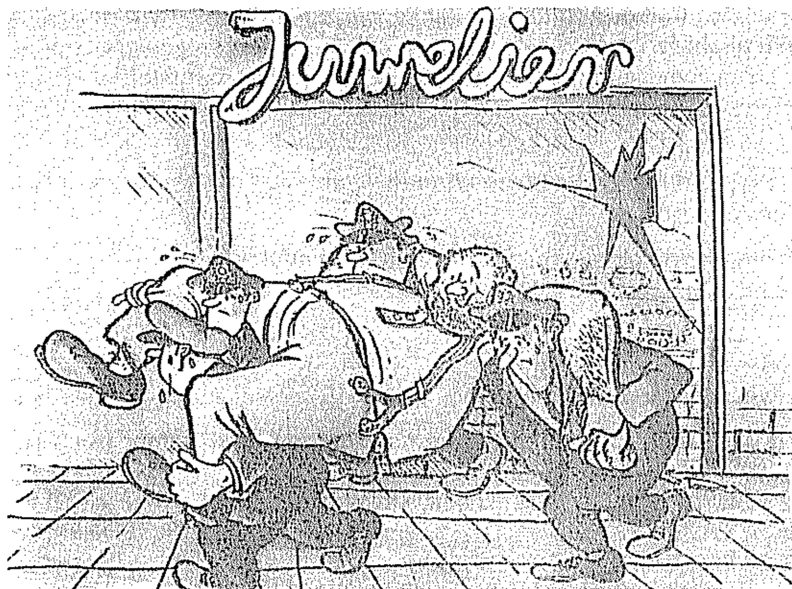
Wie geht es denn unserem Freund H.? Ich sehe ihn nur alle Jubeljahre.
Jak tam powodzi się naszemu przyjacielowi H.? Spotykam się z nim tylko od wielkiego dzwonu.

JUCKEN – **j-m/j-n jucken die Finger nach etwas** *(ugs.)*
kogoś swędzi ręka *(ugs.)* (mieć chęć kogoś uderzyć)

Es juckt mir schon lange in den Fingern, dir für deine Unverschämtheiten eine runterzuhauen.
Od dłuższego czasu swędzi mnie ręka, by ci przyłożyć za twą bezczelność.

– **j-m/j-n juckt das Fell** *(ugs.)*
kogoś swędzi skóra *(ugs.)* (ktoś zachowuje się tak, jakby chciał dostać lanie)

Ich habe dir doch schon wiederholt verboten, beim Nachbarn Äpfel zu stehlen. Dir juckt wohl das Fell, dass du es immer wieder tust.
Już cię przecież kilkakrotnie napomniałem, byś nie kradł jabłek sąsiadowi. Pewnie swędzi cię skóra, bo nadal to robisz.

Die Polizei hat gestern einen schweren Jungen festgenommen.

JUNG – **junges Gemüse** *(ugs.)*
smarkacze
So eine Faschingsparty ist etwas für junges Gemüse.
Taka zabawa karnawałowa to coś dla szczawików (smarkaczy).

JUNGE – **ein schwerer Junge** *(ugs.)*
przestępca, zbrodniarz, kryminalista

Die Polizei hat gestern einen schweren Jungen festgenommen.
Policja ujęła wczoraj przestępcę.

K

KAKAO – **j-n durch den Kakao ziehen** *(ugs.)*
ośmieszyć, wyśmiać kogoś

Was fällt dir ein, mich vor allen Leuten durch den Kakao zu ziehen?
Co ci wpadło do głowy, by mnie ośmieszać przy wszystkich?

KALT – **etwas lässt j-n kalt** *(ugs.)*
coś kogoś nie rusza *(ugs.)* (coś jest komuś obojętne)

Ihre Trauer um den verstorbenen Sohn ließ ihn völlig kalt.
Jej żałoba po zmarłym synu w ogóle go nie poruszyła.

KAMM – **alle(s) über einen Kamm scheren**
mierzyć wszystkich/wszystko jedną miarką (traktować wszystkich/wszystko jednakowo)

Wenn du auch mit vielen Menschen schlechte Erfahrungen gemacht hast, so darfst du doch nicht alle über einen Kamm scheren.
Nawet jeśli masz złe doświadczenia z wieloma ludźmi, to nie możesz przecież wszystkich mierzyć jedną miarką.

KANDARE – **j-n an die Kandare nehmen**
brać/wziąć kogoś w karby/ryzy (traktować kogoś surowo)

Wenn man den Jungen nicht ständig an die Kandare nimmt, lässt er sofort in seinen Leistungen nach.
Jeśli się tego chłopaka nie trzyma w ryzach, to zaraz opuszcza się w nauce.

KANONE – **eine große Kanone in etwas sein** *(ugs.)*
być specem/asem w czymś (osiągać w czymś świetne wyniki)

In der Leichtathletik ist er eine große Kanone.
W lekkiej atletyce jest mistrzem.

– **unter aller Kanone** *(ugs.)*
poniżej wszelkiej krytyki, do niczego

Der gestrige Film war wirklich unter aller Kanone.
Wczorajszy film był naprawdę poniżej wszelkiej krytyki.

KANTE – **etwas auf die hohe Kante legen** *(ugs.)*
oszczędzać, odkładać pieniądze

Sehr viele Menschen haben durch den Krieg alles verloren, was sie auf die hohe Kante gelegt hatten.
Wielu ludzi straciło wskutek wojny wszystko, co mieli zaoszczędzone.

KAPPE – **etwas auf seine (eigene) Kappe nehmen** *(ugs.)*
brać coś na siebie (ponosić za coś odpowiedzialność)

Ich sehe nicht ein, warum ich alles auf meine Kappe nehmen soll.
Nie rozumiem, dlaczego miałbym za to odpowiadać.

KARRE – **j-n vor seinen Karren spannen**
wykorzystać kogoś

Der soll seine Interessen gefälligst selbst wahrnehmen. Ich lasse mich von ihm nicht dauernd vor seinen Karren spannen.
Niech pilnuje sobie sam swoich interesów. Ja nie pozwolę się wykorzystywać przez niego.

– **die Karre/den Karren aus dem Dreck ziehen** *(ugs.)*
wybrnąć z sytuacji, uratować sytuację

Es wird sehr mühsam sein, die Karre aus dem Dreck zu ziehen.
Będzie bardzo ciężko wybrnąć z tej sytuacji.

KARTE – **die/seine Karten aufdecken; die/seine Karten offen auf den Tisch (hin)legen**
odkrywać karty; wykładać karty na stół (wyjawić swoje zamiary)

Es war unser Ziel, möglichst schnell zu einem Ergebnis zu kommen, so legten wir von Anfang an die Karten offen hin.
Chcieliśmy jak najszybciej dojść do wiążących ustaleń, dlatego też zaraz na początku wyłożyliśmy karty na stół.

– **mit offenen Karten spielen**
grać w odkryte/otwarte karty (postępować otwarcie)

Von anderen erwartete er, dass sie mit offenen Karten spielen, aber er hielt alle seine Pläne geheim.
Od innych oczekiwał, żeby grali w otwarte karty, ale sam utrzymywał swoje plany w tajemnicy.

– **sich nicht in die Karten sehen/gucken lassen**
utrzymywać w tajemnicy swe zamiary

Unser Anwalt verstand es, sich während des ganzen Prozesses nicht in die Karten gucken zu lassen.
Nasz adwokat potrafił podczas całego procesu utrzymać w tajemnicy swoje zamiary.

– **alles auf eine Karte setzen**
postawić wszystko na jedną kartę (użyć wszystkich sił, by coś osiągnąć)

Die Mannschaft setzte alles auf eine Karte und gewann das Spiel.
Drużyna postawiła wszystko na jedną kartę i wygrała.

– **auf die falsche Karte setzen**
postawić na złą kartę (powziąć błędną decyzję)

Das Ergebnis zeigte, dass wir auf die falsche Karte gesetzt hatten.
Wynik pokazał, że postawiliśmy na złą kartę.

KASTANIEN – **für j-n die Kastanien aus dem Feuer holen**
wyciągać za kogoś kasztany z ognia (wyręczyć kogoś w nieprzyjemnej sytuacji)

Er soll doch seine Klage selbst vorbringen. Warum soll ich immer für ihn die Kastanien aus dem Feuer holen.
Niech wniesie sam zażalenie. Dlaczego ja miałbym znowu za niego wyciągać kasztany z ognia?

KATZE – **für die Katz** *(ugs.)*
psu na budę/buty; diabła warte *(ugs.)*; do niczego

Wochenlang haben wir dafür gearbeitet und nun ist die ganze Arbeit für die Katz.
Tygodniami na to pracowaliśmy i okazało się, że cała robota zda się psu na budę.

– die Katze im Sack kaufen *(ugs.)*
kupić kota w worku *(ugs.)* (nie obejrzeć czegoś przed kupieniem)

Prüfen Sie genau, was Sie kaufen; kaufen Sie nicht die Katze im Sack.
Niech pan sprawdza, co kupuje; niech pan nie kupuje kota w worku.

– die Katze aus dem Sack lassen *(ugs.)*
puścić farbę; odkryć karty (zdradzić tajemnicę)

Es war eine unüberlegte Äußerung von ihm. Aber damit hatte er die Katze aus dem Sack gelassen. Jetzt wissen wir alles.
Była to nieprzymyślana wypowiedź, ale odkrył w ten sposób swoje prawdziwe zamiary. Teraz wszystko jasne.

– wie die Katze um den heißen Brei herumgehen
krążyć wokół tematu, bojąc się poruszyć sedno sprawy

Geh doch nicht wie die Katze um den heißen Brei herum, sondern sag endlich, was du eigentlich willst.
Nie nawijaj, tylko przejdź wreszcie do sedna sprawy.

KAUF – etwas (mit) in Kauf nehmen
pogodzić się z czymś

Wir waren mit dem Verlauf unserer Reise sehr zufrieden, bis auf einige kleine Unannehmlichkeiten, die wir aber gern (mit) in Kauf genommen haben.
Byliśmy bardzo zadowoleni z przebiegu wycieczki z wyjątkiem kilku niedogodności, z którymi musieliśmy się pogodzić.

KEGEL – mit Kind und Kegel *(scherzh.)*
całą rodziną

Sie gingen am Sonntag mit Kind und Kegel in den Zoo.
W niedzielę poszli całą rodziną do zoo.

KEHLE – etwas in die falsche/unrechte Kehle bekommen/kriegen
zrozumieć coś opacznie i poczuć się dotkniętym

Ich glaube, dass der Chef deine Kritik in die falsche Kehle gekriegt hat.
Myślę, że szef odebrał twoją krytykę opacznie i poczuł się dotknięty.

– sich die Kehle ausschreien/aus dem Hals schreien
zdzierać sobie gardło; krzyczeć na całe gardło (krzyczeć bardzo głośno i długo)

Wenn ich dich rufen will, muss ich mir jedes Mal die Kehle aus dem Hals schreien.
Gdy chcę cię przywołać, to muszę za każdym razem zdzierać sobie gardło.

KEIM – etwas im Keim ersticken
zdusić coś w zarodku

Jeder Widerstand der Opposition wurde schon im Keim erstickt.
Każdy opór opozycji bywał gaszony w zarodku.

KERBHOLZ – etwas auf dem Kerbholz haben
mieć coś na sumieniu (popełnić przestępstwo)

Da der Angeklagte schon einiges auf dem Kerbholz hatte, wurde er zu einer längeren Strafe verurteilt.
Ponieważ oskarżony już niejedno miał na sumieniu, skazano go na dłuższą karę.

KIND – sich lieb Kind bei j-m machen *(ugs.)*
przymilać się do kogoś

Er versteht es, sich beim Chef lieb Kind zu machen.
Potrafi przymilić się do szefa.

– das Kind mit dem Bade ausschütten
wylać/wylewać dziecko z kąpielą (zrobić głupstwo z nadmiaru gorliwości)

Ich gebe zu, dass in der Politik nicht immer alles in Ordnung ist; aber trotzdem soll man das Kind nicht mit dem Bade ausschütten.
Przyznaję, że w polityce nie zawsze wszystko jest w porządku; ale nie można przecież wylać dziecka z kąpielą.

– wir werden das Kind schon schaukeln *(ugs.)*
już my się tym zajmiemy

Mach dir wegen der Rüge des Chefs keine Sorgen, wir werden das Kind schon schaukeln und mit ihm sprechen.
Nie przejmuj się naganą szefa, już my z nim porozmawiamy i wyjaśnimy sprawę.

– ein Kind unter dem Herzen tragen *(gehob.)*
być przy nadziei *(gehob.)* (być w ciąży)

Die junge Frau trug schon wenige Wochen nach der Hochzeit ein Kind unter dem Herzen.
Już kilka tygodni po ślubie młoda kobieta była przy nadziei.

– ein tot geborenes Kind *(ugs.)*
poroniony pomysł; zwariowany pomysł (beznadziejna sprawa)

Ich hätte mich auf dieses Geschäft nicht einlassen sollen. Die ganze Sache war doch von vornherein ein tot geborenes Kind.
Nie powinienem był wchodzić w ten interes. Od samego początku był to poroniony pomysł.

KINDERSCHUH – noch in den Kinderschuhen stecken
być w powijakach (być jeszcze na etapie początkowym)

Ich kann darüber noch kein endgültiges Urteil abgeben, die ganze Sache steckt noch in den Kinderschuhen.
Nie jestem w stanie tego ocenić, gdyż sprawa ta jest jeszcze w powijakach.

KIRCHE – die Kirche im Dorf lassen *(ugs.)*
zachować umiar, nie przesadzać

Ich glaube, wir sollten auf der Sitzung keine zu hohen Forderungen stellen, sondern die Kirche im Dorf lassen.
Myślę, że nie powinniśmy podczas posiedzenia stawiać zbyt wysokich wymagań, lecz zachować umiar.

KIRCHENMAUS – arm wie eine Kirchenmaus sein *(ugs.)*
biedny/ubogi jak mysz kościelna (być bardzo biednym)

Sie ist immer schick gekleidet, dabei ist sie arm wie eine Kirchenmaus.
Jest zawsze elegancko ubrana, mimo iż jest biedna jak mysz kościelna.

KIRSCHEN – mit j-m ist nicht gut Kirschen essen *(ugs.)*
lepiej z kimś nie zaczynać

Es ist schon besser, ihm den Gefallen zu tun; denn du weißt, mit ihm ist nicht gut Kirschen essen.
Lepiej już wyświadczyć mu tę przysługę; wiesz przecież, że z nim lepiej nie zaczynać.

KLAPPE – die Klappe halten *(salopp)*
zamknąć pysk/papę/mordę *(vulgär)*; stulić gębę *(ugs.)*

Halt doch wenigstens während der Ansprache die Klappe.
Stulcie gębę przynajmniej podczas przemówienia.

– eine große Klappe haben *(ugs.)*
mleć ozorem *(ugs.)* (mówić dużo i bez zastanowienia)

Je weniger jemand zu sagen hat, eine umso größere Klappe hat er.
Im ktoś mniej ma do powiedzenia, tym więcej miele ozorem.

KLAPPEN – zum Klappen kommen
zostać rozstrzygniętym

Ich hoffe, dass auf der nächsten Sitzung die Sache zum Klappen kommt.
Mam nadzieję, że na następnym posiedzeniu sprawa zostanie rozstrzygnięta.

KLAPS – einen Klaps haben *(ugs.)*
mieć świra; być stukniętym *(ugs.)*

Wenn man ihn so reden hört, könnte man meinen, er hat einen Klaps.
Gdy się słucha jego gadania, można pomyśleć, że jest stuknięty.

KLAR – j-m klaren/reinen Wein einschenken
wyłożyć kawę na ławę; powiedzieć nagą/szczerą prawdę

Es hat keinen Zweck, ihm Hoffnungen zu machen: wir wollen ihm lieber klaren Wein einschenken.
Nie ma sensu robić mu nadzieje; wyjawmy mu raczej nagą prawdę.

– das ist doch klar wie Kloßbrühe/wie dicke Tinte/wie dicke Suppe *(ugs., scherzh.)*
jasne jak słońce/jak na dłoni *(ugs.)* (jest oczywiste)

Das ist doch klar (wie Kloßbrühe), dass ich mir diesen Film ansehe.
No jasne, że obejrzę ten film.

KLEBEN – j-m eine kleben *(ugs.)*
uderzyć kogoś w twarz

Für seine freche Antwort habe ich ihm eine geklebt.
Dałem mu w pysk za tę bezczelną odpowiedź.

KLEE – j-n/etwas über den grünen Klee loben *(ugs.)*
wynosić kogoś pod niebiosa, przesadnie coś/kogoś chwalić

Dieser Film muss wirklich großartig sein. Mein Freund hat ihn über den grünen Klee gelobt.
Ten film musi naprawdę być znakomity. Mój przyjaciel wychwalał go pod niebiosa.

KLEIN – **klein und hässlich werden/sein** *(ugs.)*
stawać się potulnym

Sobald man ihm energisch entgegentritt, wird er ganz klein und hässlich.
Jak tylko ktoś mu się energicznie sprzeciwi, staje się potulny (robi się malutki).

– klein beigeben
spuścić z tonu (zrezygnować, dostosować się)

Es blieb uns nichts anderes übrig, als klein beizugeben.
Nie pozostało nam nic innego, jak spuścić z tonu.

– etwas Kleines bekommen/erwarten *(ugs.)*
spodziewać się dziecka

Hast du schon gehört, dass Eva etwas Kleines bekommt (erwartet)?
Słyszałaś już, że Ewa spodziewa się dziecka?

KLEINVIEH – **Kleinvieh macht auch Mist** *(ugs., Sprichw.)*
Ziarnko do ziarnka, a zbierze się miarka *(Sprichw.)*

An den Postkarten verdient der Händler nicht viel, aber Kleinvieh macht auch Mist.
Handlarz zarabia niewiele na widokówkach, ale ziarnko do ziarnka i zbierze się miarka.

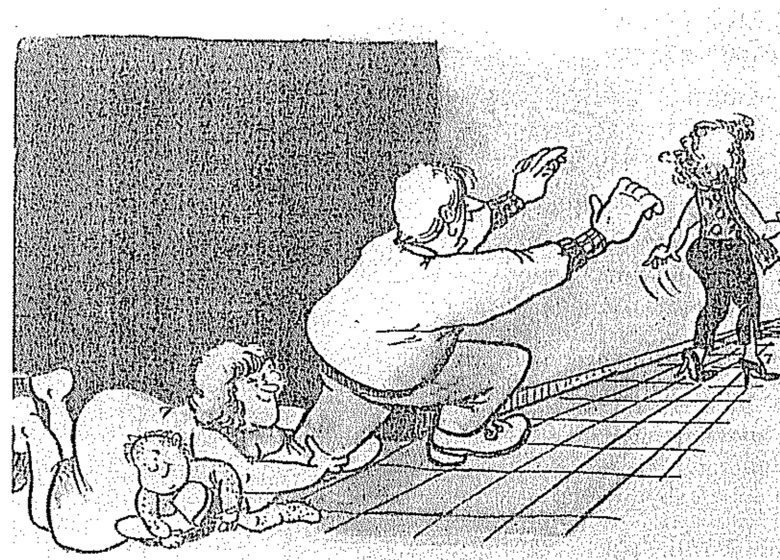
KLIPP – **klipp und klar** *(ugs.)*
1. jasne jak słońce, jasne 2. bez ogródek, wprost

1. Gestern habe ich die Sache noch nicht so übersehen können, aber heute ist mir alles klipp und klar.
Wczoraj nie byłem jeszcze w stanie ocenić tej sprawy, dziś jednak wszystko jest dla mnie jasne jak słońce.

2. Es bleibt uns nichts anderes übrig, als ihm klipp und klar unsere Ansicht zu sagen.
Nie pozostaje nam nic innego, jak przekazać mu bez ogródek naszą opinię.

KLOTZ – **j-m ein Klotz am Bein sein** *(ugs.)*
być komuś kulą u nogi, ciężarem

Seine Familie ist ihm ein Klotz am Bein.
Rodzina jest dla niego ciężarem.

Seine Familie ist ihm ein Klotz am Bein.

KLUG – **aus j-m/etwas (nicht) klug werden**
nie pojmować kogoś, czegoś

Die Paragraphen des Versicherungsvertrages sind derart kompliziert abgefasst, dass es für unsereinen schwer ist, daraus klug zu werden.
Paragrafy umowy ubezpieczeniowej są tak nieprzejrzyście sformułowane, że przeciętnemu człowiekowi trudno się w nich połapać.

KNALL – **Knall und Fall** *(ugs.)*
z miejsca, natychmiast

Als seine Unterschlagungen bekannt wurden, wurde er Knall und Fall entlassen.
Gdy wyszły na jaw jego machlojki, został z miejsca z hukiem zwolniony.

– einen Knall haben *(ugs.)*
być postrzelonym, być zwariowanym

Die hat ja 'n Knall. Sie bildet sich ein, eine ausgezeichnete Figur zu haben und will unbedingt Mannequin werden.
Ona jest postrzelona. Wmawia sobie, że ma bombową figurę i koniecznie chce zostać modelką.

KNALLEN – **j-m eine knallen** *(ugs.)*
strzelić/trzasnąć kogoś w pysk/papę *(ugs.)*

Er hat mich so geärgert, dass ich ihm unversehens eine knallte.
Tak mnie zdenerwował, że niechcący dałem mu w pysk.

KNIE – **j-n auf/in die Knie zwingen**
rzucić kogoś na kolana, pokonać kogoś

Nach hartem Kampf zwang er seinen Gegner in die Knie.
Po zażartej walce rzucił przeciwnika na kolana.

– **etwas übers Knie brechen** *(ugs.)*
zrobić coś na łapu capu *(ugs.)*, pochopnie

Die Angelegenheit ist viel zu wichtig, als dass wir sie übers Knie brechen dürfen.
Sprawa jest zbyt ważna, by ją załatwić na łapu-capu.

– **j-n übers Knie legen** *(ugs.)*
przełożyć kogoś przez kolano; spuścić komuś lanie *(ugs.)*

Für die schlechte Zensur legte der Vater seinen Sohn übers Knie.
Z powodu słabych ocen na świadectwie ojciec spuścił synowi lanie.

KNÜPPEL – **j-m (einen) Knüppel zwischen die Beine werfen** *(ugs.)*
rzucać/kłaść komuś kłody pod nogi (robić komuś trudności)

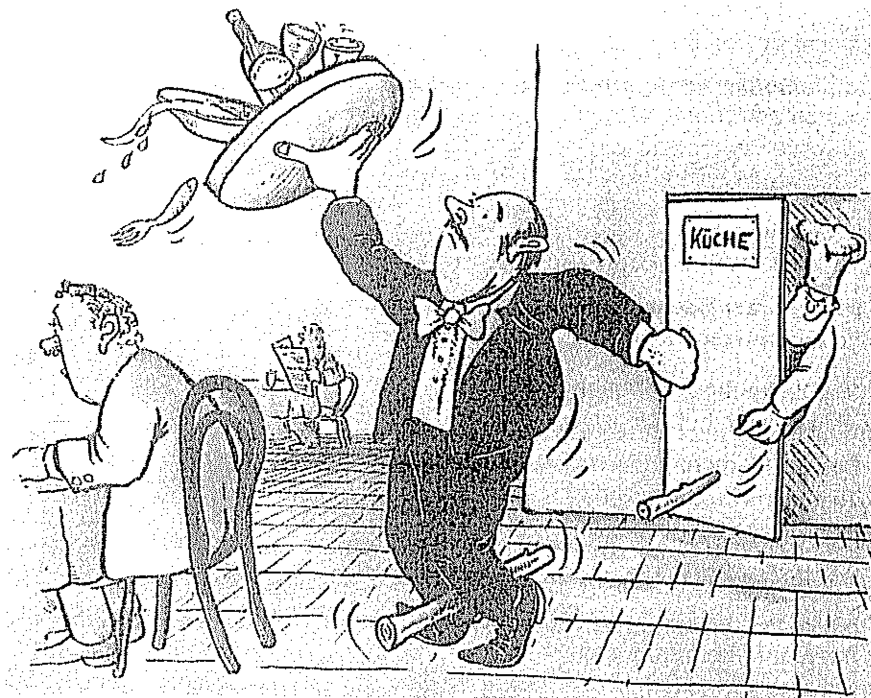
Wie kann ich denn im Beruf Erfolg haben, wenn man mir dauernd Knüppel zwischen die Beine wirft.
Jakżeż ja mogę osiągnąć sukces w zawodzie, jeśli ciągle rzucają mi kłody pod nogi.

KOHL – **alten Kohl wieder aufwärmen** *(ugs.)*
odgrzewać/wywlekać stare historie *(ugs.)* (opowiadać o zapomnianych sprawach)

Er hat seinen Fehler eingesehen und sich gebessert. Wozu immer wieder diesen alten Kohl aufwärmen?
Zrozumiał swój błąd i poprawił się. Po cóż więc odgrzewać te stare historie?

– **Kohl reden** *(ugs.)*
gadać głupstwa, bzdury

Du hast wirklich nichts versäumt. Herr X. hat wieder seinen üblichen Kohl geredet.
Naprawdę nic nie straciłeś. Pan X. plótł znowu swoje zwykłe bzdury.

jemandem Knüppel zwischen die Beine werfen

KOHLDAMPF – **Kohldampf haben/schieben**
cierpieć głód

Im Krieg mussten wir oft Kohldampf schieben.
Podczas wojny często cierpieliśmy głód.

KOHLE – **wie auf (glühenden) Kohlen sitzen**
siedzieć jak na rozżarzonych węglach/jak na szpilkach

Der Vortrag dauerte viel zu lange, ich saß wie auf (glühenden) Kohlen, denn ich musste noch den letzten Bus kriegen.
Wykład trwał o wiele za długo. Siedziałem jak na rozżarzonych węglach, ponieważ musiałem złapać jeszcze ostatni autobus.

KOMMEN – **das kommt auf eins (he)raus** *(ugs.)*
na jedno wychodzi *(ugs.)*

Das kommt auf eins (he)raus, ob du mit dem Zug oder mit dem Bus fährst.
Na jedno wychodzi, czy pojedziesz pociągiem, czy też autobusem.

– das kommt davon
to bierze się stąd

Ich habe dir schon so oft gesagt, du sollst fremden Menschen kein Vertrauen schenken. Jetzt hast du das Geld verloren. Das kommt davon!
Mówiłam ci już tyle razy, że nie powinieneś darzyć zaufaniem obcych ludzi. Straciłeś wszystkie pieniądze. Oto skutek!

– zu sich kommen
odzyskać świadomość, przyjść do siebie

Nach kurzer Bewusstlosigkeit kam er wieder zu sich.
Po krótkim omdleniu odzyskał świadomość.

– das durfte nicht kommen *(ugs.)*
to nie powinno było się zdarzyć

Das durfte nicht kommen! Jetzt sind alle meine Urlaubspläne zum Teufel.
To nie powinno było się zdarzyć. Moje plany wakacyjne diabli wzięli.

– auf j-n nichts kommen lassen
nie pozwolić powiedzieć na kogoś złego słowa (bronić kogoś)

Ich kenne ihn schon seit langem als einen anständigen Kerl und lasse auf ihn nichts kommen.
Znam go już od dawna jako przyzwoitego człowieka i nie pozwolę powiedzieć na niego złego słowa.

KONZEPT – j-n aus dem Konzept bringen
zbić kogoś z pantałyku; wytrącić z równowagi

Durch ständige Zurufe wurde der Redner aus dem Konzept gebracht.
Bezustanne okrzyki wytrąciły mówcę z równowagi.

– aus dem Konzept kommen/geraten
(s)tracić/(z)gubić wątek

Der Redner hatte sich nicht genug vorbereitet und kam dauernd aus dem Konzept.
Mówca nie był wystarczająco przygotowany i ciągle gubił wątek.

KOPF – j-m etwas auf den Kopf zusagen
prosto z mostu; bez ogródek

Als der Richter ihm sein Vergehen auf den Kopf zusagte, ließ sich der Angeklagte zu einem Geständnis herbei.
Gdy sędzia powiedział prosto z mostu oskarżonemu o jego wykroczeniu, ten złożył zeznanie.

– j-m nicht aus dem Kopf gehen/wollen
mieć ciągle w pamięci/głowie (musieć wciąż o czymś myśleć)

Seine Abschiedsworte wollen mir nicht aus dem Kopf.
Jego słowa pożegnania mam ciągle jeszcze w pamięci.

– sich etwas aus dem Kopf/ Sinn schlagen
wybić sobie coś z głowy (zrezygnować z planu)

Eine Ferienreise müssen wir uns in diesem Jahr aus dem Kopf schlagen.
Wczasy musimy wybić sobie w tym roku z głowy.

– sich etwas in den Kopf setzen
wbić sobie coś do głowy (chcieć koniecznie coś zrobić)

Wenn er sich etwas in den Kopf gesetzt hat, lässt er sich durch nichts davon abbringen.
Jak sobie coś wbije do głowy, to trudno go od tego odwieść.

– sich den Kopf/Schädel zerbrechen/zermartern/zergrübeln
łamać sobie głowę

Wir haben uns lange genug den Kopf zerbrochen, um des Rätsels Lösung zu finden.
Wystarczająco długo łamaliśmy sobie głowę, by znaleźć rozwiązanie zagadki.

– j-m den Kopf waschen
zmyć komuś głowę (udzielić komuś reprymendy)

Wegen seines ungebührlichen Verhaltens wurde ihm von seinem Vorgesetzten der Kopf gewaschen.
Przełożony zmył mu głowę za niewłaściwe zachowanie.

– nicht wissen, wo einem der Kopf steht
być rozkojarzonym z przemęczenia

Ich habe einige turbulente Wochen hinter mir; ich wusste vor lauter Arbeit oft nicht, wo mir der Kopf stand.
Mam za sobą burzliwe tygodnie; z nadmiaru pracy nie wiedziałem czasem, jak się nazywam.

– den Kopf verlieren
stracić głowę

Selbst in der größten Gefahr darf man nicht den Kopf verlieren.
Nawet w największym niebezpieczeństwie nie można tracić głowy.

– j-m den Kopf verdrehen
1., 2. zawrócić komuś w głowie, zbałamucić kogoś

1. Er hat mir mit seinem Gerede ganz und gar den Kopf verdreht.
Tym swoim gadaniem zawrócił mi całkiem w głowie.

2. Mit ihrem Charme verdreht sie allen jungen Männern den Kopf.
Swoim wdziękiem zawraca wszystkim chłopcom w głowie.

– seinen Kopf durchsetzen
postawić na swoim; przeforsować coś

Du musst auch auf andere Rücksicht nehmen und nicht versuchen, um jeden Preis deinen Kopf durchzusetzen.
Musisz też zważać na innych a nie próbować za wszelką cenę postawić na swoim.

– seinen Kopf für sich haben
być krnąbrnym

Kinder haben gern ihren Kopf für sich.
Dzieci lubią być krnąbrne.

– j-m den Kopf zurechtsetzen *(ugs.)*
przywołać kogoś do rozsądku

Dem jungen Burschen wurde von seinem Vater der Kopf wieder zurechtgesetzt.
Chłopak został przez ojca przywołany do rozsądku.

– j-m auf dem Kopf/der Nase herumtanzen *(ugs.)*
wchodzić komuś na głowę

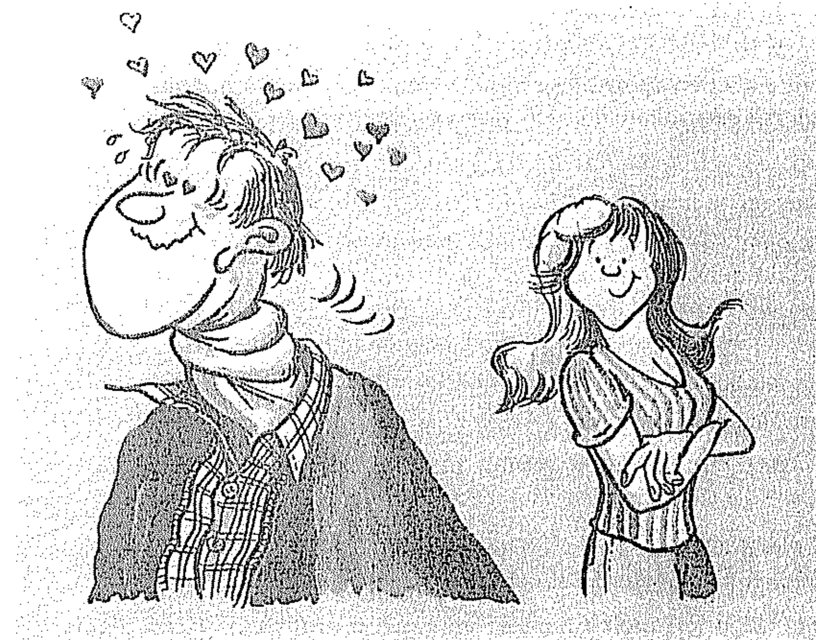
Die Filmschauspielerin tanzte dem Regisseur dauernd auf der Nase herum.
Aktorka robiła z reżyserem, co chciała.

– den Kopf voll haben *(ugs.)*
mieć dużo na głowie (musieć zajmować się wieloma sprawami)

Woran soll ich noch denken! Ich habe den Kopf schon so voll.
O czym mam jeszcze myśleć! Mam już dość spraw na głowie.

– es geht um Kopf und Kragen *(ugs.)*; **j-m/j-n Kopf und Kragen kosten; Kopf und Kragen riskieren/wagen**
nadstawiać głowy; ryzykować głową; kosztować głowę (ryzykuje się życie lub stanowisko)

Bei dem Strafprozess geht es den Beschuldigten um Kopf und Kragen.
W procesie karnym oskarżeni ryzykują głową.

Mit ihrem Charme verdreht sie allen jungen Männern den Kopf.

Bestechungen im Amt können schnell Kopf und Kragen kosten.
Przekupstwo w urzędzie może kosztować stanowisko.

– und wenn du dich auf den Kopf stellst; da kannst du dich auf den Kopf stellen *(ugs.)*
nawet gdybyś stanął na głowie *(ugs.)*

Ich erlaube dir nicht, dorthin zu gehen, und wenn du dich auf den Kopf stellst.
Nie pozwolę ci tam pójść, nawet gdybyś stanął na głowie.

– alles steht (auf dem) Kopf *(ugs.)*
coś stoi na głowie *(ugs.)*; panuje bałagan

Als unsere Mutter verreist war, stand in der Wohnung alles (auf dem) Kopf.
Gdy mama wyjechała, wszystko w mieszkaniu stało na głowie.

– alles auf den Kopf stellen
postawić wszystko na głowie (zrobić wielki nieporządek)

Beim Frühjahrsputz stellt meine Frau das ganze Haus auf den Kopf.
Podczas porządków wiosennych moja żona stawia cały dom na głowie.

– nicht auf den Kopf gefallen sein *(ugs.)*
ktoś nie upadł na głowę; ktoś nie jest w ciemię bity *(ugs.)*; nie być głupim

Ich kann gar nicht verstehen, dass er sich in dieser Situation so ungeschickt benommen hat, er ist doch sonst nicht auf den Kopf gefallen.
Nie mogę zrozumieć, że zachowywał się w tej sytuacji tak niezręcznie; nie jest przecież w ciemię bity.

– sich etwas durch den Kopf gehen lassen
przemyśleć coś

Ich werde mir Ihren Vorschlag durch den Kopf gehen lassen.
Przemyślę sobie pańską propozycję.

– was man nicht im Kopf hat, muss man in den Beinen haben *(Sprichw.)*
Kto nie ma w głowie, musi mieć w nogach *(Sprichw.)*

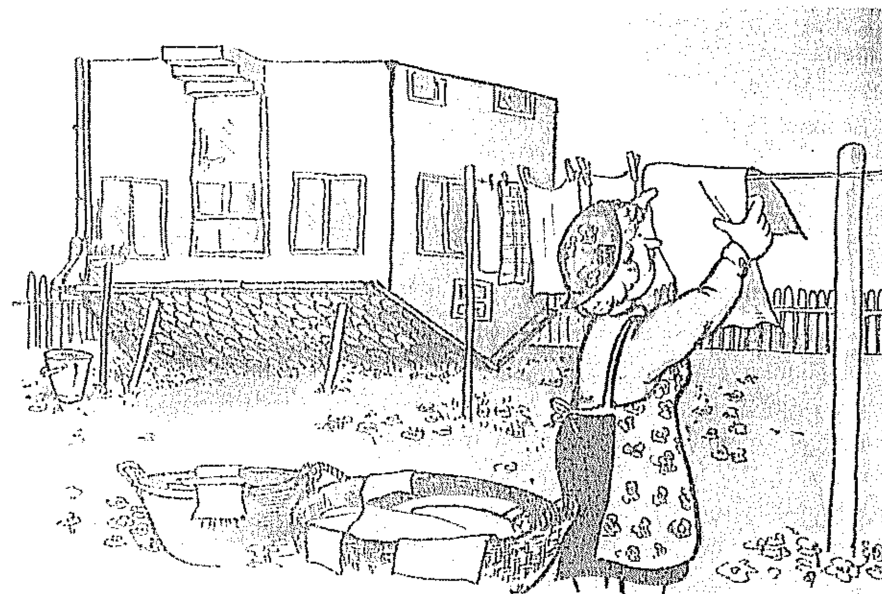
Jetzt habe ich meine Tasche vergessen und muss noch einmal nach Hause; ja, was man nicht im Kopf hat, muss man eben in den Beinen haben.
Zapomniałam torebki i muszę wrócić do domu; kto nie ma w głowie, ten musi mieć w nogach.

– mit dem Kopf/Schädel durch die Wand wollen; mit dem Kopf gegen die Wand rennen;
głową muru nie przebijesz; ktoś jest uparty jak kozioł (być upartym)

Es ist nicht anzunehmen, dass er nachgibt; er will doch immer mit dem Kopf durch die Wand.
Zakładam, że nie ustąpi; jest uparty jak kozioł.

– j-m über den Kopf wachsen *(ugs.)*
uniezależnić się od kogoś

Als Kind ließ man ihm immer seinen Willen, und so kam es, dass er seinen Eltern sehr bald über den Kopf wuchs.
Jako dziecku pozwalano mu na wiele i tak doszło do tego, że szybko uwolnił się od władzy rodzicielskiej.

Beim Frühjahrsputz stellt meine Frau das ganze Haus auf den Kopf.

– j-n vor den Kopf stoßen
okazać niewdzięczność

Ich habe es immer gut mit ihm gemeint, und jetzt, da ich seine Hilfe brauche, stößt er mich vor den Kopf.
Zawsze dobrze go traktowałem, a teraz, gdy potrzebuję jego pomocy, to on okazuje mi niewdzięczność.

– wie vor den Kopf geschlagen sein *(ugs.)*
jak uderzony obuchem *(ugs.)* (być wstrząśniętym)

Als ich vom Tode meines Freundes hörte, war ich wie vor den Kopf geschlagen.
Gdy dowiedziałem się o śmierci przyjaciela, poczułem się jak uderzony obuchem.

KOPFZERBRECHEN – j-m Kopfzerbrechen/Kopfschmerzen machen/bereiten
przyprawiać o ból głowy, sprawiać kłopot, kosztować wiele trudu

Die Lösung dieser Aufgabe hat mir viel Kopfzerbrechen gemacht.
Rozwiązanie zadania kosztowało mnie wiele trudu.

KORB – **einen Korb bekommen/erhalten/kriegen; sich einen Korb holen**
dostać kosza (zostać odtrąconym)

Er machte dem Mädchen einen Heiratsantrag, bekam aber von ihm einen Korb.
Oświadczył się dziewczynie, ale dostał kosza.

KORN – **etwas/j-n aufs Korn nehmen** *(ugs.)*
1. brać na języki 2. brać na muszkę/celownik

In der letzten Rede hat er wieder seine alten Gegner aufs Korn genommen.
W ostatnim przemówieniu zaatakował ostro swych przeciwników.

Die Polizei wird den Verdächtigen jetzt tüchtig aufs Korn nehmen.
Policja weźmie podejrzanego na muszkę.

KOSTEN – **auf seine Kosten kommen**
dobrze się bawić, być usatysfakcjonowanym

Auf dem letzten Betriebsfest dürfte wohl jeder auf seine Kosten gekommen sein.
Na ostatniej zabawie zakładowej chyba każdy dobrze się bawił.

KRACH – **Krach schlagen** *(ugs.)*
zrobić awanturę

Wegen dieser Schlamperei in der Firma hat er einen Riesenkrach geschlagen.
Z powodu tego partactwa w firmie zrobił wielką awanturę.

– **Krach mit j-m haben** *(ugs.)*
mieć z kimś sprzeczkę, awanturę

Weil sie so spät nach Hause kam, hatte sie mit ihren Eltern großen Krach.
Z powodu późnego powrotu do domu miała awanturę z rodzicami.

KRAGEN – **j-m platzt der Kragen** *(ugs.)*
wybuchać gniewem, tracić panowanie

Wenn du weiter so spät nach Hause kommst, platzt mir wirklich einmal der Kragen.
Jeśli nadal będziesz wracać tak późno do domu, to naprawdę stracę kiedyś panowanie.

KRAM – **j-m den Kram vor die Füße werfen/schmeißen** *(ugs.)*
rzucić coś, zrezygnować z czegoś

Am liebsten würde ich ihm den ganzen Kram vor die Füße werfen, denn ich möchte nicht dauernd von ihm kritisiert werden.
Najchętniej rzuciłbym mu ten cały kram pod nogi, gdyż nie chcę, aby mnie ciągle krytykował.

– **j-m (nicht) in den Kram passen** *(ugs.)*
(nie) odpowiadać, (nie) pasować

Dass ich heute noch Überstunden machen soll, passt mir überhaupt nicht in den Kram.
Nie odpowiada mi to w ogóle, że mam dziś jeszcze robić nadgodziny.

KRAUT – **wie Kraut und Rüben**
jak groch z kapustą (bałagan)

Auf seinem Schreibtisch liegt alles wie Kraut und Rüben herum.
Na jego biurku leży wszystko pomieszane jak groch z kapustą.

KREIDE – **bei j-m in der Kreide stehen/sein** *(ugs.)*
na krechę/na kreskę *(ugs.)*, być zadłużonym

Wir stehen beim Kaufmann noch mit 50 Euro in der Kreide.
Jesteśmy zadłużeni u kupca na 50 euro.

KREIS – **weite Kreise ziehen**
zataczać szerokie kręgi (dotyczyć coraz więcej osób)

Anfangs ahnte niemand, dass dieser Skandal so weite Kreise ziehen würde.
Początkowo nikt nie przewidywał, że skandal ten zatoczy tak szerokie kręgi.

– **sich im Kreise drehen/bewegen**
kręcić się w kółko (nie posuwać się naprzód)

Was man auch tut, die Politik dreht sich im Kreise.
Czego by się nie zrobiło, polityka kręci się w kółko.

KREUZ – **j-n aufs Kreuz legen** *(ugs.)*
wykołować kogoś, nabić w butelkę (oszukać kogoś)

Der Händler hat mich mit diesem Gebrauchtwagen gehörig aufs Kreuz gelegt.
Sprzedając mi ten używany samochód, handlarz nieźle mnie wykołował.

– drei Kreuze hinter j-m/etwas machen *(ugs.)*
odetchnąć z ulgą

Wenn sie endlich fort sind, werde ich drei Kreuze hinter ihnen machen.
Gdy w końcu wyjdą, odetchnę z ulgą.

KRIEGEN – es mit jemandem zu tun kriegen *(ugs.)*
mieć z kimś do czynienia

Wenn du weiterhin so ungezogen bist, wirst du es mit mir zu tun kriegen.
Jeśli nadal będziesz taki rozwydrzony, będziesz miał ze mną do czynienia.

KRIEGSBEIL – das Kriegsbeil begraben *(ugs., scherzh.)*
zakopać topór wojenny (zakończyć spór)

Nachdem sie sich jahrelang gestritten hatten, begruben sie jetzt endlich das Kriegsbeil.
Po wieloletnim sporze zakopali w końcu topór wojenny.

KRIEGSFUß – mit j-m auf dem Kriegsfuß stehen/leben *(ugs.)*
być z kimś na wojennej stopie (wciąż się z kimś kłócić)

Er war noch nicht lange im Betrieb, da stand er schon mit allen auf dem Kriegsfuß.
Nie pracował długo w zakładzie, a już był ze wszystkimi na wojennej stopie.

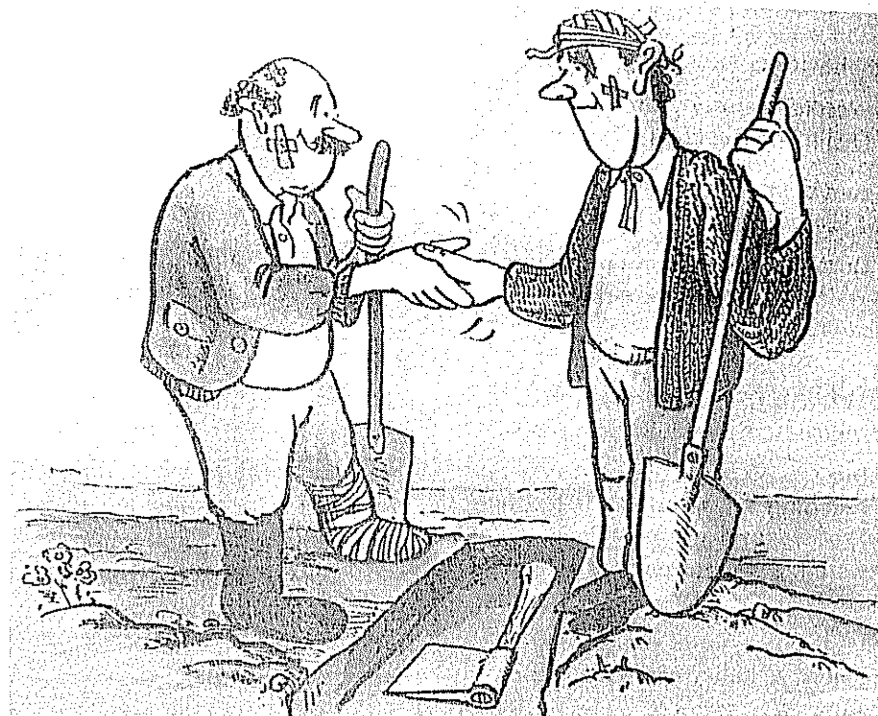
KRITIK – unter aller/jeder Kritik *(ugs.)*
poniżej wszelkiej krytyki

Sein Benehmen ist unter aller Kritik.
Jego zachowanie jest poniżej wszelkiej krytyki.

KRONE – einer Sache die Krone aufsetzen *(ugs.)*
To szczyt wszystkiego! *(ugs.)*

Seit Wochen kommt er unpünktlich zum Dienst, und heute verlangt er eine Lohnerhöhung – das setzt doch wirklich allem die Krone auf.
Od tygodni spóźnia się na służbę, a dzisiaj zażądał podwyżki. To szczyt bezczelności.

– einen in der Krone haben *(ugs.)*
mieć w czubie *(ugs.)* (być pijanym)

das Kriegsbeil begraben

Nach seiner Lohnauszahlung am Wochenende hat er immer einen in der Krone.
Po wypłacie na końcu tygodnia zawsze ma w czubie.

KÜCHE – in Teufels Küche kommen/geraten *(ugs.)*
napytać sobie biedy

Ich werde es mir noch sehr überlegen, ob ich das tue. Ich habe keine Lust, damit in Teufels Küche zu kommen.
Zastanowię się jeszcze, czy to zrobię. Nie mam zamiaru napytać sobie biedy.

KUCKUCK – geh zum Kuckuck/scher dich zum Kuckuck/hol dich der Kuckuck!
Idź do diabła/cholery! Niech cię diabli porwą! Niech cię licho weźmie! *(ugs.)* (Daj mi spokój!)

Scher dich zum Kuckuck mit deinen dauernden Wünschen! Ich muss jetzt arbeiten und habe keine Zeit!
Idź do diabła z tymi twoimi ciągłymi zachciankami! Muszę pracować i nie mam czasu.

– das weiß der Kuckuck *(ugs.)*
diabli wiedzą *(ugs.)* (tego nikt nie wie)

Werdiesen anonymen Brief geschrieben hat, das weiß der Kuckuck.
Diabli wiedzą, kto napisał ten anonim.

– zum/beim Kuckuck sein *(ugs.)*
coś jest stracone

Durch seinen Leichtsinn war sein ganzes Geld bald zum Kuckuck.
Wskutek jego lekkomyślności cała forsa została w krótkim czasie przepuszczona.

KUHHAUT – auf keine Kuhhaut gehen *(ugs.)*
przekraczać wszelkie wyobrażenia

Der Chef hatte sehr große Geduld mit ihm; denn was er falsch gemacht hat, ging schon auf keine Kuhhaut mehr.
Szef wykazał wielką wyrozumiałość dla niego, gdyż jego pomyłki przeszły wszelkie wyobrażenia.

KULISSE – hinter die Kulissen sehen/schauen
zaglądać za kulisy sprawy, za kulisami

Ob es ihm wirklich so gut geht, wie er sagt, weiß ich nicht. Man kann ja nicht hinter die Kulissen schauen.
Czy naprawdę mu się tak dobrze powodzi, jak mówi, nie wiem. Nie mam przecież wglądu w sprawy zakulisowe.

KURZ – über kurz oder lang/über lang oder kurz
prędzej czy później

Über kurz oder lang wird es sich ja zeigen, wer Recht hat.
Prędzej czy później okaże się, kto ma rację.

– kurz und gut
krótko mówiąc, podsumowując (innymi słowy)

Kurz und gut, ihm wurde nach der Auseinandersetzung mit dem Personalchef sofort gekündigt.
Podsumowując – po sprzeczce z personalnym został zwolniony.

– alles kurz und klein schlagen *(ugs.)*
potłuc w drobny mak *(ugs.)*

In seiner Wut schlug er alles kurz und klein.
Ze złości potłukł wszystko w drobny mak.

– kurz und schmerzlos *(ugs.)*
szybko, bez ceregieli

Sie haben mir eine schlechte Nachricht zu überbringen? Bitte machen Sie es kurz und schmerzlos!
Ma pan mi przekazać złą wiadomość? Proszę zrobić to szybko.

– zu kurz kommen
zostać poszkodowanym

Wir wollen den Gewinn gleichmäßig verteilen, sodass niemand zu kurz kommt.
Zysk podzielimy równomiernie, tak że nikt nie będzie poszkodowany.

– kurz angebunden sein
być opryskliwym, nieuprzejmym

Ich fragte den Beamten nach den Zügen. Er war aber sehr kurz angebunden und verwies mich auf den Fahrplan.
Zapytałem urzędnika o odjazd pociągu. Był on jednak bardzo opryskliwy i odesłał mnie do rozkładu jazdy.

KUSSHAND – etwas mit Kusshand nehmen *(ugs.)*
z pocałowaniem ręki *(ugs.)* (bardzo chętnie)

Du hast eine Karte für die Oper übrig? Die nehme ich mit Kusshand.
Czy masz może na zbyciu bilet do opery? Wziąłbym go z pocałowaniem ręki.

L

LACHEN – nichts zu lachen haben *(ugs.)*
nie do śmiechu *(ugs.)*, nie mieć łatwo

Der Mann hat bestimmt nichts zu lachen. Er ist arbeitslos und seine Frau schwer krank.
Temu człowiekowi nie jest do śmiechu; jest bezrobotny, a żona ciężko chora.

– das wär' ja gelacht *(ugs.)*
koń by się uśmiał... *(ugs.)*, coś jest łatwe do wykonania (to drobiazg)

Das wär' ja gelacht, wenn ich diese Arbeit nicht machen könnte.
Koń by się uśmiał, gdybym tego sam nie zrobił.

– gut lachen/reden haben
dobrze się komuś śmiać

Während wir hier arbeiten müssen, geht er auf Urlaub. Er hat gut lachen.
Podczas gdy my tu musimy pracować, on idzie sobie na urlop. Dobrze mu się śmiać.

LADEN – schwer/schief/schön geladen haben *(ugs.)*
nawalony, naprany, nabuzowany, spity *(ugs.)*

Sieh nur, wie er schwankt. Ich glaube, der hat wieder schwer geladen.
Zobacz tylko, jak się zatacza. Myślę, że znowu jest naprany.

LADEN – den Laden schmeißen *(ugs.)*
pokierować, zarządzać czymś dobrze

Mach dir keine Sorgen! Ich werde in deiner Abwesenheit den Laden schon schmeißen.
Spokojna głowa! Podczas twojej nieobecności ja już pokieruję tym interesem.

LÄNGE – sich in die Länge ziehen
długo trwać, przedłużać się

Ich hätte nicht geglaubt, dass sich die Bauarbeiten so in die Länge ziehen würden.
Nie myślałem, że prace budowlane będą tak długo trwać.

LANZE – für j-n (etwas) eine Lanze brechen/einlegen
kruszyć kopie w czyjejś obronie, wstawić się za kimś

Man hatte ihn verleumdet, und niemand hätte gedacht, dass gerade sein früherer Gegner für ihn eine Lanze brechen würde.
Oczerniono go i nikt nie przypuszczał, że właśnie jego wcześniejszy wróg ujmie się za nim.

LAPPEN – j-m durch die Lappen gehen *(ugs.)*
wymknąć się komuś, zwiać

Ich war letzte Woche krank, dadurch ist mir leider ein Geschäft durch die Lappen gegangen.
W ubiegłym tygodniu byłem chory i niestety wskutek tego uciekł mi interes sprzed nosa.

LASSEN – j-m etwas lassen müssen
musieć komuś coś przyznać

Seine Arbeiten erledigt er gewissenhaft, das muss man ihm lassen.
Prace wykonuje sumiennie, to trzeba mu przyznać.

LAUFPASS – j-m den Laufpass geben *(ugs.)*
odprawić kogoś z kwitkiem *(ugs.)*, zerwać z kimś stosunki

Wir waren alle überrascht, dass sie ihrem Verlobten plötzlich den Laufpass gegeben hat.
Byliśmy zaskoczeni, gdy ona nagle odprawiła swego narzeczonego.

LAUS – j-m ist eine Laus über die Leber gelaufen/gekrochen *(ugs.)*
wstać lewą nogą *(ugs.)* być rozdrażnionym (ktoś jest rozdrażniony)

Was ist denn mit dir los? Dir ist wohl eine Laus über die Leber gelaufen!
Co się z tobą dzieje? Pewno wstałeś lewą nogą z łóżka!

– j-m eine Laus in den Pelz setzen *(ugs.)*
zrobić komuś paskudny kawał, narobić kłopotów

Mit diesem Antrag hat die Opposition der Regierung eine Laus in den Pelz gesetzt.
Tym wnioskiem opozycja narobiła rządowi kłopotów.

LAUSEN – ich denk', mich laust der Affe *(ugs.)*
Ja chyba śnię! *(ugs.)* (być zaskoczonym)

Ich dachte, mich laust der Affe, als ich von seinem Erfolg hörte.
Myślałem, że śnię, gdy usłyszałem o jego sukcesie.

LÄUTEN – etwas läuten hören *(ugs.)*
zasłyszeć coś, kogoś doszły słuchy

Ich habe etwas von dem Bau eines neuen Krankenhauses läuten hören.
Doszły mnie słuchy o budowie nowego szpitala.

LEBEN – in Saus und Braus leben *(ugs.)*
prowadzić hulaszczy tryb życia

Ich habe was im Lotto gewonnen. Jetzt werde ich mal ein paar Wochen in Saus und Braus leben.
Wygrałem co nieco na loterii. Będę mógł teraz parę tygodni pohulać.

– Leben ins Haus/in die Bude bringen *(ugs.)*
rozruszać towarzystwo

Zuerst ging alles sehr steif zu und wir freuten uns alle, als Hans kam und Leben ins Haus brachte.
Na początku było sztywno i wszyscy ucieszyliśmy się, gdy przyszedł Hans i rozruszał towarzystwo.

LEBER – frei von der Leber weg reden/sprechen *(ugs.)*
mówić/walić prosto z mostu *(ugs.)*, (mówić bez upiększeń)

„Und nun", sagte der Richter zum Angeklagten, „schildern Sie uns mal die Sache frei von der Leber weg."
– No a teraz – powiedział sędzia do oskarżonego – niech pan przedstawi sprawę bez upiększeń.

LEDER – vom Leder ziehen *(ugs.)*
nie przebierać w słowach; kląć jak szewc *(ugs.)*

Wenn du nicht sofort mit deinen Sticheleien aufhörst, werde ich mal vom Leder ziehen.
Jeśli natychmiast nie przestaniesz mi docinać, to ci wygarnę.

LEER – leer ausgehen *(ugs.)*
odejść z kwitkiem

Obwohl ich mehrere Lose genommen hatte, ging ich doch leer aus.
Mimo iż wyciągnąłem kilka losów, nie wygrałem nic.

LEHRGELD – Lehrgeld zahlen/geben *(ugs.)*
(za)płacić frycowe *(ugs.)* (być mądrym po szkodzie)

In der Jugend muss jeder Lehrgeld zahlen.
Jak się jest młodym, to się płaci frycowe.

LEIB – mit Leib und Seele
całą duszą, zaangażowany

Als Schüler war er ziemlich faul. Doch jetzt im Beruf ist er mit Leib und Seele bei der Sache.
Jako uczeń był dość leniwy. Teraz jednak oddał się całą duszą swemu zawodowi.

– etwas am eigenen Leibe verspüren/erfahren
doświadczyć na własnej skórze

Jetzt hat er einmal am eigenen Leibe verspürt, was es heißt, im Stich gelassen zu werden.
Doświadczył na własnej skórze, co to znaczy być wystawionym do wiatru.

LEICHE – über Leichen gehen *(ugs.)*
iść po trupach (do celu) (postępować bezwzględnie, bez skrupułów)

Wenn es gilt, sein Ziel zu erreichen, geht der junge Chef über Leichen.
Gdy chodzi o osiągnięcie celu, to ten młody szef idzie po trupach.

LEIM – j-m auf den Leim gehen/kriechen *(ugs.)*
pójść na lep; dać się nabrać *(ugs.)*

Er ist nun schon so oft hereingefallen und doch geht er der Werbung immer wieder auf den Leim.
Tyle razy już wpadł, a mimo to daje się nabrać na reklamę.

– aus dem Leim gehen *(ugs.)*
1. rozpaść się, rozkleić się 2. roztyć się

1. Die Schuhe kann ich nicht länger tragen. Beim letzten Regen sind sie völlig aus dem Leim gegangen.
Nie mogę więcej nosić tych butów. Podczas ostatnich deszczy rozkleiły się.

2. Inge ist seit ihrer Scheidung jetzt endgültig aus dem Leim gegangen.
Inga roztyła się po rozwodzie.

LEISTEN – sich etwas leisten können
móc sobie na coś pozwolić

Wollen wir uns heute Abend eine Flasche Wein leisten?
Pozwolimy sobie dziś wieczorem na buteleczkę wina?

LEITUNG – eine lange Leitung haben *(ugs.)*
mieć spóźniony zapłon *(ugs.)*

Ihm muss man alles dreimal erklären, ehe er etwas begreift. Der hat wirklich eine lange Leitung.
Jemu trzeba trzy razy powtarzać, nim coś zrozumie. Ten to naprawdę ma spóźniony zapłon.

LEKTION – **j-m eine Lektion erteilen**
dać komuś lekcję/nauczkę

Als der Schüler heute wieder zu spät zur Schule kam, ist ihm vom Direktor eine gehörige Lektion erteilt worden.
Gdy uczeń znowu spóźnił się do szkoły, dostał od dyrektora porządną lekcję.

LETZT – **zu guter Letzt**
na sam koniec

Zu guter Letzt blieb alles so, wie es war.
Na końcu pozostało wszystko tak, jak było.

LEVITEN – **j-m die Leviten lesen** *(ugs.)*
udzielić reprymendy; dostać ochrzan *(ugs.)*, ochrzanić, obsztorcować, obsobaczyć, opieprzyć kogoś *(vulgär.)*, zganić kogoś

Weil er heute wieder sehr schlecht gearbeitet hatte, wurden ihm vom Meister die Leviten gelesen.
Ponieważ dziś znowu nie przykładał się do roboty, majster go ochrzanił.

LICHT – **ein schlechtes/ein schiefes/kein gutes Licht auf j-n/ etwas werfen**
(przed)stawiać kogoś/coś w złym świetle (zdobyć złą opinię)

Ihr Verhalten wirft ein schlechtes Licht auf ihren Charakter.
Jej zachowanie przedstawia ją w złym świetle.

– sein Licht unter den Scheffel stellen
być zbyt skromnym

Du kannst doch etwas. Warum stellst du immer dein Licht unter den Scheffel?
Przecież jesteś dobry. Dlaczego jesteś zawsze taki skromny?

– sich/etwas ins rechte Licht rücken/setzen/stellen
przedstawić siebie/coś we właściwym świetle (ukazywać czyjeś/czegoś zalety)

Der Vertragsabschluss muss glücken. Wir müssen nur die technischen Neuerungen an der Maschine ins rechte Licht rücken.
Zawarcie umowy musi się udać. Trzeba tylko pokazać we właściwym świetle innowacje techniczne w urządzeniu.

– sich/etwas in ein falsches Licht rücken/setzen/stellen
przedstawić siebie/coś w niewłaściwym świetle

Durch die sich mehrenden Entlassungen, die lediglich auf die Unzuverlässigkeit einiger Arbeiter zurückzuführen sind, wird die Firma bei der Konkurrenz in ein völlig falsches Licht gerückt.
Liczne zwolnienia powstałe wskutek zawodności kilku pracowników przedstawiają firmę w niewłaściwym świetle.

– sein Licht leuchten lassen *(ugs.)*
popisywać się, brylować

Durch ihre witzigen Bemerkungen ließ sie auf der gestrigen Gesellschaft wieder ihr Licht leuchten.
Dzięki swym dowcipnym uwagom brylowała wczoraj w towarzystwie.

– j-n hinters Licht führen
wywieść kogoś w pole, zwieść, omamić kogoś

Gib dir keine Mühe, mich kannst du nicht so schnell hinters Licht führen.
Nie wysilaj się, mnie i tak nie wywiedziesz w pole.

LIED – **j-d weiß ein Lied davon zu singen**
znać coś z własnego doświadczenia

Hat sie auch dich um Geld betrogen? Ich weiß schon lange ein Lied davon zu singen.
Czy ciebie też oszukała na pieniądzach? Ja też mógłbym coś o tym powiedzieć.

LIEGEN – **j-m liegt viel (nichts) daran**
komuś na czymś bardzo (w ogóle nie) zależy

Mir liegt viel daran, dass mein Sohn gerade zu Ihnen in die Lehre kommt.
Bardzo mi na tym zależy, by mój syn poszedł do pana na lekcje (na naukę).

– etwas liegt j-m nicht *(ugs.)*
coś komuś nie leży *(ugs.)* (coś nie odpowiada czyimś skłonnościom, talentowi)

Tanzen liegt ihm nicht, denn er ist nicht sehr musikalisch.
Taniec mu nie leży, gdyż nie jest zbyt muzykalny.

– etwas/j-d kommt j-m sehr gelegen
coś jest komuś na rękę *(ugs.)*, coś odpowiada komuś
Bis zum Abend habe ich noch sehr viel zu tun, darum kommt mir deine Hilfe sehr gelegen.
Do wieczora mam jeszcze bardzo dużo roboty, twoja pomoc jest mi bardzo na rękę.

LINKS – **j-n links liegen lassen**
traktować kogoś jak powietrze, kogoś celowo nie zauważać

Wenn du sie strafen willst, musst du sie einfach links liegen lassen.
Jeśli chcesz ją ukarać, to po prostu traktuj ją jak powietrze.

LOCH – **auf/aus dem letzten Loch pfeifen** *(ugs.)*
gonić resztkami sił; być u kresu sił

Du machst ein Gesicht, als würdest du auf dem letzten Loch pfeifen.
Robisz taką minę, jakbyś gonił resztkami sił.

LOCKER – **nicht locker lassen** *(ugs.)*
nie odpuszczać, nie rezygnować

Mit seinen Forderungen wurde er schon mehrmals abgewiesen, aber er lässt nicht locker.
Już wielokrotnie odprawiono go z kwitkiem, ale on nie odpuszcza.

LORBEER – **Lorbeeren ernten/pflücken**
cieszyć się uznaniem

Mit seiner wissenschaftlichen Arbeit hat er viele Lorbeeren geerntet.
Jego wyniki w pracy naukowej spotkały się z uznaniem.

– **(sich) auf seinen Lorbeeren ausruhen** *(ugs.)*
spocząć na laurach (po osiągnięciu sukcesu siedzieć bezczynnie)

Du darfst (dich) jetzt nicht auf deinen Lorbeeren ausruhen.
Nie wolno ci teraz spocząć na laurach.

LOS – **mit j-m ist nicht viel los** *(ugs.)*
być do niczego *(ugs.)*, niewiele potrafić, nie nadawać się

Ich musste den Neuen wieder entlassen. Mit ihm war nicht viel los.
Musiałem zwolnić tego nowego; był do niczego.

– **[mit j-m/mit etwas] das große Los ziehen**
mieć szczęście, ktoś się komuś udał

Willi hat eine sehr gute Frau. Er hat mit ihr das große Los gezogen.
Willi ma bardzo dobrą żonę. Udała mu się.

LUCHS – **aufpassen wie ein Luchs** *(ugs.)*
uważać bacznie

Ihre Tochter ist sehr intelligent. In der Schule passt sie auf wie ein Luchs.
Jej córka jest bardzo inteligentna. W szkole bacznie uważa.

LUFT – **aus der Luft gegriffen sein** *(ugs.)*
wziąć coś z sufitu/powietrza *(ugs.)*, wyssać coś z palca *(ugs.)* (zmyślać)

Alles, was er gegen mich vorbrachte, war völlig aus der Luft gegriffen.
Wszystkie jego zarzuty przeciwko mnie były wyssane z palca.

– **die Luft ist rein/sauber** *(ugs.)*
nic nie grozi, jest bezpiecznie

Wir schicken ihn zuerst in die Wohnung, um auszukundschaften, ob die Luft rein ist.
Wysłaliśmy go najpierw do mieszkania, by sprawdził, czy jest bezpiecznie.

– **es ist/herrscht dicke Luft** *(ugs.)*
panuje napięcie, coś wisi w powietrzu

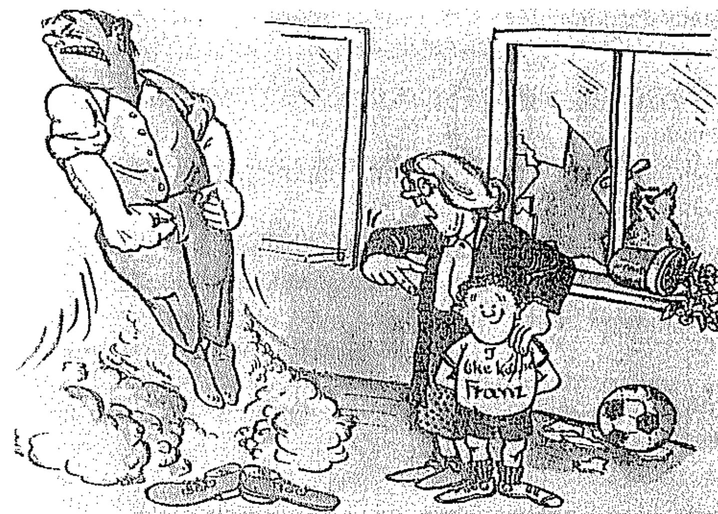
Schon vor dem Kriegausbruch konnte man aus den Zeitungsberichten entnehmen, dass dicke Luft war.
Już przed wybuchem wojny można było wywnioskować z gazet, że atmosfera jest napięta.

– **Luft für j-n sein** *(ugs.)*
traktować kogoś jak powietrze *(ugs.)* (nie zauważać kogoś)

Seitdem er verschiedentlich versucht hat, mich bei anderen lächerlich zu machen, ist er Luft für mich.
Po jego wielokrotnych próbach ośmieszenia mnie traktuję go jak powietrze.

– **in der Luft liegen** *(ugs.)*
wisieć w powietrzu (wyczuwać, że coś się wydarzy)

Wir hielten uns nicht lange in der politischen Versammlung auf, denn wir hatten von Anfang an das Gefühl, dass etwas in der Luft lag.
Nie byliśmy długo na tym zebraniu, gdyż od samego początku czuliśmy, że coś wisi w powietrzu.

Als er von den Schandtaten seines Sohnes hörte, ging er in die Luft.

– **[schnell/leicht] in die Luft gehen** *(ugs.)*
[szybko/łatwo] się denerwować, wybuchać

Als er von den Schandtaten seines Sohnes hörte, ging er in die Luft.
Wybuchnął złością, gdy się dowiedział o niegodziwościach syna.

– **j-n an die (frische) Luft setzen/befördern** *(ugs.)*
wyrzucić, zwolnić kogoś

Ich setzte den Frechdachs kurzerhand an die (frische) Luft.
Nie namyślając się długo, wyrzuciłem zuchwalca na ulicę.

LUFTSCHLOSS – **Luftschlösser bauen**
budować/stawiać zamki na lodzie; snuć nierealne plany

Das verliebte Paar saß im Park und baute Luftschlösser.
Zakochana para siedziała w parku i snuła nierealne plany.

LUPE – **etwas/j-n scharf unter die Lupe nehmen** *(ugs.)*
wziąć kogoś/coś pod lupę (obserwować kogoś i surowo oceniać)

Alle Beamten werden vor ihrer Anstellung gründlich unter die Lupe genommen.
Przed zatrudnieniem urzędnicy są dokładnie sprawdzani.

LUSTIG – **sich über j-n/etwas lustig machen**
kpić, żartować z czegoś/kogoś

Er leidet sehr darunter, dass sich die Leute über ihn lustig machen.
Bardzo cierpi z tego powodu, że ludzie się z niego naśmiewają.

– **das kann ja lustig werden** *(ugs., iron.)*
może być wesoło *(iron.)*

Die Vorstellung ist ausverkauft und die Hauptdarstellerin krank. Na, das kann ja lustig werden.
Bilety na przedstawienie są wyprzedane, a wykonawczyni głównej roli jest chora. No, to może być wesoło.

M

MACHEN – **sich nichts (nicht viel, wenig) daraus machen** *(ugs.)*
nie lubić czegoś

Korpulente Menschen machen sich nicht viel aus Sport.
Osoby korpulentne nie lubią sportu.

MACHTWORT – **(mit j-m) ein Machtwort sprechen**
zadecydować w sposób autorytarny

Willst du nicht mit deinem Sohn wegen seiner Faulheit in der Schule ein Machtwort sprechen?
Nie chcesz przywołać syna do porządku z powodu jego leniuchowania w szkole?

MÄDCHEN – **j-d ist Mädchen für alles**
chłopiec na posyłki

In seiner Firma ist er Mädchen für alles.
W swojej firmie jest chłopcem na posyłki.

MAGEN – **j-m schwer im Magen liegen** *(ugs.)*
coś leży komuś na wątrobie *(ugs.)* (coś sprawia komuś kłopot, martwi kogoś)

Die unangenehme Nachricht liegt mir noch schwer im Magen.
Ta nieprzyjemna wiadomość leży mi na wątrobie.

MANN – **seinen Mann stehen**
stanąć na wysokości zadania (sprawdzić się, wykonać)

Nach dem Tode ihres Mannes übernahm sie die Firma. Sie stand dort ihren Mann, bis ihr Sohn Firmenchef wurde.
Po śmierci męża przejęła firmę. Stanęła na wysokości zadania, dopóki jej syn nie został szefem firmy.

– **etwas an den Mann bringen** *(ugs.)*
upchnąć towar *(ugs.)*, sprzedać coś

Und wenn die Geschäfte noch so schlecht gehen, er versteht es immer, seine Ware an den Mann zu bringen.
Nawet jeśli interesy źle idą, on zawsze potrafi upchnąć towar.

MANTEL – **den Mantel nach dem Wind hängen**
jak chorągiewka na wietrze/na dachu; patrzeć, skąd wiatr wieje (dostosowywać się natychmiast do nowych okoliczności)

Wenn eine andere Partei an die Regierung kommt, gibt es viele, die gleich ihren Mantel nach dem Wind hängen.
Gdy inna partia przejmuje rząd, to wielu zachowuje się jak chorągiewka na wietrze.

MARK – **(j-m) durch Mark und Bein gehen/fahren/dringen**
przeszyć do szpiku kości (przenikliwy, przeszywający)

Der Schrei des Verletzten ging mir durch Mark und Bein.
Krzyk rannego przeszył mnie do szpiku kości.

MAUL – **j-m das Maul/den Mund stopfen** *(ugs.)*
zatkać komuś gębę *(ugs.)* (skłonić kogoś do milczenia)

Wie kann sie nur solche Lügen verbreiten? Ich werde ihr mal das Maul stopfen.
Jakże można roznosić takie kłamstwa? Będę musiał zatkać jej gębę.

– **j-m ums Maul gehen/j-m Honig ums Maul schmieren** *(ugs.)*
schlebiać komuś

Er ließ keine Gelegenheit vorübergehen, seinen Vorgesetzten ums Maul zu gehen (Honig ums Maul zu schmieren).
Nie przepuścił żadnej okazji, by schlebiać swoim przełożonym.

MAULAFFE – **Maulaffen feilhalten**
gapić się *(ugs)*

Was stehst du herum und hältst Maulaffen feil?
Czego tak stoisz i się gapisz?

MEHR – **nach mehr schmecken** *(ugs.)*
mieć chętkę na więcej

Der Wein ist vorzüglich, er schmeckt nach mehr.
Wino jest wyśmienite, mam chętkę na więcej.

MEILE – **etwas drei Meilen gegen den Wind riechen** *(ugs.)*
wyczuć coś na odległość (przewidywać coś)

Dass an dem Geschäft etwas faul ist, riecht man schon drei Meilen gegen den Wind.
To, że interes jest podejrzany, można wyczuć na odległość.

MEIN – **Mein und Dein verwechseln/nicht unterscheiden können** *(ugs., euphem.)*
nie odróżniać swego od cudzego (przywłaszczać sobie cudzą własność)

Er kann Mein und Dein nicht unterscheiden.
On nie potrafi odróżnić swego od cudzego.

MELDEN – **nichts zu melden haben** *(ugs.)*
nie mieć nic do gadania *(ugs.)*

Viele schikanieren ihre Untergebenen, weil sie zu Hause nichts zu melden haben.
Wielu szykanuje swych podwładnych, ponieważ sami w domu nie mają nic do gadania.

MESSER – **j-m das Messer auf die Brust setzen** *(ugs.)*
przyłożyć komuś nóż do gardła (wywierać na kogoś przymus)

Mit der Drohung, ihn zu verklagen, setzte der Gläubiger dem Schuldner das Messer auf die Brust.
Wierzyciel przystawił dłużnikowi nóż do gardła, grożąc mu sprawą sądową.

MIENE – **gute Miene zum bösen Spiel machen**
robić dobrą minę do złej gry (godzić się z losem)

Obwohl er sich auf der Faschingsparty gar nicht wohl fühlte, machte er gute Miene zum bösen Spiel.
Chociaż źle się czuł na karnawałowym przyjęciu, robił dobrą minę do złej gry.

MIR – **mir nichts, dir nichts** *(ugs.)*
ni stąd, ni zowąd

Sie kam mir nichts, dir nichts ins Zimmer.
Ni stąd, ni zowąd weszła do pokoju.

MOND – **nach dem Mond gehen**
(dot. zegarów) *(ugs.)* jest niedokładny *(ugs.),* chodzi jak chce

Ich hatte keine Ahnung, wie spät es war, denn meine Uhr ging nach dem Mond.
Nie miałem pojęcia, która godzina, gdyż mój zegarek chodzi, jak chce.

– **auf/hinter dem Mond leben** *(ugs.)*
żyć jak na księżycu *(ugs.)* (być zacofanym), sto lat za Murzynami

Die Leute in diesem Dorf leben wirklich hinter dem Mond.
Ludzie na tej wsi żyją naprawdę jak na księżycu (z dala od rzeczywistości).

MONDSCHEIN – **j-d kann mir im Mondschein begegnen** *(salopp)*
ktoś może kogoś pocałować gdzieś *(salopp)* (nic mnie nie obchodzi)

Mit dem will ich nichts zu tun haben. Der kann mir mal im Mondschein begegnen.
Nie chcę mieć z nim nic do czynienia; może mnie pocałować w nos.

MÜCKE – **aus einer Mücke einen Elefanten machen** *(ugs.)*
robić z igły widły (mocno przesadzać)

Diese Kleinigkeit war doch kein Grund zur Aufregung. Man darf doch nicht immer gleich aus einer Mücke einen Elefanten machen.
Ten drobiazg nie powinien być przyczyną zdenerwowania. Nie można przecież zaraz robić z igły widły.

MUND – **den Mund auftun/aufmachen**
otworzyć gębę, odezwać się

Während der ganzen Unterhaltung hörte er sehr interessiert zu, tat aber den Mund nicht auf.
Przysłuchiwał się rozmowie z zainteresowaniem, ale sam ani razu nie otworzył ust (gęby).

– den Mund auf dem rechten Fleck haben
być wygadanym

Der Handelsvertreter hatte den Mund auf dem rechten Fleck und erzielte gute Abschlüsse.
Przedstawiciel handlowy był wygadany i osiągał dobre wyniki.

– j-m den Mund wässrig machen
narobić komuś apetytu; (sprawić, że) ślinka komuś cieknie

Der Duft nach frisch gegrillten Hähnchen macht einem so richtig den Mund wässrig.
Zapach świeżo upieczonego kurczaka sprawia, że człowiekowi ślinka cieknie.

– nicht auf den Mund/aufs Maul gefallen sein
mieć cięty język, umieć się wygadać

Sie hat die Prüfung glänzend bestanden. Sie ist ja schließlich nicht auf den Mund gefallen.
Egzamin zdała świetnie. Potrafi przecież się wygadać.

– einen großen Mund/ein großes Maul *(salopp)* **haben** *(ugs.)*
mieć niewyparzoną gębę *(ugs.)* (mówić nieprawdę, blagować)

Man kann nicht vernünftig mit ihr reden, sie hat immer einen großen Mund.
Nie można z nią sensownie porozmawiać, ona zawsze blaguje.

– den Mund/das Maul/die Schnauze *(salopp)* **halten**
trzymać język za zębami/mordę *(vulgär)* na kłódkę, stulić gębę *(ugs.)* (milczeć, nie zdradzić czegoś)

Dass du mir ja den Mund hältst und niemandem etwas erzählst!
Żebyś mi trzymał język za zębami i nikomu nic nie opowiadał.

Der Kerl soll ja sein Maul halten, sonst mache ich ihn fertig.
Niech ten typ trzyma mordę na kłódkę, w przeciwnym razie go załatwię.

– j-m den Mund/das Maul *(salopp)* **verbieten** *(ugs.)*
zamknąć komuś usta/gębę *(ugs.)* (nie pozwalać komuś mówić)

Er lässt sich von niemandem den Mund verbieten.
Nie daje sobie zamknąć gęby.

– den Mund/das Maul *(salopp)* **aufreißen/voll nehmen** *(ugs.)*
drzeć się, chełpić się, obiecywać

Du darfst ihm nicht alles glauben, er nimmt gern den Mund voll.
Nie możesz mu we wszystko wierzyć, on lubi się chwalić.

– j-m das Wort aus dem Mund nehmen
wyjąć komuś z ust (powiedzieć coś, co właśnie chciał powiedzieć ktoś inny)

Du nimmst mir das Wort aus dem Mund. Gerade das wollte ich auch sagen.
Wyjąłeś mi to z ust; właśnie miałem to powiedzieć.

– j-m das Wort im Munde umdrehen
przekręcać czyjeś słowa (zmieniać celowo sens czyichś słów)

Jeden Tag habe ich mit meiner Nachbarin Ärger. Die dreht einem doch glatt das Wort im Munde um.
Każdego dnia mam problemy z moją sąsiadką. Ona z łatwością potrafi przekręcać słowa każdego.

– mit dem Mund vorneweg sein *(ugs.)*
być zarozumiałym, wścibskim

Es macht keinen guten Eindruck, wenn man immer mit dem Mund vorneweg ist.
Nie robi to dobrego wrażenia, gdy jest się zarozumiałym.

– j-m nach dem Munde reden
przytakiwać komuś (mówić to, co ktoś chce usłyszeć)

Menschen, die anderen gern nach dem Munde reden, sind nicht ehrlich.
Ludzie, którzy innym chętnie przytakują, są nieuczciwi.

den Mund wässrig machen

– **sich den Mund verbrennen** *(ugs.)*
sparzyć się; zaszkodzić sobie gadaniem

Warum kann er denn nicht ruhig zuhören und seine Meinung für sich behalten? Immer muss er sich den Mund verbrennen.
Dlaczego on nie może spokojnie się przysłuchiwać i zachować dla siebie swoje zdanie? Zawsze musi wtykać nos w nie swoje sprawy.

– **sich etwas vom Munde absparen**
odejmować sobie od ust (sprawiać sobie coś dzięki wielkim wyrzeczeniom)

Unser Nachbar hat sich den neuen Fernsehapparat buchstäblich vom Munde abgespart.
Nasz sąsiad sprawił sobie nowy telewizor, oszczędzając na wszystkim (odejmując sobie od ust).

– **Mund und Nase aufsperren/aufreißen** *(ugs.)*
rozdziawić gębę; szczęka komuś opadła *(ugs.)* (zdumiewać się)

Als die Eheleute von ihrem Glück erfuhren, sperrten sie vor Überraschung Mund und Nase auf.
Małżonkowie rozdziawili gęby ze zdziwienia, gdy dowiedzieli się o swym szczęściu.

MUNDTOT – **j-n mundtot machen**
zamknąć komuś usta (nie pozwalać komuś mówić)

Bei jeder Gelegenheit versucht sie, ihn mundtot zu machen.
Przy każdej okazji próbuje zamknąć mu usta.

MUNDWERK – **ein loses Mundwerk haben** *(ugs.)*
mieć niewyparzoną gębę *(ugs.)*; mieć ostry język; być wyszczekanym *(ugs.)* (mówić bezczelnie)

Ich kann die Frau nicht leiden. Sie hat ein zu loses Mundwerk.
Nie cierpię tej kobiety. Ma niewyparzoną gębę.

MÜRBE – **j-n mürbe machen**
przełamać czyjś opór

Der Zeitungswerber hat so lange auf die alte Frau eingeredet, bis er sie mürbe gemacht hatte und sie die Zeitungsbestellung unterschrieb.
Agent reklamowy tak długo przekonywał staruszkę, aż przełamał jej opór i podpisała prenumeratę gazety.

MUSIK – **Musik in den Ohren sein**
być muzyką dla czyichś uszu; być jak balsam na rany, balsam pociechy (cieszyć się usłyszaną wiadomością)

Als ich heute hörte, dass ich eine Gehaltserhöhung bekommen soll, war das natürlich Musik in meinen Ohren.
Gdy usłyszałem, że otrzymam podwyżkę, było to oczywiście jak muzyka dla mych uszu.

MUTTERMILCH – **etwas mit der Muttermilch eingesogen haben**
wyssać z mlekiem matki (zetknąć się z czymś już we wczesnym dzieciństwie)

Sein Vater war Dirigent und seine Mutter eine berühmte Sängerin, so hat er die Musik sozusagen mit der Muttermilch eingesogen.
Ojciec był dyrygentem, a matka słynną śpiewaczką, tak że można powiedzieć, iż muzykę wyssał z mlekiem matki.

N

NACH – **nach wie vor**
nadal, wciąż jeszcze

Er war nach wie vor an dem Hauskauf interessiert.
Był nadal zainteresowany kupnem domu.

NACHSAGEN – **sich etwas nicht nachsagen lassen**
nie dopuścić do pomówienia siebie o coś

„Dass ich geizig sein soll, lasse ich mir nicht nachsagen", rief er seinen Kollegen zu und lud alle zu einer Runde Bier ein.
– Nie pozwolę, żeby pomówiono mnie o to, że jestem skąpcem – powiedział do kolegów i zaprosił wszystkich na kolejkę piwa.

NACHT – **hässlich wie die Nacht** *(ugs.)*
ktoś jest brzydki jak noc (bardzo brzydki)

Wenn jemand sagt, Willis Frau sei hässlich wie die Nacht, so ist das maßlos übertrieben.
Jeśli ktoś powie, że żona Willego jest brzydka jak noc, to jest to niezmiernie przesadzone.

– **sich die Nacht um die Ohren schlagen** *(ugs.)*
nie zmrużyć oka (nie spać w nocy)

Als ich noch jung war, habe ich mir manche Nacht mit Vergnügen um die Ohren geschlagen.
Gdy byłem jeszcze młody, to z przyjemnością spędzałem niejedną noc bez snu.

NACKEN – **j-m den Nacken beugen** *(veralt.)*
ugiąć kogoś, upokorzyć kogoś

Er hatte es immer daran abgesehen, seinen Untergebenen den Nacken zu beugen.
On już zawsze zmierzał do tego, by upokorzyć swych podwładnych.

– **j-m im Nacken sitzen**
deptać komuś po piętach, siedzieć na karku (prześladować kogoś)

Es war eine Flucht auf Leben und Tod, denn die Haie saßen ihm fast schon im Nacken.
Była to ucieczka na śmierć i życie, gdyż rekiny były tuż za nim (siedziały mu już niemal na karku).

NACKT – **die nackte Wahrheit**
naga prawda (czysta prawda)

Was ich erzähle, ist kaum zu glauben, aber es ist die nackte Wahrheit.
Trudno uwierzyć w to, co opowiadam, ale taka jest naga prawda.

– **sein nacktes Leben retten**
ujść z życiem (uratować jedynie życie)

Bei der Überschwemmung konnten viele nur ihr nacktes Leben retten.
Podczas powodzi wielu uszło z życiem.

NADELSTICH – **j-m Nadelstiche versetzen**
dręczyć kogoś; wsadzać komuś szpile *(ugs.)*

Jeder geht ihm aus dem Wege, denn bei jeder Gelegenheit versucht er, anderen Nadelstiche zu versetzen.
Każdy schodzi mu z drogi, gdyż przy byle okazji wbija każdemu szpile.

NAGEL – **etwas an den Nagel hängen** *(ugs.)*
zawiesić coś na kołku *(ugs.)*, zrezygnować z czegoś

Nach seiner Heirat mit der Fabrikantentochter hängte er seinen Beruf an den Nagel und trat in das Geschäft seines Schwiegervaters ein.
Po poślubieniu córki fabrykanta zrezygnował z zawodu i wszedł do interesu teścia.

– **den Nagel auf den Kopf treffen** *(ugs.)*
trafić w sedno (powiedzieć dokładnie to, co należało)

Mit deiner Bemerkung hast du den Nagel auf den Kopf getroffen.
Tym wyjaśnieniem trafiłeś w sedno sprawy.

NAHE – **j-m zu nahe treten**
urazić/dotknąć kogoś

Ich möchte über sie lieber nichts sagen, denn ich will ihr nicht zu nahe treten.
Wolałbym o niej nic nie mówić, gdyż nie chcę jej urazić.

NAME – **sich einen Namen machen**
wyrobić sobie markę/nazwisko (stać się sławnym)

Mit seiner Kunst hat er sich in kurzer Zeit einen Namen gemacht.
Dzięki sztuce wyrobił sobie w krótkim czasie nazwisko.

– **das Ding/Kind beim rechten/richtigen Namen nennen**
nazwać rzeczy po imieniu (mówić o czymś otwarcie)

Was andere von mir denken, ist mir gleich. Ich bin es jedenfalls gewohnt, das Ding (oder Kind) beim rechten Namen zu nennen.
Jest mi obojętne, co inni o mnie myślą. Jestem w każdym razie przyzwyczajony nazywać rzeczy po imieniu.

NARR – **j-n zum Narren halten**
nabijać się z kogoś (drwić, wyśmiewać się z kogoś)

Nur die Dummen glauben, andere zum Narren halten zu können.
Tylko głupcy myślą, że mogą drwić z innych.

NASE – **die Nase über j-n/etwas rümpfen**
kręcić nosem; patrzeć na kogoś z góry (traktować kogoś pogardliwie)

Bevor man über andere die Nase rümpft, sollte man sich erst selbst kritisch betrachten.
Zanim zacznie się patrzeć z góry na innych, powinno się najpierw siebie krytycznie ocenić.

– **eine feine/gute Nase (für etwas) haben; die richtige Nase haben** *(ugs.)*
mieć nosa (do czegoś) *(ugs.)* (być przenikliwym)

Er hat eine feine Nase für Geschäfte, die Gewinn abwerfen.
Ma nosa do interesów, które przynoszą zysk.

– **(von j-m/von etwas) die Nase/die Schnauze (gestrichen) voll haben** *(ugs.)*
mieć kogoś/czegoś po dziurki w nosie, mieć kogoś/czegoś dość *(ugs.)*

Vergnügen ist etwas Schönes, aber wenn es zu viel wird, hat man sehr bald die Nase voll davon.
Rozrywka jest rzeczą piękną, ale gdy jest jej za dużo, to ma się jej szybko dość.

– **die/seine Nase in etwas/alles (hinein)stecken** *(ugs.)*
wsadzać/wścibiać nos w coś/we wszystko; wtrącać swoje trzy grosze do czegoś *(ugs.)* (interesować się czymś, co nas nie powinno obchodzić)

Wie oft wurde ihm schon verboten, seine Nase in Dinge zu stecken, die ihn nichts angehen.
Jakże często zakazywano mu wtykać nos w nie swoje sprawy.

– **j-m etwas auf die Nase binden** *(ugs.)*
rozpowiadać, donosić komuś

Ich habe dir im Vertrauen erzählt, dass ich mich verlobt habe, und du musst es dem Chef gleich auf die Nase binden.
Opowiedziałam ci w zaufaniu o moich zaręczynach, a ty musiałaś o tym zaraz donieść szefowi.

– **j-m etwas an der Nase(nspitze) ansehen** *(ugs.)*
widzieć, poznać po oczach

Du hast wohl heute deine Schularbeiten nicht gemacht? Das sehe ich dir doch an der Nasenspitze an.
Pewno nie odrobiłeś dziś pracy domowej; widzę to po twoich oczach.

– **sich an die eigene Nase fassen** *(ugs.)*
troszczyć się o swoje własne słabości

Bevor Sie Ihre Kollegen kritisieren, fassen Sie sich lieber an Ihre eigene Nase.
Zanim zacznie pan krytykować swoich kolegów, niech pan najpierw popatrzy na siebie.

– **auf der Nase/Schnauze liegen** *(ugs.)*
być chorym

Mit der Erkältung habe ich über eine Woche auf der Nase gelegen.
Z powodu przeziębienia leżałem ponad tydzień w łóżku.

– **j-n mit der Nase auf etwas stoßen** *(ugs.)*
prowadzić kogoś za rączkę *(ugs.)* (naprowadzać kogoś na coś)

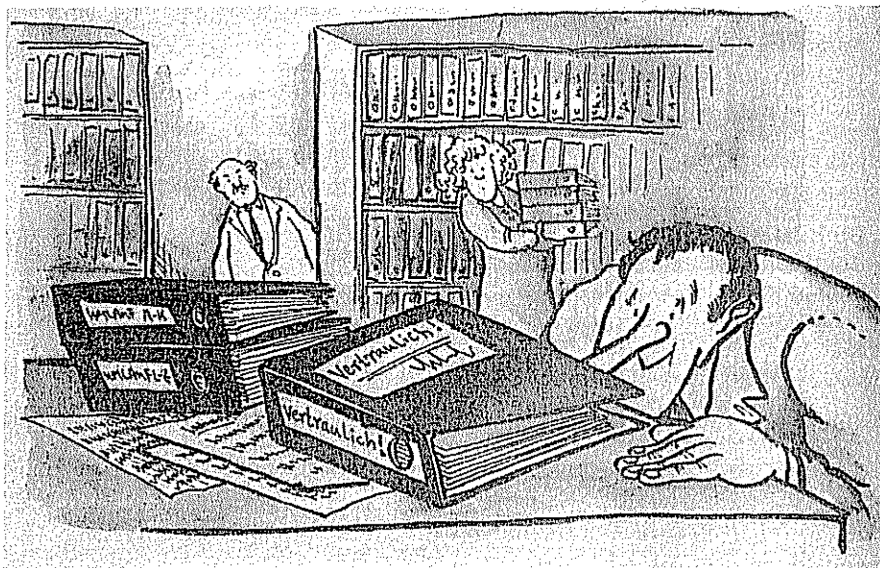
Mancher ist so begriffsstutzig, dass er nicht merkt, was um ihn herum vorgeht. Man muss ihn erst mit der Nase auf alles stoßen.
Niejeden jest tak niepojętny, że nie zauważa, co się wokół niego dzieje. Trzeba go dopiero na wszystko naprowadzać.

– **j-m etwas vor der Nase wegschnappen** *(ugs.)*
sprzątnąć coś komuś sprzed nosa *(ugs.)* (zabrać komuś coś, co chciał mieć)

Beim Schlussverkauf versucht einer dem anderen das beste Stück vor der Nase wegzuschnappen.
Przy wyprzedaży próbuje jeden drugiemu sprzątnąć sprzed nosa najlepszy kąsek.

– **j-m vor der Nase wegfahren** *(ugs.)*
uciec komuś sprzed nosa

Als ich zum Bahnhof kam, fuhr mir der Zug direkt vor der Nase weg.
Gdy przybyłem na dworzec, pociąg uciekł mi sprzed nosa.

die Nase in alles stecken

– j-m etwas unter die Nase reiben *(ugs.)*
wytykać coś komuś *(ugs.)* (robić komuś wymówki)

Die Verfehlung wurde ihm von seiner Frau immer wieder unter die Nase gerieben.
Żona ciągle mu wytykała to uchybienie.

– j-n an der Nase herumführen *(ugs.)*
wodzić kogoś za nos *(ugs.)* (zwodzić kogoś)

Sie hat ihre Verlobung gelöst, denn sie wollte sich nicht länger von ihm an der Nase herumführen lassen.
Zerwała zaręczyny, gdyż nie chciała dać się wodzić mu za nos.

NASE(N)LANG – alle nase(n)lang *(ugs.)*
często

Es ist gefährlich, spät abends allein auf die Straße zu gehen. Alle nase(n) lang liest man von nächtlichen Überfällen.
Jest niebezpiecznie wychodzić samemu późnym wieczorem na ulicę. Ciągle czyta się o nocnych napadach.

NEBEL – bei Nacht und Nebel
potajemnie, pod osłoną nocy

Um der Gewaltherrschaft zu entgehen, flüchteten viele Einwohner bei Nacht und Nebel.
By ujść przed dyktaturą, wielu mieszkańców uciekło pod osłoną nocy.

NEHMEN – j-n zu nehmen wissen
wiedzieć, jak podejść do (potrafić postępować z kimś)

Er ist ein guter Geschäftsmann, denn er weiß seine Kunden zu nehmen.
Jest dobrym handlowcem, bowiem potrafi obchodzić się z klientami.

– sich etwas nicht nehmen lassen
obstawać przy swoim, nie chcieć zrezygnować

Viele ließen es sich trotz des schlechten Wetters nicht nehmen, die siegreiche Mannschaft auf dem Flugplatz zu begrüßen.
Mimo złej pogody wielu nie chciało zrezygnować z powitania zwycięskiej drużyny.

– Reißaus nehmen *(ugs.)*
dać drapaka; wziąć nogi za pas *(ugs.)* (szybko uciekać)

Als die Polizei eintraf, nahmen die Einbrecher schleunigst Reißaus.
Gdy przybyła policja, włamywacze dali drapaka.

NEIN – nicht Nein sagen können
nie umieć powiedzieć „nie" (nie potrafić komuś odmówić)

Immer gibt er ihren Wünschen nach, er kann einfach nicht Nein sagen.
Zawsze spełnia jej życzenia, nie potrafi po prostu powiedzieć „nie".

NENNER – etwas auf einen Nenner bringen
sprowadzić do wspólnego mianownika (pogodzić coś ze sobą)

Es ist schwer, alle eure Wünsche auf einen Nenner zu bringen.
Trudno sprowadzić wszystkie wasze życzenia do wspólnego mianownika.

NERV – j-m auf die Nerven fallen/gehen *(ugs.)*
działać komuś na nerwy

Die alte Frau fällt mir mit ihrem dummen Geschwätz auf die Nerven.
Staruszka działa mi na nerwy tą głupawą gadaniną.

NESSEL – **sich in die Nesseln setzen** *(ugs.)*
wpaść w tarapaty, narazić się na nieprzyjemności

Vertreter sollte man nicht in seine Wohnung lassen, man kann sich damit allzu leicht in die Nesseln setzen.
Nie powinno się wpuszczać akwizytorów do mieszkania, gdyż można łatwo wpaść w tarapaty.

NETT – **das kann ja nett werden!** *(ugs., iron.)*
Może być wesoło! *(iron.)* (trzeba się przygotować na coś niemiłego)

Morgen kommt der Revisor in unsere Bank. – Das kann ja nett werden!
Jutro przyjdzie do banku kontroler. – To może być wesoło!

NETZ – **j-m ins Netz gehen** *(ugs.)*
wpaść komuś w sieć/w sidła (dać się komuś przechytrzyć)

Der Betrüger ist der Polizei ins Netz gegangen.
Oszust wpadł policji w sieć.

NEUN – **ach du grüne Neune!** *(ugs.)*
O rany!

Richards Frau hat jetzt zum zweiten Mal Zwillinge bekommen? -Ach du grüne Neune!
Żona Ryszarda urodziła po raz drugi bliźniaki? – O rany!

NICHTS – **für/wegen nichts und wieder nichts** *(ugs.)*
psu na budę, nadaremnie, na próżno

Wir haben uns alle Mühe gegeben, aber die ganze Arbeit war für nichts und wieder nichts.
Daliśmy z siebie wszystko, ale cała robota zdała się psu na budę.

– zu nichts kommen
nie dojść do niczego

Von allen Seiten wurde ihm geholfen, aber er kam trotzdem zu nichts.
Zewsząd otrzymywał pomoc, ale mimo to nie doszedł do niczego.

NIMMERWIEDERSEHEN – **auf Nimmerwiedersehen verschwinden** *(ugs.)*
ulotnić się jak kamfora, zniknąć

Der Hotelgast verschwand, ohne seine Rechnung zu bezahlen, auf Nimmerwiedersehen.
Gość hotelowy ulotnił się jak kamfora, nie zapłaciwszy rachunku.

NOCH – **noch und noch**
od cholery; do diabła i trochę (bardzo dużo)

Ich kann noch und noch Geld für dich ausgeben. Du bist immer noch nicht zufrieden.
Mogę wydać na ciebie, nie wiem ile pieniędzy; ty i tak jesteś zawsze niezadowolona.

NOT – **seine liebe Not mit j-m/etwas haben** *(ugs.)*
mieć cztery światy (mieć z czymś/kimś dużo pracy i kłopotów)

Die arme Frau hatte mit ihren vielen Kindern ihre liebe Not.
Biedna kobieta miała z tylu dzieciakami cztery światy.

– wenn Not am Mann ist *(ugs.)*
w potrzebie, z konieczności

Wenn Not am Mann ist, müssen bei der Ernte sogar die Kinder mithelfen.
Z konieczności nawet dzieci muszą pomagać przy żniwach.

– mit (knapper) Mühe und Not
ledwo, ledwo

Mit Mühe und Not wurden bei dem Brand alle Hausbewohner gerettet.
Wszyscy mieszkańcy zostali uratowani z pożaru z wielkim trudem.

– zur Not
od biedy (ledwo)

Ihre Leistungen reichen zur Not für eine Versetzung in die nächste Klasse.
Jej wyniki ledwo wystarczą do promocji do następnej klasy.

NUMMER – **auf Nummer Sicher sitzen/sein** *(ugs.)*
siedzieć za kratkami

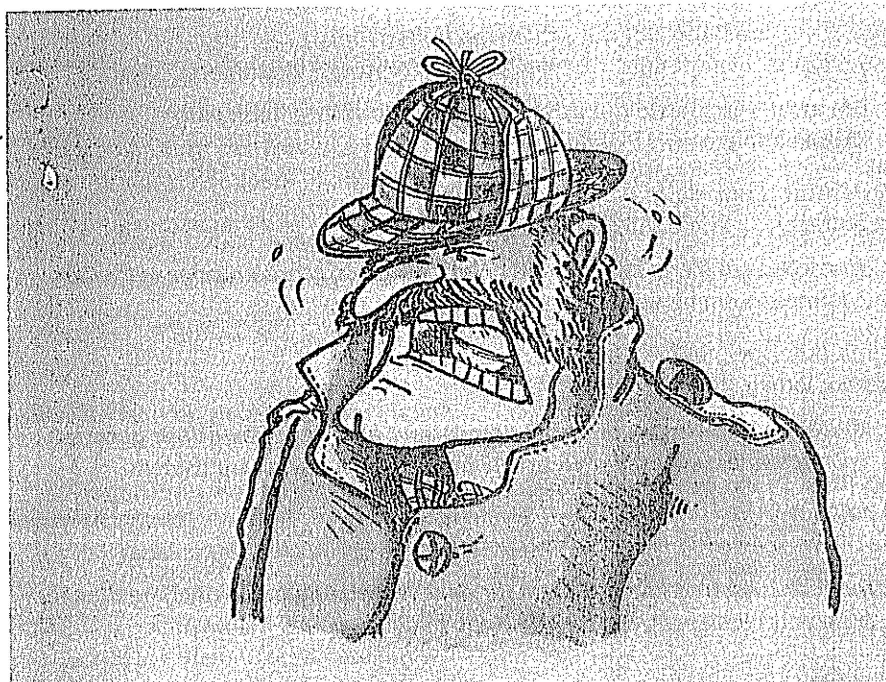
Ihr Sohn war kriminell und verbrachte die meiste Zeit seines Lebens auf Nummer Sicher.
Jej syn był kryminalistą i przesiedział większość życia za kratkami.

– bei j-m eine gute/große Nummer haben *(ugs.)*
mieć dobrą markę u kogoś, być dobrze notowanym (być przez kogoś bardzo cenionym)

Du hast beim Chef keine gute Nummer.
Nie masz dobrej marki u szefa.

NUSS – **eine harte Nuss zu knacken haben** *(ugs.)*
mieć twardy orzech do zgryzienia (mieć problemy do rozwiązania)

Als Detektiv haben Sie sicher eine recht harte Nuss zu knacken.
Jako detektyw ma pan zapewne twardy orzech do zgryzienia.

eine harte Nuss zu knacken haben

O

OBEN – **j-n von oben herab ansehen**
patrzeć na/traktować kogoś z góry

Es ist ihre Art, neue Kolleginnen von oben herab anzusehen.
To jej zwyczaj, by traktować nowe koleżanki z góry.

– von oben bis unten
od góry do dołu, od stóp do głów, gruntownie

Bei der Vorstellung musterte mich der Chef von oben bis unten.
Podczas rozmowy wstępnej szef mierzył mnie wzrokiem od stóp do głów.

OBENHIN – **etwas nur so obenhin tun**
pobieżnie, powierzchownie

Einen genauen Eindruck habe ich nicht von dem Bild, denn ich habe es nur so obenhin angesehen.
Nie mam dokładnego wyobrażenia o obrazie, gdyż obejrzałam go tylko pobieżnie.

OBERSTÜBCHEN – **bei j-m ist es nicht ganz richtig im Oberstübchen/unterm Dach** *(ugs.)*
komuś brak piątej klepki; ktoś ma niedobrze w głowie (poukładane); dach komuś przecieka *(ugs.)*

Wie kann er so etwas behaupten. Bei ihm ist's wohl nicht ganz richtig im Oberstübchen?
Jak on może coś takiego twierdzić? Brak mu chyba piątej klepki.

OBERWASSER – **Oberwasser haben** *(ugs.)*
być górą; być panem sytuacji (mieć przewagę)

Wenn du dich dauernd von ihr bevormunden lässt, hat sie bald Oberwasser.
Jeśli pozwolisz jej, by narzucała ci ciągle swoją wolę, to wkrótce będzie górą.

OFFEN – **ein offenes Haus haben/führen**
prowadzić otwarty dom (przyjmować dużo gości)

Als wir noch vermögend waren, hatten wir immer ein offenes Haus.
Gdy byliśmy majętni, to prowadziliśmy zawsze otwarty dom.

OHR – **die Ohren spitzen** *(ugs.)*
nadstawiać uszu (przysłuchiwać się)

Kinder spitzen die Ohren, wenn sie etwas nicht hören sollen.
Dzieci nadstawiają uszu, gdy nie powinny czegoś słyszeć.

– die Ohren steifhalten *(ugs.)*
uszy do góry (nie rezygnować, wytrzymać)

Bald hast du die Prüfung überstanden, du musst nur die Ohren steifhalten.
Wkrótce będziesz po egzaminie, uszy do góry!

– auf den Ohren sitzen *(ugs.)*
nie słyszeć, mieć uszy zatkane

Hast du denn das Klingeln nicht gehört? Du sitzt wohl auf den Ohren.
Nie słyszałeś dzwonka? Masz chyba uszy zatkane.

– ein feines Ohr für etwas haben *(ugs.)*
być wyczulonym na coś, mieć wyczucie

Mutter hat für Unwahrheiten immer ein feines Ohr gehabt.
Matka zawsze była wyczulona na kłamstwa.

– ein offenes Ohr haben (für j-n/etwas) *(ugs.)*
być życzliwie nastawionym do...

Unser Pfarrer hat für jeden ein offenes Ohr.
Nasz proboszcz jest do każdego życzliwie nastawiony.

– es faustdick hinter den Ohren haben *(ugs.)*
być szczwanym jak lis; ktoś jest kuty na cztery nogi; być cwanym *(ugs.)* (być chytrym i podstępnym)

Seien Sie vorsichtig bei den Verhandlungen. Herr X. ist zwar sehr liebenswürdig, aber er hat es faustdick hinter den Ohren.
Niech pan będzie ostrożny w pertraktacjach. Pan X. jest wprawdzie bardzo miły, ale to szczwany lis.

– ganz Ohr sein *(ugs.)*
zamienić się w słuch (słuchać uważnie)

Du wolltest mir doch etwas erzählen. – Bitte, ich bin ganz Ohr.
Chciałaś mi przecież coś opowiedzieć. Zamieniam się w słuch.

– die Wände haben Ohren *(ugs.)*
ściany mają uszy *(ugs.)* (ktoś może podsłuchać)

Wenn du mir etwas anvertrauen willst, sprich bitte leise! Die Wände haben Ohren.
Jeśli chcesz mi coś powiedzieć w zaufaniu, to mów cicho! Ściany mają uszy.

– mit halbem/einem halben Ohr zuhören
słuchać jednym uchem (słuchać nieuważnie)

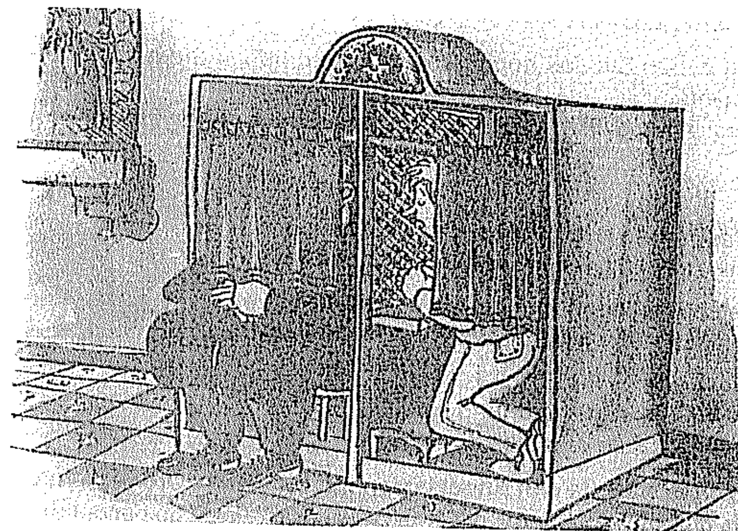
Immer wenn ich dir etwas sage, hörst du nur mit einem halben Ohr zu und später weißt du von nichts.
Zawsze gdy ci coś mówię, to słuchasz jednym uchem i później o niczym nie wiesz.

– noch feucht/nicht trocken hinter den Ohren sein *(ugs.)*
być jeszcze zielonym *(ugs.)*; być żółtodziobem (być niedoświadczonym, niedojrzałym)

Du kannst noch gar nicht mitreden, du bist ja noch gar nicht trocken hinter den Ohren.
Ty nie masz prawa głosu, jesteś jeszcze żółtodziobem.

– sich etwas hinter die Ohren schreiben *(ugs.)*
dobrze zapamiętać

Was ich dir jetzt zu sagen habe, solltest du dir hinter die Ohren schreiben.
To, co ci teraz powiem, powinieneś sobie dobrze zapamiętać.

Unser Pfarrer hat für jeden ein offenes Ohr.

– j-m in den Ohren liegen *(ugs.)*
wiercić komuś dziurę w brzuchu *(ugs.)*; kłaść coś komuś do ucha/w uszy (męczyć kogoś prośbami)

Sie lag ihm dauernd wegen eines neuen Computers in den Ohren.
Wierciła mu bez przerwy dziurę w brzuchu z powodu nowego komputera.

– bis über beide Ohren verliebt sein *(ugs.)*
być zakochanym po same uszy *(ugs.)*

Ich glaube, du bist bis über beide Ohren verliebt.
Myślę, że jesteś zakochany po same uszy.

– j-n übers Ohr hauen *(ugs.)*
nabić kogoś w butelkę *(ugs.)*, oszukać, oskubać kogoś

Er wird nicht klüger, immer wieder lässt er sich übers Ohr hauen.
On nie staje się mądrzejszy, ciągle daje się nabić w butelkę.

– tauben Ohren predigen
jak grochem o ścianę; mówić jak do ściany; mówić na wiatr (bezskutecznie)

Ich habe ihm mehrmals gesagt, er solle seine Arbeit gewissenhaft machen, aber ich predigte nur tauben Ohren.
Już wielokrotnie mu mówiłem, aby sumiennie wykonywał pracę, ale to jak grochem o ścianę.

ÖL – Öl ins Feuer gießen
dolewać oliwy do ognia

Warum haben Sie das noch gesagt? Damit haben Sie noch Öl ins Feuer gegossen.
Czemu pan to powiedział? To zaostrzyło jeszcze sytuację (dolał pan oliwy do ognia).

ÖLGÖTZE wie ein Ölgötze dastehen (dasitzen) *(ugs.)*
jak ciołek *(ugs.)* (stać/siedzieć nieruchomo i obojętnie)

Was stehst du denn hier herum wie ein Ölgötze?
Co ty tu tak stoisz jak ciołek?

ORDNUNG – j-n zur Ordnung rufen
przywołać kogoś do porządku

Der Richter musste den Angeklagten mehrmals zur Ordnung rufen.
Sędzia musiał wielokrotnie przywoływać oskarżonego do porządku.

– in Ordnung gehen *(ugs.)*
już się robi *(ugs.)*, załatwione

Machen Sie sich keine Sorgen. Die Sache geht schon in Ordnung.
Proszę się nie martwć. Sprawa będzie załatwiona.

P

PALME – **j-n auf die Palme bringen** *(ugs.)*
doprowadzić kogoś do białej gorączki *(ugs.)* (doprowadzić kogoś do wściekłości)

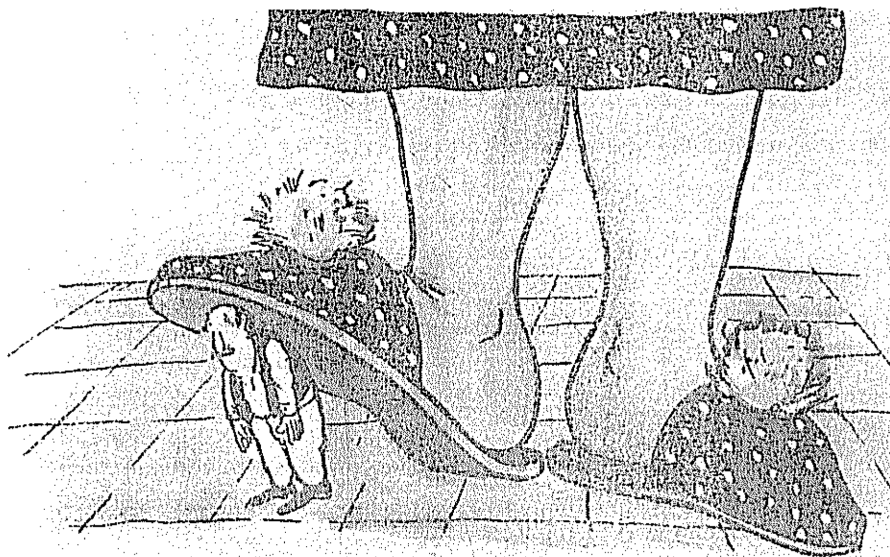
Steuererhöhungen können selbst den friedlichsten Bürger auf die Palme bringen.
Podwyżki podatków mogą nawet najspokojniejszego obywatela doprowadzić do białej gorączki.

PANTOFFEL – **unterm Pantoffel stehen** *(ugs.)*
być pod pantoflem *(ugs.)* (robić wszystko, czego chce żona)

Im Betrieb spielt er den starken Mann und zu Hause steht er unterm Pantoffel.
W pracy zgrywa twardziela, a w domu jest pod pantoflem.

PAPPE – **etwas/j-d ist nicht von Pappe**
solidne, niezłe, mocne

Wir bekamen einen Kaffee vorgesetzt, der nicht von Pappe war.
Podano nam kawę, całkiem niezłą.

Und zu Hause steht er unterm Pantoffel.

PAPPENSTIEL – **etwas ist kein Pappenstiel**
nie byle co; nie lada wyczyn

Was man gestern von uns im Betrieb verlangte, war kein Pappenstiel.
To nie była drobnostka, czego od nas wymagano wczoraj w zakładzie.

– **für einen Pappenstiel** *(ugs.)*
za psie pieniądze *(ugs.)* (bardzo tanio)

Dieses Grundstück hat er damals für einen Pappenstiel gekauft.
Tę działkę kupił wtedy za psie pieniądze.

PAPST – **päpstlicher als der Papst sein**
bardziej papieski niż papież (być przesadnie surowym)

Nun sei mal nicht päpstlicher als der Papst! Lass die Kinder doch noch ein bisschen aufbleiben!
Nie bądź bardziej papieski niż sam papież. Pozwól dzieciom jeszcze trochę zostać!

PARTIE – **eine gute Partie machen**
zrobić dobrą partię (poślubić kogoś bogatego)

Wie viele junge Mädchen träumen davon, einmal eine gute Partie zu machen.
Ileż to młodych dziewcząt marzy o zrobieniu dobrej partii.

PATSCHE – **in der Patsche/Klemme sitzen/stecken** *(ugs.)*
być w opałach/tarapatach *(ugs.)* (mieć kłopoty)

Ich habe vergessen, einen neuen Pass zu beantragen. Jetzt sitze ich schön in der Patsche.
Zapomniałem złożyć wniosek o paszport, teraz jestem w opałach.

– **j-m aus der Patsche helfen** *(ugs.)*
wybawić kogoś z tarapatów

Nach der schriftlichen Prüfung stand es schlecht um ihn und nur durch ein paar geschickte Fragen in dem mündlichen Prüfungsteil half ihm der Lehrer aus der Patsche.
Po pisemnym egzaminie było z nim źle i tylko podczas części ustnej nauczyciel wybawił go z tarapatów kilkoma zręcznymi pytaniami.

PAUKE – **auf die Pauke hauen** *(ugs.)*
1. urządzić balangę; zrobić jubel *(ugs.)* 2. zadawać szyku *(ugs.)*, szpanować

1. Nach dem Examen werden wir feiern. Da werden wir kräftig auf die Pauke hauen.
Po egzaminie świętujemy. Będzie niezła balanga.

2. **Du hast bei meinem Vater ganz schön auf die Pauke gehauen mit deinem neuen Wagen.**

Nieźle szpanowałeś przed moim ojcem tym nowym samochodem.

PECH – **wie Pech und Schwefel aneinander hängen/ zusammenhalten** *(ugs.)*
trzymać się razem, jak papużki nierozłączki (być nierozłącznym)

Die Freunde hingen wie Pech und Schwefel aneinander.
Przyjaciele trzymali się zawsze razem.

PELLE – **j-m auf die Pelle rücken** *(ugs.)*
1. dobrać się komuś do skóry *(ugs.)* 2. wiercić komuś dziurę w brzuchu *(ugs.)*

1. **Bleib doch auf deinem Platz sitzen und rücke mir nicht dauernd auf die Pelle.**

Usiądź na czterech literach i nie zawracaj mi ciągle głowy.

2. **Rück mir doch nicht immer mit denselben Wünschen auf die Pelle. Lass dir mal was anderes einfallen!**

Przestań mi wiercić dziurę w brzuchu tymi samymi zachciankami. Wymyśl raz coś innego!

PERLE – **j-m fällt keine Perle aus der Krone**
nie spadnie komuś korona z głowy (nie stracić dobrej opinii)

Es wird dir schon keine Perle aus der Krone fallen, wenn du als Mann auch mal den Kinderwagen schiebst.
Nie spadnie ci korona z głowy, jeśli jako mężczyzna popchasz trochę wózek.

– **Perlen vor die Säue werfen** *(ugs.)*
rzucać perły przed wieprze *(ugs.)* (ofiarować coś cennego komuś, kto się na tym nie pozna)

Inge ist völlig unmusikalisch. Ihr eine Konzertkarte zu schenken, hieße Perlen vor die Säue werfen.
Inga jest kompletnie niemuzykalna. Podarować jej bilet na koncert, to rzucać perły przed wieprze.

PETTO – **etwas in petto haben** *(ugs.)*
mieć w zanadrzu

Sollte es in der Verhandlung zum Äußersten kommen, habe ich immer noch einen Trumpf in petto, den ich gegebenenfalls ausspielen könnte.
Gdyby podczas rokowań miało dojść do skrajnej sytuacji, to mam w zanadrzu atut, którym mogę zagrać.

PFANNE – **j-n in die Pfanne hauen** *(ugs.)*
obsmarować kogoś *(ugs.)*

Du hast mich gestern ja beim Chef ganz schön in die Pfanne gehauen.
Nieźle mnie wczoraj obsmarowałeś u szefa.

PFEFFER – **j-d soll bleiben, wo der Pfeffer wächst** *(ugs.)*
gdzie pieprz rośnie

Ich lege keinen Wert auf seinen Besuch, er soll bleiben, wo der Pfeffer wächst.
Nie przywiązuję wagi do jego wizyty, niech zostanie, gdzie pieprz rośnie.

PFEIFE – **nach j-s Pfeife tanzen** *(ugs.)*
tańczyć, jak komuś zagrają (być komuś bezwzględnie posłusznym)

Er ist ein Tyrann, alle müssen nach seiner Pfeife tanzen.
To jest tyran, wszyscy muszą być mu bezwzględnie posłuszni (tańczyć tak, jak im zagra).

nach jemandes Pfeife tanzen

PFEIFEN – **auf j-n/etwas pfeifen** *(ugs.)*
gwizdać na kogoś/coś (nie przywiązywać do czegoś wagi)

Wenn er mir das Buch nicht leihen will, dann pfeife ich eben darauf.
Jeśli mi nie pożyczy książki, to gwiżdżę na to.

– **j-m etwas pfeifen** *(ugs.)*
Wypchaj się! *(ugs.)*

Du glaubst doch nicht etwa, ich werde dir nach unserem Streit noch einmal helfen. Ich pfeif dir was!
Nie sądzisz chyba, że po naszej sprzeczce będę ci jeszcze pomagał. Wypchaj się!

PFERD – **j-n bringen keine zehn Pferde dorthin/dazu** *(ugs.)*
choćby nie wiem co (kogoś nie ruszy stąd żadna siła)

Keine zehn Pferde bringen mich in eine politische Versammlung.
Choćby nie wiem co, nie pójdę na zebranie polityczne.

– **arbeiten wie ein Pferd** *(ugs.)*
harować jak koń/wół *(ugs.)* (pracować bardzo ciężko)

Vor dem Examen arbeitete er wie ein Pferd.
Przed egzaminem pracował jak wół.

– **aufs falsche/richtige Pferd setzen** *(ugs.)*
postawić na złego/dobrego konia (zdecydować się na coś, co przyniesie straty/korzyści)

Mit deiner Entscheidung, zur Konkurrenzfirma zu gehen, setzt du bestimmt aufs falsche Pferd.
Postawiłeś na złego konia, idąc do konkurencyjnej firmy.

– **die Pferde scheu machen** *(ugs.)*
straszyć, płoszyć, irytować

Mach mir bitte nicht die Pferde scheu, ich glaube bestimmt an einen Erfolg.
Nie strasz mnie, ja i tak wierzę w sukces.

– **mit j-m Pferde stehlen können** *(ugs.)*
móc z kimś konie kraść (na kimś można całkowicie polegać)

Mit einem echten Freund kann man Pferde stehlen.
Z prawdziwym przyjacielem można konie kraść (wszystkiego się podjąć).

PFLASTER – **ein teures Pflaster sein** *(ugs.)*
być drogim miejscem (miejsce, gdzie jest drogo)

Das Skiparadies St. Moritz ist ein teures Pflaster.
St. Moritz, raj dla narciarzy, jest bardzo drogim miejscem.

PIEPEN – **bei j-m piept's wohl!** *(ugs.)*
odbiło komuś; mieć niepoukładane w głowie *(ugs.)* (ktoś chyba oszalał)

Wie kannst du dem mein Fahrrad leihen! Bei dir piept's wohl!
Jak możesz pożyczać jemu mój rower! Chyba ci odbiło!

PIK – **einen Pik auf j-n haben** *(ugs.)*
mieć urazę do kogoś, gniewać się, złościć na kogoś

Der Chef hat einen Pik auf mich.
Szef gniewa się na mnie.

PIKE – **etwas von der Pike auf lernen**
wyuczyć się czegoś od podstaw

Er hat seinen Beruf von der Pike auf gelernt.
Wyuczył się swego zawodu od podstaw.

PILLE – **eine bittere Pille schlucken** *(ugs.)*
przełknąć gorzką pigułkę (zaakceptować coś nieprzyjemnego)

Man hat ihn als Vereinsvorsitzenden abgewählt, aber er hat die bittere Pille mit Gelassenheit geschluckt.
Przepadł w wyborach na przewodniczącego związku, ale przełknął tę gorzką pigułkę ze spokojem.

PISTOLE – **j-m die Pistole auf die Brust setzen**
przyprzeć kogoś do muru (zmusić kogoś do zrobienia czegoś)

Wenn du die Miete bis Montag nicht zahlst, setzt dir der Hauswirt die Pistole auf die Brust.
Jeśli nie zapłacisz do poniedziałku czynszu, to właściciel da ci popalić.

– **wie aus der Pistole geschossen** *(ugs.)*
natychmiast, błyskawicznie

Jede Frage beantwortete er wie aus der Pistole geschossen.
Na każde pytanie odpowiadał błyskawicznie.

PLATT – **platt sein** *(ugs.)*
zatkało kogoś; szczęka komuś opadła (być zdumionym)

Als wir von ihrer Heirat hörten, waren wir platt.
Gdy dowiedzieliśmy o jej zamążpójciu, to szczęka nam opadła.

PORZELLANLADEN – **sich wie ein Elefant im Porzellanladen benehmen** *(ugs.)*
jak słoń w składzie porcelany (być niezręcznym)

Für geschäftliche Verhandlungen ist er gänzlich unbrauchbar. Er benimmt sich wie ein Elefant im Porzellanladen.
On absolutnie nie nadaje się do rokowań handlowych. Zachowuje się jak słoń w składzie porcelany.

POSTEN – **auf dem Posten sein**
1. być na posterunku 2. być w dobrej kondycji, w formie

1. Auf ihn kann man sich verlassen. Wenn man ihn braucht, ist er immer auf dem Posten.
Na nim można polegać, zawsze jest na posterunku.

2. Dem alten Herren geht es gut. Er ist noch immer auf dem Posten.
Temu starszemu panu dobrze się powodzi. Jest wciąż w formie.

PRÄSENTIERTELLER – **(wie) auf dem Präsentierteller (sitzen)** *(ugs.)*
siedzieć jak na scenie/jak na cenzurowanym; być pod obstrzałem (być w polu widzenia wszystkich)

Das hier ist kein guter Platz. Wir sitzen hier ja wie auf dem Präsentierteller.
To nie jest dobre miejsce. Siedzimy tu przecież jak na scenie.

PROBE – **die Probe aufs Exempel machen**
sprawdzić w praktyce

Wir wollen jetzt die Probe aufs Exempel machen und sehen, ob er sein Versprechen wirklich gehalten hat.
Sprawdzimy teraz i zobaczymy, czy on naprawdę dotrzymał przyrzeczenia.

– j-n auf die Probe stellen
poddać kogoś próbie

Durch verschiedene Fragen stellte der Chef die Bewerber erst einmal auf die Probe.
Za pomocą różnych pytań szef poddawał kandydatów próbie.

PROBLEM – **Probleme wälzen** *(ugs.)*
wałkować problemy *(ugs.)* (roztrząsać coś długo)

Als Studenten haben wir manches Problem gewälzt.
Jako studenci wałkowaliśmy niejeden problem.

PROZESS – **kurzen Prozess mit etwas/j-m machen** *(ugs.)*
rozprawić się z kimś/czymś szybko

1. Ich warte nicht mehr länger auf die Miete. Jetzt mache ich kurzen Prozess und übergebe die Sache einem Rechtsanwalt.
Nie czekam dłużej na zapłatę czynszu. Rozprawię się szybko, oddam sprawę adwokatowi.

2. Wegen seiner Frechheiten machte er kurzen Prozess mit ihm und warf ihn hinaus.
Z powodu jego bezczelności rozprawił się z nim krótko, wyrzucając go za drzwi.

PUDEL – **wie ein begossener Pudel (dastehen)** *(ugs.)*
jak zmokła kura, być speszonym, zawstydzonym

Was ist dir denn passiert? Du stehst ja da wie ein begossener Pudel.
A co się stało? Stoisz jak zmokła kura.

PULVER – **sein Pulver (vorzeitig) verschossen haben** *(ugs.)*
wyczerpać przedwcześnie argumenty

Anstatt seine besten Trümpfe noch zurückzuhalten, hat er sein ganzes Pulver schon (vorzeitig) verschossen.
Zamiast zachować w garści najlepsze karty, on wyzbył się ich przedwcześnie.
das Pulver nicht erfunden haben *(ugs.)*
nie wymyślić prochu (być głupim)
Von dem kannst du nichts anderes erwarten. Der hat das Pulver bestimmt nicht erfunden.
Nie spodziewaj się po nim za wiele; prochu to on nie wymyśli.

PULVERFASS – **auf dem Pulverfass sitzen**
siedzieć na beczce prochu (być w wielkim niebezpieczeństwie)

In dem Land muss man immer mit Revolten rechnen. Man sitzt dort auf dem Pulverfass.
W tym kraju ciągle trzeba się liczyć z przewrotami. Siedzi się tam jak na beczce prochu.

PUNKT – **ein wunder Punkt**
drażliwy/słaby punkt; słaba strona (bolączka)

Der wunde Punkt bei dir ist, dass du immer so leicht beleidigt bist.
Twoją słabą stroną jest to, że łatwo się obrażasz.

– der springende Punkt
istotna przyczyna, ważny powód (sedno)

Der springende Punkt der Geldentwertung sind die ständigen Lohn-und Preissteigerungen.
Ciągłe podwyżki płac i cen są istotną przyczyną dewaluacji pieniądza.

– auf den toten Punkt kommen
utknąć w martwym punkcie (nie rozwijać się)

Wie nicht anders zu erwarten war, sind die Verhandlungen wieder auf einen toten Punkt gekommen.
Jak można było oczekiwać, rokowania utknęły znowu w martwym punkcie.

– nun/jetzt mach aber (endlich) einen Punkt! *(ugs.)*
Dość tego! (skończ z tym wreszcie)

Jetzt mach aber einen Punkt! Der hat dich überhaupt nicht beleidigt.
Daj spokój! Przecież on cię w ogóle nie obraził.

auf dem Pulverfass sitzen

Q

QUERE – **j-m in die Quere kommen**
wejść komuś w paradę, popsuć komuś szyki, pokrzyżować plany

Bitte komm mir jetzt nicht in die Quere, ich muss noch meine Koffer pakken. Und ich habe nicht mehr viel Zeit.
Nie zawracaj mi głowy, muszę przecież jeszcze spakować bagaże, a nie mam wiele czasu.

Ich ahnte doch, dass die Opposition mit ihrem Antrag der Regierung noch in die Quere kommt.
Przeczuwałem, że opozycja wejdzie rządowi w paradę, zgłaszając ten wniosek.

QUITT – **(mit j-m) quitt sein** *(ugs.)*
być kwita *(ugs.)*

Wenn du mir jetzt noch 10 Euro gibst, sind wir miteinander quitt.
Jeśli mi teraz oddasz 10 euro, to będziemy kwita.

R

RACHEN – **j-m etwas in den Rachen werfen/schmeißen** *(ugs.)*
przekazywać, dawać coś bez oporu

Es ist unverständlich, warum er diesem Gauner so viel Geld in den Rachen wirft.
Jest niepojęte, dlaczego on łatwowiernie daje temu oszustowi tyle pieniędzy.

RAD – **unter die Räder kommen** *(ugs.)*
zejść na psy, stoczyć się na dno

Wenn Sie auf Ihren leichtsinnigen Jungen nicht aufpassen, kommt er noch unter die Räder.
Jeśli nie będzie pani uważać na tego lekkomyślnego chłopca, to zejdzie on na psy.

RAHM – **den Rahm abschöpfen** *(ugs.)*
spijać (zbierać) śmietankę *(ugs.)* (zabrać sobie co najlepsze)

Bei dem Geschäft hat Ihr Partner den Rahm abgeschöpft.
W tym interesie pański partner zabrał to co najlepsze.

RAND – **außer Rand und Band geraten/sein** *(ugs.)*
być swawolnym, niesfornym

Nach der Entscheidung des Schiedsrichters gerieten die Fußballfans außer Rand und Band.
Decyzja sędziego wprawiła fanów w szał.

– mit j-m/etwas nicht zu Rande kommen *(ugs.)*
nie móc sobie poradzić

Eigentlich wollte sie Lehrerin werden. Da sie aber mit den Schülern nicht zu Rande kam, hat sie ihren Plan aufgegeben.
Właściwie chciała zostać nauczycielką. Ponieważ jednak nie mogła poradzić sobie z uczniami, zrezygnowała z tego planu.

RANG – **alles, was Rang und Namen hat**
prominencja, oficjele, dostojnicy

Zu den Feierlichkeiten kam alles, was Rang und Namen hatte.
Na uroczystości przybyli wszyscy, którzy się liczą.

– j-m den Rang ablaufen
zdystansować kogoś

Bei dem Tanzturnier lief ein bis dahin unbekanntes Paar dem Meisterpaar den Rang ab.
Podczas turnieju tanecznego parę mistrzowską zdystansowała dotychczas nieznana para.

RAT – **da/hier ist guter Rat teuer**
trudno znaleźć wyjście

Die Ärzte sahen die einzige Hilfe in einer Operation. Da jedoch der körperliche Zustand des Kranken zu schlecht war, war guter Rat teuer.
Zdaniem lekarzy jedynym rozwiązaniem była operacja. Ponieważ jednak stan chorego był zły, trudno było coś radzić.

RÄUBER – **unter die Räuber fallen** *(ugs.)*
paść ofiarą oszustów

Macht euch keine Sorgen um mich. Mir geht es gut, und ich bin noch nicht unter die Räuber gefallen.
Nie martwcie się o mnie. Powodzi mi się dobrze i nie padłem jeszcze ofiarą oszustów.

RAUCH – **etwas in den Rauch/den Wind schreiben können**
spisać na straty

Seine Firma hat Konkurs angemeldet. Das investierte Geld kann er also in den Rauch schreiben.
Jego firma splajtowała. Zainwestowane pieniądze można spisać na straty.

RECHNUNG – **die Rechnung geht nicht auf**
czyjeś założenia nie sprawdzają się

Wir hatten gedacht, wir könnten hier ein gutes Geschäft machen, aber unsere Rechnung ist nicht aufgegangen.
Myśleliśmy, że można by tu zrobić dobry interes, ale nasze przewidywania się nie sprawdziły.

– die Rechnung ohne den Wirt gemacht haben *(ugs.)*
przeliczyć się

Er hatte fest damit gerechnet, dass sein Vater ihm seinen Wagen zur Verfügung stellen würde; aber er hatte die Rechnung ohne den Wirt gemacht.
Miał nadzieję, że ojciec da mu do dyspozycji swój samochód, ale się przeliczył.

– **auf seine Rechnung kommen** *(ugs.)*
nic nie stracić, być zadowolonym

Auf dem Ball ist jeder auf seine Rechnung gekommen.
Na balu wszyscy dobrze się bawili.

RECHT – das Recht mit Füßen treten
(z)łamać prawo; (po)deptać prawo

Wenn man Gerechtigkeit erwartet, darf man das Recht des andern nicht mit Füßen treten.
Jeśli oczekuje się sprawiedliwości, to nie można łamać praw drugiego.

REDE – j-n zur Rede stellen
wezwać na dywanik, zażądać wyjaśnień

Wegen ihrer dreisten Lügen wurde sie von ihrer Mutter zur Rede gestellt.
Z powodu jej zuchwałych kłamstw matka wezwała ją na dywanik.

– **j-m Rede und Antwort stehen**
zdać sprawę, wytłumaczyć się

Er sollte wegen seiner Unkorrektheiten im Geschäft bei seinem Chef Rede und Antwort stehen.
Z powodu nieprawidłowości w transakcji miał wytłumaczyć się przed szefem (zdać szefowi sprawę).

REDEN – gut reden haben
łatwo/dobrze komuś mówić

Du hast gut reden. Meine Lage ist nicht so einfach, wie sie aussieht.
Łatwo ci mówić. Moja sytuacja nie jest taka prosta, na jaką wygląda.

– **reden wie ein Buch/wie ein Wasserfall** *(ugs.)*
gadać jak nakręcony; śpiewać jak z nut (bardzo dużo mówić)

Tante Olga ist eine Nervensäge, sie redet wie ein Buch.
Ciocia Olga gra wszystkim na nerwach, gada jak nakręcona.

– **reden, wie einem der Schnabel gewachsen ist** *(ugs.)*
bez ogródek; walić prosto z mostu *(ugs.)* (mówić bez zastanowienia i bez obawy)

Jeder mochte den alten Mann gern. Er war so natürlich und redete, wie ihm der Schnabel gewachsen war.
Staruszka wszyscy lubili. Był taki naturalny i mówił bez ogródek.

REGEL – nach allen Regeln der Kunst
według wszelkich prawideł sztuki, dokładnie, jak tylko można

Man darf ihm nicht glauben. Er lügt nach allen Regeln der Kunst.
Nie można mu wierzyć. Kłamie we wszystkim.

REGEN – vom Regen in die Traufe kommen
wpaść z deszczu pod rynnę (popaść w jeszcze gorsze położenie niż dotychczasowe)

Sie hoffte, ihre finanzielle Lage würde sich in der anderen Firma verbessern, aber sie ist vom Regen in die Traufe gekommen.
Miała nadzieję, że jej położenie finansowe ulegnie poprawie w nowej firmie, ale wpadła z deszczu pod rynnę.

REGENWETTER – j-d macht ein Gesicht wie sieben/zehn Tage Regenwetter *(ugs.)*
robić kwaśną minę

Nanu, was ist dir denn passiert? Du machst ja ein Gesicht wie zehn Tage Regenwetter.
No, a cóż to się stało? Masz taką kwaśną minę.

REIHE – an die Reihe kommen
być w kolejności

Wer kommt jetzt an die Reihe?
Na kogo teraz kolej?

– **aus der Reihe tanzen** *(ugs.)*
wyłamywać się, chodzić własnymi drogami (robić coś innego niż reszta osób)

Du kommst nicht mit uns? Warum musst du eigentlich immer aus der Reihe tanzen?
Nie idziesz z nami? Dlaczego ty zawsze się wyłamujesz?

REIN – etwas ins Reine bringen
wyjaśnić coś, rozwikłać

Bis zum nächsten Monat will der Schuldner die Sache ins Reine bringen.
Do następnego miesiąca dłużnik zamierza wyjaśnić sprawę.

– **mit j-m ins Reine kommen**
zgodzić się, ustalić

Über die Liefertermine sind wir ins Reine gekommen.
Na temat terminów dostawy doszliśmy do porozumienia.

– **eine reine/saubere/weiße Weste haben** *(ugs.)*
mieć czyste ręce (być uczciwym)

Er behauptet, an der Unterschlagung nicht beteiligt gewesen zu sein und eine reine Weste zu haben.
Twierdzi, że nie brał udziału w defraudacji i ma czyste ręce.

REIBAUS – **Reißaus nehmen**
wziąć nogi za pas; dać drapaka, dać nogę (uciec tchórzliwie)

Als die Jungen sahen, dass sie beim Äpfelstehlen beobachtet wurden, nahmen sie Reißaus.
Gdy chłopcy zobaczyli, że ktoś obserwuje ich, jak kradną jabłka, to dali drapaka.

REST – **j-m/einer Sache den Rest geben** *(ugs.)*
wykończyć, rozłożyć kogoś/coś (zrujnować, zniszczyć coś)

Die Firma hatte schon immer Schwierigkeiten. Die Wirtschaftsflaute im letzten Jahr hat ihr dann endgültig den Rest gegeben.
Firma ta zawsze miała trudności. Zastój gospodarczy w ubiegłym roku ją całkiem rozłożył.

RIECHEN – **etwas [nicht] riechen können** *(ugs.)*
nie móc wiedzieć czegoś

Ich konnte wirklich nicht riechen, dass du heute noch ausgehen wolltest.
Naprawdę nie wiedziałem, że chciałaś dziś jeszcze wyjść.

– **j-n/etwas nicht riechen können** *(ugs.)*
nie znosić kogoś/czegoś

Seitdem er mich vor allen Leuten blamiert hat, kann ich ihn nicht mehr riechen.
Od czasu gdy mnie ośmieszył przed wszystkimi, nie mogę go już znieść.

RIECHER – **einen guten Riecher haben** *(ugs.)*
mieć (dobrego) nosa

Für ein gutes Geschäft hat sie schon immer einen guten Riecher gehabt.
Do dobrych interesów zawsze miała niezłego nosa.

RIEGEL – **einer Sache einen Riegel vorschieben**
położyć czemuś kres (przeszkodzić czemuś, powstrzymać coś)

Den Preistreibereien gewisser Großfirmen sollte endlich ein Riegel vorgeschoben werden.
Trzeba w końcu położyć kres podwyżkom cen stosowanym przez niektóre duże firmy.

RIPPE – **sich etwas nicht aus den Rippen schneiden können** *(ugs.)*
nie mieć skąd wziąć, nie wytrząsać czegoś z rękawa (nie móc dokonać rzeczy niemożliwych)

Schon wieder willst du einen neuen Wagen haben. Wir können uns das Geld doch nicht aus den Rippen schneiden.
Znowu chcesz nowy wóz. A skąd ja mam brać pieniądze, przecież ci z rękawa nie wytrząsnę.

ROCKZIPFEL – **der Mutter am Rockzipfel/an der Schürze/am Schürzenzipfel hängen** *(ugs.)*
trzymać się maminej spódnicy (być niesamodzielnym)

Er ist als einziger Sohn sehr verwöhnt. Mit dreißig Jahren hängt er noch immer am Rockzipfel seiner Mutter.
Jako jedynak jest bardzo rozpieszczony. Z trzydziestką na karku ciągle jeszcze trzyma się matczynej spódnicy.

RÖHRE – **in die Röhre gucken/schauen** *(ugs.)*
odejść z kwitkiem; obejść się smakiem, nic nie dostać

Die Gäste stürzten sich sogleich auf das kalte Büffet, sodass es gleich leer war. Ich konnte nur noch in die Röhre schauen.
Goście rzucili się na zimny bufet, tak że go szybko opróżnili. Ja musiałem obejść się smakiem.

ROLLE – **aus der Rolle fallen**
wypaść z roli (zachowywać się nieodpowiednio)

Mit seinen dummen Witzen fällt er dauernd aus der Rolle.
Poprzez swoje głupie kawały wypada ciągle z roli.

– **eine große Rolle spielen**
1. mieć znaczenie 2. odgrywać/pełnić rolę

1. Geld spielt bei euch ja keine große Rolle.
Pieniądze nie mają dla was przecież żadnego znaczenia.

2. Auf jeder Gesellschaft war er ein gern gesehener Gast und spielte immer eine große Rolle.
W każdym towarzystwie był mile widzianym gościem i ogrywał ważną rolę.

ROLLEN – der Stein kommt ins Rollen *(ugs.)*
ruszyć z miejsca; ruszyć z kopyta (zacząć działać w jakiejś sprawie)

Lange genug hat Frau Müller auf ihren Scheidungsprozess gewartet. Jetzt endlich kommt der Stein ins Rollen.
Pani Müller wystarczająco długo czekała na proces rozwodowy. W końcu sprawa ruszyła z miejsca.

ROSE – j-d ist nicht auf Rosen gebettet *(ugs.)*
czyjeś życie nie jest usłane różami (nie powodzi się dobrze)

Er kann sich kein Auto leisten, denn er ist finanziell nicht auf Rosen gebettet.
Nie może sprawić sobie samochodu, gdyż finansowo idzie mu nie najlepiej.

ROSINE – große Rosinen im Kopf haben *(ugs.)*
mieć wielkie plany

Die Eltern haben mit ihrem Sohn große Rosinen im Kopf.
Rodzice planują dla swego syna wielką przyszłość.

– (sich) die Rosinen aus dem Kuchen picken *(ugs.)*
wybrać najlepsze kawałki (zagarnąć dla siebie co najlepsze)

Das Erbe sollte im Beisein aller Familienmitglieder aufgeteilt werden, damit sich niemand vorher die Rosinen aus dem Kuchen pickt.
Spadek miał być podzielony w obecności wszystkich członków rodziny, aby nikt nie wybrał sobie najlepszych kąsków.

ROß – sich aufs hohe Roß setzen/auf dem hohen Roß sitzen
patrzeć na kogoś z góry (być zarozumiałym)

Setz dich doch nicht so aufs hohe Roß mit deinen paar Erfolgen im Sport! Du bist auch nicht besser als andere.
Nie wywyższaj się po tych paru sukcesach sportowych. Nie jesteś lepszy od innych.

ROT – sich etwas rot im Kalender anstreichen
zapamiętać jakąś datę, zapisać kredą w kominie

Heute kommt er ja mal pünktlich zur Arbeit. Den Tag muss man im Kalender rot anstreichen.
Dzisiaj przyszedł punktualnie do pracy. Trzeba to zapisać kredą w kominie.

RÜCKEN – j-m in den Rücken fallen
wbić komuś nóż w plecy (działać przeciwko komuś)

Warum musst du mir immer in den Rücken fallen, wenn ich gerade dabei bin, beim Chef etwas zu erreichen.
Dlaczego atakujesz mnie niespodzianie, gdy akurat próbuję coś osiągnąć u szefa?

– es läuft einem kalt (heiß und kalt) über den Rücken
ciarki chodzą komuś po plecach; skóra cierpnie

Bei dem Gruselfilm läuft es einem kalt über den Rücken.
Podczas tego filmu grozy ciarki chodzą człowiekowi po plecach.

– einen breiten Rücken haben
być odpornym, móc wiele znieść

Sag mir ruhig deine Meinung! Ich habe einen breiten Rücken.
Powiedz mi swoje zdanie! Ja mogę wiele znieść.

RÜCKGRAT – j-m das Rückgrat stärken/steifen
wspierać kogoś moralnie, dodawać otuchy

Du musst ihm das Rückgrat stärken, bevor er mit seinem Chef wegen der Gehaltserhöhung spricht.
Musisz mu dodać otuchy, zanim uda się do szefa na rozmowę w sprawie podwyżki.

– j-m das Rückgrat brechen
złamać, zrujnować kogoś

Die große wirtschaftliche Flaute im vergangenen Jahr hat dem angesehenen Geschäftsmann das Rückgrat gebrochen.
Wielki kryzys gospodarczy w ubiegłym roku zrujnował tego poważanego biznesmena.

Bei den letzten Wahlen sind die Demokraten ans Ruder gekommen.

RUDER – ans Ruder kommen *(ugs.)*
dojść do władzy

Bei den letzten Wahlen sind die Demokraten ans Ruder gekommen.
Po ostatnich wyborach do władzy doszli demokraci.

RÜTTELN – an etwas ist nicht zu rütteln
nie wolno czegoś ruszać, zmieniać

An der Verordnung über eine harte Bestrafung bei Trunkenheit am Steuer ist nicht zu rütteln.
Nie wolno nic zmieniać w zarządzeniu o surowym karaniu za jazdę w stanie nietrzeźwym.

S

SÄBEL – mit dem Säbel rasseln
pobrzękiwać szabelką (grozić wojną)

Um den Gegner einzuschüchtern, ist es in der Politik seit alters her üblich, mit dem Säbel zu rasseln.
W polityce jest od dawna w zwyczaju pobrzękiwanie szabelką w celu nastraszenia przeciwnika.

SACHE – sich seiner Sache sicher sein
być pewnym swego

Sie ging ganz ruhig in die Prüfung, denn sie war sich ihrer Sache sicher.
Poszła spokojnie na egzamin, gdyż była pewna swego.

– bei der Sache sein *(ugs.)*
być skoncentrowanym

Wenn Märchen erzählt werden, sind die Kleinen immer ganz bei der Sache.
Podczas opowiadania bajek dzieci są zawsze skoncentrowane.

– mit j-m gemeinsame Sache machen
być w zmowie

Der Polizist hat mit den Einbrechern gemeinsame Sache gemacht.
Policjant i włamywacze byli w zmowie.

SACK – mit Sack und Pack
z całym dobytkiem

Nach der Ausweisung zogen die Vertriebenen mit Sack und Pack aus dem Land.
Po wypędzeniu ludzie opuszczali kraj z całym dobytkiem.

– j-n in den Sack stecken *(ugs.)*
zakasować kogoś, być bardziej przebiegłym

Im Schachspielen steckt er jeden in den Sack.
W szachach to on każdego zakasuje (zwycięży).

SACKGASSE – in eine Sackgasse geraten
zabrnąć w ślepą uliczkę; utknąć w martwym punkcie (znaleźć się w sytuacji bez wyjścia)

Die Wirtschaftspolitik der Regierung ist in eine Sackgasse geraten.
Polityka gospodarcza rządu znalazła się w ślepej uliczce.

SAGEN – **das Sagen haben** *(ugs.)*
decydować, mieć władzę

Bei Müllers hat die Frau das Sagen.
U Müllerów żona ma głos decydujący.

– **nichts zu sagen haben** *(ugs.)*
bez znaczenia, nie mający znaczenia

Das ist nur ein kleiner Produktionsfehler, der die Qualität des Geräts nicht im Geringsten beeinflusst, das hat wirklich nichts zu sagen.
To jest tylko mały błąd w produkcji nie wpływający na jakość urządzenia, on nie ma żadnego znaczenia.

– **sich (von j-m) nichts sagen lassen** *(ugs.)*
nie dać sobie nic powiedzieć (być upartym)

Junge Leute meinen, alles besser zu wissen, und lassen sich von den Erwachsenen nichts sagen.
Młodzi sądzą, że wiedzą wszystko lepiej, i nie dają sobie nic powiedzieć.

– **j-d hat nichts zu sagen** *(ugs.)*
ktoś nie ma nic do gadania

Anordnungen erteilt nur der Seniorchef; der Junior hat nichts zu sagen.
Polecenia wydaje tylko szef-senior; junior nie ma nic do gadania.

– **sich etwas nicht zweimal sagen lassen**
nie dać sobie czegoś dwa razy powtarzać (robić coś bardzo chętnie)

Wir haben den Kindern erlaubt, heute ins Kino zu gehen. Das haben sie sich nicht zweimal sagen lassen.
Pozwoliliśmy dzieciom pójść dziś do kina; nie kazały sobie tego dwa razy powtarzać.

– **sage und schreibe** *(ugs.)*
rzeczywiście, faktycznie

Das neue Auto hat sage und schreibe 15000 Euro gekostet.
Ten nowy wóz kosztował rzeczywiście 15 000 euro.

– **nicht gesagt sein**
nie jest powiedziane (nie można tego przewidzieć)

Die Börsenkurse sind stark gefallen und es ist nicht gesagt, ob sie nicht noch weiter fallen werden.
Kursy giełdowe mocno spadły i nie jest powiedziane, że nie będą spadać dalej.

SAITE – **andere/strengere Saiten aufziehen** *(ugs.)*
zaostrzyć kurs

Mit Gutmütigkeit kommen wir bei dem Jungen nicht weiter. Wir müssen jetzt andere Saiten aufziehen.
Łagodnością nic już nie osiągniemy u tego chłopca. Musimy teraz być surowsi.

SAMT – **samt und sonders**
bez wyjątku, wszyscy

Es hatte in Strömen geregnet und die Kinder zitterten vor Nässe und Kälte. Als sie nach Hause kamen, steckte sie die Mutter samt und sonders ins Bett.
Lało jak z cebra i dzieci trzęsły się z zimna. Gdy wróciły do domu, matka położyła je wszystkie do łóżka.

SAND – **wie Sand am Meer**
mnóstwo, co niemiara

Auf dem Filmball sah man hübsche Mädchen wie Sand am Meer.
Na balu filmowców było pięknych dziewczyn co niemiara.

– **im Sande verlaufen** *(ugs.)*
zakończyć się fiaskiem, spełznąć na niczym

Die Verhandlungen über den Neubau einer Kirche verliefen im Sande.
Rozmowy o budowie nowego kościoła zakończyły się fiaskiem.

– **auf Sand gebaut haben**
budować na piasku (robić coś niepewnego)

Wenn du glaubst, durch Spekulationen zu Geld zu kommen, dann hast du auf Sand gebaut.
Jeśli myślisz, że spekulacjami dojdziesz do pieniędzy, to się mylisz.

– **j-m Sand in die Augen streuen**
(za)mydlić komuś oczy, (o)tumanić kogoś

Um die Geschäftspraktiken seiner Firma zu verschleiern, versuchte er, allen Sand in die Augen zu streuen.
By ukryć stosowane praktyki handlowe swojej firmy, próbował wszystkim zamydlić oczy.

SANGLOS – **sang- und klanglos** *(ugs.)*
bez rozgłosu, niepostrzeżenie

Der gescheiterte Politiker verschwand sang- und klanglos von der politischen Bühne.
Przegrany polityk zniknął niepostrzeżenie ze sceny politycznej.

SATT – **etwas satt haben/sein** *(ugs.)*
mieć czegoś dość/po dziurki w nosie *(ugs.)*

Jeden Tag in der Sonne zu liegen hat man sehr bald satt.
Tego leżenia w słońcu każdego dnia ma się szybko po dziurki w nosie.

SATTEL – **j-n in den Sattel heben**
pomóc komuś w karierze

Er war bemüht, seinen Neffen mit Hilfe seiner guten Beziehungen in den Sattel zu heben.
Starał się poprzez swoje dobre układy pomóc siostrzeńcowi w karierze.

– j-n aus dem Sattel heben
wysadzić kogoś z siodła (usunąć, wyrugować kogoś)

Der Kandidat setzte alles daran, seinen Konkurrenten aus dem Sattel zu heben.
Kandydat skupił wszystkie swoje siły na tym, aby wysadzić konkurenta z siodła.

SAUER – **auf etwas sauer reagieren** *(ugs.)*
przyjąć coś niechętnie

Auf unseren Vorschlag, mit uns am Sonntag einen Ausflug zu machen, reagierte sie sauer.
Na naszą propozycję, aby w niedzielę zrobić wycieczkę, zareagowała z niechęcią.

SCHACHTEL – **eine alte Schachtel** *(salopp)*
stare pudło *(salopp)*

Der neue Hut stand ihr gar nicht, sie sah aus wie eine alte Schachtel.
Nowy kapelusz nie pasował do niej, wyglądała w nim jak stare pudło.

SCHÄDEL – **einen dicken/harten Schädel haben** *(ugs.)*
być upartym

Er will immer seinen Willen durchsetzen. Den dicken Schädel hat er wohl von seinem Vater geerbt.
Zawsze chce postawić na swoim. Ten upór ma chyba po ojcu.

– sich den Schädel einrennen *(ugs.)*
nie wskórać nic uporem, stawać na głowie (szkodzić sobie własnym uporem)

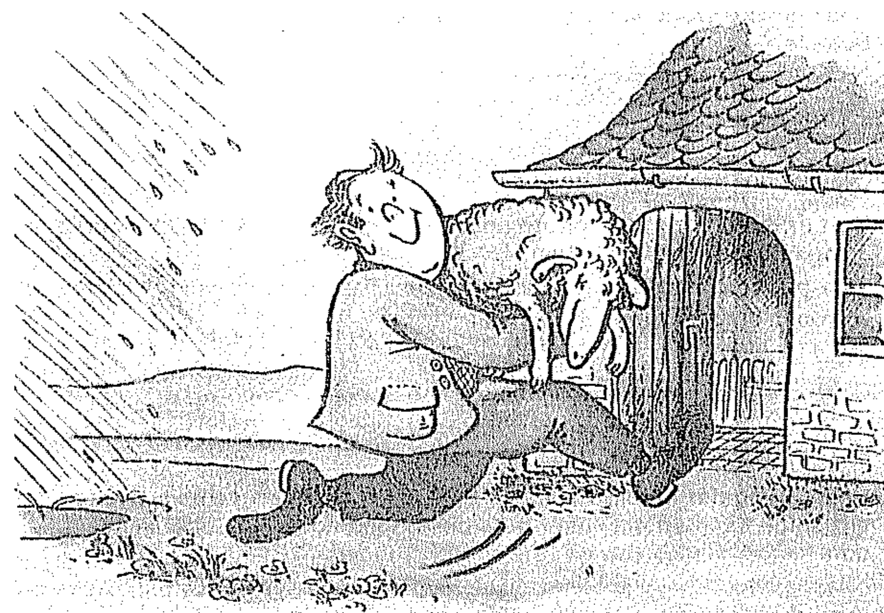
Und wenn du dir den Schädel einrennst, so wirst du diese Stelle nicht bekommen.
Nawet gdybyś stanął na głowie, to nie dostaniesz tego stanowiska.

SCHÄFCHEN – **sein Schäfchen ins Trockene bringen** *(ugs.)*
dbać o własny interes, obłowić się, zabezpieczyć się

Sie hatten für die Zukunft vorgesorgt und ihr Schäfchen beizeiten ins Trockene gebracht.
Zabezpieczyli się na przyszłość, zadbawszy zawczasu o własny interes.

SCHAFFEN – **mit j-m/etwas [nichts] zu schaffen haben**
[nie] mieć z kimś/czymś [nic] coś wspólnego; [nie] mieć z kimś/czymś do czynienia

Er hat mich betrogen. Nun will ich mit ihm nichts mehr zu schaffen haben.
Oszukał mnie; nie chcę już mieć z nim do czynienia.

sein Schäfchen ins Trockene bringen

– j-m zu schaffen machen
sprawiać problemy, kłopoty

Die Beseitigung der Arbeitslosigkeit macht der Regierung viel zu schaffen.
Zlikwidowanie bezrobocia przychodzi rządowi z trudem.

– für/zu etwas wie geschaffen sein
być stworzonym do czegoś, nadawać się do czegoś

Der Schauspieler hatte die Rolle sehr gut gespielt. Sie war wie für ihn geschaffen.
Aktor grał świetnie swoją rolę. Była dla niego jakby stworzona.

SCHATTEN – nicht über seinen Schatten springen können
nie móc przeskoczyć samego siebie (nie móc zaprzeć się swej natury)

Man kann von ihm keine Großtaten erwarten, denn niemand kann über seinen Schatten springen.
Nie można oczekiwać od niego wielkich czynów, bowiem nikt nie jest w stanie przeskoczyć samego siebie.

– j-n/etwas in den Schatten stellen
usuwać w cień, górować nad kimś/czymś

Das neueste Werk des Malers stellt alle seine früheren Werke weit in den Schatten.
Najnowsze dzieło malarza usuwa w cień wszystkie jego wcześniejsze prace.

SCHAU – etwas zur Schau tragen
wystawiać coś na pokaz, obnosić się

Dort drüben geht die Verlobte unseres Juniorchefs. Sie trägt ständig ein arrogantes Wesen zur Schau.
Tam, po przeciwnej stronie idzie narzeczona naszego szefa-juniora. Obnosi się ze swoim aroganckim zachowaniem.

SCHEIBE – sich von j-m/von etwas eine Scheibe abschneiden [können] *(ugs.)*
brać z kogoś przykład

Unser Jüngster ist ein Faulpelz. Er könnte sich von seinem Bruder, der alle seine Examen mit »sehr gut« bestanden hat, eine Scheibe abschneiden.
Nasz najmłodszy syn jest leniuchem. Mógłby brać przykład z brata, który zdał wszystkie egzaminy na bardzo dobry.

SCHEIN – der Schein trügt
pozory mylą

Die Diebin machte den Eindruck einer biederen Hausfrau. Da zeigt es sich wieder, dass oft der Schein trügt.
Złodziejka sprawiała wrażenie prostodusznej gospodyni domowej. Jeszcze raz widać, że pozory często mylą.

SCHEITEL – vom Scheitel bis zur Sohle
od stóp do głów; w każdym calu

Sie dürfen ihm ruhig Ihre Tochter anvertrauen, er ist ein Ehrenmann vom Scheitel bis zur Sohle.
Może pan spokojnie powierzyć mu swoją córkę, jest on człowiekiem honoru w każdym calu.

SCHELM – j-m sitzt der Schelm/ der Schalk im Nacken/hinter den Ohren
być żartownisiem, skłonnym do kawałów

Nimm dich vor ihm in Acht. Ihm sitzt der Schelm im Nacken.
Uważaj na niego. Jego się zawsze żarty trzymają.

SCHEMA – nach Schema F *(ugs.)*
szablonowo, utartym zwyczajem, na jedno kopyto

Diese Arbeit können Sie nicht nach Schema F machen; Sie müssen dabei schon etwas überlegen.
Tej pracy mie może pan wykonywać na jedno kopyto; musi pan przy tym nieco pomyśleć.

SCHIEF – schief gewickelt sein *(ugs.)*
być w błędzie

Mit deiner Ansicht bist du vollkommen schief gewickelt.
Z tym poglądem jesteś w błędzie.

SCHIEßEN – zum Schießen sein *(ugs.)*
można pękać ze śmiechu, być komicznym

Als die Stimmung ihren Höhepunkt erreicht hatte, führte Onkel Max ein paar flotte Tänze aus seiner Jugendzeit vor. Es war zum Schießen.
Gdy zabawa osiągnęła punkt szczytowy, wujek Maks zaprezentował kilka żwawych tańców z lat młodości. Można było pęknąć ze śmiechu.

SCHIEßHUND – wie ein Schießhund/wie ein Luchs aufpassen *(ugs.)*
bardzo uważać, pilnować

Auf kleine Kinder muss man wie ein Schießhund aufpassen. Sie haben immer Dummheiten im Sinn.
Na małe dzieci trzeba bardzo uważać. Im tylko psoty w głowie.

SCHILD – etwas im Schilde führen *(ugs.)*
mieć złe zamiary, knuć coś

Ich möchte nur wissen, was diese Jungen immer an unserem Gartenzaun tun. Sie führen sicher nichts Gutes im Schilde.
Chciałabym wiedzieć, co te chłopaki robią przy naszym płocie. Zapewne coś knują.

SCHIMPF – mit Schimpf und Schande
w niesławie

Der Beamte wurde wegen Bestechung mit Schimpf und Schande aus dem Amt gejagt.
Z powodu łapówki urzędnika zwolniono z urzędu w niesławie (z hukiem).

SCHIMMER – keinen (blassen) Schimmer haben *(ugs.)*
nie mieć zielonego pojęcia *(ugs.)*

Von der Wirtschaftskrise hatten die meisten Leute keinen (blassen) Schimmer.
Większość ludzi nie miała zielonego pojęcia o kryzysie gospodarczym.

SCHINDLUDER – mit j-m/mit etwas Schindluder treiben *(ugs.)*
obchodzić się z kimś/czymś haniebnie

Ich verbitte mir diese Behandlung. Ich lasse mit mir nicht Schindluder treiben.
Wypraszam sobie takie traktowanie. Nie pozwolę, by mną tak poniewierano.

SCHIPPE – j-n auf die Schippe nehmen *(ugs.)*
brać pod włos, nabierać kogoś

Onkel Willibald ist ein Spaßvogel. Er nimmt die Jungen immer gern auf die Schippe.
Wujek Willibald jest żartownisiem. Chętnie nabiera chłopców.

SCHISS – Schiss haben *(salopp)*
mieć pietra/cykora/stracha/mojra *(ugs.)*; najeść się strachu (bardzo się bać)

Unter Männern ist er gar nicht schüchtern, aber vor seiner Frau hat er Schiss.
Wśród kolegów nie jest wcale nieśmiały, ale przed żoną ma cykora.

SCHLAFEN – erst einmal darüber schlafen
przespać się z czymś (przemyśleć)

Sie brauchen sich heute noch nicht zu entscheiden. Schlafen Sie erst einmal über die Sache.
Nie musi się pan dziś decydować. Niech się pan zastanowi nad tym do jutra.

SCHLAFITTCHEN – j-n am/beim Schlafittchen fassen/nehmen/packen/kriegen *(ugs.)*
dostać burę

Nachdem der Junge heimlich geraucht hatte, nahm ihn der Vater beim Schlafittchen.
Po tym jak chłopak potajemnie palił, dostał od ojca burę.

SCHLAG – ein Schlag ins Wasser [sein] *(ugs.)*
spełznąć na niczym, być daremnym, fiasko

Wir bedauerten ihn, weil alle seine Bemühungen um eine Stellung ein Schlag ins Wasser waren.
Żal nam go było, gdyż wszystkie jego starania o pracę spełzły na niczym.

– Schlag auf Schlag *(ugs.)*
raz za razem, jeden po drugim

Die Unglücksnachrichten trafen Schlag auf Schlag ein.
Wieści o nieszczęściach nadchodziły jedna po drugiej.

– mit einem Schlag *(ugs.)*
nagle

Durch die unerwartete Erbschaft waren sie mit einem Schlag reiche Leute.
Wskutek nieoczekiwanego spadku stali się nagle bogatymi ludźmi.

SCHLECHT – bei j-m schlecht/gut angeschrieben sein *(ugs.)*
cieszyć się u kogoś złą/dobrą opinią

Wegen ihres unkameradschaftlichen Verhaltens ist sie bei ihren Mitschülerinnen schlecht angeschrieben.
Z powodu niekoleżeńskiego zachowania nie cieszy się u swoich koleżanek dobrą opinią.

SCHLINGE – j-m die Schlinge um den Hals legen
zarzucić komuś pętlę na szyję (zrujnować kogoś)

Mit seinen überhöhten Kreditzinsen versuchte der Wucherer, vielen Schuldnern die Schlinge um den Hals zu legen.
Za pomocą zawyżonych odsetek kredytowych lichwiarz próbował zarzucić dłużnikom pętlę na szyję.

– sich aus der Schlinge ziehen; den Hals/den Kopf aus der Schlinge ziehen
wydostać/wywinąć się z matni; wyplątać się z czegoś (wyjść z nieprzyjemnej/niebezpiecznej sytuacji)

Selbst in der gefährlichsten Situation verstand er es, sich geschickt aus der Schlinge zu ziehen.
Nawet w najniebezpieczniejszych sytuacjach potrafił zgrabnie wywinąć się z matni.

SCHLIPS – j-m auf den Schlips treten *(ugs.)*
nadepnąć komuś na odcisk *(ugs.)*, urazić kogoś

Warum ist er denn so mürrisch? Habe ich ihm etwa auf den Schlips getreten?
A dlaczego on jest taki mrukliwy? Czyżbym nadepnął mu na odcisk?

– sich auf den Schlips getreten fühlen
czuć się obrażonym

Fühl dich doch nicht immer gleich wegen jeder Kleinigkeit auf den Schlips getreten.
Nie powinieneś czuć się od razu obrażony z powodu byle głupstwa.

Habe ich ihm etwa auf den Schlips getreten?

SCHLITTEN – mit j-m Schlitten fahren *(ugs.)*
przejechać się po kimś; dostać ochrzan; objechać kogoś; opieprzyć kogoś *(vulgär)*

Wenn wir als Kinder nicht pünktlich nach Hause kamen, fuhr unser Vater immer mit uns Schlitten.
Gdy jako dzieci nie przychodziliśmy punktualnie do domu, to dostawaliśmy ochrzan.

– unter den Schlitten kommen *(ugs.)*
zejść na manowce; wykoleić się (wpaść w złe towarzystwo)

Wenn du dir nicht bessere Freunde suchst, wirst du eines Tages unter den Schlitten kommen.
Jeśli nie poszukasz sobie lepszych kolegów, to zejdziesz kiedyś na manowce.

SCHLOSS – hinter Schloss und Riegel
za kratkami (w więzieniu)

Niemand hätte geahnt, dass mein Nachbar ein Doppelleben führte. Jetzt sitzt er hinter Schloss und Riegel.
Nikt nie przypuszczałby, że mój sąsiad prowadził podwójne życie. Teraz siedzi za kratkami.

SCHLOT – wie ein Schlot rauchen (qualmen) *(ugs.)*
palić jak z komina; dymić jak komin (palić dużo papierosów)

Du steckst dir ja schon wieder eine Zigarrette an. Du qualmst wirklich wie ein Schlot.
Znowu zapalasz papierosa. Dymisz jak z komina.

SCHLUCKER – ein armer Schlucker *(ugs.)*
biedak, biedaczysko

Er kann sich keinen Urlaub leisten. Er ist wirklich ein armer Schlucker.
Nie może zafundować sobie urlopu. Jest naprawdę biedakiem.

SCHLUSSPUNKT – einen Schlusspunkt hinter etwas setzen; einen Schlussstrich unter etwas ziehen
zakończyć coś, zerwać z czymś

Unter Tränen versprach sie, hinter ihr bisheriges Leben einen Schlusspunkt zu setzen und neu anzufangen.
Ze łzami w oczach przyrzekła zerwać z dotychczasowym życiem i rozpocząć nowe.

Seit Jahren lagen die beiden Familien im Erbstreit, bis sie jetzt endgültig einen Schlussstrich unter die Sache zogen.
Od lat obie rodziny spierały się o spadek, aż teraz definitywnie zakończyły spór.

SCHMALHANS – **bei ihnen ist Schmalhans Küchenmeister**
tam dają mało jeść

Gegen Monatsende ist bei uns Schmalhans Küchenmeister, da müssen wir sparen.
W końcu miesiąca jest u nas bieda i musimy oszczędzać.

SCHMIERE – **Schmiere stehen** *(ugs.)*
stać na czatach *(ugs.)*

Sie gingen gemeinsam auf Diebestour. Während der Angeklagte die Schaufensterscheibe zerbrach, stand sein Komplize Schmiere.
Poszli wspólnie na złodziejską wyprawę. Podczas gdy oskarżony wybijał szybę, jego kompan stał na czatach.

SCHMU – **Schmu machen** *(ugs.)*
oszukiwać

Pass auf, Peter macht beim Kartenspielen gerne Schmu.
Uważaj, Piotr lubi oszukiwać przy grze w karty.

SCHMUTZ – **j-n/etwas in den Schmutz zerren/ziehen/treten**
unurzać kogoś/coś w błocie; zmieszać kogoś/coś z błotem

Musst du denn wirklich alles in den Schmutz ziehen?
Czy ty naprawdę musisz wszystko unurzać w błocie?

SCHNEIDE – **auf des Messers Schneide stehen**
stać na ostrzu noża; ważyć się na szali

Er kann von Glück sagen, dass er seine Stellung behalten konnte, denn es stand auf des Messers Schneide, ob ihm gekündigt werden sollte oder seinem Kollegen.
Może mówić o szczęściu, że mógł zatrzymać stanowisko, gdyż sprawa, czy zwolnić go, czy też jego kolegę, stała na ostrzu noża.

SCHNEIDER – **frieren wie ein Schneider/wie ein junger Hund** *(ugs.)*
zmarznąć na kość, dygotać z zimna

Bei diesem Wetter frieren die Camper wie die Schneider.
W taką pogodę ludzie na kempingu marzną jak diabli.

SCHNIPPCHEN – **j-m ein Schnippchen schlagen** *(ugs.)*
wywieść w pole, zakpić z kogoś

Kinder haben eine Freude daran, Erwachsenen ein Schnippchen zu schlagen.
Dzieci cieszą się, gdy mogą dorosłym spłatać figla.

SCHNÜRCHEN – **gehen/klappen/laufen wie am Schnürchen** *(ugs.)*
jak z płatka; jak po maśle

Für die Veranstaltung war alles sorgfältig vorbereitet und alles ging wie am Schnürchen.
Impreza była dokładnie przygotowana i wszystko szło jak po maśle.

SCHON – **wenn schon, denn schon** *(ugs.)*
jak już, to już

Willst du dir wirklich diesen teuren Pelzmantel kaufen? – Warum nicht? Wenn schon, denn schon!
Naprawdę chcesz kupić to drogie futro? – A dlaczego by nie? Jeśli już, to już.

– das wäre ja noch schöner! *(iron.)*
Tego jeszcze brakowało! A to ci dopiero!

Er will den Schaden nicht bezahlen? Das wäre ja noch schöner!
Co, nie chce zapłacić za szkodę? A to ci dopiero!

– das wird ja immer schöner! *(iron.)*
No, coraz lepiej! *(iron.)*

Du tust so gut wie nichts für die Schule und jetzt willst du auch noch mehr Taschengeld. Das wird ja immer schöner!
Prawie nie dbasz o stopnie, a teraz chcesz jeszcze większe kieszonkowe. No, coraz lepiej!

SCHOPF – **die Gelegenheit beim Schopf fassen/packen**
(s)korzystać z okazji

Heute traf ich zufällig den Direktor, ich fasste die Gelegenheit beim Schopf und besprach einige Dinge mit ihm, für die im Büro immer keine Zeit bleibt.
Spotkałem dziś przypadkowo dyrektora i korzystając z okazji, omówiłem z nim kilka spraw, na które w biurze zawsze brakuje czasu.

SCHOß – seine Hände in den Schoß legen
siedzieć z założonymi rękoma (nie pracować)

Er ist doch noch viel zu jung, um seine Hände in den Schoß zu legen.
Jest jeszcze stanowczo za młody, aby siedzieć z założonymi rękoma.

– j-m in den Schoß fallen
coś spada komuś z nieba (zdobył coś bez wysiłku)

Wo er nur konnte, hat er die Arbeit gemieden, und trotzdem fiel ihm der Erfolg in den Schoß
Jak tylko mógł, unikał pracy, a mimo to sukces spadł mu jak z nieba.

– im Schoß der Familie
na łonie rodziny

Nach so vielen Jahren der Trennung ist ihr Sohn jetzt wieder in den Schoß der Familie zurückgekehrt.
Po tylu latach rozłąki syn wrócił znowu na łono rodziny.

SCHRAUBE – eine Schraube ohne Ende
błędne koło (sprawa nie do rozwiązania)

Zuerst war die Preiserhöhung und dann kam eine allgemeine Lohnerhöhung. Wenn das so weitergeht, ist das eine Schraube ohne Ende.
Najpierw była zwyżka cen, a potem podwyżka płac. Jak tak dalej pójdzie, to powstanie błędne koło.

– bei j-m ist eine Schraube los/locker *(ugs.)*
szajba komuś odbiła; komuś brak piątej klepki *(ugs.)*, mieć źle poukładane w głowie *(ugs.)* (ktoś nie jest normalny)

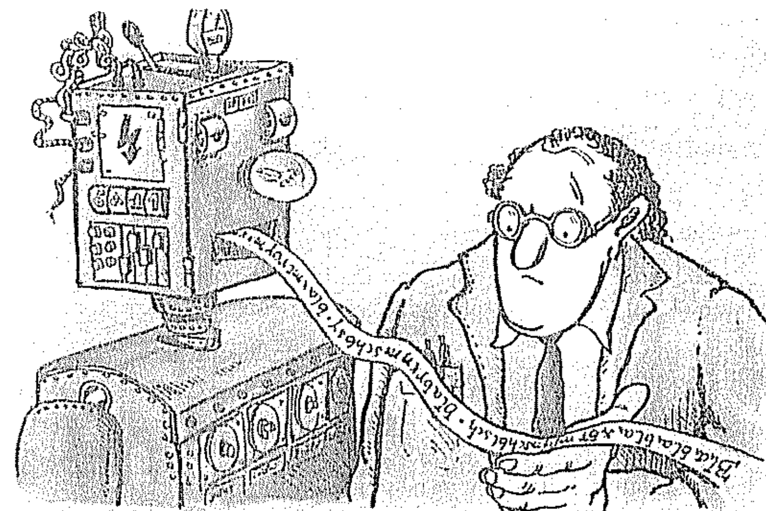
Er redet immer so einen Unsinn, man könnte meinen, bei ihm sei eine Schraube locker.
On plecie takie głupstwa, iżby można sądzić, że brak mu piątej klepki.

SCHREI – der neueste/der letzte Schrei *(ugs.)*
ostatni krzyk mody, być na topie (najnowsza moda)

Kurze Röcke sind in diesem Jahr wieder einmal der letzte Schrei.
Krótkie spódniczki są w tym roku znowu na topie.

SCHREIEN – zum Schreien sein *(ugs.)*
można pęknąć ze śmiechu, można boki zrywać

Zum Schluss des Programms zeigte ein Tanzpaar, wie man in der guten alten Zeit zu tanzen pflegte. Es war zum Schreien.
Na koniec programu jedna z par pokazała, jak w dawnych czasach tańczono. Boki można było zrywać.

Er redet immer so einen Unsinn, man könnte meinen, bei ihm sei eine Schraube locker.

SCHRITT – auf Schritt und Tritt
krok za krokiem, na każdym kroku

Der Hund liebt seinen Herrn und folgt ihm auf Schritt und Tritt.
Pies przywiązany jest do swego pana i podąża za nim krok w krok.

– mit j-m/etwas (nicht) Schritt halten können
(nie) móc dotrzymać komuś/czemuś kroku

Dem Lehrer tat es sehr Leid, dass der Junge mit dem Unterricht nicht Schritt halten konnte.
Nauczycielowi było przykro, że chłopiec nie mógł nadążyć za programem.

SCHROT – von echtem Schrot und Korn
prawego charakteru, uczciwy

Mein Großvater war ein Mann von echtem Schrot und Korn. Wo findet man solche Männer heute noch?
Mój dziadek był człowiekiem prawym. Gdzie znajdzie się dziś jeszcze takich ludzi?

SCHUH – j-m etwas in die Schuhe schieben *(ugs.)*
zrzucać coś na kogoś; zwalać na kogoś (przypisywać komuś winę za coś)

Wenn ihr ein Fehler unterlaufen ist, schiebt sie gern anderen die Schuld in die Schuhe.
Jeśli przytrafi jej się błąd, to chętnie zrzuca winę na innych.

– wo drückt denn der Schuh? *(ugs.)*
Co cię gnębi?

Sag mir ruhig, wo dich der Schuh drückt.
Powiedz mi, co cię gnębi?

SCHULD – die Schuld auf j-n wälzen *(ugs.)*
zrzucać/zwalać winę na kogoś *(ugs.)*

Nach einem Unfall versucht jeder, die Schuld auf den anderen zu wälzen.
Po wypadku każdy próbuje zwalić winę na drugiego.

SCHULE – aus der Schule plaudern *(ugs.)*
zdradzić, wyjawić tajemnicę

Es ist uns unverständlich, woher die Konkurrenz von unseren Plänen weiß. Irgend jemand muss aus der Schule geplaudert haben.
Jest dla nas niezrozumiałe, skąd konkurencja wie o naszych planach. Ktoś musiał wypaplać (zdradzić).

SCHULTER – etwas auf seine Schultern nehmen
wziąć na barki; podjąć się czegoś

Die Erziehung des elternlosen Neffen will der Onkel auf seine Schultern nehmen.
Wychowanie osieroconego siostrzeńca wujek chce wziąć na swoje barki.

– j-m die kalte Schulter zeigen
zbyć kogoś, potraktować obojętnie

Als er ihr einen Heiratsantrag machte, zeigte sie ihm die kalte Schulter.
Gdy poprosił ją o rękę, to go zbyła.

– etwas auf die leichte Schulter nehmen *(ugs.)*
zlekceważyć coś

Diese Krankheit musst du gründlich auskurieren, du darfst sie nicht auf die leichte Schulter nehmen.
Chorobę tę musisz dokładnie wykurować, nie możesz jej lekceważyć.

SCHUSS – in/im Schuss *(ugs.)*
w porządku, porządnie

Er ist ein sehr ordentlicher Mensch und hält seine Sachen in Schuss.
Jest bardzo dokładny i zważa na porządek.

SCHWACH – das schwache/zarte Geschlecht
słaba płeć (kobiety)

Er hat für das schwache Geschlecht schon immer viel übrig gehabt.
Słabej płci okazywał zawsze duże zainteresowanie.

SCHWÄCHE – eine Schwäche für etwas/j-n haben
mieć słabość do czegoś/kogoś (coś szczególnie lubić)

Sie geht regelmäßig in Konzerte. Sie hat nun mal eine Schwäche für Musik.
Chodzi regularnie na koncerty. Ma po prostu słabość do muzyki.

SCHWANZ – das Pferd am/beim Schwanz aufzäumen *(ugs.)*
zrobić coś na opak (zabrać się do czegoś w odwrotnej kolejności)

Man würde das Pferd beim Schwanz aufzäumen, wenn man die Nachspeise vor dem Hauptgericht reichen würde.
Byłoby to na opak, gdyby podać deser przed daniem głównym.

SCHWARTE – bis/... dass (j-m) die Schwarte knackt/kracht *(ugs.)*
aż do upadłego; jak koń

Die Gefangenen wurden zur Landarbeit eingesetzt. Sie mussten arbeiten, bis die Schwarte knackte.
Więźniów wykorzystywano do prac polowych. Musieli harować jak konie.

SCHWARZ – schwarz auf weiß
na piśmie; jak byk; czarno na białym (wydrukowane, napisane)

Wenn du es mir nicht glauben willst, so lies bitte den Brief, dort steht es schwarz auf weiß.
Jeśli mi nie wierzysz, to przeczytaj list, jest tam napisane jak byk.

– ein schwarzer Tag
czarny dzień (pechowy, nieszczęśliwy dzień)

Gestern war für mich ein schwarzer Tag. Ich habe meine Tasche mit samtlichen Ausweisen im Bus liegen lassen.
Wczoraj miałam czarny dzień. Zostawiłam w autobusie torebkę ze wszystkimi dokumentami.

– j-n auf die schwarze Liste setzen
umieścić kogoś na czarnej liście (zapisać na liście osób podejrzanych)

Früher wurden straffällige Personen bei der Polizei auf die schwarze Liste gesetzt.
Dawniej policja umieszczała karane osoby na czarnej liście.

– **ins Schwarze treffen**
trafić w dziesiątkę/sedno (dojrzeć istotę rzeczy)

Mit Ihrer Vermutung haben Sie genau ins Schwarze getroffen.
Swoim przypuszczeniem trafił pan w sedno.

– **warten können, bis man schwarz wird** *(ugs.)*
czekać do sądnego dnia; czekać do usranej śmierci *(vulgär)*

Auf dein Geld kannst du warten, bis du schwarz wirst.
Na pieniądze możesz czekać do sądnego dnia.

SCHWEIGEN – **sich in Schweigen hüllen**
milczeć jak zaklęty, milczeć

Während ich dir schon drei Briefe geschrieben habe, hüllst du dich immer noch in Schweigen.
Podczas gdy ja napisałem do ciebie już trzy listy, ty milczysz jak zaklęta.

SCHWEIN – **Schwein haben** *(ugs.)*
mieć fart *(ugs.)*, mieć szczęście

Bei dem letzten Lotteriespiel hatte er großes Schwein. Er bekam den Hauptgewinn.
W ostatniej loterii miał wielkie szczęście, zdobył główną wygraną.

SCHWEIß – **viel Schweiß kosten** *(ugs.)*
kosztować wiele trudu

Wir haben das Haus ganz allein gebaut. Das hat viel Schweiß gekostet
Całkiem sami wybudowaliśmy dom, kosztowało to sporo trudu.

– **j-m steht kalter Schweiß auf der Stirn**
zimny pot kogoś oblewa

Wenn er in eine Prüfung gehen muss, steht ihm der kalte Schweiß auf der Stirn.
Gdy musi iść na egzamin, oblewa go zimny pot.

SCHWERT – **ein zweischneidiges Schwert sein**
broń obosieczna (mieć zarówno dobre, jak i złe konsekwencje)

Lohnerhöhungen sind ein zweischneidiges Schwert, weil sie Preiserhöhungen nach sich ziehen.
Podwyżki płac – to broń obosieczna, gdyż powodują zwyżkę cen towarów.

Er hatte großes Schwein. Er bekam den Hauptgewinn.

SCHWUNG – **in Schwung kommen** *(ugs.)*
wpaść w dobry nastrój; nabrać tempa

Lange genug haben wir auf die Baugenehmigung gewartet, aber jetzt kommt die Sache endlich in Schwung.
Wystarczająco długo czekaliśmy na zezwolenie na budowę, ale teraz sprawa rusza z kopyta.

– **in Schwung sein** *(ugs.)*
być w dobrym nastroju; coś się rozwija

Nach der gestrigen Unterredung bin ich heute richtig in Schwung, die Verhandlungen zu führen.
Po wczorajszej rozmowie jestem dziś w dobrym nastroju do dalszych rokowań.

SEELE – **j-m etwas auf die Seele binden**
kłaść komuś na sercu; surowo komuś coś przykazać

Wie oft habe ich dir auf die Seele gebunden, nicht so schwer zu arbeiten, und jetzt finde ich dich wieder bei so einer schweren Arbeit.
Ileż to już razy nakazywałem ci, abyś tak ciężko nie pracował – a teraz znowu spotykam cię przy ciężkiej robocie.

– j-m aus der Seele sprechen
czytać w czyichś myślach; być tego samego zdania

Sie haben mir aus der Seele gesprochen, ich habe auch Einwände zu diesem Vertrag.
Czyta pan w moich myślach – ja też mam zastrzeżenia do tej umowy.

– eine Seele von Mensch/von einem Menschen
dusza człowiek (dobry, szlachetny człowiek)

Für jeden hatte er ein gutes Wort. Er war eine Seele von Mensch.
Dla każdego miał dobre słowo, to dusza człowiek.

SEGEL – j-m den Wind aus den Segeln nehmen
wytrącić komuś broń z ręki (udaremnić coś przeciwnikowi)

Dadurch, dass er sich entschuldigte, nahm er mir den Wind aus den Segeln, gegen ihn gerichtlich vorzugehen.
Przeprosił mnie i tym samym wytrącił mi broń z ręki, tak więc nie będę go pozywał do sądu.

– mit vollen Segeln
pełną parą (z wielką energią)

Wer im Leben etwas erreichen will, muss nach Abschluss der Schule mit vollen Segeln auf sein Ziel losgehen.
Kto w życiu chce coś osiągnąć, ten musi po ukończeniu szkoły pełną parą zmierzać do celu.

SEHEN – j-m vergeht Hören und Sehen
że zapomni, jak się nazywa (ktoś nie wie, co się z nim dzieje)

Der Start eines Großflugzeugs verursacht einen Lärm, dass einem Hören und Sehen vergeht.
Start dużego samolotu powoduje taki hałas, że człowiek zapomina, jak się nazywa.

– etwas in rosigem/in rosa Licht sehen
widzieć w różowych kolorach; patrzeć przez różowe okulary (oceniać coś optymistycznie, bezkrytycznie)

Er hat sein Studium an einer führenden amerikanischen Uni absolviert und sieht alles in rosigem Licht.
Skończył studia na jednym z wiodących amerykańskich uniwersytetów i widzi wszystko w różowych kolorach.

– sich sehen lassen können
być godnym podziwu

Die Arbeit dieses Künstlers kann sich wirklich sehen lassen.
Praca tego artysty jest naprawdę godna podziwu.

– sich bei j-m/irgendwo nicht mehr sehen lassen können/dürfen
nie móc się gdzieś/u kogoś pokazać

Der gefeierte Tennischampion glaubt, nach seiner letzten Niederlage könne er sich nicht mehr sehen lassen.
Fetowany przez wszystkich mistrz tenisowy uważa, że po ostatniej porażce nie może się więcej pokazywać.

– nach j-m/etwas sehen
doglądać czegoś/kogoś; zajmować się czymś

Während unserer Reise wollen unsere Nachbarn nach den Pflanzen sehen.
Podczas naszej podróży sąsiedzi będą doglądać roślin.

– alles doppelt sehen *(ugs.)*
widzieć podwójnie; komuś dwoi się w oczach (być pijanym)

Als ich gestern von der Feier zurückkam, sah ich alles doppelt.
Gdy wróciłem wczoraj z uroczystości, dwoiło mi się w oczach.

– j-m ähnlich sehen *(ugs.)*
czegoś można się po kimś spodziewać

Robert hat sich ein Auto gekauft, obwohl er kaum das Nötigste zum Leben hat. Das sieht ihm ähnlich.
Robert kupił sobie nowy samochód, chociaż ledwo wiąże koniec z końcem. To do niego podobne.

SEITE – j-m (mit Rat und Tat) zur Seite stehen
wspierać kogoś

Gute Freunde stehen sich immer gern (mit Rat und Tat) zur Seite.
Dobrzy przyjaciele zawsze chętnie wspierają się wzajemnie.

– j-s starke Seite sein *(ugs.)*
być mocną stroną kogoś (potrafić coś szczególnie dobrze)

Ich bin bestimmt nicht unmusikalisch, aber Singen ist nun mal nicht meine starke Seite.
Zapewne nie jestem niemuzykalny, ale śpiew nie jest moją mocną stroną.

– j-s schwache Seite sein *(ugs.)*
być słabą stroną kogoś; nie potrafić czegoś; mieć słabość (lubić coś szczególnie)

Für Konzerte gebe ich mein ganzes Taschengeld aus. Musik ist nun einmal meine schwache Seite.
Na koncerty wydaję całe moje kieszonkowe. Mam po prostu słabość do muzyki.

– etwas auf die Seite legen
odłożyć na czarną godzinę; zaoszczędzić coś, odłożyć sobie

Man kann nie wissen, wie schnell man in Not gerät. Es ist immer gut, rechtzeitig etwas Geld auf die Seite zu legen.
Nigdy człowiek nie wie, jak szybko można popaść w tarapaty. Dobrze więc zawczasu coś odłożyć na czarną godzinę.

– etwas auf die Seite schaffen/bringen *(ugs.)*
przywłaszczyć sobie coś, podprowadzić *(ugs.)*

Die Transportarbeiter wurden entlassen, weil sie bei jeder Warenbeförderung für sich etwas auf die Seite geschafft hatten.
Robotnicy transportowi zostali zwolnieni, ponieważ podczas każdego transportu podprowadzali towar.

– j-n von der Seite ansehen
traktować kogoś z góry; lekceważyć

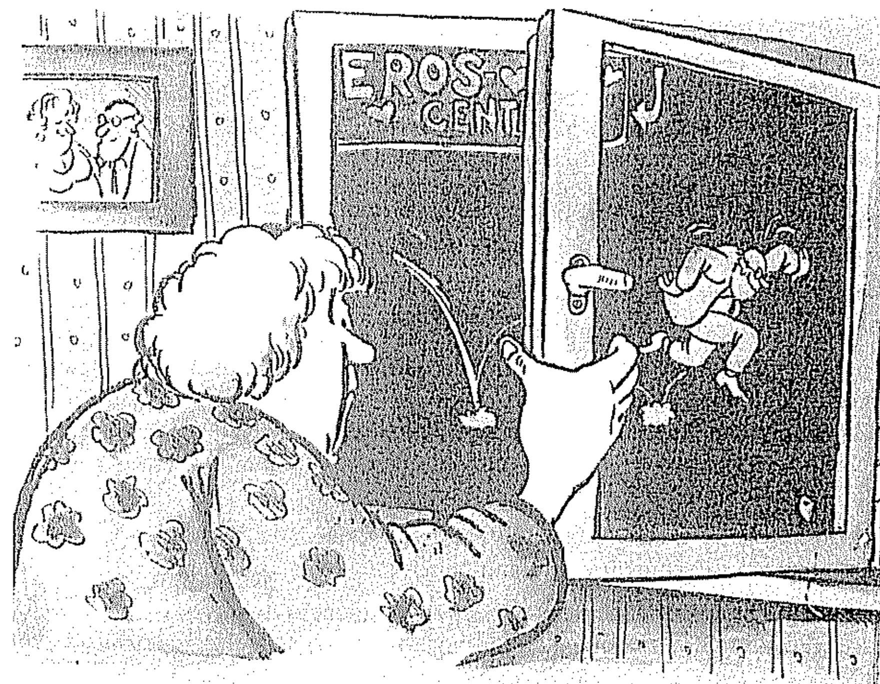
Seit Tagen bemerke ich, dass mich meine Kollegin von der Seite ansieht. Was sie nur gegen mich hat?
Zauważyłem, że od pewnego czasu moja koleżanka mnie lekceważy. Co też ona ma przeciwko mnie?

SEITENSPRUNG – einen Seitensprung machen *(ugs.)*
zrobić skok w bok; mieć kogoś na boku (szukać przygód miłosnych)

Sie ist dahinter gekommen, dass ihr Mann Seitensprünge macht.
Odkryła, że mąż ma kogoś na boku.

SEMESTER – j-d ist ein älteres/höheres Semester *(ugs., scherzh.)*
byś starym koniem *(ugs.)*; mieć swoje na karku, nie być już najmłodszym

Torheiten sollte er sich nicht mehr erlauben. Er ist doch schon ein älteres Semester.
Na głupie żarty nie powinien sobie pozwalać. Ma już przecież swoje na karku.

Sie ist dahinter gekommen, dass ihr Mann Seitensprünge macht.

SEMMEL – weggehen wie warme Semmeln
iść jak woda/jak świeże bułeczki (zostać szybko sprzedanym)

Die Kleider im Sonderangebot gingen weg wie warme Semmeln.
Sukienki z wyprzedaży poszły jak woda.

SENF – seinen Senf dazugeben [müssen] *(ugs.)*
(musieć) wtrącić swoje trzy grosze (ktoś nie pytany wygłasza zawsze swoje zdanie)

Von der Sache selbst hat sein Sohn gar keine Ahnung, aber überall muss er seinen Senf dazugeben.
O sprawie tej jego syn nie ma zielonego pojęcia, ale zawsze musi wtrącać swoje trzy grosze.

SETZEN – es setzt was/Hiebe/Prügel/Schläge
będzie lanie

Wenn ihr heute wieder so schmutzig vom Spielplatz kommt, setzt es Hiebe.
Jeśli dziś znowu wrócicie tak umorusani z placu zabaw, to będzie lanie.

SICH – an (und für) sich
właściwie, w zasadzie

Es war wie ein Wunder, dass bei dem Schiffsunglück noch jemand gerettet werden konnte. An (und für) sich hatte niemand mehr mit Überlebenden gerechnet.
Graniczyło to z cudem, że podczas katastrofy statku można było kogoś uratować. Właściwie to już nikt nie miał nadziei na znalezienie rozbitków.

SICHER – sicher ist sicher
co pewne, to pewne (ostrożności nigdy za dużo)

Ich werde Ihnen die Einladung zur Konferenz per Brief und E-mail schikken. Sicher ist sicher.
Zaproszenie na konferencję prześlę panu listownie i pocztą elektroniczną. Co pewne, to pewne.

SIEGEL – unter dem Siegel der Verschwiegenheit
z zastrzeżeniem dyskrecji; w zaufaniu

Ich sage dir das nur unter dem Siegel der Verschwiegenheit.
Mówię ci o tym w zaufaniu.

SINN – für eine Sache (keinen) Sinn haben
(nie) interesować się

Du hast für Kunst offenbar gar keinen Sinn.
Sztuką chyba się nie interesujesz.

– j-m in den Sinn kommen
1. przypomnieć sobie 2. przyjść na myśl

1. Irgendwo habe ich ihn schon einmal gesehen, aber sein Name will mir nicht in den Sinn kommen.
Gdzieś go już widziałem, ale jego nazwiska nie mogę sobie przypomnieć.

2. Es ist mir nie in den Sinn gekommen, meinen Betrieb aufzugeben.
Nigdy nie przyszło mi na myśl, aby zmienić zakład pracy.

– seine fünf Sinne nicht beisammen haben *(ugs.)*
nie mieć piątej klepki; mieć fioła (nie mieć rozumu)

Wer so etwas tut, kann seine fünf Sinne nicht beisammen haben.
Kto robi coś takiego, ten chyba nie ma piątej klepki.

SITZEN – etwas nicht auf sich sitzen lassen
nie móc puścić płazem czegoś (nie pozwalać na coś)

Einen unberechtigten Vorwurf darf man nicht auf sich sitzen lassen.
Niesłusznych zarzutów nie można puścić płazem.

– einen sitzen haben *(ugs.)*
wypić jednego głębszego; być wstawionym *(ugs.)* (być podpitym)

Trink nichts mehr! Du hast ja schon einen sitzen.
Nie pij już więcej! Jesteś już wstawiony.

SITZFLEISCH – kein Sitzfleisch haben *(ugs.)*
nie usiedzieć długo; nie mieć wytrwałości

Büroarbeit ist nichts für mich. Ich habe kein Sitzfleisch.
Praca biurowa, to nie dla mnie. Nie usiedzę długo na jednym miejscu.

SOCKE – sich auf die Socken machen *(ugs.)*
zbierać się do drogi

Es wird schon dunkel, wir müssen uns schnellstens auf die Socken machen.
Robi się ciemno, musimy szybko zbierać się do drogi.

– von den Socken sein *(ugs.)*
być kompletnie zaskoczonym

Als ich hörte, dass du verheiratet bist, war ich von den Socken.
Gdy usłyszałem, że wyszłaś za mąż, byłem kompletnie zaskoczony.

SOHLE – sich an j-s Sohlen heften *(ugs.)*
deptać komuś po piętach (podążać za kimś, idąc)

Ein Passant heftete sich an die Sohlen des Verdächtigen, bis ihn ein Polizeibeamte festnahm.
Jeden z przechodniów deptał podejrzanemu po piętach do czasu, aż ujął go policjant.

– es brennt j-m unter den Sohlen
komuś pali się do czegoś; spieszyć się bardzo

Es brennt mir unter den Sohlen, denn meine Frau wartet auf mich.
Bardzo mi się spieszy, bowiem żona na mnie czeka.

– sich die Sohlen nach etwas ablaufen *(ugs.)*
uchodzić sobie nogi; nabiegać się

Ich habe mir die Beine nach bequemen Schuhen abgelaufen.
Strasznie się nabiegałem za wygodnymi butami.

– auf leisen Sohlen
po cichu, cichaczem

Wir gingen auf leisen Sohlen aus dem Zimmer.
Cichaczem wyszliśmy z pokoju.

SPAN – dass die Späne fliegen *(ugs.)*
aż wióry lecą (pracować z zapałem)

Du arbeitest ja, dass nur so die Späne fliegen.
Pracujesz tak, że aż wióry lecą.

SPANISCH – j-m spanisch vorkommen *(ugs.)*
wydawać się dziwnym

Mein Vater ist sonst immer pünktlich zu Hause und jetzt ist er noch nicht da. Das kommt mir spanisch vor.
Ojciec jest zazwyczaj punktualnie w domu, a dziś go jeszcze nie ma. To wydaje mi się dziwne.

SPANNEN – gespannt sein wie ein Regenschirm *(ugs.)*
umierać z ciekawości

Ich bin gespannt wie ein Regenschirm, ob er sein Versprechen halten wird.
Umieram z ciekawości, czy dotrzyma obietnicy.

SPARREN – einen Sparren [zu viel/zu wenig] haben *(ugs.)*
mieć bzika; nie mieć piątej klepki *(ugs.)*

Den musst du nicht ernst nehmen. Der hat einen Sparren.
Jego nie musisz brać poważnie. On ma bzika.

SPATZ – die Spatzen pfeifen es von den Dächern *(ugs.)*
wróble ćwierkają o tym na dachu (wszyscy o tym mówią)

Dass mit eurer Ehe etwas nicht in Ordnung ist, pfeifen doch schon die Spatzen von den Dächern.
Już wróble o tym ćwierkają, że z waszym małżeństwem coś jest nie tak.

– mit Kanonen nach Spatzen schießen
z grubej rury, stosować niewspółmiernie duże środki

Sie können der Kassiererin bei dem geringen Fehlbetrag nicht gleich mit der Polizei drohen. Das hieße ja, mit Kanonen nach Spatzen schießen.
Nie może pan z powodu drobnego manka grozić kasjerce policją. To tak, jakby z armaty strzelać do wróbli.

SPECK – wie die Made im Speck leben *(ugs.)*
żyć, mieć jak pączek w maśle, jak król; żyć w wielkim dobrobycie

Ihr lebt ja hier wie die Made im Speck.
Ależ wy tu macie królewskie życie.

– ran an den Speck *(ugs.)*
ostro do dzieła

Mit der Arbeit müssen wir bis zum Abend fertig werden. Also ran an den Speck!
Z robotą musimy być gotowi do wieczora. A więc ostro do dzieła!

SPIEGEL – j-m den Spiegel vorhalten
wytykać komuś jego wady

Deine Schwester ist so schrecklich egoistisch. Man sollte ihr einmal den Spiegel vorhalten.
Twoja siostra jest strasznie egoistyczna. Trzeba by jej to wytknąć.

– sich (etwas) hinter den Spiegel stecken
wziąć sobie do serca coś (zapamiętać sobie czyjąś radę)

Wenn ich dir jetzt sage, dass du ein unmöglicher Mensch bist, so kannst du dir das ruhig hinter den Spiegel stecken.
Jeśli ci mówię, że jesteś nieznośny, to weź to sobie do serca.

SPIEL – j-n/etwas aus dem Spiel lassen
nie wciągać kogoś w coś

Ich habe dich vor dem Mann gewarnt, aber du wolltest nicht hören. Jetzt lass mich bitte aus dem Spiel!
Ostrzegałam cię przed tym człowiekiem, ale ty nie chciałeś słuchać. Teraz nie mieszaj mnie proszę do tego!

– gewonnenes Spiel haben
być wygranym *(ugs.)* (osiągnąć cel)

Zuerst wollte der Vater ihm die Reise nicht bezahlen; aber als er seine Prüfung so ausgezeichnet bestanden hatte, hatte er gewonnenes Spiel.
Ojciec nie chciał mu z początku opłacić podróży, ale gdy zdał świetnie egzamin, to był wygrany.

– etwas aufs Spiel setzen
ryzykować czymś

Die Mitglieder des Bergungstrupps setzten für die verunglückten Bergsteiger ihr Leben aufs Spiel.
Członkowie ekipy ratowniczej ryzykowali życiem, by odszukać taterników.

– ein Spiel mit dem Feuer sein
igranie z ogniem (niebezpieczna sprawa)

Die Liebe ist ein Spiel mit dem Feuer.
Miłość to igranie z ogniem.

SPIEß – brüllen/schreien wie am Spieß
ktoś wrzeszczy, jakby go ze skóry obdzierali/jak opętany (głośno krzyczeć)

Das kleine Mädchen hatte einen so großen Schreck bekommen, dass es wie am Spieße brüllte.
Dziewczynka tak się przestraszyła, że wrzeszczała jak opętana.

– den Spieß umdrehen
zwalczać kogoś jego własną bronią

So, jetzt hast du deine Meinung gesagt. Nun drehen wir mal den Spieß um und sagen, was wir von dir denken.
No, to powiedziałeś swoje zdanie. Odwrócimy teraz role i powiemy, co my o tobie myślimy.

SPIEßRUTEN – Spießruten laufen
być napiętnowanym, narażonym na docinki

Nachdem bekannt wurde, dass ihr Mann ins Gefängnis gekommen ist, muss die Frau immer bei den Nachbarn Spießruten laufen, wenn sie das Haus verlässt.
Gdy dowiedziano się, że jej mąż poszedł do więzienia, żona narażona jest przy każdym wyjściu z domu na docinki sąsiadów.

SPITZE – etwas auf die Spitze treiben
przesadzać ostro/mocno

Im Eifer des Streits trieb sie ihre Kritik auf die Spitze.
W ferworze sporu przesadziła mocno w krytyce.

– an der Spitze stehen
być/stać na czele

Die Kurse für die Montanaktien haben sich weiterhin behauptet und stehen heute sogar an der Spitze.
Kursy akcji Montana utrzymały się, a dziś są nawet na czele tabeli.

SPOREN – sich die Sporen verdienen
zdobyć ostrogi (zdobyć zasługi dzięki pracy)

In der Krebsforschung hat sich der junge Wissenschaftler die ersten Sporen verdient.
Młody naukowiec zdobył pierwsze ostrogi w badaniach nad rakiem.

SPRACHE – j-m verschlägt es die Sprache/j-m bleibt die Sprache weg
odebrać komuś mowę; coś kogoś zatkało (z powodu zaskoczenia nie może wykrztusić słowa)

Die Nachricht von der Verlobung seines Freundes verschlug ihm die Sprache.
Wiadomość o zaręczynach przyjaciela zatkała go.

SPRECHEN – für j-n nicht zu sprechen sein
nie przyjmować kogoś

Sie fühlte sich nicht wohl und ließ sagen, dass sie für niemand zu sprechen sei.
Czuła się źle i przykazała, by nikogo nie przyjmować.

– auf j-n gut zu sprechen sein
mieć o kimś dobre mniemanie

Fräulein Braun ist tüchtig und zuverlässig, darum ist ihr Chef gut auf sie zu sprechen.
Pani Braun jest pilna i niezawodna, dlatego też jej szef dobrze się o niej wyraża.

– **für j-n sprechen**
coś dobrze o kimś świadczy

Dass er unaufgefordert die Arbeit seines erkrankten Kollegen mit übernahm, spricht für ihn.
To, że przejął obowiązki za chorego kolegę, dobrze o nim świadczy.

SPRINGEN – **etwas springen lassen**
zafundować; postawić kolejkę

Zu seinem Jubiläum hat er für alle Kollegen etwas springen lassen.
Z okazji jubileuszu postawił kolegom kolejkę.

SPRUNG – **auf dem Sprung sein/stehen** *(ugs.)*
mieć właśnie coś zrobić

Ich war gerade auf dem Sprung, dir ein Fax zu schicken, als mir der Postbote deinen Brief brachte.
Miałem właśnie wysłać ci faks, gdy kurier przyniósł mi twój list.

– **(keine) große(n) Sprünge machen können** *(ugs.)*
nie mieć wielkich możliwości

Mit ihrem kleinen Einkommen kann sie keine großen Sprünge machen.
Z tymi skromnymi zarobkami może sobie na niewiele pozwolić.

– **auf einen Sprung** *(ugs.)*
na chwilę

Wenn ich wieder einmal nach Hamburg komme, will ich versuchen, dich wenigstens auf einen Sprung zu besuchen.
Gdy znowu przyjadę do Hamburga, spróbuję przynajmniej na chwilę wpaść do ciebie.

SPUCKE – **j-m bleibt die Spucke weg** *(ugs.)*
ktoś oniemiał z wrażenia; zatkało kogoś

Als er mir von seinem Plan, ins Ausland zu gehen, berichtete, blieb mir die Spucke weg.
Gdy opowiadał mi o swoich planach wyjazdu za granicę, to mnie zatkało.

STAAT – **(mit etwas) Staat machen** *(ugs.)*
zadać szyku; szpanować

Frau Müller kaufte sich einen Sportwagen nur, um damit Staat zu machen.
Pani Müller kupiła samochód sportowy tylko po to, by szpanować.

STAMM – **vom Stamme Nimm sein** *(ugs., scherzh.)*
być skąpcem; tylko brać

Kein Wunder, dass er so wohlhabend ist, er ist ja auch vom Stamme „Nimm".
Nie ma się co dziwić, że jest tak zamożny, on należy do tych, co tylko biorą.

STANGE – **von der Stange** *(ugs.)*
z produkcji masowej, nie szyte na miarę

Mein Sohn hat eine normale Figur. Ihm passt jeder Anzug von der Stange.
Mój syn jest przeciętnej postury. Pasuje na niego każde ubranie z masowej produkcji.

– **eine Stange Geld** *(ugs.)*
kupa forsy; masa szmalu; ciężkie pieniądze *(ugs.)*

In seiner Freizeit schreibt er Krimis und damit hat er schon eine ganz schöne Stange Geld verdient.
W wolnym czasie pisze kryminały i zarobił na tym niezły szmal.

– **j-m die Stange halten** *(ugs.)*
trzymać czyjąś stronę; trzymać sztamę *(ugs., Jugendspr.)*

Trotz der Streitereien hielt ihm sein Freund die Stange.
Mimo sprzeczek przyjaciel stał po jego stronie.

– **bei der Stange bleiben** *(ugs.)*
pracować dalej, nie rezygnować

Wir dürfen nicht nachgeben, sondern müssen bei der Stange bleiben, sonst ist unsere bisherige Mühe verloren.
Nie możemy rezygnować, lecz musimy nadal pracować, gdyż inaczej cały nasz trud będzie daremny.

STAPEL – **vom Stapel lassen** *(ugs.)*
palnąć mówkę; sypnąć kawałami; miotać przekleństwa itp.

Auf der Hochzeit seiner Tochter ließ er eine sehr launige Rede vom Stapel.
Na ślubie swojej córki palnął dowcipną mówkę.

STARK – **ein starkes/tolles Stück sein** *(ugs.)*
niesłychane, bezczelność, szczyt

Die Täuschungsmanöver des Prokuristen waren ein starkes Stück.
Zwodnicze manewry prokurenta były szczytem bezczelności.

– sich für etwas/für j-n stark machen *(ugs.)*
wstawić się za kimś, popierać coś

Ich glaube, deine Sache geht jetzt in Ordnung. Ich habe mich für dich beim Chef stark gemacht.
Sądzę, że teraz twoje sprawy się uporządkują. Wstawiłem się za tobą u szefa.

STAUB – Staub aufwirbeln *(ugs.)*
wywołać sensację, narobić szumu

Der Prozess gegen den Politiker hat viel Staub aufgewirbelt.
Proces przeciwko politykowi narobił szumu.

– sich aus dem Staube machen *(ugs.)*
dać nogę/dyla/drapaka *(ugs.);* ulotnić się, zniknąć

Als ihm die Polizei auf die Spur kam, machte er sich aus dem Staube.
Gdy policja trafiła na jego ślad, dał nogę.

STECKEN – den Kopf in den Sand stecken
chować głowę w piasek (nie chcieć widzieć faktów)

Anstatt für Abhilfe zu sorgen, steckt er den Kopf in den Sand.
Zamiast troszczyć się o środki zaradcze, schował głowę w piasek.

– es j-m stecken *(ugs.)*
powiedzieć komuś do słuchu; natrzeć komuś uszu *(ugs.)*

Wie kommt er dazu, Unwahrheiten über mich zu verbreiten? Dem werde ich es aber stecken.
Jak on może rozpowiadać o mnie nieprawdę? Powiem mu coś do słuchu.

STECKENPFERD – sein Steckenpferd reiten
uprawiać/mieć hobby

Im Urlaub reitet er nur sein Steckenpferd und ist den ganzen Tag beim Segeln.
Podczas urlopu oddaje się swemu hobby i spędza cały dzień na żeglowaniu.

STEGREIF – aus dem Stegreif
z głowy, z pamięci

Mein Kollege kann zu jedem Anlass aus dem Stegreif eine Rede halten.
Mój kolega potrafi na każdą okazję wygłosić mowę z pamięci.

STEHEN – es steht schlecht um j-n
źle z kimś

Er konnte sich von der Operation nicht recht erholen und die Ärzte sagen, es stünde schlecht um ihn.
Po operacji nie mógł przyjść do siebie i lekarze mówią, że jego stan jest zły.

STEHLEN – j-m gestohlen bleiben können *(ugs.)*
mieć kogoś w nosie; nie chcieć mieć z kimś do czynienia *(ugs.)*

Wenn du mir nicht hilfst, kannst du mir gestohlen bleiben.
Jak mi nie pomożesz, to mam cię w nosie (pies ci mordę lizał) *(vulgär)*.

STEIF – steif und fest
uporczywie, kategorycznie

Da hat doch dieser Mensch steif und fest behauptet, ich hätte ihm seinen Platz weggenommen.
Ten facet uporczywie twierdził, że zabrałem mu miejsce.

STEIN – Stein und Bein schwören *(ugs.)*
kląć się na wszystkie świętości; iść w zaparte *(ugs.)*

Sein Komplize schwor Stein und Bein, bis zu jenem Abend nichts von einem beabsichtigten Einbruch gewusst zu haben.
Jego wspólnik szedł w zaparte, jakby nie wiedział do owego wieczoru o planowanym włamaniu.

– Stein und Bein frieren *(ugs.)*
marznąć do szpiku kości; trząść się z zimna

Die nur mit Sommerkleidung ausgerüsteten Touristen froren bei dem plötzlich hereingebrochenen Winter Stein und Bein.
Wyposażeni tylko w letnie ubiory turyści marzli do szpiku kości podczas nagłego ataku zimy.

– einen Stein gegen j-n aufheben/auf j-n werfen *(gehob.)*
podnieść kamień na kogoś; rzucić w kogoś kamieniem *(gehob.)* (osądzać kogoś)

Bevor ich nicht die Gründe für sein Handeln kenne, will ich keinen Stein auf ihn werfen.
Nie osądzę go, zanim nie poznam przyczyn jego postępowania.

– **bei j-m einen Stein im Brett haben** *(ugs.)*
być czyimś ulubieńcem, być lubianym

Haben Sie denn noch gar nicht gemerkt, dass Ihre Tochter bei ihrem Lehrer einen Stein im Brett hat?
Czyż pan tego nie zauważył, że pańska córka jest ulubienicą nauczyciela?

– **j-m Steine/Hindernisse in den Weg legen**
kłaść/rzucać komuś kłody pod nogi (robić trudności)

Bei jeder Gelegenheit wurden ihm von seinen Gegnern Steine in den Weg gelegt.
Przy każdej okazji przeciwnicy rzucali mu kłody pod nogi.

– **j-m fällt ein Stein vom Herzen** *(ugs.)*
kamień spada komuś z serca *(ugs.)* (ktoś odczuwa ulgę)

Als der Professor mir sagte, dass er mit meiner Arbeit sehr zufrieden sei, fiel mir ein Stein vom Herzen.
Gdy profesor powiedział mi, że jest zadowolony z mojej pracy, kamień spadł mi z serca.

STELLE – **nicht von der Stelle kommen**
nie posunąć się ani o krok; nie ruszyć z miejsca

In den Wintermonaten kommen die Straßenarbeiten nicht von der Stelle.
W miesiącach zimowych remonty ulic nie posuwają się ani o krok.

– **auf der Stelle treten**
dreptać w miejscu; stać w miejscu

Die Wissenschaftler wurden schon ungeduldig, weil sie mit ihren Forschungsarbeiten seit Wochen auf der Stelle traten.
Naukowcy zniecierpliwili się, ponieważ prace badawcze od kilku tygodni stały w miejscu.

– **auf der Stelle**
natychmiast, na miejscu

Bei dem schweren Busunglück waren fünf Personen auf der Stelle tot.
W ciężkim wypadku autobusowym zginęło na miejscu pięć osób.

STELLEN – **auf sich allein/selbst gestellt sein** *(ugs.)*
być zdanym na samego siebie

Nach dem Tode seiner Eltern war der Junge völlig auf sich gestellt.
Po śmierci rodziców chłopiec był zdany sam na siebie.

– **sich j-m in den Weg stellen / j-m in den Weg treten**
stanąć komuś na drodze (robić komuś trudności)

Seine Kollegen missgönnten ihm die bessere Stellung und versuchten, wo sie nur konnten, sich ihm in den Weg zu stellen.
Koledzy zazdrościli mu lepszego stanowiska i gdzie tylko mogli, stawali mu na drodze.

– **sich mit j-m gut stellen** *(ugs.)*
zdobywać czyjąś sympatię; być na przyjaznej stopie

Wir sind auf ihre Hilfe angewiesen und müssen uns gut mit ihr stellen.
Jesteśmy zdani na jej pomoc i musimy być z nią na przyjaznej stopie.

– **gut gestellt sein** *(ugs.)*
być majętnym, dobrze ustawionym

Für Herrn T. war diese Spende kein Opfer, er ist doch sehr gut gestellt.
Dla pana T. datek ten nie był wielkim wyrzeczeniem, jest on przecież dobrze ustawiony.

STERBEN – **nicht leben und nicht sterben können** *(ugs.)*
być bardzo chorym; za mało, aby żyć, za dużo, by umrzeć

Die seekranken Passagiere hingen an der Reling und konnten nicht leben und nicht sterben.
Wychyleni za burtę cierpiący na chorobę morską pasażerowie czuli się piesko.

– **zum Leben zu wenig, zum Sterben zu viel** *(ugs.)*
za mało, by żyć, za dużo, by umrzeć

Er war glücklich, nach langer Arbeitslosigkeit eine Stellung bekommen zu haben, aber das Gehalt war zum Leben zu wenig und zum Sterben zu viel.
Był szczęśliwy, że po długim bezrobociu dostał pracę, lecz pensja była za mała, by żyć, za duża, by umrzeć.

STICH – **j-n im Stich lassen**
zostawić kogoś na lodzie, wystawić do wiatru, puścić kantem *(ugs.)*; coś kogoś zawodzi

Jetzt, wo ich dich brauche, lässt du mich im Stich.
Teraz, gdy cię potrzebuję, wystawiasz mnie do wiatru.

– **j-m einen Stich geben/versetzen**
zadać ból; dotknąć kogoś

Mit den spöttischen Bemerkungen über ihren Sohn versetzten die Nachbarn der Mutter einen Stich.
Drwiące uwagi sąsiadów o synu zadały matce ból.

– **einen Stich haben** *(ugs.)*
być stukniętym; mieć bzika/fioła *(ugs.)*

Wie hast du diese Dummheit machen können. Ich glaube, du hast einen Stich.
Jak mogłeś popełnić takie głupstwo? Myślę, że jesteś stuknięty.

STIEFEL – **einen Stiefel vertragen/trinken können** *(ugs.)*
mieć mocną głowę (móc wypić dużo alkoholu)

Mit meinem Kollegen darfst du nicht um die Wette trinken, der verträgt einen ziemlichen Stiefel.
Z moim kolegą nie możesz się zakładać, kto więcej wypije, gdyż on ma mocną głowę.

STIELAUGE – **Stielaugen machen/bekommen/kriegen** *(ugs.)*
1. zrobić wielkie oczy 2. patrzeć zazdrosnym okiem

Als ich meiner Freundin das neue Kleid zeigte, machte sie aber Stielaugen.
Gdy pokazałam przyjaciółce moją nową sukienkę, spojrzała zazdrosnym okiem.

STIER – **den Stier bei den Hörnern fassen/packen**
złapać byka za rogi (odważnie się do czegoś zabrać)

Die Aufgabe ist nicht so schwer, wie sie aussieht. Du musst nur den Stier bei den Hörnern packen.
Zadanie nie jest tak trudne, na jakie wygląda. Musisz tylko złapać byka za rogi.

STIRN – **j-m/einer Sache die Stirn bieten**
stawić czoła komuś/czemuś

Merke dir, mein Sohn: „Dem Schicksal die Stirn bieten, nur so wirst du das Leben meistern."
Zapamiętaj sobie dobrze, mój synu: „Przeciwstawiaj się losowi, tylko wtedy będziesz w stanie ułożyć sobie życie".

– **die Stirn haben**
mieć czelność (być bezczelnym), mieć czoło *(veralt.)*

Der Lehrling hatte die Stirn, seinem Meister zu widersprechen.
Czeladnik miał czelność sprzeciwić się majstrowi.

STRANG – **am gleichen/am selben Strang ziehen**
mieć wspólny cel; jechać na tym samym wózku

Gute Mitarbeiter werden stets am gleichen Strang ziehen.
Dobrzy współpracownicy mają zawsze wspólny cel.

– **über die Stränge schlagen/hauen** *(ugs.)*
szaleć; iść w tango *(ugs.)* (być lekkomyślnym, przebrać miarę)

Seine Eltern haben große Sorgen mit ihm, weil er immer wieder über die Stränge schlägt.
Rodzice mają z nim problemy, ponieważ od czasu do czasu idzie w tango.

– **wenn alle Stränge/Stricke reißen** *(ugs.)*
w sytuacji podbramkowej; w ostateczności, jak wszystko zawiedzie

Ich hoffe, bis zum nächsten Ersten mit meinem Geld auszukommen. Wenn alle Stränge reißen, muss ich etwas von meinem Sparguthaben abheben.
Mam nadzieję, że zwiążę koniec z końcem do pierwszego. W ostateczności będę musiał podjąć pieniądze z konta.

STRAßE – **auf der Straße liegen** *(ugs.)*
być bezrobotnym; bez dachu nad głową; coś leży na ulicy

Nach der Hochwasserkatastrophe haben viele Familien auf der Straße gelegen.
Po powodzi wiele rodzin było bez dachu nad głową.

Für Absolventen der Hochschulen liegt der Erfolg nicht mehr auf der Straße.
Dla absolwentów uczelni wyższych sukces nie leży już na ulicy.

– **auf der Straße sitzen** *(ugs.)*
być na kuroniówce *(ugs.)*, być bezrobotnym; bez dachu nad głową

In den Zeiten der Wirtschaftskrise sitzen viele qualifizierte Facharbeiter auf der Straße.
W czasie kryzysu gospodarczego wielu wykwalifikowanych fachowców jest na kuroniówce.

Viele qualifizierte Facharbeiter auf der Straße.

STRECKEN – **j-n zu Boden strecken**
powalić na ziemię

Mit einem kräftigen Schlag streckte er seinen Gegner zu Boden.
Jednym mocnym uderzeniem powalił przeciwnika na ziemię.

STREICH – **j-m einen Streich spielen**
spłatać figla komuś; zrobić kawał

Die Schüler haben oft versucht, ihrem Klassenlehrer einen Streich zu spielen.
Uczniowie często próbowali zrobić swojemu nauczycielowi kawał.

STRICH – **einen (dicken) Strich unter etwas machen/ziehen** *(ugs.)*
pociągnąć (grubą) kreskę (skończyć z przeszłością)

Er hat sich fest vorgenommen, unter sein bisheriges Leben einen Strich zu machen und neu anzufangen.
Solennie postanowił pociągnąć kreskę pod swoim dotychczasowym życiem i zacząć od nowa.

– **keinen Strich tun/machen** *(ugs.)*
nie kiwnąć palcem; nic nie robić

Ich hatte so viel anderes zu erledigen, dass ich heute noch keinen Strich an meiner Arbeit tun konnte.
Miałem dziś tyle innych zajęć, że nie tknąłem nawet mojej pracy.

– **j-m einen Strich durch die Rechnung machen** *(ugs.)*
pokrzyżować czyjeś plany

Wir hatten uns so auf die Dampferfahrt gefreut und nun hat uns das schlechte Wetter einen Strich durch die Rechnung gemacht.
Tak się cieszyliśmy na wycieczkę statkiem, ale pogoda pokrzyżowała nam plany.

– **nach Strich und Faden** *(ugs.)*
mocno, porządnie

Als er mit der zerrissenen Hose nach Hause kam, hat der Vater ihn nach Strich und Faden verprügelt.
Gdy wrócił do domu w podartych spodniach, ojciec przetrzepał mu porządnie skórę.

– **auf den Strich gehen** *(ugs.)*
uprawiać nierząd (prostytucję)

Die Frauen, die da herumstehen, gehen auf den Strich.
Kobiety, które tam stoją, uprawiają nierząd.

STRICK – **j-m einen Strick (aus etwas) drehen**
kręcić bicz na kogoś (zaszkodzić komuś)

Sein Nachbar versuchte, ihm aus seiner politischen Einstellung einen Strick zu drehen.
Sąsiad próbował ukręcić na niego bicz z powodu jego politycznych poglądów.

STROH – **Stroh im Kopf haben/ein Strohkopf sein** *(ugs.)*
mieć sieczkę/siano w głowie (być głupim)

Du bist so schlecht in der Schule, dass man meinen könnte, du hättest nur Stroh im Kopf.
Masz takie słabe wyniki w szkole, iż można by sądzić, że masz tylko sieczkę w głowie.

– **leeres Stroh dreschen** *(ugs.)*
gadać od rzeczy; lać wodę

Die Debatte verlief erfolglos; es wurde die ganze Zeit auch nur leeres Stroh gedroschen.
Debata skończyła się fiaskiem; cały czas gadano od rzeczy.

STROHHALM – sich an einen Strohhalm klammern
chwytać się ostatniej deski ratunku

Die Hoffnung, durch einen Lotteriegewinn zu Geld zu kommen, erwies sich als Strohhalm, an den er sich klammerte.
Nadzieja zdobycia pieniędzy dzięki wygranej na loterii okazała się przysłowiową deską ratunku, której się chwytał.

STROM – gegen/wider den Strom schwimmen
płynąć pod prąd (przeciwstawiać się ogólnej opinii)

Gib es auf, gegen den Strom zu schwimmen, es ist nur zu deinem Schaden.
Przestań przeciwstawiać się wszystkiemu, gdyż to jest na twoją niekorzyść.

STÜCK – große Stücke auf j-n halten
cenić kogoś bardzo

Der Direktor hält auf seinen Assistenten große Stücke und zieht ihn zu allen wichtigen Verhandlungen hinzu.
Dyrektor ceni sobie wysoko swego asystenta i dopuszcza go do wszystkich ważnych rokowań.

STUHL – sich zwischen zwei Stühle setzen
zostać na lodzie, zostać z niczym (stracić obie możliwości)

Jetzt, nachdem die Firma deine Bewerbung abgelehnt hat und du bei deiner alten Firma gekündigt hast, hast du dich richtig zwischen zwei Stühle gesetzt.
Teraz, gdy jedna firma odrzuciła twoje podanie, a w drugiej się zwolniłeś, zostałeś na lodzie.

– j-m den Stuhl vor die Tür setzen/stellen
zwolnić kogoś, wyrzucić

Wenn du dich nicht änderst, wird dir dein Chef eines Tages den Stuhl vor die Tür setzen.
Jeśli się nie zmienisz, to pewnego dnia szef cię zwolni (wyrzuci).

STUMPF – etwas mit Stumpf und Stiel
doszczętnie, do cna

Mit dem neuen Mittel kann man das Unkraut mit Stumpf und Stiel ausrotten.
Tymi nowymi środkami można doszczętnie zniszczyć chwasty.

STUNDE – eine geschlagene Stunde
pełna godzina, cała godzina

Wir waren vom Regen völlig durchnässt denn wir hatten eine geschlagene Stunde auf den Bus gewartet.
Byliśmy przemoknięci do suchej nitki, gdyż bitą godzinę czekaliśmy na autobus.

SUPPE – j-m die Suppe versalzen; j-m in die Suppe spucken *(ugs.)*
zepsuć komuś zabawę, pokrzyżować komuś plany

Der hat sich doch tatsächlich mit meiner Freundin verabredet. Dem werde ich aber gründlich die Suppe versalzen.
On naprawdę umówił się z moją dziewczyną, ale ja już mu pokrzyżuję plany.

– j-m/sich eine schöne/böse Suppe einbrocken/einrühren *(ugs.)*
nawarzyć komuś/sobie piwa (narobić kłopotów)

Durch seinen Leichtsinn hat er sich und uns eine schöne Suppe eingebrockt.
Przez swoją lekkomyślność nawarzył sobie i nam piwa.

– die Suppe auslöffeln (die man sich eingebrockt hat) *(ugs.)*
wypić piwo, które się samemu nawarzyło, ponieść konsekwencje swego czynu

Mit deinem frechen Verhalten dem Chef gegenüber hast du dir eine schöne Suppe eingebrockt. Jetzt löffle sie gefälligst auch alleine aus!
Poprzez twoje bezczelne zachowanie wobec szefa nawarzyłeś sobie niezłego piwa; teraz musisz je sam wypić!

SZENE – j-m eine Szene machen
zrobić komuś scenę, awanturę

Als ihr Mann betrunken nach Hause kam, machte sie ihm eine heftige Szene.
Gdy jej mąż wrócił pijany do domu, zrobiła mu karczemną awanturę.

T

TAG – etwas an den Tag bringen
wyciągnąć na światło dzienne

Eine Revision brachte seine Unterschlagungen an den Tag.
Kontrola wykazała defraudację pieniędzy.

– auf seine alten Tage *(ugs.)*
na starość, na stare lata, w podeszłym wieku

Auf seine alten Tage gewöhnte er sich doch noch das Rauchen ab.
Na stare lata był jeszcze w stanie odzwyczaić się od palenia.

– sich einen guten Tag machen
spędzić przyjemnie dzień

Während unser Chef auf Urlaub war, haben wir uns im Büro manchen guten Tag gemacht.
W czasie urlopu naszego szefa urządziliśmy sobie w biurze niejeden piękny dzień.

– den Tag/die Zeit totschlagen/dem lieben Gott die Tage/die Zeit stehlen *(ugs.)*
zabijać czas, zbijać bąki *(ugs.)*, trwonić czas

Du solltest endlich anfangen, für dein Fortkommen zu arbeiten, und nicht immer nur die Zeit totschlagen.
Powinieneś wreszcie zacząć pracować na awans, a nie trwonić czas.

Wenn man etwas erreichen will, muss man arbeiten und darf nicht dem lieben Gott die Tage stehlen.
Jeśli chce się coś osiągnąć, to trzeba pracować, a nie zbijać bąki.

– in den Tag hinein leben
z dnia na dzień (żyć) (żyć, nie myśląc o przyszłości)

Sie leben einfach in den Tag hinein und meinen, es müsste immer so bleiben.
Żyją po prostu z dnia na dzień i myślą, że już tak zostanie.

TANZ – (j-m) einen Tanz machen *(ugs.)*
robić scenę (denerwować się)

Mach doch nicht wegen jeder Kleinigkeit, die dir nicht passt, so einen Tanz!
Nie rób scen z powodu każdej drobnostki, która ci nie odpowiada.

TANZBEIN – das Tanzbein schwingen *(scherzh.)*
tańczyć

Auf unserem Betriebsausflug wurde tüchtig das Tanzbein geschwungen.
Podczas wycieczki zakładowej ostro tańczono.

TARANTEL – wie von der Tarantel gestochen *(ugs.)*
jak oparzony

Als ich ihn im Zimmer meiner Freundin antraf, sprang er, wie von der Tarantel gestochen, vom Stuhl auf.
Gdy natknąłem się na niego w pokoju mojej dziewczyny, zerwał się z krzesła jak oparzony.

TASCHE – tief in die Tasche greifen müssen *(ugs.)*
musieć głębiej sięgnąć do kieszeni, wybulić większą sumę *(ugs.)*

Wenn du dir diesen Wagen leisten willst, musst du tief in die Tasche greifen.
Jeśli chcesz kupić ten samochód, musisz sięgnąć głębiej do kieszeni.

– j-m auf der Tasche liegen *(ugs.)*
być u kogoś na garnuszku *(ugs.)* (być na czyimś utrzymaniu)

Er liegt seinem Vater immer noch auf der Tasche.
Ciągle jeszcze jest na garnuszku u swego ojca.

– j-n in die Tasche stecken *(ugs.)*
bić kogoś na głowę, zakasować kogoś (przewyższać kogoś)

Mit seinen Kenntnissen steckt er alle Mitbewerber in die Tasche.
Swymi wiadomościami zakasuje wszystkich konkurentów.

TEMPEL – j-n zum Tempel hinausjagen/hinauswerfen/hinausschmeißen *(ugs.)*
przepędzić z domu

Wenn er sich nochmals etwas Derartiges zuschulden kommen lässt, werde ich ihn zum Tempel hinauswerfen.
Jeśli jeszcze raz coś takiego zrobi, przepędzę go z domu.

TEUER – j-n teuer zu stehen kommen
coś będzie kogoś drogo kosztować (mieć złe następstawa)

Sein Leichtsinn wird ihn noch teuer zu stehen kommen.
Jego lekkomyślność będzie go jeszcze drogo kosztować.

TEUFEL – **den Teufel im Leib haben** *(ugs.)*
mieć diabła za skórą *(ugs.)* (być nieopanowanym)

Er macht einen äußerst ruhigen Eindruck, aber manchmal hat er den Teufel im Leib.
Sprawia wrażenie bardzo spokojnego, ale niekiedy ma diabła za skórą.

– **j-n reitet der Teufel** *(ugs.)*
w kogoś wstąpił diabeł *(ugs.)*

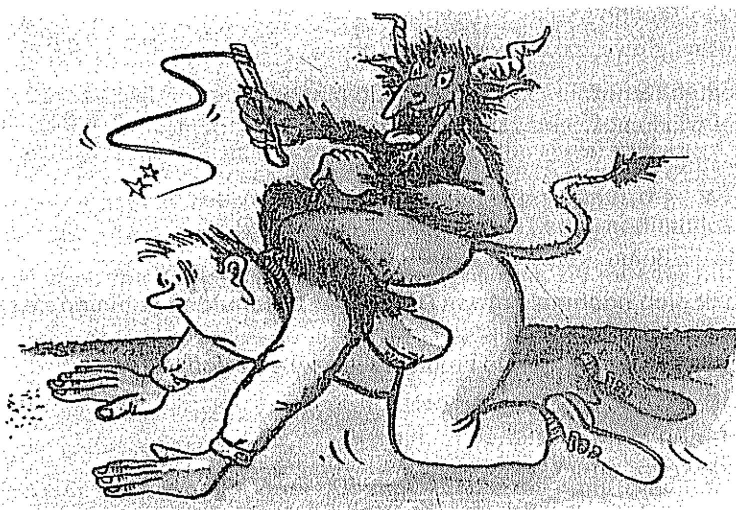
Wie er zu der Tat kam, kann er heute nicht mehr sagen. Ihn muss wohl der Teufel geritten haben.
Nie potrafi dziś powiedzieć, jak doszło do tego czynu. Chyba wstąpił w niego diabeł.

– **der Teufel ist los** *(ugs.)*
wybuchło piekło *(ugs.)* (jest wielka awantura)

Auf der letzten Versammlung war der Teufel los.
Na ostatnim zebraniu wybuchło piekło.

– **mal nicht den Teufel an die Wand!** *(ugs.)*
Nie wywołuj wilka z lasu *(Sprichw.)* (nie prowokuj swoim czarnowidztwem nieszczęścia!)

Warum sollte gerade das Flugzeug, mit dem sie fliegt, abstürzen. Mal nur nicht den Teufel an die Wand!
Dlaczego akurat samolot, którym leci, miałby spaść. Nie wywołuj wilka z lasu!

Ihn hat der Teufel geritten.

THEATER – **ein Theater machen** *(ugs.)*
robić sceny, urządzać teatr *(ugs.)* (denerwować się, robić awantury)

So ein Theater wegen solch einer Lappalie.
Robić takie sceny z powodu głupstwa.

TIER – **ein hohes/großes Tier** *(ugs.)*
gruba ryba *(ugs.)* fisza, szycha, szyszka (bardzo ważna osoba, znana osobistość, dygnitarz)

Der Herr, mit dem ich dich nachher bekannt machen werde, ist ein hohes Tier hier am Ort.
Człowiek, z którym cię później poznam, to miejscowa szycha (figura).

TINTE – **in der Tinte sitzen** *(ugs.)*
być w tarapatach

Da er mir mein Geld nicht pünktlich zurückzahlte, sitze ich jetzt selbst in der Tinte.
Ponieważ nie oddał mi punktualnie długu, sam znalazłem się w tarapatach.

TIPPEN – **an etwas ist nicht zu tippen** *(ugs.)*
być pewnym, przesądzonym (coś nie podlega wątpliwości)

Die Leistungen seines Gegners waren weitaus besser. An dessen Sieg ist nicht zu tippen.
Wyniki jego przeciwnika były zdecydowanie lepsze. Jego zwycięstwo jest przesądzone.

TISCH – **unter den Tisch fallen** *(ugs.)*
zignorować coś; wypaść z porządku

Bei der letzten Wahl sind die Stimmen der kleinen Parteien unter den Tisch gefallen.
Podczas ostatniego głosowania głosy małych partii zostały zignorowane.

– **reinen Tisch machen** *(ugs.)*
wyjaśnić, uporządkować sprawy

Bevor wir uns mit euch wieder versöhnen, müssen wir erst reinen Tisch machen.
Zanim się z wami pogodzimy, musimy najpierw uporządkować sprawy.

– vom grünen Tisch aus
zza biurka, za biurkiem

Vieles, was vom grünen Tisch aus beschlossen wird, erweist sich in der Praxis als undurchführbar.
Wiele spraw, o których decyzje zapadają za biurkiem, jest w praktyce nie do zrealizowania.

TOMATE – treulose Tomate *(ugs., scherzh.)*
niewdzięczna istoto; niewdzięczniku

Ich habe mich ganz auf dich verlassen und jetzt willst du dein Versprechen nicht halten, du treulose Tomate!
Polegałam na tobie całkowicie, a teraz nie chcesz dotrzymać przyrzeczenia, ty niewdzięcznico.

TOPF – alle(s) in einen Topf werfen *(ugs.)*
osądzać wszystko/wszystkich jednakowo; wrzucać do jednego worka, pomieszać wszystko

Du musst schon Unterschiede machen. Du kannst nicht einfach alles in einen Topf werfen.
Musisz widzieć różnice. Nie możesz po prostu wrzucać wszystkiego do jednego worka.

TOUR – in einer Tour *(ugs.)*
ciągle, bez przerwy/ustanku

Wenn Herr X. ein Glas Bier getrunken hat, redet er in einer Tour.
Gdy pan X. wypije piwo, to gada jak najęty.

– auf Touren kommen *(ugs.)*
nabrać wigoru, rozkręcić się

Zuerst ging es auf der Party sehr steif zu. Aber nach einigen Gläschen Wein kamen die Gäste auf Touren.
Początkowo na imprezie było bardzo sztywno. Dopiero po paru kieliszkach wina goście nabrali wigoru.

TRAB – j-n auf Trab bringen *(ugs.)*
pogonić komuś kota *(ugs.)*, pogonić kogoś (skłonić kogoś do pośpiechu)

Glaub ja nicht, dass du hier faulenzen kannst. Ich werde dich schon auf Trab bringen.
Nie myśl, że możesz tu leniuchować. Ja już ci pogonię kota.

TRACHT – j-m eine Tracht Prügel verabreichen
spuścić komuś (tęgie) lanie (pobić kogoś)

Die Passanten verabreichten dem Taschendieb eine Tracht Prügel.
Spacerowicze spuścili kieszonkowcowi tęgie lanie.

TRAN – im Tran sein *(ugs.)*
być na rauszu; mieć w czubie; *(ugs.)* być nieobecnym duchem

Du scheinst in der letzten Nacht lange gefeiert zu haben. Du bist ja jetzt noch im Tran.
Zdaje się, że wczoraj długo balowałeś; jesteś jeszcze na rauszu.

TRÄNE – j-m (einer Sache) keine Träne nachweinen *(ugs.)*
nie uronić łzy po kimś/po czymś; nie żałować

Er war allen unsympathisch. Daher weinte ihm keiner eine Träne nach, als er versetzt wurde.
Dla wszystkich był niesympatyczny. Dlatego też nikt nie ronił łez, gdy został przeniesiony.

TRAUM – nicht im Traum denken/etwas fällt j-m nicht im Traume ein
ani mi się śni; nawet we śnie czegoś nie przypuszczać

Ich denke nicht im Traum daran, bei solchem Wetter auszugehen.
Ani mi się śni przy takiej pogodzie wychodzić z domu.

TRÄUMEN – sich etwas nicht träumen lassen *(ugs.)*
nie marzyć nawet we śnie o czymś

Das hätte ich mir nicht träumen lassen, dass die Veranstaltung so stark besucht werden würde.
Nie marzyłbym nawet we śnie, że na uroczystość przyjdzie tylu ludzi.

– du träumst wohl? *(ugs.)*
Chyba żartujesz? *(ugs.)*

Du träumst wohl? Hast du wirklich geglaubt, ich würde dir für deine Pläne ohne weiteres einige tausend Euro leihen?
Chyba żartujesz? Czy naprawdę sądziłeś, że pożyczyłbym ci tak bez niczego kilka tysięcy euro do realizacji twoich planów?

TREFFEN – **es trifft sich gut** *(ugs.)*
dobrze się składa

Es trifft sich gut, dass du heute zu Hause bleibst, da kannst du mir bei meiner Arbeit helfen.
Dobrze się składa, że jesteś dziś w domu; możesz mi pomóc w pracy.

– sich getroffen fühlen
czuć się dotkniętym

Ich war überrascht, dass er sich von meiner Bemerkung so getroffen fühlte.
Byłem zdziwiony, że moja uwaga tak go dotknęła.

TREPPE – **die Treppe hinauffallen** *(ugs.)*
dostać kopa w górę *(ugs.)*; niespodziewanie awansować

Herr K. tat uns Leid, als ihm damals gekündigt wurde. Aber vor kurzem hörten wir, dass er durch seinen Arbeitsplatzwechsel die Treppe hinaufgefallen ist.
Żal nam było pana K., gdy go zwolniono. Ale niedawno dowiedzieliśmy się, że poprzez zmianę pracy załapał się na awans.

TROCKEN – **auf dem Trocknen sitzen** *(ugs.)*
być w tarapatach (finansowych)

Wenn wir in den beiden ersten Wochen des Monats nicht so üppig gelebt hätten, säßen wir jetzt nicht auf dem Trocknen.
Gdybyśmy w pierwszych tygodniach miesiąca żyli skromniej, to nie wpadlibyśmy w tarapaty.

TROPFEN – **ein Tropfen auf den/einen heißen Stein**
kropla w morzu potrzeb (o wiele za mało)

Der Scheck, den mir mein Vater geschickt hat, war nur ein Tropfen auf den heißen Stein.
Czek, który mi ojciec przesłał, był jedynie kroplą w morzu potrzeb.

TROST – **nicht ganz bei Trost sein** *(ugs.)*
mieć fioła; mieć coś z głową; mieć nierówno pod sufitem; nie mieć wszystkich w domu *(ugs.)* (nie być przy zdrowych zmysłach)

Du willst heute schon wieder Geld von mir haben? Du bist wohl nicht ganz bei Trost?
Znowu chcesz dziś forsę ode mnie? Chyba nie masz wszystkich w domu!

TRÜB – **im Trüben fischen**
łowić w mętnej wodzie (wykorzystywać niejasną sytuację)

In unsicheren Zeiten ist es für viele Leute leicht, im Trüben zu fischen und so zu Geld zu kommen.
W niepewnych czasach jest łatwe dla wielu łowić w mętnej wodzie i dochodzić do majątku.

TRUMPF – **einen Trumpf in der Hand haben**
mieć atu w ręku (mieć możliwość decydującego wpłynięcia na coś)

Wir brauchen unsere Sache noch nicht als verloren zu betrachten, denn wir haben noch einen Trumpf in der Hand.
Nie musimy jeszcze uważać sprawy za przegraną, gdyż mamy jeszcze atu w ręku.

– seine Trümpfe ausspielen
wykorzystać wszystkie środki, argumenty/haki na kogoś *(ugs.)*

Wenn er mir wieder Schwierigkeiten macht, werde ich alle Trümpfe, die ich gegen ihn in der Hand habe, ausspielen.
Jeśli znowu będzie mi robił trudności, to wykorzystam wszystkie haki, jakie na niego mam.

TUCH – **auf j-n wie ein rotes Tuch wirken** *(ugs.)*
działać na kogoś jak płachta na byka (drażnić kogoś)

Mir ist Herr X. äußerst unsympathisch. Er wirkt auf mich wie ein rotes Tuch.
Pan X. jest dla mnie bardzo niesympatyczny. Działa na mnie jak czerwona płachta na byka.

TUGEND – **aus der Not eine Tugend machen**
zrobić dobry użytek ze złej konieczności

Wegen des schlechten Wetters bin ich zu Hause geblieben. Ich habe aber aus der Not eine Tugend gemacht und einige Briefe geschrieben, die seit langem fällig waren.
Z powodu złej pogody zostałem w domu. Z tej przykrej konieczności zrobiłem dobry użytek, odrabiając zaległą korespondencję.

TÜPFEL – **bis aufs Tüpfelchen** *(ugs.)*
jak najdokładniej

Auf ihn kannst du dich ganz und gar verlassen, er macht alles bis aufs Tüpfelchen genau.
Możesz na nim w zupełności polegać, zrobi wszystko jak najdokładniej.

TÜR – **einer Sache Tür und Tor öffnen**
utorować drogę; dać asumpt do

Wenn wir dieser Behauptung nicht energisch entgegentreten, würde sie Gerüchten und Vermutungen Tür und Tor öffnen.
Jeśli nie odeprzemy energicznie tego twierdzenia, to utoruje ono drogę dla plotek i przypuszczeń.

– zwischen Tür und Angel
w pośpiechu, pobieżnie

Er bot mir gar keinen Platz an, sondern fertigte mich zwischen Tür und Angel ab.
Nie zaoferował mi nawet krzesła, tylko odprawił w wielkim pośpiechu.

– vor der Tür stehen
być tuż, tuż; być za pasem

Wir müssen mit unserem Geld sparsam sein, Weihnachten steht vor der Tür.
Musimy być oszczędni, Boże Narodzenie za pasem.

– j-n vor die Tür setzen / j-n zur Tür hinausbefördern *(ugs.)*
wyrzucić kogoś za drzwi

Wegen ihrer Unehrlichkeit wurde die Verkäuferin kurzerhand vor die Tür gesetzt.
Z powodu nieuczciwości ekspedientka została zwolniona bez ceregieli.

– offene Türen einrennen *(ugs.)*
wyważać otwarte drzwi (walczyć z czymś, co nie istnieje)

Bemühe dich nicht, uns zu überzeugen! Merkst du denn nicht, dass du offene Türen einrennst?
Nie wysilaj się, by nas przekonać! Czyż nie widzisz, że wyważasz otwarte drzwi?

– (erst) vor seiner eigenen Tür kehren
uporać się wpierw z własnymi przywarami

Statt über andere zu reden, sollte sie lieber vor ihrer eigenen Tür kehren.
Zamiast gadać o innych, powinna raczej spojrzeć krytycznie na siebie.

– mit der Tür ins Haus fallen *(ugs.)*
walić prosto z mostu *(ugs.)*; mówić bez ogródek

Wenn Sie bei Herrn X. etwas erreichen wollen, dürfen Sie bei ihm nicht mit der Tür ins Haus fallen.
Jeśli chce pan coś załatwić z panem X., to nie może pan mówić prosto z mostu.

U

ÜBRIG – **für j-n etwas (nichts) übrig haben**
(nie) lubić kogoś

Am liebsten tanzt er mit Inge. Er hatte vom ersten Augenblick an etwas für sie übrig.
Najchętniej tańczy z Ingą. Od pierwszego wejrzenia wpadła mu w oko.

UMSONST – **nicht umsonst**
nie bez przyczyny, nie bez podstaw

Nicht umsonst versteckte er sich, als ich ihn sprechen wollte. Ich bekomme nämlich noch Geld von ihm.
Nie bez przyczyny schował się, gdy chciałem z nim rozmawiać. Jest mi jeszcze winien pieniądze.

UMSTAND – **in anderen Umständen sein**
być w odmiennym stanie (oczekiwać dziecka)

Sie konnten nicht zum Ball gehen, da seine Frau in anderen Umständen ist.
Nie mogli pójść na bal, gdyż jego żona jest w odmiennym stanie.

UNGESCHOREN – **j-n ungeschoren lassen**
dać komuś spokój

Seitdem er gemerkt hat, dass ich mir nicht alles gefallen lasse, lässt er mich ungeschoren.
Od czasu gdy zauważył, że nie na wszystko pozwalam, daje mi spokój.

UNKOSTEN – **sich in Unkosten stürzen** *(scherzh.)*
narazić się na wydatki, wykosztować się

Mit deinem Geschenk hast du dich aber in Unkosten gestürzt.
Wykosztowałeś się na ten prezent.

UNMENSCH – **kein Unmensch sein** *(ugs.)*
nie być potworem, być ludzkim

Sein Chef ist zwar kein Unmensch, aber von einer Erhöhung der Gehälter will er nichts hören.
Jego szef jest ludzki, ale o podwyżce zarobków nie chce nawet słyszeć.

UNMÖGLICH – **j-n unmöglich machen**
skompromitować kogoś

Nachdem er sich von seiner Freundin getrennt hatte, versuchte er, sie bei anderen Leuten unmöglich zu machen.
Po zerwaniu ze swoją sympatią próbował ją skompromitować przed innymi.

UNRECHT – **an den Unrechten kommen/geraten**
trafić na niewłaściwego

Bei mir wäre er mit seinen Forderungen an den Unrechten gekommen.
Ze swymi żądaniami trafiłaby u mnie na odmowę.

UNTEN – **bei j-m unten durch sein** *(ugs.)*
mieć u kogoś krechę *(ugs.)*; być u kogoś spalonym

Da er sein Versprechen nicht gehalten hat, ist er bei mir unten durch.
Ponieważ nie dotrzymał obietnicy, ma u mnie krechę.

UNTERSCHIED – **ein Unterschied wie Tag und Nacht**
jak dzień i noc (bardzo duża różnica)

In unseren Ansichten über moderne Malerei ist ein Unterschied wie Tag und Nacht.
W naszych poglądach na współczesne malarstwo różnimy się jak dzień i noc.

V

VERBUNDEN – **j-m verbunden sein** *(gehob.)*
być komuś wielce zobowiązanym (być komuś wdzięcznym)

Wir sind unserem Geschäftsfreund sehr verbunden.
Jesteśmy bardzo zobowiązani naszemu wspólnikowi w interesach.

VERDERBEN – **es mit j-m verderben**
napytać sobie biedy, narazić się komuś

Du wirst es mit ihm noch ganz und gar verderben, wenn du dich nicht änderst.
Napytasz sobie biedy, jeśli się nie zmienisz.

VERKNUSEN – **j-n/etwas nicht verknusen können** *(ugs.)*
nie znosić/cierpieć kogoś/czegoś

Ich kann den Kerl einfach nicht verknusen.
Po prostu nie mogę znieść tego typa.

VERKRACHEN – **eine verkrachte Existenz**
bankrut życiowy (ktoś nieodnoszący żadnych sukcesów)

Für mich ist und bleibt dein Bruder eine verkrachte Existenz.
Twój brat jest i pozostanie dla mnie bankrutem życiowym.

VERRATEN – **verraten und verkauft** *(ugs.)*
być rzuconym na pastwę losu (być bezradnym)

Bei der Diskussion mit den Experten waren wir verraten und verkauft.
W dyskusji z ekspertami byliśmy rzuceni na pastwę losu.

VERRÜCKT – **nach j-m/auf j-n verrückt sein** *(ugs.)*
szaleć za kimś; mieć fioła na czyimś punkcie

Seitdem er sie näher kennt, ist er ganz verrückt nach ihr.
Od czasu gdy ją bliżej zna, szaleje za nią.

VERS – **sich auf etwas keinen Vers machen können** *(ugs.)*
nie móc połapać się w czymś

Was will er eigentlich? Ich kann mir aus seinem Verhalten keinen Vers machen.
Czego on właściwie chce? Nie mogę połapać się w jego zachowaniu.

VERSÄUMEN – **nichts zu versäumen haben**
nie spieszyć się

Ich kann mir Zeit lassen, denn ich habe nichts zu versäumen.
Mogę pracować na luzie, ponieważ nigdzie mi się nie spieszy.

VERSEHEN – **ehe j-d sich's versieht**
zanim człowiek się obejrzy (bardzo szybko)

Ehe man sich's versieht, ist die Woche um.
Zanim się człowiek obejrzy, tydzień minął.

VERSPIELEN – **bei j-m verspielt haben** *(ugs.)*
być przegranym u kogoś; mieć u kogoś krechę/przechlapane/przerąbane *(ugs.)*

Seit er mich so hintergangen hat, hat er bei mir endgültig verspielt.
Od tego czasu, jak mnie tak oszukał, ma u mnie przechlapane.

VERSTECKEN – **sich vor j-m verstecken müssen**
ktoś musi się przed kimś schować, ustępować komuś

Trotz allen Fleißes muss er sich immer noch vor dir verstecken.
Mimo wielkiej pilności wciąż jeszcze musi się przed tobą schować (jego osiągnięcia są gorsze od twoich).

– sich vor j-m nicht zu verstecken brauchen
nie mieć się czego wstydzić

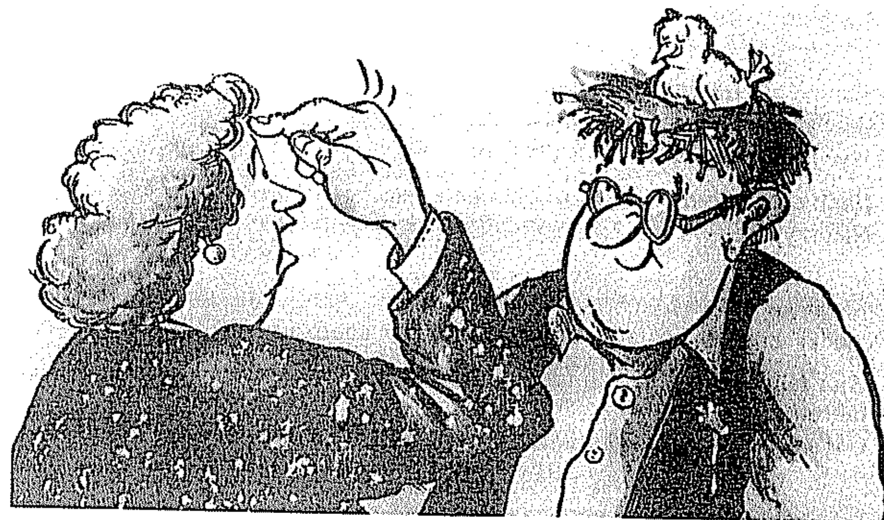
Wegen deines finanziellen Pechs brauchst du dich vor deinen Nachbarn doch nicht zu verstecken.
Nie musisz się wstydzić przed sąsiadami z powodu finansowej wpadki.

VERSTEHEN – **j-m etwas zu verstehen geben**
dać komuś do zrozumienia

Ich habe ihm zu verstehen gegeben, dass sein Besuch unerwünscht ist.
Dałem mu do zrozumienia, że jego wizyta jest niepożądana.

VIER – **alle viere von sich strecken** *(ugs.)*
leżeć do góry brzuchem, leniuchować; wyciągnąć nogi, umrzeć, zdechnąć

Das schwer verwundete Reh schleppte sich noch ein paar Meter weiter, stürzte nieder und streckte alle viere von sich.
Ciężko ranna sarna wlokła się jeszcze kilka metrów, upadła i wyciągnęła nogi.

Du hast ja einen Vogel

VOGEL – **den Vogel abschießen** *(ugs.)*
osiągnąć najlepszy wynik

Bei den Meisterschaften schoss er den Vogel ab.
W mistrzostwach osiągnął najlepszy wynik.

– einen Vogel haben *(ugs.)*
mieć fioła/nierówno pod sufitem *(ugs.)* (nie być przy zdrowych zmysłach)

Du hast ja einen Vogel, bei dem schlechten Wetter auszugeben.
Jesteś chyba stuknięty, aby wychodzić w taką pogodę.

VOLL – **j-n nicht für voll ansehen/nehmen**
nie traktować kogoś poważnie

Mit seinen politischen Ansichten kann man ihn nicht für voll nehmen.
Nie można go z tymi politycznymi poglądami traktować poważnie.

– voll sein *(ugs.)*
1. być sytym 2. być napranym/zalanym *(ugs.)*, pijanym

1. Jetzt kann ich wirklich nichts mehr essen, ich bin ganz voll.
Naprawdę nie mogę już więcej zjeść, jestem syty.

2. Sie verließen das Wirtshaus nicht eher, als bis sie voll waren.
Nie opuścili gospody wcześniej, aż się nie zalali w pestkę.

W

WAFFEN – die Waffen strecken *(gehob.)*
złożyć broń; poddać się

Nach erbittertem Kampf streckten die gegnerischen Truppen die Waffen.
Nieprzyjacielskie wojska złożyły broń po zaciętej walce.

WAGEN – j-m an den Wagen/Karren fahren *(ugs.)*
wchodzić komuś w paradę; dmuchać komuś w kaszę, czepiać się kogoś

Was fällt Ihnen ein? Ich lasse mir doch von Ihnen nicht an den Wagen fahren.
Co panu przychodzi do głowy? Nie pozwolę przecież, by pan mi wchodził w paradę.

WAHRHEIT – j-m die ungeschminkte Wahrheit sagen
powiedzieć komuś szczerą prawdę

Sehr viele Menschen haben es nicht gern, wenn man ihnen die ungeschminkte Wahrheit sagt.
Wielu ludzi nie lubi, gdy mówi się im szczerą prawdę.

WAISENKNABE – gegen j-n ein/der reine/der reinste Waisenknabe sein
nie dorastać komuś do pięt; nie dorównywać komuś

In den sportlichen Leistungen bist du ein Waisenknabe gegen ihn.
W wynikach sportowych nie dorastasz mu do pięt.

WALZE – die alte/die gleiche/dieselbe Walze auflegen/spielen *(ugs.)*
w koło Macieju, w kółko *(ugs.)* (mówić wciąż o tym samym)

Es ist schrecklich mit dir. Immer spielst du die gleiche Walze.
Trudno z tobą wytrzymać. W kółko nawijasz to samo.

WAND – in seinen/in den eigenen vier Wänden
we własnym domu, w swoich czterech ścianach

Wenn am Sonntag das Wetter so schlecht ist wie heute, bleibe ich in meinen vier Wänden.
Jeśli w niedzielę będzie taka kiepska pogoda jak dziś, zostanę w domu.

– j-n an die Wand stellen
postawić kogoś pod ścianą (wykonać na kimś wyrok)

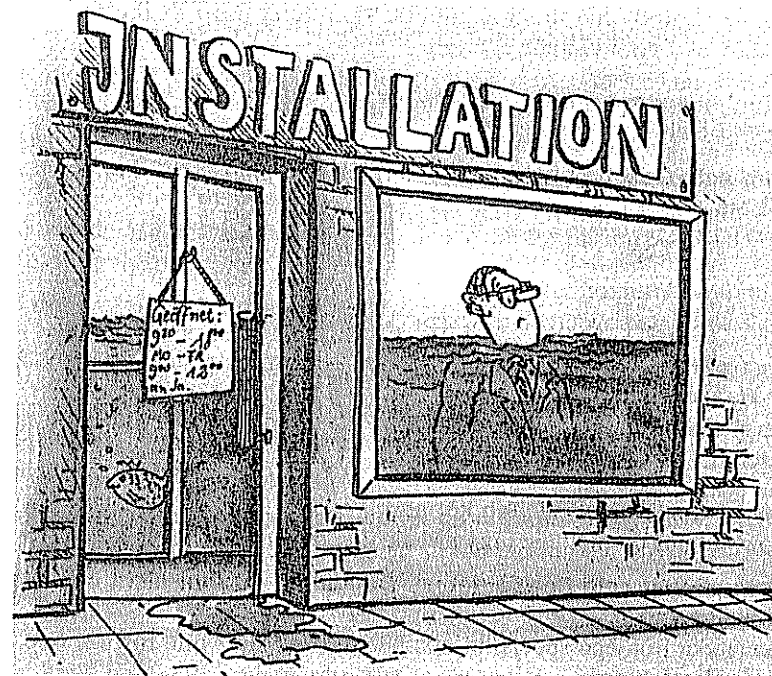
Der Verräter wurde unmittelbar nach dem Urteilsspruch an die Wand gestellt.
Bezpośrednio po wyroku zdrajcę postawiono pod ścianą.

WARM – (mit j-m/mit etwas) warm werden *(ugs.)*
zaprzyjaźnić się z kimś/czymś

Ich war häufig mit ihm zusammen, trotzdem konnte ich mit ihm nicht warm werden.
Często przebywałem z nim, mimo to nie mogłem się z nim zaprzyjaźnić.

WASSER – j-m läuft das Wasser im Munde zusammen *(ugs.)*
ślinka komuś cieknie *(ugs.)*; mieć chętkę *(ugs.)*

Wenn ich an das gute Essen denke, das wir im Hotel bekamen, läuft mir jetzt noch das Wasser im Munde zusammen.
Jak tylko pomyślę o tym dobrym jedzeniu, które nam zaserwowano w hotelu, to ślinka mi cieknie.

hm steht das Wasser bis zum Hals.

– **bei Wasser und Brot sitzen**
o chlebie i wodzie

Nach langem Suchen konnte der Brandstifter jetzt endlich gefasst werden und nun sitzt er bei Wasser und Brot.
Po długich poszukiwaniach udało się schwytać podpalacza i teraz siedzi w kryminale o chlebie i wodzie.

– **reinsten Wassers; von reinstem Wasser**
czystej wody; pierwszej klasy

Bedenkenlos betrügt er selbst die Ärmsten der Armen, er ist ein Schurke reinsten Wassers.
Bez skrupułów oszukuje nawet najbiedniejszych z biednych, jest to łajdak nad łajdakami.

– **j-m das Wasser abgraben**
wysadzić z siodła, zaszkodzić komuś (pozbawić kogoś podstawy egzystencji)

Während seiner Krankheit konnte er sich nicht um das Geschäft kümmern und seine Konkurrenten taten alles, um ihm das Wasser abzugraben.
W czasie choroby nie mógł zajmować się interesami i konkurenci czynili wszystko, aby go wysadzić z siodła.

– **j-m steht das Wasser bis zum Hals/bis an Kehle** *(ugs.)*
być w tarapatach

Er wird sein Geschäft bald schließen müssen, ihm steht das Wasser bis zum Hals.
Wkrótce będzie musiał zamknąć sklep, jest w wielkich tarapatach.

– **j-n/sich über Wasser halten**
utrzymywać się na powierzchni; wiązać koniec z końcem

Die neue Firma hatte keinen guten Start. Sie kann sich nur noch mit Mühe über Wasser halten.
Nowa firma nie miała dobrego startu. Tylko z trudem utrzymuje się na powierzchni.

– **j-m nicht das Wasser reichen können**
nie sięgać komuś do pięt; nie umywać się do kogoś; nie móc się z kimś równać

Mathematik ist sein Spezialgebiet. Da kannst du ihm nicht das Wasser reichen.
Matematyka jest jego specjalnością. Nie możesz się z nim równać (nie umywasz się do niego).

– **ins Wasser fallen**
odwołać coś

Wegen schlechten Wetters fiel die Freilichtaufführung buchstäblich ins Wasser.
Z powodu złej pogody przedstawienie w amfiteatrze odwołano.

– **kein Wässerchen trüben können** *(ugs.)*
cicha woda; wyglądać jak niewiniątko

Täusche dich nicht in ihm. Er ist ein ganz gerissener Geschäftsmann, wenn er auch aussieht, als ob er kein Wässerchen trüben könne.
Nie daj się zwieść. On jest przebiegłym handlowcem, nawet jeśli wygląda jak niewiniątko.

– **hier/dort wird auch nur mit Wasser gekocht/die kochen auch nur mit Wasser**
I w Paryżu nie zrobią z owsa ryżu *(Sprichw.)*; nie zdziałać cudów

Warum sollten wir das Spiel nicht gewinnen? Die anderen kochen auch nur mit Wasser.
A dlaczegóż to nie mielibyśmy wygrać meczu? Oni też nie są przecież cudotwórcami.

– **mit allen Wassern gewaschen sein** *(ugs.)*
z niejednego pieca chleb jeść; kuty na cztery nogi; szczwany lis

Von diesem Rechtsanwalt kannst du dich ohne Bedenken vor Gericht vertreten lassen, der ist mit allen Wassern gewaschen.
Ten adwokat może cię śmiało reprezentować przed sądem, to szczwany lis.

WATTE – **j-n in Watte packen**
obchodzić się z kimś jak z jajkiem; traktować kogoś w rękawiczkach (w przesadny sposób)

Bei der kleinsten Aufregung fängt sie an zu weinen. Man muss sie wirklich in Watte packen.
Przy najmniejszej irytacji zaczyna płakać. Trzeba się z nią obchodzić jak z jajkiem.

WEG – **(ganz) weg sein; hin und weg sein** *(ugs.)*
stracić głowę (być zakochanym)

Als er seine neue Kollegin sah, war er ganz weg.
Jak zobaczył swoją nową koleżankę, to stracił głowę.

– **j-m/einer Sache den Weg/die Wege ebnen**
torować komuś/czemuś drogę; usuwać przeszkody

Sein Fleiß und sein Auftreten haben ihm die Wege zum Erfolg geebnet.
Pilność i zachowanie utorowały mu drogę do sukcesu.

– j-n aus dem Wege/auf die Seite räumen/schaffen *(ugs.)*
unieszkodliwić, usunąć, sprzątnąć kogoś

Er hätte seinen Rivalen am liebsten aus dem Wege geräumt.
Najchętniej usunąłby rywala z drogi.

– seinen Weg machen
odnieść sukces

Obwohl er in der Schule nicht zu den besten Schülern gehörte, machte er später doch seinen Weg.
Chociaż nie należał w szkole do najlepszych uczniów, to później poszedł do przodu.

– einer Sache im Wege stehen
stać czemuś na przeszkodzie

Ehemalige Vereinbarungen stehen jetzt einer Neuregelung im Wege.
Dawne ustalenia stoją teraz na przeszkodzie reorganizacji.

– j-m/einer Sache nicht über den Weg trauen
nie dowierzać, nie ufać komuś

Er macht zwar keinen schlechten Eindruck, trotzdem traue ich ihm nicht über den Weg.
Nie sprawia wprawdzie złego wrażenia, mimo to mu nie ufam.

– j-m in den Weg treten
zastąpić komuś drogę; robić trudności komuś

Ich denke gar nicht daran, dir bei deinen Bemühungen in den Weg zu treten.
Wcale nie myślę przeszkadzać ci w twoich staraniach.

– j-m/einer Sache aus dem Wege gehen
schodzić komuś z drogi; unikać kogoś/czegoś

Da man weiß, dass er jeder Verantwortung aus dem Wege geht, wird er nie eine leitende Stellung erhalten.
Nie otrzyma nigdy kierowniczego stanowiska, ponieważ wiadomo, że unika wszelkiej odpowiedzialności.

– etwas in die Wege leiten
podjąć starania, kroki; przedsięwziąć coś

Da das Ehepaar ohne eigene Nachkommen ist, hat es bereits die Adoption eines Waisenkindes in die Wege geleitet.
Ponieważ para małżeńska nie ma potomstwa, podjęła starania o adopcję sieroty.

WEIN – j-m reinen/klaren Wein einschenken
wyłożyć kawę na ławę; wyłożyć karty na stół (powiedzieć komuś prawdę)

Er weiß jetzt, woran er ist. Wir haben ihm reinen Wein eingeschenkt.
Zna teraz sytuację. Wyłożyliśmy karty na stół.

WEISHEIT – j-d hat die Weisheit nicht mit Löffeln gefressen *(ugs.)*
nie być orłem; nie być zbyt rozgarniętym

Peter hat zwar die Weisheit nicht mit Löffeln gefressen, aber jeder hat ihn gern.
Piotr wprawdzie nie jest orłem, ale wszyscy go lubią.

WEIT – das Weite suchen *(gehob.)*
odejść w siną dal (uciec)

Der Prokurist hat mit sämtlichen Firmengeldern das Weite gesucht.
Prokurent odszedł w siną dal wraz z całym kapitałem firmy.

WELT – hier ist die Welt (wie) mit Brettern vernagelt *(ugs.)*
dziura zabita deskami; gdzie diabeł mówi dobranoc

Als wir schon Stunden gelaufen waren, kamen wir an einen Ort, wo die Welt mit Brettern vernagelt war.
Po kilku godzinach doszliśmy do dziury zabitej deskami.

WENN – das Wenn und Aber
wątpliwości, zastrzeżenia

Das viele Wenn und Aber lässt ihn zu keinem Erfolg kommen.
Te liczne wątpliwości nie pozwalają mu osiągnąć sukcesu.

– na, wenn schon! *(ugs.)*
a nawet jeśli (nic nie szkodzi)

Jetzt hast du die Vase zerbrochen! – Na, wenn schon!
A teraz jeszcze zbiłeś wazon. – No i co z tego?

WESEN – sein Wesen treiben
uprawiać proceder; płatać figle; przebywać, działać, grasować

Seit Monaten konnte der Hochstapler unerkannt sein Wesen treiben, obwohl bereits eine Belohnung für seine Ergreifung ausgesetzt war.
Hochsztapler mógł od miesięcy niezauważony uprawiać swój proceder, mimo że za jego ujęcie wyznaczono nagrodę.

– **viel Wesen(s) um j-n machen**
(na)robić wiele szumu/hałasu wokół kogoś

Während der Filmfestspiele wird viel Wesens um die Filmstars gemacht.
Podczas festiwalu filmowego robi się wiele szumu wokół gwiazd filmu.

WESPENNEST – in ein Wespennest greifen/stechen *(ugs.)*
wsadzić kij w mrowisko *(ugs.)* (poruszyć nieprzyjemny temat)

Mit deiner Frage nach einer Gehaltserhöhung hast du beim Chef in ein Wespennest gestochen.
Swoim pytaniem o podwyżkę wetknęłaś kij w mrowisko.

WESTE – eine saubere/reine/weiße Weste haben *(ugs.)*
mieć czyste ręce (nie mieć nic na sumieniu)

Wer über andere richtet, sollte zumindest selbst eine weiße Weste haben.
Kto innych sądzi, powinien sam mieć czyste ręce.

WETTEN – so haben wir nicht gewettet *(ugs.)*
nie taka była umowa

So haben wir nicht gewettet. Ich wollte dir bei deiner Arbeit wohl helfen, aber denke nicht, dass ich sie ganz allein mache.
Nie tak się umawialiśmy. Chciałem ci pomóc w pracy, ale nie myśl, że zrobię ją sam.

WETTER – (bei j-m) gut Wetter machen *(ugs.)*
wprowadzić kogoś w dobry nastrój

Wenn du längeren Urlaub haben willst, musst du beim Chef gut Wetter machen.
Jeśli chcesz mieć dłuższy urlop, musisz wprowadzić szefa w dobry nastrój.

WICKEL – j-n am/beim Wickel kriegen/nehmen/packen *(ugs.)*
złapać kogoś za kołnierz; dobrać się komuś do piór *(ugs.)*

Wir konnten den Fahrraddieb noch beim Wickel fassen und der Polizei übergeben.
Udało się nam złapać złodzieja i przekazać go policji.

WIND – Daher pfeift also der Wind! *(ugs.)*
więc to jest grane; a więc o to chodzi *(ugs.)*

Entgegen seiner sonstigen Gewohnheit ist Alfred seit einiger Zeit sehr sparsam. Er will in Kurze heiraten. Daher pfeift also der Wind!
Wbrew przyzwyczajeniu Alfred jest od pewnego czasu bardzo oszczędny. Chce się wkrótce ożenić. Więc to jest grane.

– **wissen, woher der Wind weht** *(ugs.)*
wiedzieć, skąd wieje wiatr; wiedzieć, co się święci (znać dobrze sytuację)

Ihm kannst du so leicht nichts vormachen; er weiß, woher der Wind weht.
Jemu tak łatwo nie zamydlisz oczu; on wie, co się święci.

– **(viel) Wind machen** *(ugs.)*
robić wiele szumu, hałasu *(ugs.)*

Von seinen Erlebnissen darfst du nur die Hälfte glauben. Er macht gern viel Wind.
Możesz uwierzyć tylko w połowę spośród jego przeżyć. On lubi robić dużo szumu.

– **sich den Wind um die Nase/Ohren wehen lassen**
poznać świat, nabrać doświadczenia

Bevor du mitredest, lass dir erst mal den Wind um die Nase wehen.
Zanim będziesz miał prawo współdecydowania, poznaj trochę świata.

– **etwas in den Wind schlagen** *(ugs.)*
puszczać coś mimo uszu; gwizdać na coś, lekceważyć

Jetzt jammerst du, aber vorher hast du all meinen Rat in den Wind geschlagen.
Teraz narzekasz, ale przedtem wszystkie moje rady puszczałeś mimo uszu.

– **in den Wind reden**
gadać na wiatr; jak grochem o ścianę

Es ist zwecklos, ihm Vorhaltungen zu machen. Bei ihm ist alles in den Wind geredet.
Nie ma sensu robić mu wymówki. To słowa na wiatr (jak grochem o ścianę).

– **j-m den Wind aus den Segeln nehmen**
wytrącić komuś broń z ręki

Dadurch, dass er sich entschuldigte, nahm er mir den Wind aus den Segeln, gegen ihn gerichtlich vorzugehen.
Przeprosił mnie i tym samym wytrącił mi broń z ręki, tak że nie wystąpiłem przeciw niemu na drogę sądową.

WINK – **ein Wink mit dem Zaunpfahl**
przejrzysta, jednoznaczna aluzja

Seine Bemerkung, er müsse am nächsten Morgen früh aufstehen, war für mich ein Wink mit dem Zaunpfahl und ich verabschiedete mich sehr bald.
Jego uwaga, że następnego ranka musi wcześnie wstać, była dla mnie jednoznaczną aluzją; pożegnałem się więc zaraz.

WISSEN – **von j-m/etwas nichts wissen wollen**
nie chcieć nic o kimś/czymś wiedzieć/słyszeć

Erst bei unserem letzten Beisammensein erfuhr ich, dass er von seinem früheren Freund nichts mehr wissen will.
Dopiero podczas naszego ostatniego spotkania dowiedziałem się, że nie chce nic słyszeć o swym dawnym przyjacielu.

WOHL – **wohl oder übel**
chcąc nie chcąc

Da meine Nachbarn ihr Radio auf vollste Lautstärke gestellt hatten, musste ich mir wohl oder übel das Programm mit anhören.
Ponieważ moi sąsiedzi nastawili radio na cały głos, musiałem chcąc nie chcąc wysłuchać programu.

WOHLGEFALLEN – **sich in Wohlgefallen auflösen** *(ugs.)*
1. rozwiać się 2. rozpaść się

1. Die anfänglichen Meinungsverschiedenheiten haben sich im Laufe der Debatte in Wohlgefallen aufgelöst.
Początkowe różnice zdań rozwiały się w trakcie dyskusji.

2. Ich hatte das Buch im Garten liegen lassen und in dem Regen hatte es sich dann in Wohlgefallen aufgelöst.
Zostawiłem książkę w ogrodzie i wskutek deszczu rozpadła się na kawałki.

WOLF – **mit den Wölfen heulen**
przyłączyć się do głosu ogółu; Kiedy wejdziesz między wrony, musisz krakać jak i ony. *(Sprich.)*

Warum wollen Sie gegen den Beschluss opponieren? Man muss mit den Wölfen heulen.
Dlaczego chce pan protestować przeciw uchwale? Kiedy wejdziesz między wrony, musisz krakać jak i ony.

WOLLEN – **da/bei j-m ist nichts zu wollen** *(ugs.)*
daremny trud; nic nie wskórać

Gib deine Bemühungen auf! Bei seiner Dickköpfigkeit ist nichts zu wollen.
Zrezygnuj z tych prób. Przy jego uporze nic nie wskórasz (twój trud jest daremny).

WORT – **ein Wort gab das andere**
od słowa do słowa

Ein Wort gab das andere und schließlich begann eine richtige Schlägerei.
Od słowa do słowa i w końcu zaczęła się bójka.

– das letzte Wort haben
mieć ostatnie słowo, mieć decydujący głos (mieć prawo decydowania)

In allen Entscheidungen hat der Chef das letzte Wort.
We wszystkich decyzjach szef ma ostatnie słowo.

– ein gutes Wort für j-n einlegen
wstawić/ująć się za kimś

Wegen dieser kleinen Verfehlung will der Chef den Lehrling entlassen. Können Sie nicht ein gutes Wort für ihn einlegen?
Z powodu tego małego uchybienia szef chce zwolnić ucznia; czy mógłby pan się za nim wstawić?

– j-n beim Wort nehmen
trzymać kogoś za słowo (domagać się od kogoś dotrzymania obietnicy)

Du hast mir das versprochen. Und jetzt nehme ich dich beim Wort.
Obiecałeś mi to. Trzymam cię za słowo.

– kein Wort über etwas verlieren
nie pisnąć ani słowa; nie puścić pary z ust (nie powiedzieć o czymś ani słowa)

Er bat mich kleinlaut um Verzeihung und ich versprach ihm, kein Wort mehr über diesen Zwischenfall zu verlieren.
Prosił mnie trwożliwie o przebaczenie i przyrzekłem mu, że nie puszczę pary z ust o tym zdarzeniu.

– j-m ins Wort fallen
wpadać w słowo; przerywać komuś

Es zeugt von schlechter Erziehung, wenn Kinder Erwachsenen dauernd ins Wort fallen.
Świadczy to o złym wychowaniu, jeśli dzieci ciągle wpadają dorosłym w słowo.

– **schöne Worte machen**
prawić piękne słówka; schlebiać

Glaub dem nicht! Der macht nur schöne Worte.
Nie wierz mu! To tylko pochlebstwa.

WÜRFEL – die Würfel ist/sind gefallen
kości zostały rzucone; decyzje zapadły

In letzter Minute versuchte er noch, den drohenden Konkurs aufzuhalten, aber die Würfel waren bereits gefallen.
W ostatniej chwili próbował jeszcze powstrzymać grożącą upadłość, ale decyzje już zapadły.

WURM – in etwas sitzt/ist der Wurm drin *(ugs.)*
coś tu nie gra *(ugs.)* (coś się nie zgadza)

In der Rechnung ist der Wurm drin.
W rachunku coś jest nie tak.

– **j-m die Würmer aus der Nase ziehen** *(ugs.)*
ciągnąć kogoś za język; wypytywać

Er versteht es, mit dem harmlosesten Gesicht seinem Gesprächspartner die Würmer aus der Nase zu ziehen.
Potrafi z miną niewiniątka ciągnąć rozmówcę za język.

WURST – es geht um die Wurst *(ugs.)*
teraz się rozstrzyga sprawa, nadchodzi decydujący moment

Beim Fußballspiel am nächsten Sonntag geht es für die beiden Spitzenvereine um die Wurst.
W meczu w przyszłą niedzielę gra między obu najlepszymi drużynami idzie o najwyższą stawkę.

– **(j-m) Wurst/Wurscht sein** *(ugs.)*
coś jest (komuś) obojętne

Ob es am Wochenende regnet oder nicht, ist mir völlig Wurscht, ich habe sowieso Dienst.
Czy w weekend będzie padać, czy też nie – wszystko mi jedno, ja i tak jestem na służbie.

X

X – sich kein X für ein U vormachen lassen *(ugs.)*
nie dać się nabrać

Er ist ein schlauer Bursche. Er lässt sich kein X für ein U vormachen.
Z niego to cwana sztuka. Nie da się nabrać.

Z

ZAHN – sich an etwas die Zähne ausbeißen
połamać sobie na czymś zęby (nie poradzić sobie z czymś)

Bei ihm wirst du kaum etwas erreichen. An seiner Hartnäckigkeit hat sich schon mancher die Zähne ausgebissen.
U niego nic nie wskórasz. Na jego uporze już niejeden połamał sobie zęby.

– **j-m auf den Zahn fühlen** *(ugs.)*
wybadać kogoś; pociągnąć za język

Der Personalchef fühlte jedem Bewerber erst einmal auf den Zahn, bevor er sich für den geeignetsten entschied.
Personalny wybadał kandydatów dokładnie, zanim zdecydował się na najbardziej przydatnego.

– **j-m die Zähne zeigen** *(ugs.)*
stawiać opór, przeciwstawiać się/grozić komuś

Du brauchst ihm nur die Zähne zu zeigen und er wird nicht mehr so unverschämte Forderungen stellen.
Wystarczy, że mu się sprzeciwisz, a przestanie stawiać tak bezczelne warunki.

– **die Zähne zusammenbeißen** *(ugs.)*
zagryźć/zacisnąć zęby (wytrzymywać ból)

Mein Gott! Beiß doch ein bisschen die Zähne zusammen. Eine Spritze tut doch nicht weh.
Mój Boże! Zaciśnij zęby, zastrzyk przecież nie boli.

– nur für den/einen hohlen Zahn reichen/sein *(ugs.)*
tyle co kot napłakał *(ugs.)*, za mało

Was wir zu essen bekamen, war wirklich für den hohlen Zahn.
Do jedzenia dostaliśmy rzeczywiście tyle co kot napłakał.

ZAPPELN – j-n zappeln lassen *(ugs.)*
kazać komuś czekać

Sie ließ ihn noch ein bisschen zappeln, bevor sie ihr Jawort gab.
Zanim zgodziła się wyjść za niego, kazała mu nieco poczekać.

ZEHNTAUSEND – die oberen Zehntausend
elita, śmietanka (najbogatsza warstwa społeczeństwa)

Das neue Steuergesetz erfasst besonders das Einkommen der oberen Zehntausend.
Nowe prawo podatkowe dotyczy w szczególności dochodów najbogatszych.

ZEILE – etwas zwischen den Zeilen lesen können
czytać między wierszami (rozumieć, co piszący miał na myśli, mimo że tego nie napisał)

Es klingt ganz harmlos, was er schreibt. Man muss jedoch zwischen den Zeilen lesen können.
To co pisze, brzmi niewinnie. Trzeba jednak umieć czytać między wierszami.

ZEITLICH – das Zeitliche segnen *(gehob.)*
pożegnać się ze światem *(gehob.)* (umrzeć)

Trotz aller ärztlichen Bemühungen musste er das Zeitliche segnen.
Mimo usilnych starań lekarzy musiał pożegnać się ze światem.

ZELT – die/seine Zelte abbrechen
zwinąć manatki; wyjechać

Viele Auslandspolen brachen ihre Zelte in den Vereinigten Staaten ab und kehrten nach Polen zurück.
Wielu polonusów zwinęło manatki (żagle) i powróciło do Polski.

ZEUG – sich für j-n ins Zeug legen *(ugs.)*
wstawić się za kimś

Ich habe mich bei der Firma für ihn ins Zeug gelegt, damit er die Stellung bekommt.
Wstawiłem się za nim w firmie, żeby dostał to stanowisko.

– das Zeug zu etwas haben *(ugs., selt.)*
mieć smykałkę/dryg do czegoś *(ugs.)*

Es ist schade, dass sein Vater ihn nicht studieren lassen kann. Er hatte das Zeug zur Chemie.
Szkoda, że ojciec nie pozwolił mu studiować, miał smykałkę do chemii.

– j-m etwas am Zeuge flicken *(ugs.)*
przypiąć komuś łatkę *(ugs.)* (szukać u kogoś błędów i krytykować go)

Der Chef sieht nicht, welche Mühe sich der Lehrling gibt, um alles richtig zu machen. Ich glaube, er kann ihn nicht leiden, denn dauernd sucht er ihm etwas am Zeuge zu flicken.
Szef nie widzi, jak praktykant się stara, by wszystko prawidłowo zrobić. Myślę, że szef go nie znosi i ciągle próbuje przypiąć mu łatkę.

ZIEHEN – den Kürzeren ziehen *(ugs.)*
być na straconej pozycji; przegrać (być pokrzywdzonym)

Frank ist ein gerissener Bursche. Wenn du mit ihm Geschäfte machen willst, ziehst du bestimmt den Kürzeren.
Frank to przebiegła sztuka. Jeśli chcesz z nim robić interesy, to będziesz na straconej pozycji.

ZUG – zum Zuge kommen
otrzymać możliwość działania; dojść do głosu

Unser Vertreter hätte zu dem Thema manch brauchbaren Vorschlag machen können, er kam aber nicht mehr zum Zuge, da sein Vorredner die Diskussion auf andere Punkte lenkte.
Nasz przedstawiciel byłby w stanie przedstawić użyteczne propozycje, ale to mu się nie udało, gdyż jego przedmówca skierował dyskusję na inne tory.

ZÜGEL – j-m/einer Sache die Zügel schießen lassen
popuszczać wodze komuś/czemuś (pozwolić czemuś biec własnym torem)

Man darf ihr nicht alles glauben, sie lässt oftmals ihrer Phantasie die Zügel schießen.
Nie można jej we wszystkim wierzyć, często puszcza wodze fantazji.

ZUNGE – **eine feine Zunge haben**
być smakoszem, mieć dobry smak

Wenn ich einen wirklich guten Wein kaufen will, so frage ich meinen Onkel um Rat, denn er hat eine sehr feine Zunge.
Jeśli chcę kupić naprawdę dobre wino, to pytam mojego wujka o radę, gdyż on jest smakoszem.

– **eine scharfe/spitze Zunge haben**
mieć ostry/cięty język (robić nieprzyjemne uwagi)

In ein Wortgefecht mit Rita darfst du dich nicht einlassen. Sie hat eine spitze Zunge.
Unikaj potyczki słownej z Ritą; ona ma cięty język.

– **eine schwere Zunge haben**
komuś plącze się język; być wstawionym, bełkotać

Sobald er einige Gläser Bier getrunken hat, hat er eine schwere Zunge.
Jak tylko wypije kilka piw, plącze mu się język.

– **j-m liegt etwas auf der Zunge**
mieć na końcu języka (być bliskim powiedzenia czegoś)

Ich weiß, was du meinst. Mir liegt es auf der Zunge.
Wiem, o czym mówisz, mam to na końcu języka.

– **sich auf die Zunge beißen**
ugryźć się w język (powstrzymać się od powiedzenia czegoś)

Ich war manchmal nahe daran, ihm meine Meinung zu sagen. Aber ich habe mir immer wieder auf die Zunge gebissen.
Już nieraz byłem bliski tego, by powiedzieć mu moje zdanie. Ale zawsze się powstrzymywałem.

– **das Zünglein an der Waage sein**
być języczkiem u wagi (być czynnikiem decydującym)

Bei wichtigen Entscheidungen ist mitunter die Meinung des Schwächsten das Zünglein an der Waage.
W ważnych decyzjach języczkiem u wagi jest niekiedy głos najsłabszego.

ZWEIG – **auf keinen grünen Zweig kommen** *(ugs.)*
nie osiągać sukcesu

Wer allzu ängstlich ist und sich nicht entscheiden kann, wird im Leben auf keinen grünen Zweig kommen.
Kto jest zbyt strachliwy i nie może się zdecydować, ten nie osiągnie w życiu zbyt wiele.

INDEKS

BIBLIOGRAFIA (ŹRÓDŁA)

Anusiewicz, J., Skawiński, J. (1996) Słownik potocznej polszczyzny. Warszawa.

Bąba, S., Liberek, J. (2001) Słownik frazeologiczny współczesnej polszczyzny. Warszawa.

Czochralski, J., Ludwig, K.-D. (1999) Słownik frazeologiczny niemiecko-polski. Warszawa.

Drosdowski, G. (1998) Duden. Redewendungen und sprichwörtliche Redensarten. Wörterbuch der deutschen Idiomatik. Band 11. Mannheim.

Ehegötz, E., i in. (1990) Phraseologisches Wörterbuch polnisch-deutsch. Leipzig.

Mosiołek-Kłosińska, K., Ciesielska, A. (2001) W kilku słowach. Słownik frazeologiczny języka polskiego. Warszawa.

Piprek, J., Ippoldt, J. (1970) Wielki słownik niemiecko-polski. Warszawa.

Röhrich, L. (1999) Lexikon sprichwörtlicher Redensarten. Freiburg.

Schemann, H. (1993) Deutsche Idiomatik. Die deutschen Redewendungen im Kontext. Stuttgart.

Skorupka, S. (1967) Słownik frazeologiczny języka polskiego. Warszawa.

SKRÓTY I ZNAKI:

/ – wechselbare Teile der Redewendung	oznaczenie wymiennych członów związku frazeologicznego
[ ] – zusätzliche Informationen	dodatkowe informacje

euphem.	euphemistisch	eufemistyczny
gehob.	gehoben	podniosły
grob	grob	grubiański
iron.	ironisch	ironiczny
Jugendspr.	Jugendsprache	młodzieżowy
reg.	regional	regionalizm
salopp	salopp	rubaszny
scherzh.	scherzhaft	żartobliwy
selt.	selten	rzadko używany
Sprichw.	Sprichwort	przysłowie
ugs.	umgangsprachlich	potoczny
veralt.	veraltet	przestarzały
vertraul.	vertraulich	poufały
vulgär	vulgär	wulgarny

j-d – jemand
j-m – jemandem
j-n – jemanden
j-s – jemandes